

Εθν. Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Τμ. Χημικών Μηχανικών

ECO – LABEL, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΩΦΕΛΕΙΩΝ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΣΗΜΑΤΟΣ ECO – LABEL ΣΕ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Η εργασία υποβάλλεται για την μερική κάλυψη των απαιτήσεων με στόχο την
απόκτηση του διπλώματος

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ,
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	
ΑΡ.ΕΙΣ.	40683
COMP.	11145/22409
ΤΑΞΗ.	381.34 ΦΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	

00140683

ΦΑΠΠΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΑΘΗΝΑ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2002

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2-4
2.1.Εισαγωγή	2
2.2.Περιεχόμενα της εργασίας.....	3
ΜΕΡΟΣ Α: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ.....	5-26
3.1.Εισαγωγή.....	5
3.2.Ιστορικό της οικοσήμανσης.....	8
3.3.Οικολογικά Σχήματα Που Υπάρχουν Σε Παγκόσμιο Επίπεδο.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ “BLUE ANGEL”, “NORDIC SWAN”.....	27-56
4.1.Το Γερμανικό οικολογικό σήμα “Blue Angel”.....	27
4.1.1.Εισαγωγή.....	27
4.1.2.Αρμόδια Όργανα.....	30
4.1.3.Κατηγορίες προϊόντων που έχουν καθοριστεί κριτήρια – Απονομές.....	32
4.1.4.Τα Βήματα για την διαδικασία καθορισμού κριτηρίων σε μια νέα κατηγορία προϊόντων.....	36
4.1.5.Διαδικασία απονομής του σήματος.....	39
4.1.6.Το κόστος για το περιβαλλοντικό σήμα.....	39
4.1.7.Χρήση του σήματος.....	39
4.1.8.Ενέργειες προώθησης του οικολογικού σήματος “Blue Angel”.....	41
4.2.Το Σκανδιναβικό Οικολογικό σήμα “Nordic Swan”.....	44
4.2.1.Εισαγωγή.....	44
4.2.2.Αρμόδια Όργανα.....	45
4.2.3.Κατηγορίες προϊόντων που έχουν καθοριστεί κριτήρια – Απονομές.....	46
4.2.4.Τα Βήματα για την διαδικασία καθορισμού κριτηρίων σε μια νέα κατηγορία προϊόντων.....	46
4.2.5.Διαδικασία απονομής του σήματος.....	48
4.2.6.Το κόστος για το περιβαλλοντικό σήμα.....	49

4.2.7. Ενέργειες προώθησης του οικολογικού σήματος “Nordic Swan”.....	51
4.3. Κύρια χαρακτηριστικά των Οικολογικών σημάτων.....	53

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥ ΕCO – LABEL.....57-71

5.1. Εισαγωγή στην Κοινοτική Περιβαλλοντική πολιτική ειδικότερα στον τομέα της βιομηχανίας.....	57
5.2. Η πορεία προς την έκδοση του κανονισμού 880/92/ΕΟΚ για το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα, EU Eco – Label Scheme.....	62
5.3. Η αναθεώρηση του 880/92/ΕΟΚ με τον κανονισμό 1980/2000.....	64
5.4. Το 6 ^ο πρόγραμμα δράσης και η Πράσινη Βίβλος για την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων ΟΠΠ (Intergrated Product Policy – IPP).....	67
5.4.1. Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων (ΟΠΠ).....	67
5.4.2. 6 ^ο Πρόγραμμα Δράσης.....	68
5.4.3. 3ετες Πρόγραμμα Εργασίας.....	71

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΑ ΕCO – LABEL.....72-102

6.1. Εισαγωγή.....	72
6.2. Κατηγορίες προϊόντων και ειδικά οικολογικά κριτήρια.....	76
6.3. Φορείς που εμπλέκονται στη διαδικασία απονομής οικολογικού σήματος.....	83
6.3.1. Συμβούλιο Οικολογικής Σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUEB).....	83
6.3.2. Αρμόδιο όργανο κράτους μέλους (Competent Body).....	84
6.3.3. Φόρουμ διαβούλευσης (Consultation Forum).....	84
6.3.4. Κανονιστική Επιτροπή (Regulatory Committee).....	84
6.3.5. Ad Hoc Ομάδες Εργασίας (Working Groups).....	84
6.3.6. Ανώτατο Συμβούλιο Απονομής Οικολογικού Σήματος (ΑΣΑΟΣ).....	84
6.4. Πρόγραμμα εργασίας.....	87
6.5. Διαδικασία απονομής ευρωπαϊκού οικολογικού σήματος.....	88
6.5.1. Αίτηση.....	90
6.5.2. Σύμβαση.....	90
6.5.3. Κόστος και τέλη.....	91
6.6. Προώθηση του οικολογικού σήματος.....	93
6.6.1. Μελέτες Αγοράς στα Κράτη Μέλη (Marketing Studies).....	95
6.6.2. Ενέργειες προώθησης του οικολογικού σήματος στην Ελλάδα.....	96
6.6.2.1. Ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν από τον ΑΣΑΟΣ.....	101

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7:ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΥΚΛΟΥ ΖΩΗΣ ΣΤΟ ΕΥ ΕCO LABEL.....103-109

7.1.Εισαγωγή στην LCA.....	103
7.2.Οι κυρίες εφαρμογές της μεθόδου LCA.....	107
7.3.Χρήση της LCA στο EU Eco Label.....	107

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8:ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΤΑ 10 ΧΡΟΝΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ.....110-130

8.1.Εισαγωγή.....	110
8.2.Μελέτες Επιτροπής.....	111
8.3.Κατηγορίες προϊόντων.....	116
8.4.Απονομές.....	119
8.5.Μερίδιο της Αγοράς των πιστοποιημένων προϊόντων.....	120
8.5.Συμπεράσματα από την πορεία του σήματος.....	121

ΜΕΡΟΣ Β: ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ-ΩΦΕΛΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΥ «ECO-LABEL» ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9:ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.....131-149

9.1.Εισαγωγή.....	131
9.2.Μεθοδολογία – Περιγραφή της έρευνας.....	133
9.3.Παρουσίαση Ερωτηματολογίου.....	136
9.3.1.Ταυτότητα – Γενικά στοιχεία της Επιχείρησης.....	136
9.3.2.Κίνητρα – Πιέσεις για την διαπίστευση προϊόντος με το Κοινωνικό Οικολογικό Σήμα.....	137
9.3.3.Αντικίνητρα – Αποτρεπτικοί Παράγοντες.....	140
9.3.4.Διαδικασία εφαρμογής των απαιτούμενων διαδικασιών του Eco-Label μέχρι την υποβολή αίτησης για διαπίστευση του προϊόντος.....	142
9.3.5.Μετά την απονομή του Eco – Label στο προϊόν.....	146
9.3.6.Αξιολόγηση του Eco – Label.....	149

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ.....150-181

10.1.Εισαγωγή.....	150
10.2.Ταυτότητα των Επιχειρήσεων.....	151
10.3.Κίνητρα – Πιέσεις για την διαπίστευση προϊόντος με το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα.....	159
10.4.Αποτρεπτικοί Παράγοντες – Αντικίνητρα.....	163
10.5.Διαδικασία εφαρμογής του Eco – Label μέχρι την υποβολή αίτησης για διαπίστευση του προϊόντος.....	165
10.6.Μετά την απονομή του οικολογικού σήματος – Οφέλη.....	171
10.7.Συνολική Αξιολόγηση του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος.....	177

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....180-190

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1:** Κατηγορίες προϊόντων που έχουν καθοριστεί κριτήρια για το οικολογικό σήμα Blue Angel και αριθμός πιστοποιημένων προϊόντων - κατασκευαστών ανά κατηγορία
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2:** Κατηγορίες προϊόντων που έχουν καθοριστεί κριτήρια για το οικολογικό σήμα Nordic Swan και αριθμός πιστοποιημένων κατασκευαστών ανά κατηγορία
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3:**Κανονισμός 1980/2000
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4:**Σύντομη περιγραφή των οικολογικών κριτηρίων για κάθε κατηγορία προϊόντος - Αναλυτική παρουσίαση των οικολογικών κριτηρίων για τα προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεων και εγκαταστάσεων υγιεινής (Απόφαση 2001/523/ΕΚ)
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5:**Απόφαση 2000/730/ΕΚ για το Συμβούλιο Οικολογικής Σήμανσης της ΕΕ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6:**Απόφαση 2002/18/ΕΚ για την θέσπιση προγράμματος εργασίας (Working Plan)
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7:**Πρότυπη Σύμβαση και όροι χρήσης (Απόφαση 2000/729/ΕΚ της Επιτροπής)
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8:**Ερωτηματολόγιο – Επιστολή

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Διαπανεπιστημιακού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, στην «Οργάνωση και Διαχείριση Βιομηχανικών Συστημάτων – Ειδίκευση Διαχείριση Ενέργειας και Προστασία Περιβάλλοντος», του Πανεπιστημίου Πειραιώς – Τμήμα Τεχνολογίας και Συστημάτων Παραγωγής και του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου – Τμήμα Χημικών Μηχανικών.

Επιβλέπων καθηγήτρια καθ' όλη την πορεία μελέτης και συγγραφής της εργασίας στάθηκε η Μ. Μανδαράκα με την οποία η συνεργασία ήταν σταθερά καλή.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω για την βοήθεια και τις πληροφορίες που πρόσφερε, την κ. Αμαλία Κάτσου που είναι η υπεύθυνη του Ανώτατου Συμβουλίου Οικολογικής Σήμανσης (ΑΣΑΟΣ).

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τις 7 Ελληνικές εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1. Εισαγωγή

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις κάθε οικονομικής και παραγωγικής δραστηριότητας αποτελούν πλέον ζήτημα υψηλής προτεραιότητας. Η ανάγκη για την άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος και την εφαρμογή μέτρων περιβαλλοντικής πολιτικής τόσο σε επίπεδο κράτους όσο και σε επίπεδο επιχείρησης, προβάλλει έντονη και επιτακτική όσο ποτέ άλλοτε.

Η οικοσήμανση αποτελεί ένα εργαλείο περιβαλλοντικής πολιτικής στο βαθμό που πιστοποιεί ότι συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες έχουν όσο το δυνατόν λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον, καθ' όλη την διάρκεια του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών, την παραγωγική διαδικασία όπου η επιχείρηση ή η εταιρεία παράγει το συγκεκριμένο προϊόν, την διανομή του προϊόντος στην αγορά, κατά την διάρκεια της χρήσης του προϊόντος, μέχρι την τελευταία φάση της «ζωής» του προϊόντος όπου αυτό διατίθεται σαν απόβλητο στο περιβάλλον.

Το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα (EU Eco – Label) που θεσπίστηκε το Μάρτιο του 1992 με τον κανονισμό 880/92/ΕΟΚ (αναθεωρήθηκε το 2000 με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου), αποτελεί πλέον, σύμφωνα με το 6^ο Πρόγραμμα Δράσης της Κοινότητας «Περιβάλλον 2010: Το μέλλον μας η επιλογή μας», ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία προς μια αειφόρο κατανάλωση και παραγωγή, που είναι και ο στόχος της περιβαλλοντικής πολιτικής της Κοινότητας για τα επόμενα 10 χρόνια.

Για να λειτουργήσει όμως και να εφαρμοστεί ένα τέτοιο σύστημα οικοσήμανσης θα πρέπει να συνεργαστούν πολλοί φορείς όπως είναι οι καταναλωτές, οι κατασκευάστριες εταιρείες, οι έμποροι, οι αρμόδιοι κρατικοί – ιδιωτικοί φορείς κ.α..

Στην Ελλάδα μέχρι στιγμής το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα έχει απονεμηθεί σε προϊόντα 9 εταιρειών.

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης εργασίας έγινε μια προσπάθεια να γίνει *αξιολόγηση κόστους – ωφελειών* από την εφαρμογή του οικολογικού σήματος Eco – Label σε προϊόντα της Ελληνικής Βιομηχανίας με την συμπλήρωση ειδικού ερωτηματολογίου. Στο παρελθόν δεν έχει γίνει ανάλογη έρευνα. Η έρευνα έγινε σε όλες τις Ελληνικές Βιομηχανίες στις οποίες έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα σε κάποιο/α προϊόν/τα τους.

Βασικός *στόχος της ερευνάς*, ήταν η καταγραφή των απόψεων των Ελληνικών Βιομηχανιών που έχουν προϊόντα διαπιστευμένα με το Ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα Eco-Label, σχετικά με τη διεύθυνση του σήματος στην Ελληνική πραγματικότητα, την απόφαση τους να υιοθετήσουν ένα τέτοιο σήμα για τα προϊόντα τους, τις τυχόν δυσκολίες και αδυναμίες που εντόπισαν, καθώς και τα οφέλη που αποκόμισαν από το όλο εγχείρημα.

2.2. Περιεχόμενα της εργασίας

Το πρώτο μέρος της εργασίας, αποτελεί το θεωρητικό κομμάτι της, ενώ στο δεύτερο γίνεται η παρουσίαση της έρευνας και των αποτελεσμάτων.

Α. Μέρος

Στο *Κεφάλαιο 3*, γίνεται αναφορά στον ορισμό της οικοσήμανσης, και αναφέρονται τα σημαντικότερα κρατικά, πολυεθνικά και ιδιωτικά σχήματα οικοσήμανσης που υπάρχουν αυτήν την στιγμή σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στο *Κεφάλαιο 4*, περιγράφονται συνοπτικά τα οικολογικά σήματα “Blue Angel” της Γερμανίας και “Nordic Swan” της Σκανδιναβίας, γιατί αποτελούν αντίστοιχα το πρώτο εθνικό και το πρώτο πολυεθνικό οικολογικό σήμα που παρουσιάστηκαν

παγκοσμίως, και που στις αρχές τους βασίστηκε το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Οικολογικό σήμα EU Eco-Label.

Στο *Κεφάλαιο 5*, αναπτύσσεται σε γενικές γραμμές, η Ευρωπαϊκή Περιβαλλοντική Πολιτική τα τελευταία χρόνια και η πορεία προς την δημιουργία του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος.

Στο *Κεφάλαιο 6*, παρουσιάζεται αναλυτικά η δομή και η λειτουργία του EU Eco Label.

Στο *Κεφάλαιο 7*, κρίνεται απαραίτητο να γίνει μια μικρή αναφορά στην ανάλυση του κύκλου ζωής του προϊόντος (LCA), γιατί η επιλογή των οικολογικών κριτηρίων βασίζεται στην χρήση της.

Στο *Κεφάλαιο 8*, γίνεται μια σύντομη περιγραφή της πορείας του EU Eco – Label τα 9 χρόνια της λειτουργίας του (πόσες απονομές έχουν γίνει, σε ποιες κατηγορίες προϊόντων κ.α.).

B. Μέρος

Στο *Κεφάλαιο 9*, περιγράφεται η μεθοδολογία της έρευνας και γίνεται η παρουσίαση του ερωτηματολογίου.

Στο *Κεφάλαιο 10*, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας.

Στο *Κεφάλαιο 11*, συνοψίζονται τα κυριότερα συμπεράσματα της παρούσης εργασίας.

ΜΕΡΟΣ Α

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στον ορισμό της οικοσήμανσης, στους στόχους που σκοπεύει, στα βασικά βήματα που χρειάζονται να πραγματοποιηθούν για την απονομή της.

Επίσης θα γίνει αναφορά για τα οικολογικά σήματα που υπάρχουν τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ. Blue Angel – Γερμανία κτλ), όσο και διεθνώς (EcoMark – Ιαπωνία κτλ).

3.1. Εισαγωγή

Τα προϊόντα είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανάπτυξη της ευημερίας μας και την βελτίωση της ποιότητας της ζωής μας. Η διαρκώς αυξανόμενη κατανάλωση προϊόντων αποτελεί έμμεσα ή άμεσα την πηγή του μεγαλύτερου μέρους της ρύπανσης και της εξάντλησης των φυσικών πόρων που προξενεί η κοινωνία μας. Ένας τρόπος για να αποφευχθεί αυτό, είναι να επιδιωχθεί ένα νέο υπόδειγμα ανάπτυξης και βελτίωσης της ζωής μέσω της ευημερίας και της ανταγωνιστικότητας που να βασίζεται σε περισσότερο «φιλικά» προς το περιβάλλον (οικολογικότερα) προϊόντα. Τα προϊόντα να χρησιμοποιούν λιγότερους πόρους, να ενέχουν λιγότερες επιπτώσεις και κινδύνους για το περιβάλλον και να αποτρέπουν την δημιουργία αποβλήτων ήδη από τη φάση σχεδιασμού. *(Πράσινη Βίβλος Σχετικά με την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων - 2001)*

Η οικοσήμανση αποτελεί πλέον ένα εργαλείο περιβαλλοντικής πολιτικής στο βαθμό που πιστοποιεί ότι συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες έχουν όσο το δυνατόν λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον, καθ' όλη την διάρκεια του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών, την παραγωγική διαδικασία όπου η επιχείρηση ή

η εταιρεία παράγει το συγκεκριμένο προϊόν, την διανομή του προϊόντος στην αγορά, κατά την διάρκεια της χρήσης του προϊόντος, μέχρι την τελευταία φάση της «ζωής» του προϊόντος όπου αυτό διατίθεται σαν απόβλητο στο περιβάλλον.

Ορισμοί οικοσήμανσης

Η οικοσήμανση, ή περιβαλλοντική σήμανση, είναι ένας οδηγός για τους καταναλωτές με σκοπό να επιλεγούν προϊόντα και υπηρεσίες με τις λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον. Παρακάτω δίνονται τρεις διαφορετικοί ορισμοί για την οικοσήμανση:

- Η οικοσήμανση αποτελεί μια ισχυρή δήλωση που αναγνωρίζει προϊόντα και υπηρεσίες σαν λιγότερο επιβλαβή για το περιβάλλον σε σχέση με αντίστοιχα προϊόντα που χρησιμοποιούνται για συγκεκριμένη λειτουργία (<http://www.gen.gr.jp> – *Global Ecolabelling Network*)
- Η οικοσήμανση είναι κατά βάση διαφορετική από τη θέσπιση των ελάχιστων απαιτήσεων και προτύπων για κάποιο προϊόν. Η βασική διαφορά είναι ότι η οικοσήμανση σκοπεύει να επιβραβεύσει την «περιβαλλοντική υπεροχή» (<http://www.gen.gr.jp> – *Global Ecolabelling Network*).
- Η οικοσήμανση είναι μια διαδικασία σύμφωνα με την οποία ένας δημόσιος ή ιδιωτικός οργανισμός χορηγεί το δικαίωμα χρήσης ενός ειδικού σήματος (οικολογικό σήμα, eco-label) σε προϊόντα που ικανοποιούν ένα ελάχιστο σύνολο περιβαλλοντικών κριτηρίων για την συγκεκριμένη ομάδα προϊόντων (product category or group).
(Μανδάρακα - 2001)

Η πολιτική της οικοσήμανσης βασίζεται κυρίως στην «ανάλυση του κύκλου ζωής» των προϊόντων (LCA). Η ανάλυση του κύκλου ζωής του προϊόντος έχει αναγνωρισθεί σαν ένα πολύτιμο εργαλείο από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (κυβερνήσεις, βιομηχανία, καταναλωτές), στο να κατανοήσουν τις πολύπλοκες επιδράσεις στο περιβάλλον που μπορεί να οφείλονται σε ένα προϊόν «από την κούνια στον τάφο του» (from cradle to grave), και στο να μειώσουν τις περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις που προκαλούνται από το προϊόν καθ' όλην τον κύκλο ζωής του.

Για να εφαρμοστεί όμως μια περιβαλλοντική πολιτική που να εστιάζει στην διαδικασία της οικοσήμανσης, είναι απαραίτητο να διαμορφωθούν περιβαλλοντικά αποδεκτές καταναλωτικές συνήθειες. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει κατάλληλη παιδεία που επιτυγχάνεται μέσα από πληροφόρηση και σωστή εκπαίδευση. Ο καταναλωτής είναι συνυπεύθυνος απέναντι στο περιβάλλον όσο και ο παραγωγός. Πρέπει λοιπόν να είναι ενημερωμένος και εκπαιδευμένος, έτσι ώστε να μπορεί να ασκεί αποτελεσματικά το δικαίωμα της επιλογής οικολογικών προϊόντων (eco-label) ή προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχονται από επιχειρήσεις που εφαρμόζουν συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης (EMAS, ISO 14001). (Κρεμλής Γεώργιος 2001)

Όπως διαφαίνεται από τα παραπάνω, απαραίτητη προϋπόθεση για να λειτουργήσει ένα σύστημα οικοσήμανσης είναι πρώτιστα η «ωρίμανση» του καταναλωτικού κοινού στο να επιλέγει συνειδητά «πράσινα» προϊόντα, με σκοπό να ωθήσει τόσο τους υπεύθυνους κρατικούς / ιδιωτικούς φορείς όσο και τους παραγωγούς να προχωρήσουν στην λήψη μέτρων προς αυτήν την κατεύθυνση.

Τα τελευταία χρόνια, στις αναπτυγμένες κοινωνίες που έχουν το πλεονέκτημα να αποτελούνται από καταναλωτές πιο ενημερωμένους / ευαισθητοποιημένους σε

θέματα περιβάλλοντος, παρατηρήθηκε μια προτίμηση σε φιλικότερα προς το περιβάλλον προϊόντα και συνεπώς μια απαίτηση για οικολογικά σημασμένα προϊόντα όπου θα δίνονται αξιόπιστες πληροφορίες για το περιβαλλοντικό προφίλ των προϊόντων.

3.2. Ιστορικό της οικοσήμανσης

Η εισαγωγή της οικοσήμανσης έγινε αρχικά σε εθνικό επίπεδο. Η πιστοποίηση της φιλικής προς το περιβάλλον συμπεριφοράς ενός προϊόντος γινόταν με την απονομή ενός σήματος που συνόδευε τα προϊόντα αυτά. Το ζητούμενο ήταν η εγκυρότητα του σήματος και η ευρεία διάδοση του.

Όσον αφορά την εγκυρότητα του σήματος, υπεύθυνος ήταν ο οργανισμός που έθετε τα χαρακτηριστικά και τις απαιτήσεις για την απονομή του. Το θέμα της ευρείας διάδοσης, αποτελούσε απαραίτητη προϋπόθεση για να αποφευχθούν στρεβλώσεις στην αγορά και έγερση εμποδίων στο εμπόριο.

Στον παγκόσμιο χώρο το πρώτο οικολογικό σήμα «Blue Angel» θεσπίστηκε από την Γερμανία το 1978. Παρόλη την αρχική διστακτικότητα, η αγορά αποδέχτηκε το νέο δεδομένο, τόσο από πλευράς καταναλωτών όσο και από πλευράς παραγωγών. Σήμερα, το σήμα αυτό έχει κερδίσει αξιοπιστία και ευρύτητα στην τοπική αγορά.

Μετά την εισαγωγή του Γερμανικού οικολογικού σήματος Blue Angel και άλλες χώρες Ευρωπαϊκές και μη, και οργανισμοί, ακολούθησαν το παράδειγμα της Γερμανίας και εισάγανε τα δικά τους εθνικά και υπερεθνικά οικολογικά σήματα. Η κοινή επιδίωξη αυτών των σχημάτων ήταν να ενημερώνουν τους καταναλωτές για τα φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα - κυρίως ανακυκλώσιμα, δίνοντας έτσι μια

παγκόσμια υποστήριξη σε μια πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος, όσον αφορά τα προϊόντα.

Οι προσπάθειες αυτές έτυχαν ευρύτερης αποδοχής από το κοινό που άρχισε να ευαισθητοποιείται σε περιβαλλοντικά ζητήματα.

Αξιζει να σημειωθεί ότι η πρώτη προσπάθεια για ένα κοινό υπερεθνικό οικολογικό σήμα σε μια μορφή ενοποίησης της αγοράς, πραγματοποιήθηκε από τις βόρειες χώρες Φιλανδία, Ισλανδία, Νορβηγία και Σουηδία που έθεσαν τις βάσεις για τη δημιουργία του Περιβαλλοντικού Σήματος «The Nordic Environmental Labelling Scheme» με σήμα τον κύκνο, το 1989.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ανάγκη θέσπισης ενός κοινοτικού, ενιαίου σχήματος οικοσήμανσης που να αγκαλιάζει την ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή αγορά ωρίμασε το Μάρτιο του 1992 όπου ψηφίσθηκε ο Κανονισμός 880/92/ΕΟΚ για το οικολογικό Σήμα Ecolabel Scheme. Το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα έχει υιοθετήσει σαν σύμβολο την μαργαρίτα και είναι το πρώτο που απευθύνεται σε μια τόσο μεγάλη αγορά.

Το 1994, κάποιες χώρες ενώθηκαν και ίδρυσαν το Παγκόσμιο Δίκτυο Οικοσήμανσης (GEN – Global Ecolabelling Network), που είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που αποτελείται από οργανισμούς οικοσήμανσης από όλο τον κόσμο. Ο σκοπός του Δικτύου είναι η ανταλλαγή και συλλογή πληροφοριών μεταξύ των δραστηριοτήτων των εθνικών σχημάτων οικοσήμανσης στον κόσμο. Η διεθνής συνεργασία αυτή έχει στόχο να βελτιώσει και να αναπτύξει την οικολογική σήμανση των προϊόντων και των υπηρεσιών σε μεμονωμένες χώρες, ειδικότερα σε αυτές τις χώρες που επιθυμούν να αναπτύξουν ένα οικολογικό σήμα, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Σήμερα πάνω από 26 οργανισμοί είναι μέλη του GEN, περιλαμβανόμενους οργανισμούς από το Βέλγιο, την Βραζιλία, την Γερμανία, την Δανία, την Ελλάδα, της Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, την Κίνα, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Χονγκ Κονγκ, την Ινδία, το Ισραήλ, την Ιαπωνία, τον Καναδά, την Κορέα, την Κροατία, την Νέα Ζηλανδία, την Ταϊλάνδη, το Λουξεμβούργο, την Νορβηγία, την Ουγγαρία, την Ισπανία, την Σουηδία (SIS) (SSNC) (TCO), την Τσεχία, την Ζιμπάμπουε κ.α.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

3.3. Οικολογικά Σχήματα Που Υπάρχουν Σε Παγκόσμιο Επίπεδο

Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση όλων των κρατικών, πολυεθνικών και ιδιωτικών οικολογικών σχημάτων που υπάρχουν αυτήν την στιγμή σε παγκόσμιο επίπεδο. Η παρουσίαση θα γίνει ανά Ήπειρο.

ΑΣΙΑ

Σήμα Κίνα

Το Κινεζικό οικολογικό σήμα “HUAN” απονεμήθηκε για πρώτη φορά το 1993. Από τότε έχουν αναπτυχθεί κριτήρια για 25 κατηγορίες προϊόντων.

Ινδία

Το οικολογικό σήμα της Ινδίας το “Ecomark” δημιουργήθηκε από την Κυβέρνηση της Ινδίας το 1991. Εστιάζεται σε καταναλωτικά αγαθά και τρόφιμα, μέχρι σήμερα έχουν καθοριστεί κριτήρια για 14 κατηγορίες προϊόντων. Οι κατασκευαστές πρέπει να πληρώνουν κάποιο φόρο, για να πάρουν την άδεια να χρησιμοποιούν το οικολογικό σήμα.

Ιαπωνία

Το οικολογικό σήμα της Ιαπωνίας δημιουργήθηκε το 1989 από την Γιαπωνέζικη Κρατική Υπηρεσία Περιβάλλοντος (JEA) ονομάζεται “Friendly to the Earth – Eco Mark” και απονεμήθηκε για πρώτη φορά το 1990. Από τότε έχουν καθοριστεί κριτήρια για 73 κατηγορίες προϊόντων. Το σήμα που απονέμεται σε κάποιο προϊόν, έχει ισχύ για 2 χρόνια. Η απονομή βασίζεται πρώτιστα στις μελέτες «ανάλυσης κύκλου ζωής των προϊόντων – LCA studies» που υποβάλλονται από τους υποψήφιους για τα προϊόντα τους.

Ισραήλ

Το οικολογικό σήμα του Ισραήλ “Green Label” δημιουργήθηκε το 1993. Οι αρμόδιοι οργανισμοί είναι μια επιτροπή του Υπουργείου Περιβάλλοντος και το Ινστιτούτο Προτύπων. Το 1998, είχαν δημιουργηθεί κριτήρια για 9 κατηγορίες προϊόντων ενώ 42 ήταν τα προϊόντα που είχαν πάρει άδεια να χρησιμοποιούν το οικολογικό σήμα. Η ανάλυση του κύκλου ζωής του προϊόντος αποτελεί την βασική αρχή για την απονομή.

Δημοκρατία της Κορέας

Το Κορεατικό οικολογικό σήμα “Cleaner and Greener” αναπτύχθηκε από τη Δημοκρατία της Κορέας το 1992. Τα ινστιτούτα που είναι αναμεμιγμένα με την διαδικασία της απονομής είναι η Τεχνική Επιτροπή, η Επιτροπή Οικολογικού σήματος και το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Το Κορεατικό Οικολογικό Σήμα απονέμεται σε προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά της Κορέας για μια χρονική περίοδο 2 ετών. Οι κατασκευαστές και οι εισαγωγείς μπορούν να κάνουν αίτηση για την χρήση του σήματος μόλις τα αντίστοιχα κριτήρια για τα προϊόντα τους είναι διαθέσιμα. Στα τέλη του 1993 είχαν καθοριστεί κριτήρια για 21 κατηγορίες προϊόντων.

Σιγκαπούρη

Το οικολογικό σήμα της Σιγκαπούρης το “Green Label Singapore” αναπτύχθηκε το 1992 από το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Σιγκαπούρης. Τα προϊόντα που κάνουν αίτηση για την χρήση του σήματος κρίνονται βάσει μιας «περικομμένης» ανάλυσης του κύκλου ζωής τους, εξετάζοντας τις κύριες παραμέτρους του προϊόντος που σχετίζονται με περιβαλλοντική

συμβατότητα του. Εάν η αίτηση για την χρήση του Green Label γίνει μέσα σε 12 μήνες από τη δημοσιοποίηση των απαιτούμενων κριτηρίων για ένα συγκεκριμένο προϊόν τότε η χρήση του σήματος για τα πρώτα 5 χρόνια είναι δωρεάν. Μετά από αυτόν τον πρώτο χρόνο, η διαδικασία της αίτησης για την απονομή του οικολογικό σήματος σε κάποιο προϊόν περιλαμβάνει κάποια έξοδα, ενώ η αρχική περίοδος χρήσης του (3 χρόνια) είναι αφορολόγητη. Μετά από τα πρώτα 3 ή 5 χρόνια, αντίστοιχα, για την συνέχιση της χρήσης του σήματος απαιτείται η καταβολή ετήσιου φόρου. Μέχρι σήμερα έχουν δημοσιοποιηθεί κριτήρια για 26 κατηγορίες προϊόντων.

Ταϊβάν

Το οικολογικό σήμα της Ταϊβάν “Green Mark Logo” αναπτύχθηκε από την Διεύθυνση Προστασίας Περιβάλλοντος (EPA) της Ταϊβάν το 1992. Μέχρι σήμερα έχουν καθοριστεί κριτήρια για 51 κατηγορίες προϊόντων. Το οικολογικό σήμα έχει ισχύ για 2 χρόνια και απονέμεται σε προϊόντα που πουλιούνται στην αγορά της Ταϊβάν.

Ταϊλάνδη

Το οικολογικό σήμα της Ταϊλάνδης “Green Label” αναπτύχθηκε το 1993 από το Επιχειρηματικό Συμβούλιο Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ταϊλάνδης. Το αρμόδιο ινστιτούτο είναι το Ινστιτούτο Περιβάλλοντος της Ταϊλάνδης. Μέχρι και το 1998 είχαν καθοριστεί κριτήρια για 15 κατηγορίες προϊόντων. Ο αιτών για την χρήση του σήματος καταβάλλει μια φορά έναν καθορισμένο φόρο για την διαδικασία απονομής, και έναν καθορισμένο φόρο για την χρήση του σήματος μετά την απονομή.

ΑΦΡΙΚΗ

Ζιμπάμπουε

Το οικολογικό σήμα της Ζιμπάμπουε “Environment 2000” αναπτύχθηκε από τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό “Περιβάλλον 2000”. Στο παρελθόν ο οργανισμός “Περιβάλλον 2000” είχε εστιαστεί στο επονομαζόμενο “Management Label”, ένα πιστοποιητικό υπηρεσιών που παρέχεται στους τομείς εμπορίου και τουρισμού. Σήμερα, υπάρχει επίσης το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα Οικοσήμανσης (Environmental Labelling Programme ELP). Στο παρελθόν είχε υιοθετήσει τα Ευρωπαϊκά κριτήρια για οικιακά προϊόντα. Από το 1998, που αυτά τα κριτήρια αναθεωρήθηκαν, υιοθετήθηκαν από το οικολογικό σήμα “Environment 2000”. Επιπρόσθετα, νέα κριτήρια καθορίστηκαν από το οικολογικό σήμα της Ζιμπάμπουε για 3 κατηγορίες προϊόντων μέχρι τώρα.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Το οικολογικό σήμα της Αυστραλίας “Environmental Choice” αναπτύχθηκε το 1991 από τον κυβερνητικό οργανισμό “Environmental Choice Australia (ECA)”. Αντίθετα με τα άλλα προγράμματα οικοσήμανσης που παρουσιάστηκαν σε αυτό το κεφάλαιο, το ECA είναι ένα κρατικό σχήμα που κατά κάποιο τρόπο υποβοηθάται από τον οργανισμό “Stiftung Warentest” (Γερμανικός Οργανισμός Δοκιμής Καταναλωτικών Αγαθών). Μέχρι τώρα, εκτός από τον καθορισμό κριτηρίων για κατηγορίες προϊόντων, το πρόγραμμα έχει λεπτομερώς επεξεργαστεί διάφορες δοκιμές, ονοματολογίες και συστήματα δοκιμών. Χρησιμοποιούνται για να ελέγξουν πιστοποιημένα προϊόντα για

περιβαλλοντική ενημέρωση των κατασκευαστών, με σκοπό να καθορίσουν την ορθότητα της σήμανσης και όχι για να μελετήσουν τις πραγματικές επιδράσεις που μπορεί να έχει ένα προϊόν στο θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος. Το οικολογικό σήμα “Environmental Choice” μέχρι στιγμής δεν έχει απονεμηθεί.

Νέα Ζηλανδία

Το οικολογικό σήμα της Νέας Ζηλανδίας “Environmental Choice” αναπτύχθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Ν. Ζηλανδίας το 1990. Οι αρμόδιοι οργανισμοί για τον καθορισμό των κριτηρίων και την διαδικασία της απονομής του σήματος είναι το “Telarc” (Αρμόδιος Οργανισμός Πιστοποίησης Ποιότητας, Εργαστήριο Δοκιμών και Βιομηχανικού Σχεδιασμού) και ο οργανισμός “Environmental Choice Management Advisory Committee (ECMAC)”. Το “Telarc” είναι υπεύθυνο για την δοκιμή των προϊόντων προς απονομή του σήματος, μετά από αίτηση των κατασκευαστών, σε ανεξάρτητα εργαστήρια. Το κόστος της διαδικασίας της δοκιμής χρεώνεται στον αιτούντα, ενώ και ο οργανισμός “Telarc” χρεώνει έναν φόρο που εξαρτάται από τις ετήσιες πωλήσεις του προϊόντος. Μέχρι σήμερα έχουν καθοριστεί κριτήρια για 16 κατηγορίες προϊόντων.

ΕΥΡΩΠΗ (Το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα θα παρουσιασθεί αναλυτικότερα σε επόμενο κεφάλαιο)

Γερμανία

Το Γερμανικό οικολογικό σήμα “Blue Angel” θεσπίστηκε από τα Ομόσπονδα Υπουργεία Εσωτερικών και Περιβάλλοντος της Γερμανίας το 1978. Είναι το πρώτο οικολογικό σήμα που παρουσιάστηκε παγκοσμίως και θα αναφερθούμε αναλυτικότερα σε αυτό σε επόμενο κεφάλαιο. Σήμερα τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που κάνουν χρήση του σήματος ανέρχονται σε 3.500 ενώ οι κατασκευαστές (εγχώριοι η εισαγωγείς) ανέρχονται σε 800. Οι βασικές κατηγορίες για τις οποίες έχουν καθοριστεί κριτήρια είναι 11.

Γαλλία

Η αρχική ιδέα για την δημιουργία ενός οικολογικού σήματος στην Γαλλία ξεκίνησε το 1989 και το Οικολογικό σήμα της Γαλλίας το “**Marque NF Environnement**” παρουσιάστηκε επίσημα το 1991. Οι αρμόδιοι οργανισμοί για το οικολογικό σήμα είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και το ADEME (Οργανισμός για την Διαχείριση Ενέργειας και Περιβάλλοντος), μια Επιτροπή που συστάθηκε το 1991 η “NF Environment Label Committee” και ο Γαλλικός Οργανισμός Τυποποίησης (Association Francaise de NORmalisation (AFNOR). Φαρμακευτικά προϊόντα, υπηρεσίες, τρόφιμα καθώς επίσης και ο τομέας του αυτοκινήτου δεν καλύπτονται από το πρόγραμμα. Μέχρι τα τέλη του 2000 είχαν καθοριστεί κριτήρια για 10 κατηγορίες προϊόντων και 394 προϊόντα 45 κατασκευαστών, είχαν πιστοποιηθεί με το οικολογικό σήμα.

Κροατία

Το Κροατικό οικολογικό σήμα “**Environmentally Friendly**” αναπτύχθηκε το 1993 από το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Κροατίας, ακολουθώντας το παράδειγμα του Γερμανικού οικολογικού σήματος “Blue Angel” και του Κοινοτικού “Euro-Flower”. Μέχρι σήμερα, έχουν καθοριστεί κριτήρια για 34 κατηγορίες προϊόντων, από τις οποίες 15 έχει απονεμηθεί το σήμα. Οι δοκιμές για το αν τα προϊόντα πληρούν τις προϋποθέσεις για την χρήση του σήματος γίνονται μετά από αίτησης των κατασκευαστών.

Ολλανδία

Το Ολλανδικό οικολογικό σήμα **Milieukeur** παρουσιάστηκε το 1992 από τον ανεξάρτητο οργανισμό “Stichting Milieukeur”. Σαν αρμόδιος οργανισμός για το οικολογικό σήμα είναι υπεύθυνος, τόσο για τον καθορισμό των κριτηρίων, όσο για την επίβλεψη της απονομής του σήματος. Τα διάφορα κόστη για την διαδικασία της οικοσήμανσης ποικίλουν. Όσο πιο αξιόπιστες είναι οι πληροφορίες-δικαιολογητικά που επισυνάπτουν οι κατασκευαστές μαζί με την συμπλήρωση της αίτησης, τόσο πιο χαμηλό είναι το κόστος δοκιμής των προϊόντων για το αν πληρούν τις απαιτήσεις των κριτηρίων πριν από την απονομή του σήματος. Μετά την απονομή του σήματος, ο παραγωγός είναι υποχρεωμένος να πληρώνει ένα συγκεκριμένο ποσό για τον ετήσιο έλεγχο και επιπλέον έναν ετήσιο φόρο που είναι ανάλογος με τις ετήσιες πωλήσεις του πιστοποιημένου προϊόντος.

Αυστρία

Το οικολογικό σήμα “Umweltzeichen” της Αυστρίας παρουσιάστηκε το 1988 από το Ομόσπονδο Υπουργείο Περιβάλλοντος. Τα αρμόδια όργανα είναι ο Ομόσπονδος Αυστριακός Οργανισμός Περιβάλλοντος και η Ομάδα εργασίας για την Ποιότητα (ARGE), η οποία είναι υπεύθυνη για τις δοκιμές των προϊόντων και για την απονομή του σήματος. Μέχρι σήμερα, είχαν καθοριστεί κριτήρια για 33 κατηγορίες προϊόντων, ενώ το σήμα είχε απονεμηθεί σε 17 κατηγορίες (το 1997). Το σήμα απονέμεται σε προϊόντα και υπηρεσίες, για μια περίοδο 2 ετών, με την προοπτική να ανανεωθεί κατόπιν αίτησης του ενδιαφερομένου. Κατά την διάρκεια χρήσης του σήματος, χρεώνεται ένας ετήσιος φόρος που είναι ανάλογος με το ύψος των ετήσιων πωλήσεων του πιστοποιημένου προϊόντος.

Σουηδία

Το Σουηδικό οικολογικό σήμα “Bra Miljöval – Good Environmental Choice” που είναι γνωστό και σαν “Good Green Buy” και “Falcon” δημιουργήθηκε το 1990, από την μεγαλύτερη μη κυβερνητική οργάνωση (ΜΚΟ) της Σουηδίας “Swedish Society for Nature Conservation (SSNC)” και 3 Σουηδικές Εμπορικές Επιχειρήσεις που καλύπτουν το 75% των σούπερ-μαρκετ της Σουηδίας. Η SSNC με στόχο να αυξήσει την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των καταναλωτών στο να αγοράζουν προϊόντα που έχουν το οικολογικό σήμα έκανε πολλές καμπάνιες. Μέχρι σήμερα έχουν καθοριστεί κριτήρια για 52 κατηγορίες προϊόντων. Η δόκιμη των προς εξέταση προϊόντων, για το αν πληρούν τις προϋποθέσεις των κριτηρίων, καθώς και η διαδικασία της απονομής του σήματος βασίζεται στην ανάλυση του κύκλου ζωής των προϊόντων (LCA). Η

SSNC, οι εμπορικές επιχειρήσεις και οι αιτούντες για την χρήση του σήματος μοιράζονται τα έξοδα της διαδικασίας. Το αρχικό σχέδιο ήταν το οικολογικό σήμα “Bra Miljöval” να υπάρξει μέχρι τη δημιουργία του οικολογικού σήματος “Nordic Swan” του Σκανδιναβικού Συμβουλίου. Αργότερα, το 1992, αποδείχτηκε ότι το “Nordic Swan” ακολούθησε τα βήματα του “Bra Miljöval”. Σήμερα, και τα δυο οικολογικά σήματα συνεχίζουν να υφίστανται στην Σουηδική αγορά, συμμετέχοντας σε έναν υγιή συναγωνισμό, ο οποίος επιφέρει ευεργετικά αποτελέσματα και στα δυο προγράμματα.

Σκανδιναβία

Το Σκανδιναβικό οικολογικό σήμα με σήμα τον κύκνο, “The Nordic Swan”, παρουσιάστηκε το 1989 από τον πολυεθνικό οργανισμό “The Nordic Council of Ministers for Consumer Affairs” (Σκανδιναβικό Υπουργικό Συμβούλιο για θέματα που αφορούν τους καταναλωτές). Μέλη αυτού του οργανισμού είναι οι χώρες της Δανίας, της Ισλανδίας, της Φιλανδίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας. Ο σκοπός ήταν να παρουσιάσουν ένα ενιαίο οικολογικό σήμα για προϊόντα και υπηρεσίες, στις Σκανδιναβικές Χώρες. Το Σκανδιναβικό οικολογικό σήμα είναι το πρώτο πολυεθνικό οικολογικό σήμα που παρουσιάστηκε παγκοσμίως, τα βήματα του ακολούθησε εν γένει το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα, για αυτόν τον λόγο θα παρουσιαστεί αναλυτικά σε επόμενο κεφάλαιο. Μέχρι σήμερα έχουν καθοριστεί κριτήρια για περίπου 60 κατηγορίες προϊόντων χρησιμοποιώντας σαν «εργαλείο» την ανάλυση του κύκλου ζωής των προϊόντων (LCA), ενώ το σήμα έχει απονεμηθεί σε πάνω από 480 κατασκευαστές. Η ισχύς του σήματος διαρκεί για ένα χρονικό διάστημα 3

ετών, μετά γίνεται αναθεώρηση των κριτηρίων και η εταιρεία θα πρέπει να ξανακάνει αίτηση για την χρήση του σήματος. Ο κατασκευαστής πληρώνει έναν φόρο για την αίτηση και στην συνέχεια κατά την χρήση του σήματος χρεώνεται ένα ετήσιο κόστος που είναι ανάλογο με το ύψος των πωλήσεων του πιστοποιημένου προϊόντος.

Σλοβακία

Το οικολογικό σήμα της Σλοβακίας, “*Environmentalne Vhodnyyrobok*”, αναπτύχθηκε το 1996 από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και απονεμήθηκε για πρώτη φορά το 1997. Τα κριτήρια για την χρήση του σήματος βασίζονται στην ανάλυση του κύκλου ζωής των προϊόντων και ανανεώνονται κάθε 2 χρόνια. Μέχρι στιγμής έχουν πιστοποιηθεί 10 προϊόντα από 4 κατηγορίες προϊόντων.

Ισπανία

Το Ισπανικό οικολογικό σήμα “*Marca Aenor Medio Ambiente*”, αναπτύχθηκε από τον ιδιωτικό και ανεξάρτητο οργανισμό “*Asociación Espanola de Normalización y certificación (AENOR)*” και απονεμήθηκε για πρώτη φορά το 1994. Έκτος από το “AENOR”, υπεύθυνος οργανισμός για το οικολογικό σήμα είναι και η Τεχνική Επιτροπή Πιστοποίησης (Technical Certification Committee) που αποτελείται από αντιπροσώπους της βιομηχανίας, του εμπορίου, των κατασκευαστών, του οργανισμού προστασίας καταναλωτών, περιβαλλοντικές οργανώσεις και τα αρμόδια Υπουργεία. Η Τεχνική Επιτροπή Πιστοποίησης καθορίζει τα κριτήρια για την χρήση του σήματος στα προϊόντα με βάση την ανάλυση του κύκλου ζωής των προϊόντων (LCA). Η διάρκεια χρήσης του σήματος μετά την

απονομή, είναι 3 χρόνια, ενώ κατά την διάρκεια της χρήσης γίνονται τακτικοί έλεγχοι του πιστοποιημένου προϊόντος. Μέχρι σήμερα έχουν πιστοποιηθεί με το Ισπανικό οικολογικό σήμα 436 προϊόντα σε 12 διαφορετικές κατηγορίες προϊόντων.

Τσεχία

Το οικολογικό σήμα της Τσεχίας “Ekologicky Setrany Vyrobek” αναπτύχθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Τσεχίας το 1993. Δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή, στον εναρμονισμό του οικολογικού σήματος της χώρας με τα αντίστοιχα οικολογικά σήματα των κρατών μελών του OECD και του Κοινοτικού EU-Eco Label Scheme. Από τα προϊόντα που μπορούν να απονεμηθούν με το σήμα εξαιρούνται τα τρόφιμα και τα φαρμακευτικά προϊόντα. Το σήμα απονέμεται για περιόδους 2 ετών και η χρήση του περιλαμβάνει κάποια κόστη.

Ουγγαρία

Το 1993, το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Ουγγαρίας αποφάσισε να αναπτύξει ένα Ουγγρικό οικολογικό σήμα, και το 1994 παρουσίασε το “Környezetbarát Termék”. Ο αρμόδιος οργανισμός του οικολογικού σήματος είναι HELO (Hungarian Eco-Labeling Organisation) . Μέχρι στιγμής έχουν πιστοποιηθεί με το οικολογικό σήμα 120 προϊόντα. Φαρμακευτικά προϊόντα, τρόφιμα και ακατέργαστα υλικά της μεταλλευτικής βιομηχανίας αποκλείονται από την οικοσήμανση. Το σήμα απονέμεται για χρονική διάρκεια 2 ετών με προοπτική ανανέωσης. Κατά την διαδικασία της αίτησης καθώς και κατά την χρήση του σήματος οι κατασκευαστές θα πρέπει να καταβάλουν κάποιους φόρους.

ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

Καναδάς

Το Καναδικό οικολογικό σήμα “Environmental Choice – Choix Environnemental” είναι το δεύτερο σε σειρά εθνικό οικολογικό σήμα που παρουσιάστηκε παγκοσμίως μετά το Γερμανικό “Blue Angel”, αναπτύχθηκε το 1988 από το Καναδέζικο Υπουργείο Περιβάλλοντος (Environment Canada EC). Αυτό είναι υπεύθυνο για τον καθορισμό των κριτηρίων πιστοποίησης για το οικολογικό σήμα, προϊόντων και υπηρεσιών, όσο και για την διαδικασία της απονομής του σήματος. Μέχρι και το 1995, την διαχείριση του οικολογικού σήματος την είχε αναλάβει ένας ιδιωτικός οργανισμός ο “Terra Choice Environmental Services I.n.c” κατόπιν συμφωνίας με το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Το σύμβολο του οικολογικού σήματος αποτελείται από 3 περιστέρια που περιπλέκονται συμβολίζοντας την συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεως, βιομηχανίας και καταναλωτών. Πριν από μια πιθανή απονομή του οικολογικού σήματος σε κάποιο προϊόν προηγείται η δοκιμή του σε ανεξάρτητα τεχνικά ινστιτούτα. Η διαδικασία της αίτησης περιλαμβάνει κάποια κόστη και επίσης καταβάλλεται ένας ετήσιος φόρος για την χρήση του σήματος που εξαρτάται από το ύψος των πωλήσεων. Μέχρι σήμερα έχουν καθοριστεί περιβαλλοντικά κριτήρια για 128 κατηγορίες προϊόντων, έχουν εκδοθεί πάνω από 140 άδειες σε εταιρείες και τα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα ανέρχονται σε 1600.

Η.Π.Α

Το οικολογικό σήμα των Η.Π.Α. “Green Seal” αναπτύχθηκε το 1989 από τον ανεξάρτητο και μη κερδοσκοπικό οργανισμό “Green Seal”. Μέχρι σήμερα έχουν καθοριστεί κριτήρια για 30 κύριες κατηγορίες προϊόντων. Οι κατηγορίες των προϊόντων επιλέγονται με βάση την επιβάρυνση που προκαλούν στο περιβάλλον. Ο καθορισμός των κριτηρίων γίνεται με βάση τις κατευθυντήριες οδηγίες και διαδικασίες του “Type 1 Environmental Labeling” που υιοθετήθηκαν από τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης (ISO 14024). Τα κριτήρια για κάθε προϊόν βασίζονται σε μια περιβαλλοντική αποτίμηση της επίδρασης του προϊόντος (Environmental Impact Evaluation) σε καθημερινή βάση. Κριτήρια καθορίζονται κυρίως στις εξαγωγές της παραγωγικής διαδικασίας, της χρήσης, της διανομής και της διάθεσης και όχι σε καθ’ αυτήν την παραγωγική διαδικασία. Στον καθορισμό των κριτηρίων, συμμετέχει και μια ομάδα επενδυτών που αποτελείται από εκπροσώπους της βιομηχανίας, του εμπορίου, των καταναλωτών, κυβερνητικών οργανώσεων, ακαδημαϊκών, περιβαλλοντικών οργανώσεων κ.α. που έχει κυρίως συμβουλευτικό χαρακτήρα. Τα κριτήρια αναθεωρούνται κάθε τρία χρόνια λαμβάνοντας υπ’ όψιν τις τελευταίες αλλαγές της αγοράς, τεχνολογικές καινοτομίες κ.α.. Για τη διαδικασία της αίτησης οι κατασκευαστές είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν φόρο και η χρήση του σήματος απαιτεί έναν ετήσιο φόρο.

ΝΟΤΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

Βραζιλία

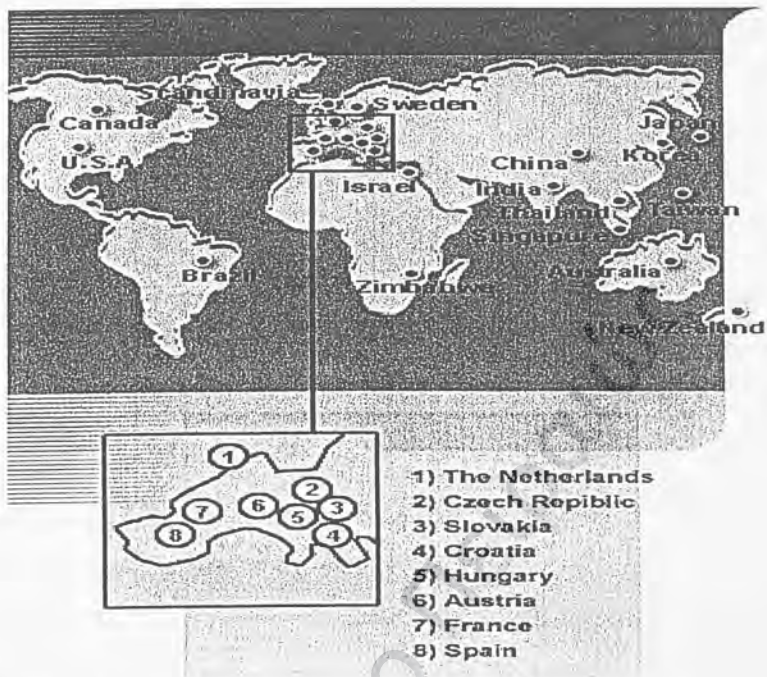

Το Βραζιλιάνικο οικολογικό σήμα “Qualidad Ambiental” αναπτύχθηκε από τον οργανισμό “Associacao Brasileira de Normas Tecnicas (ABNT)” ύστερα από συμφωνία μεταξύ κυβερνήσεως, οικονομικών παραγόντων, και εκπροσώπων της βιομηχανίας. Μέχρι στιγμής το οικολογικό σήμα δεν έχει απονεμηθεί σε κανένα προϊόν, αλλά αναμένεται μέσα στο 2002 η πρώτη απονομή. Τα προϊόντα δοκιμάζονται με την βοήθεια της ανάλυσης του κύκλου ζωής των προϊόντων (LCA), για την ολική περιβαλλοντική τους εναρμόνιση. Τα περιβαλλοντικά κριτήρια για τα προϊόντα καθορίζονται μετά την αποπεράτωση των δοκιμών. Τα κριτήρια ισχύουν για ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα μετά την λήξη του οποίου, θα πρέπει να αναθεωρηθούν ή να επανεξεταστούν.

Στον επόμενο χάρτη παρουσιάζονται οι χώρες στις οποίες υπάρχουν οικολογικά σήματα.

Πίνακας 3.1: Συγκριτικός Πίνακας των Οικολογικών Σχημάτων που υφίστανται αυτήν την στιγμή σε παγκόσμιο επίπεδο

Α/Α	Όνομα σήματος	Χώρα	Τύπος	Έτος	Μεθοδολογία κριτηρίων	Διάρκεια
1	HUAN	Κίνα	Κρατικό	1993	-	-
2	Ecomark	Ινδία	Κρατικό	1991	-	-
3	Friendly to Earth Eco-Mark	Ιαπωνία	Κρατικό	1989	LCA	3-5 Χρόνια
4	Green Label	Ισραήλ	Κρατικό	1993	LCA	-
5	Cleaner and Greener	Κορέα	Κρατικό	1992	-	2 Χρόνια
6	Green Label Singapore	Σιγκαπούρη	Κρατικό	1992	Περικυμμένη LCA	3 Χρόνια
7	Green Mark Logo	Ταϊβάν	Κρατικό	1992	-	2 Χρόνια
8	Green Label	Ταϊβάν	Κρατικό	1993	-	-
9	Environment 2000	Zürchersee	Ιδιωτικό	1998	LCA	-
10	Environmental Choice Australia	Αυστραλία	Κρατικό	1991	-	-
11	Environmental Choice	N. Ζηλανδία	Κρατικό	1990	-	-
12	Blue Angel	Γερμανία	Κρατικό	1978	LCA	4 Χρόνια
13	Marque NF Environment	Γαλλία	Κρατικό	1991	LCA	3 Χρόνια
14	Environmentally friendly	Κροατία	Κρατικό	1993	-	-
15	Milienker	Ολλανδία	Ιδιωτικό	1992	-	-
16	Umweltzeichen	Αυστρία	Κρατικό	1988	-	2 Χρόνια
17	Bra Miljøval	Σουηδία	Ιδιωτικό	1990	LCA	3 Χρόνια
18	Nordic Swan	Σκανδιναβία	Πολυεθνικό	1989	LCA	3 Χρόνια
19	Environmentale Vhodnyyirobok	Σλοβακία	Κρατικό	1996	LCA	2 Χρόνια
20	AENOR	Ισπανία	Ιδιωτικό	1994	LCA	3 Χρόνια
21	Ekologický Setrany Vyrobek	Τσεχία	Κρατικό	1993	LCA	2 Χρόνια
22	Kišnyezetbarat Termék	Ουγγαρία	Κρατικό	1994	-	2 Χρόνια
23	Environmental Choice	Καναδάς	Κρατικό	1988	Περικυμμένη LCA	-
24	Green Seal	H.P.A	Ιδιωτικό	1989	Environmental Impact Evaluation	3 Χρόνια
25	Qualidad Ambiental	Βραζιλία	Ιδιωτικό	2000	LCA	-
26	EU Eco - Label	Ευρώπη	Πολυεθνικό	1992	LCA	3-5 Χρόνια

Σχήμα 3.1: Οι Χώρες στις οποίες έχει αναπτυχθεί ένα οικολογικό σήμα

Πηγή: http://www.blauer-engel.de/englisch/navigation/body_blauer_engel.htm

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ “BLUE ANGEL”, “NORDIC SWAN”

Στις επόμενες παραγράφους κρίνουμε απαραίτητο να παρουσιάσουμε αναλυτικά τα οικολογικά σήματα “Blue Angel” της Γερμανίας και “Nordic Swan” της Σκανδιναβίας, γιατί αποτελούν αντίστοιχα το πρώτο εθνικό και το πρώτο πολυεθνικό οικολογικό σήμα που παρουσιάστηκαν παγκοσμίως, και που στις αρχές τους βασίστηκε το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Οικολογικό σήμα EU Eco-Label.

4.1. Το Γερμανικό οικολογικό σήμα “Blue Angel”

4.1.1. Εισαγωγή

Το σήμα “Blue Angel” είναι το παλαιότερο σήμα για προϊόντα και υπηρεσίες, που σχετίζεται με την προστασία του περιβάλλοντος και του καταναλωτή. Είναι η πρώτη φορά που θεσπίζεται η «έννοια» της οικοσήμανσης σε παγκόσμιο επίπεδο, σαν ένα νέο εργαλείο περιβαλλοντικής πολιτικής, που σχετίζεται με την είσοδο στην αγορά διακεκριμένων – σεσημασμένων (σε εθελοντική βάση) προϊόντων και υπηρεσιών με λιγότερες ή θετικότερες επιδράσεις στο περιβάλλον από άλλα αντίστοιχα. Το οικολογικό σήμα δεν βασίζεται σε οδηγίες και απαγορεύσεις, αλλά στην πληροφόρηση και στην δραστηριοποίηση - ευαισθητοποίηση τόσο των καταναλωτών όσο και των παραγωγών για καθαρότερο περιβάλλον – περιβαλλοντική δέσμευση. Η πολιτική της οικοσήμανσης θεωρήθηκε σαν η καταλληλότερη για την δημιουργία ενός ανταγωνισμού παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών με τα καλύτερα πιθανά χαρακτηριστικά (σχετιζόμενα με την προστασία του περιβάλλοντος), επιτυγχάνοντας με αυτόν τον τρόπο την αλλαγή της οικονομικής πολιτικής, προς μια βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτή η ιδέα διαμόρφωσε τη Γερμανική περιβαλλοντική πολιτική τα

τελευταία 25 χρόνια και υιοθετήθηκε και από πολλές άλλες χώρες του κόσμου.

Το οικολογικό σήμα “Blue Angel” πρωτοπαρουσιάστηκε το 1977, χάρη σε μια πρωτοβουλία του Ομόσπονδου Υπουργείου Εσωτερικών και των Υπουργείων Περιβάλλοντος των Ομόσπονδων Κρατών της Γερμανίας. Στις 5 Ιουνίου 1978, συστάθηκε η Επιτροπή Οικολογικού Σήματος (“Environmental Label Jury”) και στα τέλη του 1978 καθορίστηκαν τα πρώτα έξι βασικά κριτήρια για την απονομή του οικολογικού σήματος. Από τότε, ο αριθμός των πιστοποιημένων προϊόντων και υπηρεσιών αυξήθηκε ραγδαία. Σήμερα, περίπου 3700 προϊόντα και υπηρεσίες 800 κατασκευαστών (εγχώριων και από το εξωτερικό) έχουν το δικαίωμα να φέρουν το Γερμανικό Οικολογικό Σήμα “Blue Angel”(βλ. παράγραφο 4.1.3).

Σήμερα, περίπου το μισό των καταναλωτών στην Δυτική Γερμανία και το ένα τρίτο στην Ανατολική Γερμανία λαμβάνουν υπόψη τους το “Blue Angel” όταν επιλέγουν τις αγορές τους. Από την μεριά τους οι κατασκευαστές, σύμφωνα με μια έρευνα, επιβεβαιώνουν ότι το “Blue Angel” καλυτέρευσε την ανταγωνιστική τους θέση στην αγορά, και προώθησε τον ανταγωνισμό στο πεδίο της οικολογικής μεταρρύθμισης και στην οικολογική ποιότητα των προϊόντων. Τα πρώτα προϊόντα που πιστοποιήθηκαν με το “Blue Angel” όπως τα σπρέι χωρίς CFC, τα επιστρεφόμενα μπουκάλια, και το ανακυκλωμένο χαρτί, έχουν εδραιωθεί για τα καλά στην αγορά. Στην Γερμανία σήμερα θεωρείται πως το “Blue Angel” έχει δημιουργήσει ένα ρεύμα προς την βιώσιμη κατανάλωση (<http://www.blauer-engel.de/englisch>)

Το “Blue Angel” εμφανίζεται πάνω στο προϊόν ή σε ένα πόστερ σε μια αίθουσα έκθεσης αν πρόκειται για υπηρεσία. Το σύμβολο του οικολογικού σήματος αποτελείται από τα ακόλουθα τρία αναπόσπαστα μέρη:

1. Το περιβαλλοντικό σήμα των Ηνωμένων Εθνών που απεικονίζει μία μπλε γυναικεία φιγούρα με τα χέρια διπλωμένα γύρω από ένα μπλε κύκλο με ένα δάφνινο στεφάνι.
2. Μία πλάγια επιγραφή που αναγράφεται “Οικολογικό σήμα γιατί ...” επισημαίνοντας τα κυριότερα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του πιστοποιημένου προϊόντος, υπηρεσίας.
3. Στο κάτω μέρος του σήματος γίνεται αναφορά στην Επιτροπή Οικολογικού Σήματος (“Environmental Label Jury”).

Το σύμβολο αντιγράφηκε από το αντίστοιχο σύμβολο της UNEP το 1972. Δείχνει μια γυναικεία φιγούρα με τα χέρια της απλωμένα, που περιβάλλεται από ένα δάφνινο στεφάνι. Το όνομα του σήματος “Blue Angel” δεν είναι επίσημο, αλλά χρησιμοποιήθηκε ανεπίσημα για να περιγράψει την μπλε γυναικεία φιγούρα με τα χέρια απλωμένα στην μέση του σήματος.

Ο κύριος κάτοχος του σήματος είναι το Ομόσπονδο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Προστασίας της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας (Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation and Nuclear Safety). Όλες οι τεχνικές προδιαγραφές που πρέπει να εκπληρούνται από τα προϊόντα για την απονομή του Περιβαλλοντικού σήματος καθορίζονται από τον ανεξάρτητο οργανισμό “Environmental Label Jury”. Η απονομή του σήματος πραγματοποιείται από το “RAL Deutsches Institut für Gütesicherung und Kennzeichnung” (RAL-Γερμανικό Ινστιτούτο Πιστοποίησης και Διασφάλισης Ποιότητας) σε συνεργασία με τον οργανισμό “Umweltbundesamt” (Ομόσπονδη Κρατική Υπηρεσία Περιβάλλοντος) και το Ομόσπονδο κράτος όπου η κατασκευαστική εταιρεία ή ο προμηθευτής του

πιστοποιημένου προϊόντος ή υπηρεσίας έχει την έδρα του. Η Ομόσπονδη Κρατική Υπηρεσία Περιβάλλοντος (Umweltbundesamt) είναι υπεύθυνη μεταξύ άλλων, για τον καθορισμό των απαιτήσεων κατά την απονομή του σήματος.

Το οικολογικό σήμα προβάλλει όχι μόνο τους σκοπούς της περιβαλλοντικής προστασίας αλλά και της προστασίας του καταναλωτή. Η πιστοποίηση γίνεται σε αυτά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που από μια ολιστική ματιά είναι περιβαλλοντικά φιλικά και την ίδια στιγμή θέτουν υψηλά πρότυπα βιομηχανικής ασφάλειας, προστασία της υγείας εργαζομένου και καταναλωτή και χρηστικότητας. Η εξοικονόμηση πρώτων υλών και η ολοκληρωμένη αποτίμηση όλης της ζωής του προϊόντος (κατασκευή, χρήση, διάθεση), λαμβάνονται σοβαρά υπόψη για την απονομή του σήματος.

4.1.2. Αρμόδια Όργανα

Τα αρμόδια όργανα που εμπλέκονται στη διαδικασία της απονομής του σήματος είναι τα ακόλουθα:

-Environmental Label Jury (Επιτροπή Οικολογικού Σήματος)

Είναι ένας ανεξάρτητος οργανισμός λήψης αποφάσεων, που αποτελείται από 13 ψηφίζοντα μέλη που εκπροσωπούν περιβαλλοντικές οργανώσεις, συλλόγους καταναλωτών, εργατικά συνδικάτα, βιομηχανία, εμπόρους, συντεχνίες, τοπικούς φορείς, επιστήμη, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, εκκλησία και τα ομόσπονδα κράτη. Οι εκπρόσωποι του κράτους διορίζονται για μια χρονική περίοδο 3 ετών από το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Στα συμβούλια της Επιτροπής συμμετέχουν επίσης εμπειρογνώμονες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, της Ομόσπονδης Κρατικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος (Umweltbundesamt) και του RAL (Γερμανικό Ινστιτούτο

Πιστοποίησης και Διασφάλισης Ποιότητας). Η επιτροπή συνεδριάζει 2 φορές τον χρόνο και επιλέγει τις κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών που μπορεί να απονεμηθεί το οικολογικό σήμα. Αποφασίζει για τον καθορισμό των Βασικών Κριτηρίων και για τα πιστοποιητικά που πρέπει να υποβληθούν. Οι αποφάσεις της Επιτροπής δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος. Οι αποφάσεις των μελών της Επιτροπής δεν κατευθύνονται από οδηγίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος.

-RAL (Γερμανικό Ινστιτούτο Πιστοποίησης και Διασφάλισης Ποιότητας)

Το RAL οργανώνει και καταγράφει τις ακροαματικές διαδικασίες που κάνουν οι εμπειρογνώμονες στα προϊόντα που είναι υποψηφία για πιστοποίηση. Δέχεται αιτήσεις από τους κατασκευαστές για να ελέγξει τη συμμόρφωση με τις απαιτούμενες προδιαγραφές καθώς και όλα τα πιστοποιητικά που έχουν υποβληθεί. Επιδιώκει επίσης σχόλια της Ομόσπονδής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος καθώς και του Κράτους που έχει έδρα ο κατασκευαστής. Αν εκπληρούνται όλες οι απαιτήσεις, τότε το RAL και ο κατασκευαστής συνάπτουν ένα Συμφωνητικό για την χρήση του Περιβαλλοντικού Σήματος.

- Umweltbundesamt (Ομόσπονδη Κρατική Υπηρεσία Περιβάλλοντος)

Η Υπηρεσία δέχεται και εξετάζει τις προτεινόμενες προτάσεις, που μπορεί να υποβληθούν τυπικά από τον καθένα, για την δημιουργία νέων Κατηγόριων Προϊόντων. Τα αποτελέσματα της εξέτασης στέλνονται στην Επιτροπή Οικολογικού Σήματος για την τελική απόφαση. Η Επιτροπή Οικολογικού Σήματος αφού αποφασίσει για ποιες Κατηγορίες Προϊόντων αξίζει να γίνει περαιτέρω έλεγχος, στέλνει την απόφαση στην Υπηρεσία για να επανεξεταστούν. Κατόπιν λεπτομερούς

ανάλυσης, προσχεδιάζει, τα Βασικά Κριτήρια για τις νέες Κατηγορίες Προϊόντων. Μία άλλη δουλειά της Υπηρεσίας, είναι να επισυνάπτει τις απόψεις της όσον αφορά την χρήση του Οικολογικού Σήματος σε ένα προϊόν, κατόπιν αίτησης του κατασκευαστή, στο RAL.

- Ομόσπονδο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Προστασίας της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας (Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation and Nuclear Safety)

Το Υπουργείο είναι ο κύριος κάτοχος του σήματος και είναι υπεύθυνο για την δημοσιοποίηση στο κοινό των αποφάσεων της Επιτροπής Οικολογικού Σήματος.

4.1.3. Κατηγορίες προϊόντων που έχουν καθοριστεί κριτήρια – Απονομές

Σύμφωνα με το επίσημο web-site του οικολογικού σήματος Blue Angel, μέχρι και την 19/4/2001 είχαν καθοριστεί κριτήρια για 11 Βασικές Κατηγορίες Προϊόντων που υποδιαιρούνται σε 87 Υποκατηγορίες. Ο αριθμός των πιστοποιημένων προϊόντων ανέρχεται σε 3355, ενώ των κατασκευαστών σε 710. Αναλυτικότερα όλες οι κατηγορίες προϊόντων καθώς και οι απονομές ανά κατηγορία παρουσιάζονται στο Παράρτημα 1. Οι 11 βασικές κατηγορίες που έχουν καθοριστεί κριτήρια είναι:

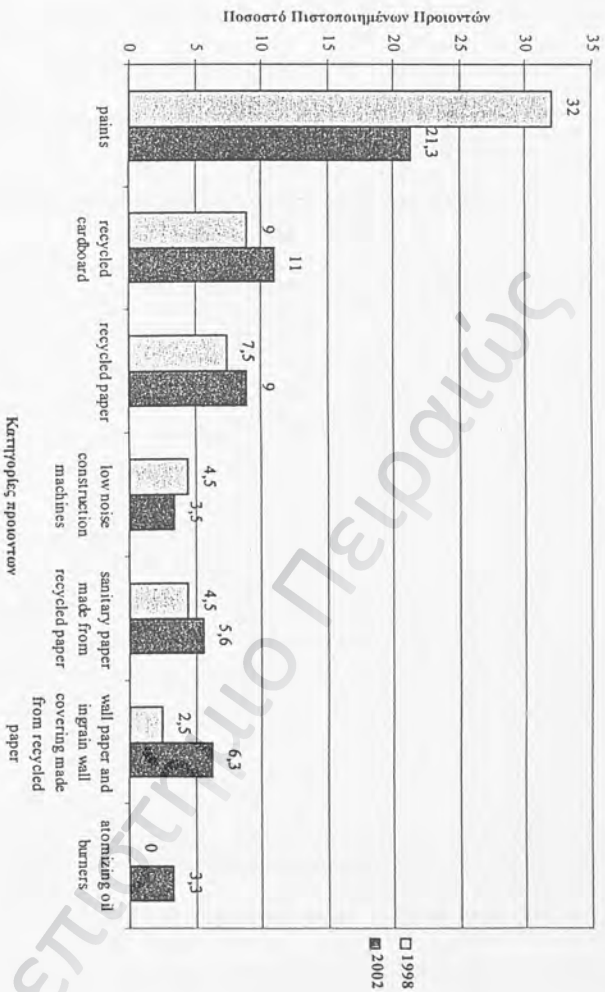
- Προϊόντα από χαρτί, γραφείου και έπιπλα
- Ηλεκτρικά προϊόντα και συσκευές
- Εγκαταστάσεις θέρμανσης και ηλιακής τεχνολογίας
- Προϊόντα οικοδομής – κτιρίων και ανακαίνισης
- Προϊόντα υγιεινής και καθαριότητας

- Προϊόντα καντίνας και κουζίνας
- Προϊόντα κηπουρικής
- Κυκλοφορία (Προϊόντα που σχετίζονται με τα μεταφορικά μέσα)
- Μπαταρίες
- Υπηρεσίες
- Άλλο

Αξιοσημείωτο είναι ότι στις 20 από τις 87 υποκατηγορίες προϊόντων που έχουν καθοριστεί κριτήρια δεν έχει γίνει καμία απονομή, ενώ οι περισσότερες απονομές έχουν γίνει στην Κατηγορία προϊόντων «Βερνίκια» με 555 πιστοποιήσεις, ποσοστό περίπου 17% των συνολικών πιστοποιήσεων. Στον παρακάτω πίνακα παρατηρούμε ότι το 60% των πιστοποιημένων προϊόντων συναντάται σε 7 μόνο κατηγορίες προϊόντων για τα έτη 1998 – 2002.

Πίνακας 4.1: Κατηγορίες Προϊόντων που συγκεντρώνουν το 60% των συνολικών απονομών για τα Έτη 1998 και 2002

Κατηγορίες Προϊόντων	Απονομές σε %	
	1998	2002
Paints	32%	21,3%
Recycled cardboard	9%	11%
Recycled paper	7,5%	9%
Low noise construction machines	4,5%	3,5%
Sanitary paper made from recycled paper	4,5%	5,6%
Wall paper and ingrain wall covering made from recycled paper	2,5%	6,3%
Atomizing oil burners	-	3,3%
Σύνολο	60%	60%

Σχήμα 4.1: Ανάλυση του 60% των πιστοποιημένων προϊόντων σε 7 κατηγορίες προϊόντων για τα έτη 1998 και 2002

Στον επόμενο πίνακα παρατηρούμε τον αριθμό των χρηστών του οικολογικού σήματος που έχουν έδρα σε άλλες χώρες, εκτός της Γερμανίας και έχουν υπογράψει συμφωνητικό για την χρήση του σήματος.

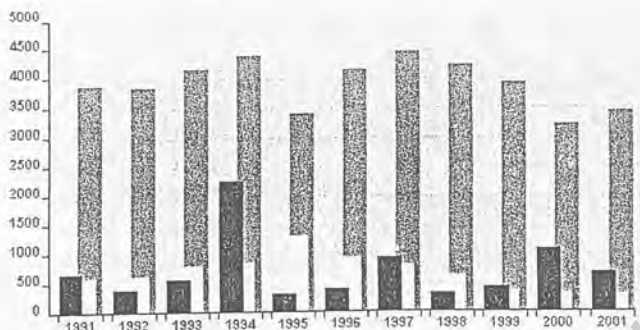
Πίνακας 4.2: Χρήστες του οικολογικού σήματος εκτός Γερμανίας

Χώρες	Απονομές προϊόντων	Κατασκευαστές
Βέλγιο	11	3
Δανία	13	4
Γαλλία	142	15
Ηνωμένο Βασίλειο	96	7
Ιταλία	48	13
Νότια Κορέα	10	1
Ολλανδία	21	9
Νέα Ζηλανδία	2	1
Νορβηγία	2	1
Αυστρία	22	9
Σουηδία	9	2
Ελβετία	19	6
Σλοβενία	2	1
Ισπανία	12	4
Η.Π.Α	21	3
Σύνολο	430	79

Πηγή: http://www.blauer-engel.de/englisch/navigation/body_blauer_engel.htm

Αποτελούν περίπου το 13% όλων των πιστοποιημένων προϊόντων και το 12% των κατασκευαστών σύμφωνα με στοιχεία του Ιουλίου 2002 του επίσημου web-site του οικολογικού σήματος.

Η πορεία του οικολογικού σήματος “Blue Angel” την δεκαετία 1991-2001 ήταν ανοδική μέχρι το έτος 1997, ενώ στην συνέχεια παρατηρείται μείωση του συνόλου των πιστοποιημένων (βλ Σχήμα 4.2.).

Αριθμός νέων πιστοποιημένων προϊόντων με το οικολογικό σήμα στην διάρκεια του χρόνου

■ Συμβόλαια που λήγουν στο τέλος του έτους για την δημιουργία νέων κριτηρίων απονομής

□ Σύνολο πιστοποιημένων προϊόντων την 31/12 του τρέχοντος έτους

Σχήμα 4.2: Πορεία του οικολογικού σήματος “Blue Angel” την δεκαετία 1991-2001

Πηγή: RAL, Umweltbundesamt (Federal Environmental Agency), Απρίλιος 2001

4.1.4. Τα Βήματα για την διαδικασία καθορισμού κριτηρίων σε μια νέα κατηγορία προϊόντων

Τα περιβαλλοντικά κριτήρια βασίζονται στην ανάλυση του κύκλου ζωής (LCA) των προϊόντων, αλλά εστιάζονται περισσότερο στην τελική διάθεση. Τα κριτήρια για τη νέα κατηγορία προϊόντων καθορίζονται έτσι ώστε οι απονομές στην συγκεκριμένη κατηγορία να καλύπτουν περίπου το 20% της αγοράς. (Taylor Nelson Sofres Consulting - December 1998)

Τα περιβαλλοντικά κριτήρια έχουν συγκεκριμένη χρονική περίοδο που ισχύουν (μέγιστη χρονική περίοδος 4 έτη) και πρέπει να επανεξετάζονται 1 χρόνο πριν την λήξη της ισχύος τους. Τα βασικά βήματα για τον καθορισμό κριτηρίων σε μια κατηγορία προϊόντων είναι τα εξής:

- Οι προτάσεις για μια νέα κατηγορία προϊόντων, όπου δεν έχουν καθοριστεί κριτήρια, συλλέγονται από τον οργανισμό Umweltbundesamt (Federal Environmental Agency), Προτάσεις μπορεί να κάνει ο οποιασδήποτε συμπληρώνοντας μια αίτηση.
- Αφού γίνει μια πρώτη επεξεργασία των προτάσεων από τον οργανισμό Umweltbundesamt, οι απόψεις στέλνονται στην Επιτροπή Οικολογικού Σήματος (Environmental Label Jury), που συνεδριάζει 2 φορές το χρόνο και επιλέγει κατόπιν ψηφίσματος αυτές τις προτάσεις που θεωρεί ότι πρέπει να τύχουν περαιτέρω έρευνας (εργαστηριακές δοκιμές, έρευνα αγοράς κ.α.).
- Αφού η Επιτροπή Οικολογικού σήματος καθορίσει τη σειρά των δοκιμών που πρέπει να γίνουν, ο οργανισμός Umweltbundesamt ξεκινάει τις διαδικασίες για τον καθορισμό των Ειδικών Βασικών Κριτηρίων για τις κατηγορίες προϊόντων που έχουν επιλεγεί.
- Ο οργανισμός RAL (οργανισμός που είναι υπεύθυνος για την απονομή του σήματος), οργανώνει ακροάσεις από ειδικούς που αντιπροσωπεύουν όλους τους ενδιαφερόμενους, που λένε τις απόψεις τους, και στην συνέχεια η Επιτροπή Οικολογικού Σήματος παίρνει την τελική απόφαση
- Τέλος, γίνεται ανακοίνωση στα μέσα μαζικής επικοινωνίας για τον καθορισμό κριτηρίων σε μια νέα κατηγορία προϊόντων.

Η διαδικασία καθορισμού των κριτηρίων για μια νέα κατηγορία προϊόντων παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Παρουσίαση προτάσεων από το κοινό

Υποβολή προτάσεων από το κοινό με λεπτομερείς πληροφορίες για την νέα κατηγορία προϊόντων στον Umweltbundesamt

Το Umweltbundesamt υποβάλλει και σχολιάζει τις προτάσεις

Το Environmental Label Jury αποφασίζει για περαιτέρω εξέταση

Umweltbundesamt

Καθορισμός δοκιμαστικών κριτηρίων και πιστοποιητικών για την απονομή του σήματος

RAL

Οργανώνει Ακροάσεις

Ακροάσεις Ειδικών

Συμμετέχοντες

- RAL

- Umweltbundesamt

- Βιομηχανία

- Περιβαλλοντολόγοι

- Καταναλωτές

- Ινστιτούτα δοκιμών

- Άλλοι ειδικοί

Εισηγήσεις στο Environmental Label Jury

Environmental Label Jury

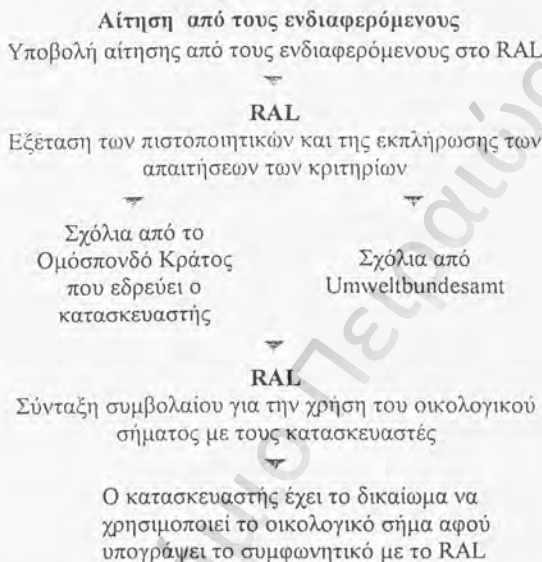
Τελική απόφαση για Κατηγορίες Προϊόντων και Κριτήρια

Ανακοίνωση των αποφάσεων

Ανακοίνωση των αποφάσεων στα media από το Υπουργείο Περιβάλλοντος

4.1.5. Διαδικασία απονομής του σήματος

Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζεται συνοπτικά η συνήθης διαδικασία απονομής του οικολογικού σήματος “Blue Angel”.

4.1.6. Το κόστος για το περιβαλλοντικό σήμα

Οι φόροι που πρέπει να πληρώσει ο κατασκευαστής είναι οι εξής:

I. Φόρος αίτησης

Συμπληρώνοντας την αίτηση στον οργανισμό RAL, για να πιστοποιηθεί ένα προϊόν με το οικολογικό σήμα, ο κατασκευαστής θα πρέπει να καταβάλει 153,39 EURO.

II. Ετήσιος φόρος χρήσης του σήματος

Μετά την πιστοποίηση και την υπογραφή συμβολαίου για την χρήση του σήματος, ο κατασκευαστής θα πρέπει να καταβάλει έναν ετήσιο φόρο στον οργανισμό RAL. Το

ποσό αυτό εξαρτάται από το συνολικό ετήσιο κύκλο εργασιών των προϊόντων που έχουν πιστοποιηθεί με το οικολογικό σήμα.

Πίνακας 4.3: Ετήσια συνεισφορά για τη χρήση του οικολογικού σήματος

Ετήσιος τζίρος σε εκατ. Euro	Ετήσια συνεισφορά σε Euro	Κατηγορία συνεισφοράς
Πάνω από 0,26	178,95	1
Μεταξύ 0,26 - 1,02	357,90	2
Μεταξύ 1,02 – 2,56	715,81	3
Μεταξύ 2,56 – 5,11	1406,05	4
Πάνω από 5,11	2034,94	5

III. Ετήσιος Φόρος Σήμανσης / Μαρκαρίσματος

Ο κατασκευαστής θα πρέπει επίσης να καταβάλει έναν ετήσιο φόρο για χρήση του σήματος για διαφημιστικούς σκοπούς, που ισούται με το 20% του ετήσιου φόρου χρήσης του σήματος που καταβάλλει (βλ. παραπάνω). Ο φόρος αυτός κυμαίνεται από 35,78 Euro έως 407 Euro.

Το ποσό των χρημάτων που συγκεντρώνεται από τους φόρους, διαχειρίζονται οι οργανισμοί RAL και Umweltbundesamt (Federal Environmental Agency), που ενημερώνουν τους χρήστες ετησίως, για τους σκοπούς όπου διατίθενται.

4.1.7. Χρήση του σήματος

Το οικολογικό σήμα “Blue Angel”, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο από το πιστοποιημένο προϊόν και όχι για διαφημιστικούς σκοπούς της κατασκευάστριας εταιρίας. Οι ακόλουθοι όροι πρέπει να πληρούνται πριν την χρησιμοποίηση του οικολογικού σήματος για διαφημιστικούς σκοπούς του πιστοποιημένου προϊόντος:

-Να τηρούνται οι όροι των Βασικών Κριτηρίων της κατηγορίας προϊόντων που ανήκει

-Να έχει υπογραφεί το συμβόλαιο χρήσης του σήματος με τον Οργανισμό RAL

-Στο διαφημιστικό υλικό να μην γίνεται αναφορά στην διαδικασία αίτησης και στις διαδικασίες των δοκιμών, καθώς και στην κατασκευάστρια εταιρεία.

4.1.8. Ενέργειες προώθησης του οικολογικού σήματος “Blue Angel”

Για τις ενέργειες προώθησης του οικολογικού σήματος υπεύθυνοι είναι οι οργανισμοί: RAL, Umweltbundesamt, Environmental Label Jury. Ο προϋπολογισμός για αυτές τις ενέργειες ανέρχεται στο 20% των συνολικών εσόδων από την ετήσια συνδρομή για το “Blue Angel” (περίπου σε 101.500 Euro).

Το οικολογικό σήμα δεν έγινε γνωστό από τις ενέργειες προώθησης, διαφήμισης και marketing, αλλά από το ενδιαφέρον τόσο των καταναλωτών όσο και των κατασκευαστών για περιβαλλοντικά ζητήματα. Κλειδί για την επιτυχία του οικολογικού σήματος σε ορισμένες κατηγορίες προϊόντων είναι η ωριμότητα της αγοράς αφού πλέον το “Blue Angel” βρίσκεται σε πολλά μαγαζιά. Σήμερα ύστερα από 20 χρόνια ύπαρξης δεν χρειάζεται να διαφημιστεί τόσο πολύ όπως τα πρώτα χρόνια. (Taylor Nelson Sofres - December 1998)

Η στρατηγική της διαφήμισης / προώθησης του σήματος βασίζεται στην γενική φιλοσοφία του “Blue Angel” και όχι σε συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων. Οι κυριότερες ενέργειες προώθησης του σήματος τα τελευταία χρόνια ήταν:

- Το 1997 το μεγαλύτερο ποσό που διατέθηκε για προώθηση του σήματος ήταν το επίσημο web-site του οικολογικού σήματος (200.000 DM)
- Διαφημιστικά – ενημερωτικά φυλλάδια που εκδίδονται 2 φορές τον χρόνο σε περίπου 20.000 τεύχη
- Διαφημιστικά προϊόντα που φέρουν το σύμβολο του οικολογικού σήματος, όπως τηλεφωνικές κάρτες, στυλό, ομπρέλες, τσάντες, mouse pads, κλπ.
- Άρθρα σε όλες τις Γερμανικές εφημερίδες για το οικολογικό σήμα.
- Μερικές ταινίες που προβλήθηκαν από την τηλεόραση, με θέμα το οικολογικό σήμα, συνεντεύξεις από υπεύθυνους κλπ
- Διαφημιστικά φυλλάδια που εκδίδονται από περιβαλλοντικές οργανώσεις και οργανώσεις καταναλωτών, επιχορηγούμενα από το πρόγραμμα.
- Ο οργανισμός Umweltbundesamt παρέχει δωρεάν διαφημιστικό υλικό για εκθέσεις (πόστερ, ταινίες κ.α.)

Εκτός όμως από τους αρμόδιους οργανισμούς του οικολογικού σήματος, σημαντικό ρόλο για την προώθηση του σήματος παίζουν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις και οι οργανώσεις καταναλωτών, χρησιμοποιώντας το “Blue Angel” σαν μέσο επικοινωνίας

με το κοινό σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Μερικά παραδείγματα προώθησης του οικολογικού σήματος από οργανώσεις καταναλωτών είναι:

- Διαφημιστικές καμπάνιες σε καταστήματα όπου στήνονται περίπτερα που ενημερώνουν το κοινό για τα οικολογικά σήματα, διανέμουν διαφημιστικά εγχειρίδια και οργανώνουν σειρές ερωτήσεων στο κοινό για το αν αναγνωρίζουν κάποια οικολογικά σύμβολα και τι σημαίνουν αυτά.
- Συγκεκριμένα για το ανακυκλωμένο χαρτί, οργανώσεις καταναλωτών έχουν διεξάγει έρευνα για το που μπορεί κανείς να προμηθευτεί τέτοιο χαρτί και σε ποια έντυπα χρησιμοποιείται (εφημερίδες, περιοδικά κλπ), δημοσιεύοντας μια λίστα στο κοινό.
- Οι οργανώσεις των καταναλωτών έχουν δημιουργήσει «συμβουλευτικά κέντρα» σε κάποιες περιοχές όπου εκτός των άλλων διανέμονται διαφημιστικά φυλλάδια και έντυπα για τα οικολογικά σήματα και για το “Blue Angel” όπου μπορούν να πληροφορηθούν οι καταναλωτές.

4.2. Το Σκανδιναβικό Οικολογικό σήμα “Nordic Swan”

4.2.1. Εισαγωγή

Το Σκανδιναβικό Οικολογικό σήμα “Nordic Swan” είναι το πρώτο πολυεθνικό οικολογικό σήμα που παρουσιάστηκε παγκοσμίως το 1989 από τον πολυεθνικό οργανισμό “The Nordic Council of Ministers for Consumer Affairs” (Σκανδιναβικό Υπουργικό Συμβούλιο για θέματα που αφορούν τους καταναλωτές). Μέλη του είναι οι χώρες της Δανίας, της Ισλανδίας, της Φιλανδίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας. Ο σκοπός ήταν να παρουσιαστεί ένα ενιαίο οικολογικό σήμα για προϊόντα και υπηρεσίες στις Σκανδιναβικές Χώρες, προς αποφυγή σύγχυσης της αγοράς με την παρουσία πολλών σχημάτων οικοσήμανσης. Το “Nordic Swan” είναι ένα εθελοντικό οικολογικό σήμα που απονέμεται σε προϊόντα και υπηρεσίες (από απορρυπαντικά μέχρι ξενοδοχεία) που πληρούν υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα. Τα κριτήρια για να απονεμηθεί το σήμα βασίζονται στην ανάλυση του κύκλου ζωής των προϊόντων («από την κούνια στον τάφο»), ενώ λαμβάνεται σοβαρά υπόψη η ποιότητα και η χρηστικότητα των προϊόντων. Μέχρι σήμερα έχουν καθοριστεί κριτήρια για περίπου 60 κατηγορίες προϊόντων, για τις οποίες η οικοσήμανση κρίθηκε σημαντική και ευεργετική. Το σύμβολο του προγράμματος είναι ένας κύκνος μέσα σε πράσινο φόντο.

Σύμφωνα με το επίσημο web-site του προγράμματος (<http://www.svanen.nu/eng>) το 91% των καταναλωτών στην Σουηδία αναγνωρίζουν το οικολογικό σήμα στα προϊόντα, ενώ το 77% των καταναλωτών το λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους όταν κάνουν τις αγορές τους.

4.2.2. Αρμόδια Όργανα

Το πρόγραμμα διευθύνεται από ειδικά εθνικά συμβούλια των χωρών της Νορβηγίας, Σουηδίας, Φιλανδίας, Δανίας και Ισλανδίας. Οι αρμόδιοι οργανισμοί για κάθε χώρα είναι:

- Δανία: DK Teknik (Copenhagen),
- Φιλανδία: Finnish Standards Association SFS - Ecolabelling (Helsinki),
- Ισλανδία: Environmental and Food Agency (Reykjavik),
- Νορβηγία: Norwegian Foundation for Environmental Product Labelling (Oslo),
- Σουηδία: SIS Eco-labelling (Stockholm).

Οι οργανισμοί αυτοί αποτελούνται από εκπροσώπους των καταναλωτών, της βιομηχανίας, του εμπορίου, κρατικές υπηρεσίες περιβάλλοντος, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ερευνητικά ινστιτούτα και ενώσεις εισαγωγέων.

Οι Διευθυντές και οι Πρόεδροι των ανωτέρω οργανισμών συνθέτουν το “Nordic Co-ordinating Body” που παίρνει τις τελικές αποφάσεις για την επιλογή των Κατηγοριών Προϊόντων και τον Καθορισμό των κριτηρίων. Οι αποφάσεις που παίρνονται πρέπει να είναι ομόφωνες.

Υπάρχει επίσης ο εσωτερικός - εθνικός οργανισμός “Nordic Expert Group” που αποτελείται από εκπροσώπους από κρατικές υπηρεσίες, περιβαλλοντικές οργανώσεις, βιομηχανία κ.α. που είναι υπεύθυνος για τον καθορισμό των κριτηρίων. Τυπικά αυτός ο οργανισμός εκλέγεται από το “Nordic Co-ordinating Body”.

4.2.3. Κατηγορίες προϊόντων που έχουν καθοριστεί κριτήρια – Απονομές

Μέχρι σήμερα έχουν καθοριστεί κριτήρια για 55 κατηγορίες προϊόντων. Αναλυτικά οι κατηγορίες παρουσιάζονται στο Παράρτημα 2. Το σήμα έχει απονεμηθεί στις 38 από τις 55 κατηγορίες προϊόντων, ενώ το σύνολο των κατασκευαστών που έχουν πιστοποιηθεί είναι 485. Αξιοσημείωτο είναι ότι 1998, το 60% των απονομών συγκεντρώνεται σε 4 μόνο κατηγορίες προϊόντων με την μεγαλύτερη συμμετοχή (33%) στα εκτυπωμένα είδη (εφημερίδες, περιοδικά, φυλλάδια κλπ.) σε σύνολο 2000 πιστοποιήσεων. (Taylor Nelson Sofres - December 1998)

Σχήμα 4.3: Ανάλυση του 60% των πιστοποιημένων προϊόντων σε 4 κατηγορίες προϊόντων

Πηγή: Taylor Nelson Sofres Consulting-Development of a strategy for the promotion of the european Eco-Label award scheme- December 1998

4.2.4. Τα Βήματα για την διαδικασία καθορισμού κριτηρίων σε μια νέα κατηγορία προϊόντων

Η κύρια μέθοδος που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό των κριτηρίων είναι η αυστηρή προσέγγιση της ανάλυσης του κύκλου ζωής των προϊόντων (LCA) «από την

κούνια στον τάφο». Σύμφωνα με τον καθορισμό των κριτηρίων, περίπου το ένα τρίτο των προϊόντων που κυκλοφορούν στην αγορά, μιας συγκεκριμένης κατηγορίας προϊόντων, μπορεί να πιστοποιηθεί με το οικολογικό σήμα. Το χρονικό διάστημα που καθορίζονται τα κριτήρια κυμαίνεται από 1-3 χρόνια. Τα κριτήρια ισχύουν για ένα χρονικό διάστημα 3 περίπου ετών μετά το οποίο θα πρέπει να ανανεώνονται / επανεξετάζονται.

Η επιλογή για τις κατηγορίες προϊόντων βασίζεται: στην περιβαλλοντική επίπτωση που σχετίζεται με τα προϊόντα, την προοπτική - πιθανότητα για καλύτερευση της επιπτώσεως που τα προϊόντα αυτά έχουν στο περιβάλλον, την πιθανότητα επιτυχίας στην αγορά. Η επιλογή βασίζεται σε έρευνα της αγοράς που εκτιμάει: τα είδη των διαθέσιμων προϊόντων στην αγορά, τις ποσότητες αυτών που κατασκευάζονται στην Σκανδιναβική αγορά, τις ποσότητες που εισάγονται, την ανάγκη καθοδήγησης των καταναλωτών, την λειτουργία και τον ανταγωνισμό των παραγωγών.

Τα βήματα από την επιλογή των κατηγοριών προϊόντων μέχρι και τον καθορισμό των κριτηρίων είναι:

1. Προτάσεις για νέες κατηγορίες προϊόντων γίνονται από τους κατασκευαστές, καταναλωτές ή εμπόρους στα αρμόδια όργανα των χωρών με την συμπλήρωση αίτησης που αναγράφει την κατηγορία προϊόντων - υπηρεσιών που προτείνεται, την επίδραση που έχει στο περιβάλλον, το πώς μπορεί να βελτιωθεί με την χρήση του οικολογικού σήματος.
2. Τις προτάσεις διαχειρίζονται οι αρμόδιοι εθνικοί οργανισμοί των χωρών και κατόπιν υποβάλλονται στο "Nordic Co-ordinating Body", που αποφασίζει για ποιες κατηγορίες προϊόντων θα καθορίσει περιβαλλοντικά κριτήρια για την

χρήση του οικολογικού σήματος και κατόπιν ορίζει ποια χώρα θα είναι υπεύθυνη για τον καθορισμό των κριτηρίων.

3. Ο οργανισμός “Nordic Expert Group” της υπεύθυνης χώρας προτείνει κριτήρια για τη συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων – υπηρεσιών. Οι προτάσεις κοινοποιούνται σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη για ενημέρωση και σχολιασμό και κατόπιν αποστέλλονται στο “Nordic Co-ordinating Body”. Αυτή η διαδικασία διαρκεί περίπου 6 εβδομάδες. Ο οργανισμός “Nordic Expert Group” είναι υπεύθυνος και για την ανανέωση / επανεξέταση των κριτηρίων.
4. Το “Nordic Co-ordinating Body”, αποφασίζει για τον τελικό καθορισμό των κριτηρίων.

4.2.5. Διαδικασία απονομής του σήματος

Τα βήματα για την διαδικασία απονομής του σήματος είναι:

1. Ο ενδιαφερόμενος για την πιστοποίηση με το οικολογικό σήμα ενός προϊόντος / υπηρεσίας θα πρέπει να κάνει αίτηση στον αρμόδιο οργανισμό της χώρας (Σουηδία, Νορβηγία, Φιλανδία, Δανία, Ισλανδία), που έχει την έδρα του ή αν δεν εδρεύει σε μια από αυτές τότε σε αυτήν που είναι υπεύθυνη για την συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων που ανήκει το προϊόν. Απαραίτητη προϋπόθεση για να κάνει την αίτηση για ένα προϊόν, είναι αυτό να ανήκει σε κάποια από τις κατηγορίες προϊόντων που έχουν καθοριστεί κριτήρια, αλλιώς θα πρέπει να κάνει πρόταση για την δημιουργία νέας κατηγορίας προϊόντων.

2. Μαζί με την αίτηση θα πρέπει ο κατασκευαστής να καταθέσει δικαιολογητικά από ανεξάρτητα πιστοποιημένα εργαστήρια που θα επαληθεύουν ότι υπάρχει συμμόρφωση με τα καθορισμένα περιβαλλοντικά κριτήρια για το προς απονομή προϊόν / υπηρεσία.
3. Γίνεται έλεγχος -επίσκεψη στην υπηρεσία / κατασκευαστή που έκανε την αίτηση από την αρμόδια υπηρεσία.
4. Ο αρμόδιος οργανισμός εξετάζει την αίτηση, τα δικαιολογητικά (που προσκομίστηκαν από τον ενδιαφερόμενο) και τα πορίσματα του έλεγχου, προχωράει στην διαδικασία έκδοσης της άδειας χρήσης του οικολογικού σήματος.
5. Γίνεται απονομή του οικολογικού σήματος, αφού ο ενδιαφερόμενος υπογράψει την άδεια χρήσης και συμφωνήσει με τους όρους που θέτονται.
6. Στην συνέχεια αν θέλει ο ενδιαφερόμενος να καταχωρηθεί σαν χρήστης του οικολογικού σήματος και σε κάποια άλλη από τις συμμετέχοντες σκανδιναβικές χώρες θα πρέπει να συμπληρώσει την αντίστοιχη αίτηση.

4.2.6. Το κόστος για το περιβαλλοντικό σήμα

Οι φόροι που πρέπει να πληρώσει ο κατασκευαστής είναι οι εξής:

1. Φόρος αίτησης

Συμπληρώνοντας την αίτηση στον αρμόδιο οργανισμό, ο κατασκευαστής θα πρέπει να καταβάλει ένα πόσο που διαφέρει ανάλογα με τη χώρα.

Πίνακας 4.4: Φόρος Αίτησης στις Συμμετέχοντες χώρες

Χώρες	Euro
Δανία	469
Νορβηγία	1632
Σουηδία	1382
Φιλανδία	670

II. Ετήσιος φόρος χρήσης του σήματος

Μετά την πιστοποίηση και την υπογραφή συμβολαίου για την χρήση του σήματος ο κατασκευαστής θα πρέπει να καταβάλει έναν ετήσιο φόρο χρήσης. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το 0,4% του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών του πιστοποιημένου προϊόντος στην χώρα που γίνεται χρήση του σήματος.

Πίνακας 4.5: Ετήσια συνεισφορά για την χρήση του οικολογικού σήματος στις συμμετέχοντες χώρες

Χώρα	Ελάχιστη ετήσια συνεισφορά σε Euro	Μέγιστη ετήσια συνεισφορά σε Euro
Δανία	-	33.478
Νορβηγία	1.151	34.543
Σουηδία	1.088	38.088
Φιλανδία	669	41.818

Τα χρήματα διαχειρίζονται από τον υπεύθυνο οργανισμό κάθε χώρας ξεχωριστά. Το μεγαλύτερο ποσό συγκεντρώνεται από την Σουηδία. Τα χρήματα που συγκεντρώνονται χρησιμοποιούνται κυρίως για τους παρακάτω σκοπούς:

- Διαδικασία καθορισμού των κριτηρίων

- Έλεγχος του προϊόντος (έλεγχος των περιβαλλοντικών δεδομένων και επίσκεψη στην εταιρεία για έλεγχο της παραγωγικής διαδικασίας)
- Γενικές πληροφορίες όπως εκδόσεις περιοδικών, διαφημιστικές καμπάνιες κλπ.

4.2.7. Ενέργειες προώθησης του οικολογικού σήματος "Nordic Swan"

Κάθε μια από τις συμμετέχοντες χώρες είναι υπεύθυνη για την προώθηση του οικολογικού σήματος στην εδαφική περιοχή της. Το μεγαλύτερο χρηματικό ποσό για την προώθηση του οικολογικού σήματος δίνεται από την Σουηδία (περίπου 600.000 Euro ετησίως).

Οι κυριότερες ενέργειες προώθησης του οικολογικού σήματος που έχουν γίνει από τον αρμόδιο οργανισμό για το οικολογικό σήμα στην Σουηδία (SIS Eco-labelling Stockholm), περιγράφονται παρακάτω:

-Στις αρχές του 1990, οι ενέργειες προώθησης εστιάζονταν στην πληροφόρηση των κατασκευαστών και των εμπόρων και όχι στους καταναλωτές διότι δεν υπήρχαν αρκετά πιστοποιημένα προϊόντα στην αγορά.

-Το 1993 ουσιαστικά ξεκινάει η προώθηση του σήματος και στους καταναλωτές, ενώ σχεδιάζεται και μια στρατηγική προώθησης που εστιάζεται σε δύο κατευθύνσεις: Στην γενική πληροφόρηση – ενημέρωση για το οικολογικό σήμα και στην πληροφόρηση - ενημέρωση για συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων.

Όσον αφορά στην γενική πληροφόρηση για το οικολογικό σήμα αυτή απευθύνεται σε όλους τους ενδιαφερομένους: τελικούς καταναλωτές, βιομηχανία, έμπορους κλπ, χρησιμοποιώντας ως κύρια μέσα την τηλεόραση, τις εφημερίδες, περιοδικά κ.α..

Όσον αφορά την προώθηση μιας συγκεκριμένης κατηγορίας προϊόντων αυτή μπορεί να είναι 2 τύπων:

- 1) Μόλις έχουν καθοριστεί τα κριτήρια για την κατηγορία προϊόντων, αλλά καμία άδεια δεν έχει εκδοθεί στους κατασκευαστές, οπότε απευθύνεται κυρίως στους κατασκευαστές και διανομείς. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται είναι εξειδικευμένα περιοδικά, το επίσημο περιοδικό του SIS Eco-labelling, ειδικές συνελεύσεις.
- 2) Μόλις χορηγηθεί η πρώτη άδεια χρήσης του οικολογικού σήματος, η προώθηση εστιάζεται στους τελικούς καταναλωτές. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται είναι εφημερίδες, τηλεόραση, περιοδικά κ.α.. Το μήνυμα που επιδιώκεται να δοθεί είναι ότι το "Nordic Swan", είναι φιλικό προς το περιβάλλον και ότι τα πιστοποιημένα προϊόντα έχουν υψηλή ποιότητα.

Μερικά παραδείγματα προώθησης περιγράφονται παρακάτω:

-Το περιοδικό του οργανισμού SIS Eco-labelling που εκδίδεται σε περίπου 25.000 αντίτυπα και αποστέλλεται σε χονδρέμπορους και σε διάφορες κοινότητες της χώρας.

-Εκθεση όπου παρουσιάστηκε ένα σπίτι το οποίο κατασκευάστηκε αποκλειστικά από υλικά που έχουν πιστοποιηθεί με το οικολογικό σήμα. (το εγχείρημα κόστισε 700.000 Euro).

-Άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά και διαφημίσεις στην τηλεόραση.

4.3. Κύρια χαρακτηριστικά των Οικολογικών σημάτων

Κάνοντας μια ανασκόπηση των κεφαλαίων 3 και 4.1, 4.2 σε αυτό το κεφάλαιο προσπαθούμε να συνοψίσουμε τα κύρια χαρακτηριστικά των βασικότερων οικολογικών σημάτων .

Τα οικολογικά σήματα:

- Πιστοποιούν ότι τα προϊόντα / υπηρεσίες έχουν μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε όλη την διάρκεια ζωής τους και παρέχουν τις σχετικές πληροφορίες.
- Στοχεύουν σε αλλαγή της καταναλωτικής συμπεριφοράς των καταναλωτών ώστε να δείχνουν προτίμηση σε περιβαλλοντικά φιλικά προϊόντα.
- Στηρίζονται στην εθελοντική συμμετοχή των εταιρειών – επιχειρήσεων αλλά προβλέπουν υποχρεωτικές διαδικασίες.
- Θεωρούνται γενικότερα σαν ένα αποδεκτό χαρακτηριστικό της ποιότητας των προϊόντων / υπηρεσιών (trade – mark).

Στην ίδια λογική βασίζεται και το EU Eco –Label (βλ. Κεφάλαιο 6)

Βασικά βήματα ανάπτυξης οικολογικών σημάτων

Σε γενικές γραμμές, τα βασικά βήματα που χαρακτηρίζουν τη γενική διαδικασία ανάπτυξης των οικολογικών σημάτων είναι:

1. Καθορισμός κατηγοριών προϊόντων

Ο καθορισμός της κατηγορίας προϊόντων γίνεται σε γενικές γραμμές με τον ίδιο τρόπο στα περισσότερα οικολογικά σήματα: α) υποβολή προτάσεων στον αρμόδιο φορέα από όλους τους ενδιαφερομένους, β) έρευνα αγοράς και έλεγχος της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης που προκαλεί το προϊόν συνήθως καθ' όλη την διάρκεια ζωής του (LCA), γ) διαπίστωση αν το οικολογικό σήμα μπορεί να βελτιώσει την περιβαλλοντική επιβάρυνση που προκαλείται, δ) τελικός καθορισμός προϊόντων από τους αρμόδιους φορείς με συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων (εμπόριο, βιομηχανία, καταναλωτές, περιβαλλοντικές οργανώσεις, κυβερνήσεις κ.α.). Αυτό το βήμα αποτελεί και το *σημαντικότερο* για την επιτυχία του οικολογικού σήματος.

2. Διαμόρφωση περιβαλλοντικών κριτηρίων απονομής σήματος

Γίνεται μια πρώτη προσέγγιση στον καθορισμό των περιβαλλοντικών κριτηρίων για την πιστοποίηση με το οικολογικό σήμα, που βασίζεται τις περισσότερες φορές στην ολιστική ανάλυση του κύκλου ζωής των προϊόντων «από την κούνια στον τάφο», από ειδικούς αρμόδιους οργανισμούς.

3. Διαδικασία αναθεώρησης και επανεξέτασης κριτηρίων

Το προσχέδιο αποστέλλεται στα ενδιαφερόμενα μέρη (εμπόριο, βιομηχανία, καταναλωτές, περιβαλλοντικές οργανώσεις, κυβερνήσεις κ.α.) για σχολιασμό και υποδείξεις.

4. Τελικός καθορισμός κριτηρίων

Ο αρμόδιος οργανισμός αφού μελετήσει τους σχολιασμούς και το αρχικό σχέδιο, διαμορφώνει τα τελικά κριτήρια και τα δημοσιεύει χρησιμοποιώντας επίσημα μέσα μαζικής ενημέρωσης (εφημερίδες υπουργείων, web-site, περιοδικά των αρμόδιων οργανισμών κ.α.) στο κοινό. Τα κριτήρια ισχύουν για συγκεκριμένο χρονικό

διάστημα, μετά το οποίο επανεξετάζονται / αναθεωρούνται, με σκοπό: να παρακολουθούνται οι τεχνολογικές καινοτομίες, να βελτιώνονται οι περιβαλλοντικές επιδράσεις του προϊόντος, να μελετάται καλύτερα η κίνηση της αγοράς κλπ.

5. Υποβολή αίτησης στον αρμόδιο φορέα

Ο ενδιαφερόμενος για την απόκτηση άδειας χρήσης του σήματος σε κάποιο από τα προϊόντα / υπηρεσίες του, υποβάλει αίτηση και πιστοποιητικά ότι τηρεί τις προϋποθέσεις των περιβαλλοντικών κριτηρίων στους αρμόδιους οργανισμούς καταβάλλοντας τις περισσότερες φορές κάποιον φόρο.

6. Έλεγχος και επαλήθευση (πιστοποίηση)

Γίνεται έλεγχος από τους αρμόδιους οργανισμούς των δικαιολογητικών που έχει καταθέσει ο ενδιαφερόμενος και πολλές φορές πραγματοποιείται και επιτόπου επίσκεψη στην εταιρεία για έλεγχο της παραγωγικής διαδικασίας, αποθηκευτικών χώρων κ.α. από πιστοποιημένους οργανισμούς.

7. Απονομή σήματος

Αν όλα τα παραπάνω βήματα έχουν πραγματοποιηθεί επιτυχώς, ο ενδιαφερόμενος υπογράφει ένα συμβόλαιο με τους αρμόδιους οργανισμούς για την χρήση του οικολογικού σήματος. Συνήθως η άδεια χρήσης ισχύει για ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα που εξαρτάται από το χρονικό διάστημα που ισχύουν τα περιβαλλοντικά κριτήρια.

8. Χρήση του σήματος

Κατά την χρήση του οικολογικού σήματος ο κατασκευαστής είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται με τους όρους της σύμβασης, ενώ οι αρμόδιοι οργανισμοί έχουν το

δικαίωμα να ελέγχουν αν τηρούνται οι προϋποθέσεις. Επίσης ο κατασκευαστής καταβάλλει έναν ετήσιο φόρο χρήσης του σήματος στους αρμόδιους οργανισμούς, που τις περισσότερες φορές είναι αναλόγως με τον ετήσιο κύκλο εργασιών του πιστοποιημένου προϊόντος.

Σημαντική βαρύτητα για την επιτυχία ενός οικολογικού σήματος αποτελεί και η *προώθηση / διαφήμιση* του σήματος τόσο από τους αρμόδιους οργανισμούς όσο και από τους κατασκευαστές, περιβαλλοντικές οργανώσεις, μέσα μαζικής ενημέρωσης κ.α..

Την ίδια δομή ακολουθεί και το EU Eco – Label που παρουσιάζεται αναλυτικά στο Κεφάλαιο 6.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥ ΕCO – LABEL

Σε αυτό το κεφάλαιο θα παρουσιαστεί η Ευρωπαϊκή πολιτική για το περιβάλλον μέσω των Προγραμμάτων Δράσης 4 και 5 για το περιβάλλον, που οδήγησαν τελικά το Μάρτιο του 1992 στην δημιουργία του κανονισμού 880/92/ΕΟΚ (αναθεωρήθηκε το 2000 με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου) για το οικολογικό σχήμα Eco Label Scheme, ενώ στο 6^ο Πρόγραμμα Δράσης αναφέρεται η σπουδαιότητα και η διεύρυνση του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σχήματος.

5.1. Εισαγωγή στην Κοινοτική Περιβαλλοντική πολιτική ειδικότερα στον τομέα της βιομηχανίας

Η κοινοτική πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος ξεκίνησε ουσιαστικά με την σύνοδο κορυφής των Παρισίων το 1972. Ακολούθησαν τα «προγράμματα δράσης» της Κοινότητας:

-Νοέμβριος 1973: 1^ο Πρόγραμμα δράσης «Αρχή της προληπτικής δράσης»

-1977 2^ο Πρόγραμμα δράσης

-1983 3^ο Πρόγραμμα δράσης

Το 1981 οι ως τότε διάσπαρτες περιβαλλοντικές υπηρεσίες συγχωνεύονται στη Γενική Διεύθυνση XI (περιβάλλον, πυρηνική ασφάλεια, προστασία πολιτών).

Οι εξελίξεις αυτές οδηγούν στην υιοθέτηση αυτοτελούς πολιτικής για το περιβάλλον με την *Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη* (1^η Ιουλίου 1987). Η πολιτική αυτή προστίθεται στην *Συνθήκη των Μάαστριχτ*, με την οποία η προστασία του περιβάλλοντος

συσχετίζεται με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Κυριότερες αρχές που υιοθετούνται είναι:

- *Η αρχή της επικουρικότητας*, σύμφωνα με την οποία η ΕΕ δρα μόνο στον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατο να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύνανται συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο.
- *Η αρχή της ενσωμάτωσης*, σύμφωνα με την οποία οι ανάγκες στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στον καθορισμό και την εφαρμογή των άλλων πολιτικών της ΕΕ.

-1987-1992 4^ο Πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον με βασικό στόχο την «αποτελεσματική εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για το περιβάλλον από όλα τα κράτη μέλη».

-1992 Το 5^ο Πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον 1992-2000 (αναθεωρήθηκε το 1998), με τίτλο «Αειφόρος Ανάπτυξη». Οι προτεραιότητες του αφορούν:

- Την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων
- Την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της ρύπανσης και την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων
- Την μείωση της κατανάλωσης μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Την βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος
- Την βελτίωση των συνθηκών υγείας και ασφάλειας

Οι τομείς που επιλέχθηκαν για επέμβαση είναι: Βιομηχανία, Ενέργεια, Μεταφορές, Γεωργία, Τουρισμός, λόγω των σημαντικών επιπτώσεων που προκαλούν στο περιβάλλον και του ρόλου τους για την Βιώσιμη ανάπτυξη.

Στο 5^ο Κοινοτικό Πρόγραμμα Δράσης τονίζεται ότι:

“Το οικολογικό σήμα αποτελεί ένα καλό παράδειγμα εφαρμογής των αρχών της επικουρικότητας και των μέσων που βασίζονται στις δυνάμεις της αγοράς.”

-2000 Το 6^ο Πρόγραμμα Δράσης για το περιβάλλον 2001-2010 με τίτλο «Περιβάλλον 2010: Το μέλλον μας η επιλογή μας»

Το νέο πρόγραμμα υπογραμμίζει την ανάγκη της καλύτερης εφαρμογής, εκ μέρους των κρατών μελών, των υφιστάμενων περιβαλλοντικών νομοθετικών διατάξεων, και η Επιτροπή διακηρύσσει ότι θα αυξήσει την πίεση προς τα κράτη μέλη, δημοσιοποιώντας σε μεγαλύτερο βαθμό τις ανεπάρκειες εφαρμογής.

Άλλο αντικείμενο του νέου προγράμματος: η συνεργασία με τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές για την επίτευξη περισσότερο φιλικών, έναντι του περιβάλλοντος, μορφών παραγωγής και κατανάλωσης. Για το ζήτημα αυτό, η Επιτροπή επιθυμεί να προσφύγει σε δέσμη νέων μέσων, τα οποία αρχίζουν από μία ολοκληρωμένη πολιτική για τα προϊόντα και την περιβαλλοντική ευθύνη και τελειώνουν σε φορολογικά μέτρα και στην καλύτερη ενημέρωση των πολιτών. Ως ακρογωνιαίος λίθος του προγράμματός θεωρείται το ‘πρασίνισμα’ της αγοράς που είναι βασικός μοχλός για την επίτευξη της αειφορίας στην ανάπτυξη (6^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον).

Το πρόγραμμα επικεντρώνεται σε τέσσερις κύριους τομείς δράσης: την αλλαγή του κλίματος, την υγεία και το περιβάλλον, την φύση και την βιοποικιλότητα, καθώς και την διαχείριση των φυσικών πόρων.

Πολιτική Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της Βιομηχανίας

Στο παρελθόν η αντιμετώπιση της ρύπανσης έχει περάσει από διάφορα στάδια όπως η ανεξέλεγκτη απόρριψη, η επαρκής διασπορά των αποβλήτων στο περιβάλλον και η λήψη μέτρων για την μείωση της. Στην τελευταία περίπτωση υπάγονται και τα μέτρα

μετά την παραγωγική διαδικασία (end of ripe technologies). Στην συνέχεια, η προσπάθεια αντιμετώπισης της ρύπανσης στράφηκε προς την αντιμετώπιση της με την εξάλειψη της ή τον περιορισμό της στην πηγή. Με τον τρόπο αυτό δημιουργήθηκε η κατεύθυνση προς την «καθαρή-οικολογική παραγωγή» (clean production, ecologically friendly production), η οποία θεωρητικά είναι μια παραγωγή χωρίς ρύπανση. Γενικά ο όρος «καθαρή-οικολογική παραγωγή», είναι μια στρατηγική για την παραγωγή προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών που ενσωματώνει περιβαλλοντικές πρακτικές στην αντιμετώπιση των προβλημάτων ρύπανσης με παράλληλη μείωση του κόστους παραγωγής, περιλαμβάνοντας την μείωση και ελάττωση αποβλήτων και την κατά το δυνατόν καλύτερη χρησιμοποίηση ενέργειας και πόρων. Η προσέγγιση της «καθαρής παραγωγής» παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον επειδή συνδυάζει περιβαλλοντικό αλλά και επιχειρηματικό ενδιαφέρον. Η ιδέα της καθαρής παραγωγής αποτέλεσε βασικό συστατικό της βιώσιμης ανάπτυξης (sustainable development) (Αλέξανδρος Καραβανάς 2001).

Η εισαγωγή των αντιλήψεων αυτών επέφερε πολλές και βασικές αλλαγές στην εισαγωγή και διαχείριση των περιβαλλοντικών προβλημάτων στις επιχειρήσεις, την νομοθεσία και την τεχνολογία.

Σήμερα τα σημαντικότερα μέτρα που υιοθετήθηκαν από την Κοινότητα προς αυτήν την κατεύθυνση αποτελούν (European Commission – Actions for European Environment – 2000) :

- Κανονισμοί για τα χημικά προϊόντα που καθορίζουν την συσκευασία, σήμανση, μεταφορά και εμπορία όλων των επικίνδυνων ουσιών (π.χ. η οδηγία 91/689/ΕΟΚ “Για τα επικίνδυνα απόβλητα”).
- Οδηγίες για τα ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε συγκεκριμένες βιομηχανικές δραστηριότητες (Οδηγίες Seveso I 82/501 EEC , Seveso II 96/82/EEC)

- Σύστημα για την *εκτίμηση της περιβαλλοντικής επίπτωσης* συγκεκριμένων δημοσίων ή ιδιωτικών έργων (Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων). Η άδεια για την ολοκλήρωση – συνέχιση των έργων βασίζεται σε μια υποχρεωτική μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου, η οποία κοινοποιείται και ο καθένας μπορεί να υποβάλει απόψεις, οι οποίες λαμβάνονται υπ' όψιν από τις αρμόδιες αρχές για να αποφασίσουν ή όχι την έγκριση άδειας ολοκλήρωσης του έργου. (Οδηγία 85/337/EEC "Για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων έργων και δραστηριοτήτων στο περιβάλλον")
- Κανόνες για την απονομή με το *οικολογικό σήμα EU Eco – Label* σε οικολογικά φιλικά προϊόντα, σαν ένα βασικό στοιχείο της ολοκληρωμένης πολιτικής των προϊόντων. (Κανονισμός 880/92/ΕΟΚ - αναθεωρήθηκε το 2000 με τον κανονισμό 1980/2000 - για το οικολογικό σχήμα Eco Label Scheme)
- *Ευρωπαϊκό Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (EMAS)*, που ενθαρρύνει τις εταιρείες να εκτιμήσουν και σταδιακά να βελτιώσουν την περιβαλλοντική τους επίδοση. (Κανονισμός 1836/93 EMAS).
- Οδηγία για την *συσκευασία* που καθορίζει κριτήρια για την ανακύκλωση και την συσκευασία των αποβλήτων. (Οδηγία 91/156 "Στερεά απόβλητα")
- Οδηγία για την *ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (IPPC)*, που εισάγει μια νέα προσέγγιση στην πρόληψη των εκπομπών, με τον έλεγχο της ρύπανσης στον αέρα, το νερό και το έδαφος από μεγάλες βιομηχανικές και γεωργικές εγκαταστάσεις. Ουσιαστικά η Οδηγία αντικαθιστά την πολιτική "*end of pipe*" που προσπαθούσε να μειώσει τις εκπομπές στις τελικές φάσεις της βιομηχανικής παραγωγής. (Οδηγία 96/61 IPPC για την «Ολοκληρωμένη Πρόληψη και Έλεγχο της Ρύπανσης»).

5.2. Η πορεία προς την έκδοση του κανονισμού 880/92/ΕΟΚ για το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα, EU Eco – Label Scheme

Όπως είδαμε παραπάνω, η οικοσήμανση με ένα κοινό Ευρωπαϊκό Οικολογικό σήμα αποτελούσε μια από τις προτεραιότητες της περιβαλλοντικής πολιτικής ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 80. Σύμφωνα με το 6^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον:

“Το ευρωπαϊκό σχέδιο οικολογικών ετικετών είναι, και θα είναι, σύμφωνα με τις αρχές, οι στόχοι και οι προτεραιότητες του 6ου Προγράμματος ενέργειας "Το μέλλον μας, η επιλογή μας". Η ευρωπαϊκή οικολογική ετικέτα είναι βασισμένη στο όραμα του πρασινίσματος των μη φαγώσιμων προϊόντων πέρα από όλη την Ευρώπη σε μια κοινή προσπάθεια όλων των ευρωπαϊκών συμμετοχών που συγκεντρώνονται στην ευρωπαϊκή επιτροπή οικολογικού σήματος ένωσης (EUEB). Η οικολογική ετικέτα είναι ένα γρήγορα αυξανόμενο εμπορικό σήμα και ένα πολύ πολύτιμο πολιτικό εργαλείο για την καλύτερη ολοκλήρωση του περιβάλλοντος της κοινότητας, της ενιαίας αγοράς και άλλων πολιτικών.” (6^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον)

Παρακάτω αναφέρουμε συνοπτικά τους λόγους που ώθησαν την Ευρωπαϊκή Ένωση να ψηφίσει τον Κανονισμό 880/92/ΕΟΚ για το Οικολογικό Σήμα – Eco Label Scheme στις 23 Μαρτίου του 1992:

- Οι στόχοι και οι αρχές της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής, όπως προσδιορίζονται στα προγράμματα δράσης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στον τομέα του περιβάλλοντος, αποσκοπούν, ιδίως στην πρόληψη, τον περιορισμό και, στο μέτρο του δυνατού, στην εξάλειψη της ρύπανσης, κατά προτεραιότητα στην πηγή, και στην εξασφάλιση μιας ορθής διαχείρισης των πηγών πρώτων υλών, με βάση την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

- Το κοινό επιθυμεί να ενημερώνεται όλο και περισσότερο για τα προϊόντα που είναι λιγότερο επιβλαβή για το περιβάλλον, και ορισμένα κράτη μέλη σχεδιάζουν να καθιερώσουν ένα τέτοιο σύστημα.
- Ένα σύστημα απονομής οικολογικού σήματος για προϊόντα λιγότερο επιβλαβή για το περιβάλλον θα προβάλλει ασφαλέστερες για το περιβάλλον εναλλακτικές λύσεις, καθοδηγώντας, με τον τρόπο αυτό, τους καταναλωτές και τους χρήστες στις επιλογές τους.
- Η καθοδήγηση αυτή μπορεί να είναι αποτελεσματικότερη αν θεσπιστούν ενιαία κριτήρια για το σύστημα απονομής του σήματος, τα οποία θα εφαρμόζονται σε όλη την Κοινότητα..
- Ενώ τα υπάρχοντα ή μελλοντικά ανεξάρτητα συστήματα απονομής μπορούν να εξακολουθήσουν να υφίστανται, ο σκοπός του παρόντος κανονισμού είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων για την εν καιρώ θέσπιση ενιαίου και αποτελεσματικού περιβαλλοντικού σήματος στην Κοινότητα.
- Η εφαρμογή του συστήματος απονομής του σήματος θα είναι προαιρετική. Μια τέτοια προσέγγιση, στηριζόμενη στις δυνάμεις της αγοράς, θα συμβάλει στην έρευνα και την ανάπτυξη, ιδίως στον τομέα των καθαρών τεχνολογιών, οδηγώντας, συνεπώς σε καινοτομίες.
- Η ενιαία εφαρμογή των κριτηρίων και η τήρηση των διαδικασιών πρέπει να εξασφαλιστεί σε όλη την Κοινότητα.
- Το σύστημα απονομής οικολογικού σήματος θα λάβει υπόψη τα συμφέροντα των κύριων ενδιαφερόμενων ομάδων και, επομένως, πρέπει να προβλέπει τη συμμετοχή των ομάδων αυτών με τον ενδεδειγμένο τρόπο, στον καθορισμό των κατηγοριών προϊόντων και στον προσδιορισμό των ειδικών οικολογικών κριτηρίων για καθεμία εξ αυτών.

- Οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις πρέπει να ενημερώνονται, με τον ενδεδειγμένο τρόπο, για το σύστημα απονομής του οικολογικού σήματος.
- Το οικολογικό σήμα πρέπει να αποτελεί συμπλήρωμα των άλλων υφιστάμενων ή μελλοντικών κοινοτικών συστημάτων σήματος,

Στόχος του κανονισμού:

- η προώθηση του σχεδιασμού, της παραγωγής, της εμπορίας και της χρήσης προϊόντων τα οποία έχουν περιορισμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις σ' όλη την διάρκεια του κύκλου ζωής τους και
- η παροχή στους καταναλωτές περισσότερων πληροφοριακών στοιχείων για τις επιπτώσεις των προϊόντων στο περιβάλλον, χωρίς, ωστόσο, να τίθεται σε κίνδυνο η ασφάλεια των προϊόντων ή των εργαζομένων, ούτε και να επηρεάζεται σημαντικά η καταλληλότητα του προϊόντος προς χρήση.

5.3. Η αναθεώρηση του 880/92/ΕΟΚ με τον κανονισμό 1980/2000

Ο κανονισμός 880/92/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για το κοινοτικό σύστημα απονομής οικολογικού σήματος αναθεωρήθηκε την 17^η Ιουλίου 2000. Στο άρθρο 18 του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 880/92 προβλέπεται ότι, το αργότερο πέντε έτη μετά την έναρξη της ισχύος του, η Επιτροπή θα πρέπει να επανεξετάσει το σύστημα βάσει της πείρας που αποκτήθηκε κατά την εφαρμογή του και, ενδεχομένως, να προτείνει κατάλληλες τροποποιήσεις του κανονισμού. Η πείρα από την εφαρμογή του κανονισμού έδειξε ότι είναι ανάγκη να τροποποιηθεί το σύστημα, ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά του, να βελτιωθεί ο προγραμματισμός του και να απλουστευθεί η λειτουργία του. Ο νέος κανονισμός τέθηκε σε λειτουργία στις 24 Σεπτεμβρίου του 2000 και αναθεωρεί τον 880/92/ΕΟΚ κυρίως στα παρακάτω:

- Διευρύνει το οικολογικό σήμα σε υπηρεσίες όπως και σε άλλες κατηγορίες προϊόντων.
- Ενισχύει τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων, συγκεκριμένα στον καθορισμό των περιβαλλοντικών κριτηρίων.
- Θεσπίζει Συμβούλιο Οικολογικής Σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU Ecolabelling Board – EU EB), που θα αποτελείται από τα Αρμόδια Όργανα Οικολογικής Σήμανσης των Κρατών - Μελών και από εκπρόσωπους όλων των ενδιαφερομένων (βιομηχανία, καταναλωτές, εμπόρους, περιβαλλοντικές οργανώσεις κλπ), με κύριο σκοπό τον καθορισμό των περιβαλλοντικών κριτηρίων.
- Μειωθούν οι φόροι για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και για τις αναπτυσσόμενες χώρες.
- Εισάγει ανώτατο όριο στον ετήσιο φόρο χρήσης του σήματος.
- Ενισχύει τη διαφάνεια και την μεθοδολογία
- Δώσει περισσότερο έμφαση στην προώθηση του Σχήματος
- Ενισχύει την συνεργασία και τον συντονισμό με τα Εθνικά Οικολογικά Σχήματα των Κρατών – Μελών και των υπόλοιπων χωρών εκτός ΕΕ που έχουν Οικολογικό Σχήμα.
- Δώσει περισσότερες πληροφορίες για το Σήμα (ενημέρωση – πληροφόρηση – ευαισθητοποίηση του κοινού).
- Δώσει την πιθανότητα σε χονδρέμπορους και σε εμπόρους λιανικής να υποβάλλουν αιτήσεις για προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά με την δική τους εμπορική ονομασία.
- Δώσει την πιθανότητα σε εκτός ΕΕ κατασκευαστές να υποβάλλουν απευθείας αιτήσεις για την πιστοποίηση με το οικολογικό σήμα.

Η επόμενη αναθεώρηση του Σχήματος έχει προγραμματιστεί για τον Σεπτέμβριο του 2005. Μαζί με τον καινούργιο κανονισμό 1980/2000 ψηφίσθηκαν και άλλες 4 Αποφάσεις της Επιτροπής που ισχύουν από τις 20 Νοεμβρίου του 2000 και αφορούν:

- Την Απόφαση ίδρυσης του Συμβουλίου Οικολογικής Σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU Ecolabelling Board – EUEB).
- Την Απόφαση σχετικά με την πρότυπη σύμβαση για τους όρους χρήσης του κοινοτικού οικολογικού σήματος.
- Την Απόφαση για τον καθορισμό του τέλους αίτησης και του ετήσιου τέλους για το κοινοτικό οικολογικό σήμα.
- Την Απόφαση για την θέσπιση του εσωτερικού κανονισμού του Φόρουμ Διαβούλευσης για το αναθεωρημένο κοινοτικό σύστημα οικολογικής σήμανσης.

Ο κανονισμός 1980/2000 παρατίθεται στο Παράρτημα 3.

5.4. Το 6^ο πρόγραμμα δράσης και η Πράσινη Βίβλος για την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων ΟΠΠ (Intergrated Product Policy – IPP)

Το κοινοτικό οικολογικό σήμα θεσπίστηκε το 1992 προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι επιχειρήσεις στην ανάπτυξη προϊόντων περιορισμένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους και να ενημερώνονται καλύτερα οι καταναλωτές για τις εν λόγω επιπτώσεις.

5.4.1 Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων (ΟΠΠ)

Έκτοτε, αναπτύχθηκαν νέες προσεγγίσεις πολιτικής όσον αφορά τα αειφόρα αγαθά και υπηρεσίες. Τα αναληφθέντα σε όλα τα πολιτικά επίπεδα εν λόγω εγχειρήματα κορυφώθηκαν με την Πράσινη Βίβλο για την *Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων* (Intergrated Product Policy – IPP, ΟΠΠ). Το εν λόγω έγγραφο προτείνει μία νέα στρατηγική ενίσχυσης και επαναπροσδιορισμού των σχετικών με τα προϊόντα περιβαλλοντικών πολιτικών, καθώς και ανάπτυξης της αγοράς των «πράσινων προϊόντων», που θα αποτελέσει επίσης ένα από τα καίρια καινοτόμα στοιχεία του έκτου Περιβαλλοντικού Προγράμματος Δράσης: «Περιβάλλον 2010: Το μέλλον μας, η επιλογή μας».

Η στρατηγική, όπως προτείνεται από την Επιτροπή στην Πράσινη Βίβλο σχετικά με την *ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων*, εξετάζεται από άλλους ευρωπαϊκούς θεσμικούς φορείς και ενδιαφερόμενα μέρη. Το αποτέλεσμα της ενδελεχούς αυτής εξέτασης θα φωτίσει τις μεθόδους με τις οποίες η στρατηγική για την ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων μπορεί να ενσωματωθεί με επιτυχία στην περιβαλλοντική πολιτική. Η συζήτηση θα αποτελέσει επίσης τη βάση επικείμενης Λευκής Βίβλου

όπου θα εκτίθενται τα συμπεράσματα της Επιτροπής για την εφαρμογή μιας τέτοιας προσέγγισης ΟΠΠ. Η στρατηγική, όπως προτείνεται στην Πράσινη Βίβλο, περιστρέφεται γύρω από τρεις άξονες: *τους μηχανισμούς τιμών, τη ζήτηση των καταναλωτών για πράσινα προϊόντα και τα μέτρα για την προώθηση μιας φιλικότερης προς το περιβάλλον σχεδίασης και χρήσης των προϊόντων*. Μεταξύ άλλων, οι καταναλωτές πρέπει να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε κατανοητές, κατάλληλες και αξιόπιστες πληροφορίες μέσω μιας ενισχυμένης και επαναπροσδιορισμένης στρατηγικής για την περιβαλλοντική επισήμανση.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, διανοίγονται νέες δυνατότητες για το ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα, το οποίο μέχρι τώρα έτυχε *μικρής ή μηδενικής στήριξης* από άλλα μέτρα πολιτικής και δεν έχει ακόμη επιτύχει ικανοποιητικά επίπεδα προβολής στην αγορά. Το ευρωπαϊκό σύστημα οικολογικού σήματος ενσωματώνει σημαντικές πληροφορίες και τεχνογνωσία για μια πολιτική προϊόντων βασισμένη στον κύκλο ζωής, οι οποίες θα έπρεπε να καταστούν προσιτές στα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στην περαιτέρω ανάπτυξη της προσέγγισης για μια ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων.

5.4.2. 6^ο Πρόγραμμα Δράσης

Το πρόγραμμα για την ανάπτυξη του σχήματος, θα πρέπει να ενταχθεί στο πλαίσιο των τρεχουσών συζητήσεων σχετικά με μια ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων στην ΕΕ, καθώς και της ανάπτυξης του έκτου Περιβαλλοντικού Προγράμματος Δράσης και της στρατηγικής της Κοινότητας για μια αειφόρο ανάπτυξη. Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για αειφόρο ανάπτυξη εντάχθηκε στις προετοιμασίες της για την παγκόσμια συνδιάσκεψη του 2002 για την αειφόρο ανάπτυξη, στο Γιοχάνεσμπουργκ. Μετά την συνδιάσκεψη του Ρίο του 1992, η Ευρωπαϊκή Ένωση

επιδίωξε στην εν λόγω συνδιάσκεψη κορυφής έναν «συνολικό διακανονισμό» για την αιεφόρο ανάπτυξη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Goteborg του Ιουνίου του 2001, συμφώνησε σε μια στρατηγική αιεφόρου ανάπτυξης και προσέθεσε μια περιβαλλοντική διάσταση στις εργασίες της Λισσαβόνας για την απασχόληση, την οικονομική μεταρρύθμιση και την κοινωνική συνοχή. Αναφερόμενο ρητά στην ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων ως στόχου κοινής ευθύνης και καλώντας τη βιομηχανία να συμμετάσχει στην ανάπτυξη και ευρύτερη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών, το ίδιο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε τη σημασία της αποσύνδεσης της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων.

Πρέπει να αναγνωριστεί ότι το οικολογικό σήμα, έχοντας εθελοντικό και επιλεκτικό χαρακτήρα, δεν διαθέτει την ισχύ εφαρμογής και την καθολικότητα που εξασφαλίζεται από μέτρα όπως είναι οι κανονισμοί. Πλην όμως, τα επιτυχημένα συστήματα περιβαλλοντικής επισήμανσης είναι ελκυστικά για τους καταναλωτές, λόγω της αμεσότητας και απλότητας. Επίσης, είναι φιλικά προς τις επιχειρήσεις, επειδή ενεργούν ως προωθητές προϊόντων και προσφέρουν εμπορικά πλεονεκτήματα στο σημείο πωλήσεως. Επιπλέον, το οικολογικό σήμα αποτελεί ένα σημείο αναφοράς περιβαλλοντικής αριστείας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, λόγω χάριν στο «*πρασίνισμα*» των *δημόσιων προμηθειών*, καθώς και για τον προσδιορισμό των πράσινων προϊόντων για τα οποία θα μπορούσε να μειωθεί η φορολογία. Επιπλέον, στο σχέδιο οδηγίας για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, το οικολογικό σήμα προτείνεται ως τεκμήριο συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της οδηγίας.

Τέλος, ενώ είναι σαφές ότι το κοινοτικό οικολογικό σήμα *δεν έχει ακόμη επιτύχει ικανοποιητική εμπορική διείσδυση* (βλ. Κεφάλαιο 8), βρίσκεται τώρα σε καλύτερη κατάσταση παρά ποτέ, με συνεχώς διευρυνόμενο φάσμα ομάδων προϊόντων, με προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη και με συνεχείς νέες εφαρμογές. Επιπλέον, νέες προοπτικές, όπως η ΟΠΠ γενικότερα, και το «πρασίνισμα» των δημόσιων προμηθειών ειδικότερα, διανοίγουν νέες εμπορικές δυνατότητες. Ωστόσο, πολλά απομένουν να γίνουν προκειμένου το οικολογικό σήμα να καταστεί περισσότερο ελκυστικό για τους κατασκευαστές, τους διανομείς, τους καταναλωτές και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ειδικότερα, πρέπει να συνειδητοποιηθεί ότι το οικολογικό σήμα αποτελεί σήμα περιβαλλοντικής αριστείας και ότι έχει σειρά μοναδικών πλεονεκτημάτων:

- Αποτελεί το μόνο αληθινά ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα, ισχύει και στα δεκαπέντε κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και στα τρία κράτη μέλη του ΕΟΧ
- Αποτελεί δημόσιο και όχι ιδιωτικό οικολογικό σήμα, με σύστημα που αναπτύχθηκε υπό την αιγίδα των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.
- Τα κριτήρια διαμορφώνονται μετά από εκτεταμένες διαβουλεύσεις μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων αρχών, των εκπροσώπων των καταναλωτών και των περιβαλλοντικών μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), της βιομηχανίας, των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), των διανομέων και άλλων.
- Πρόκειται για περιβαλλοντικό σήμα, όχι για σήμα που αφορά την υγεία ή την ποιότητα, μολονότι και οι πτυχές αυτές συνεκτιμώνται.
- Λαμβάνει υπόψη όλα τα στάδια του κύκλου ζωής του προϊόντος: δεν αποτελεί ένα σήμα που επικεντρώνεται σε ένα μόνο ζήτημα ή που περιορίζεται στα χαρακτηριστικά του ίδιου του προϊόντος.

- Χρησιμοποιεί τον ίδιο λογότυπο για ευρύ φάσμα κατηγοριών προϊόντων και, ως εκ τούτου, αναγνωρίζεται εύκολα από τον καταναλωτή, ο οποίος έχει εμπιστοσύνη ότι το προϊόν που φέρει το σήμα αποτελεί ένα από τα καλύτερα όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιδόσεις. Αυτό δεν αποτελεί ισχυρισμό του ίδιου του κατασκευαστή, δεδομένου ότι η συμμόρφωση με τα κριτήρια ελέγχεται, επικυρώνεται και παρακολουθείται από ανεξάρτητο τρίτο μέρος (έναν από τους αρμόδιους, για το οικολογικό σήμα, φορείς).

5.4.3 Ζετες Πρόγραμμα Εργασίας

Ως εκ τούτου, πρωταρχικός σκοπός της Κοινότητας όσον αφορά το Κοινοτικό Οικολογικό σήμα είναι η οικοδόμηση επί των στερεών αυτών θεμελίων και η κατάρτιση του προγράμματος εργασίας της επόμενης τριετίας, το οποίο:

- θα καταστήσει το οικολογικό σήμα ένα επιτυχέστερο και αποδοτικότερο μέσο βελτίωσης της περιβαλλοντικής ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών,
- θα συμβάλει στην αύξηση της αειφορίας της κατανάλωσης καθώς και στην επίτευξη των στόχων πολιτικής που καθορίζονται στην στρατηγική της Κοινότητας για μια αειφόρο ανάπτυξη, στο έκτο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον και στην επικείμενη Λευκή Βίβλο για μια στρατηγική ολοκληρωμένης πολιτικής προϊόντων,
- θα συμβάλει στην αποδοτικότερη δυνατή χρήση των πόρων που διατίθενται στο σύστημα εκ μέρους της Επιτροπής, των κρατών μελών και των μελών του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικολογικό σήμα (European Union Eco-Labeling Board— EUEB) (1). *(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων – Απόφαση για τη θέσπιση Προγράμματος Εργασίας της Κοινότητας για το Οικολογικό Σήμα 11-1-2002)*

Στο Κεφάλαιο 6 παρουσιάζεται αναλυτικά το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΑ ECO - LABEL

6.1 Εισαγωγή

Το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα θεσπίστηκε το 1992 με σκοπό να ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις στην ανάπτυξη προϊόντων με τις χαμηλότερες δυνατές περιβαλλοντικές συνέπειες, καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, και ταυτόχρονα να ενημερώνει τους καταναλωτές με ακριβείς και έγκυρες πληροφορίες για το περιβαλλοντικό αντίκτυπο των προϊόντων αυτών.

Απονέμεται σε αγαθά και υπηρεσίες, με εξαίρεση τα τρόφιμα, τα ποτά και τα φαρμακευτικά προϊόντα, που προκαλούν πολύ μικρότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον σε σχέση με τα αντίστοιχα συμβατικά.

Το επίσημο λογότυπο του κοινοτικού οικολογικού σήματος είναι η «πράσινη μαργαρίτα» ή «οικο-μαργαρίτα», ένα λουλούδι που σχηματίζεται από τα 12 αστέρια και το χαρακτηριστικό γράμμα Ε στη μέση. Τα αστέρια είναι 12, όπως και στη σημαία της Ε.Ε., γιατί ο αριθμός αυτός συμβολίζει την τελειότητα και την πληρότητα. Οι κατασκευαστές μπορούν να χρησιμοποιούν την οικο-μαργαρίτα, στα εγκεκριμένα προϊόντα τους, μόλις τους χορηγηθεί η σχετική σήμανση.

Σχήμα 6.1: Η οικο-μαργαρίτα

Χάρη στο οικολογικό σήμα, οι ευρωπαίοι καταναλωτές μπορούν να διακρίνουν εύκολα τα φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τη συνεχώς

μεγαλύτερη ζήτηση για «οικολογικότερα», «πράσινα» προϊόντα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το οικολογικό σήμα αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά τις επιλογές των καταναλωτών. Τα βασικά χαρακτηριστικά του οικολογικού σήματος είναι:

- **Είναι Επιλεκτικό**

Το κοινοτικό οικολογικό σήμα είναι *επιλεκτικό*, γιατί απονέμεται σε προϊόντα και υπηρεσίες με την μικρότερη περιβαλλοντική επίδραση. Τα οικολογικά κριτήρια θεσμοθετούνται σε τέτοια επίπεδα ώστε να επιτρέπεται μέχρι και το 30% των προϊόντων που κυκλοφορούν στην αγορά να τα πληρούν.

- **Είναι Προαιρετικό**

Το κοινοτικό σύστημα απονομής οικολογικού σήματος, είναι *προαιρετικό*. Οι κατασκευαστές αποφασίζουν ελεύθερα αν θέλουν να υποβάλουν αίτηση για ένα ή περισσότερα προϊόντα.

- **Έχει Διαφανείς διαδικασίες**

Η *διαφάνεια* των διαδικασιών που ακολουθούνται για τον καθορισμό των κατηγοριών προϊόντων, των περιβαλλοντικών κριτηρίων και την βράβευση ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας με το οικολογικό σήμα, εξασφαλίζεται με τη συμμετοχή και συμβολή ενός σημαντικού αριθμού από εκπροσώπους της βιομηχανίας, των ΜΜΕ, βιοτεχνιών, εμπόρων, εισαγωγέων, περιβαλλοντικών οργανώσεων και οργανώσεων καταναλωτών.

- **Βασίζεται σε Πολυκριτηριακή ανάλυση**

Το κοινοτικό σύστημα απονομής του οικολογικού σήματος βασίζεται στην πολυκριτηριακή ανάλυση όλου του κύκλου ζωής των προϊόντων / υπηρεσιών με

σκοπό να ερευνηθούν όλες οι πιθανές επιπτώσεις που μπορεί αυτά να προκαλέσουν στο περιβάλλον.

- Έχει Ευρωπαϊκή διάσταση

Το μεγάλο πλεονέκτημα του οικολογικού σήματος, είναι η *ευρωπαϊκή του διάσταση*. Ένα σήμα που εγκρίνεται από έναν Αρμόδιο Φορέα Κράτους Μέλους, μπορεί να προωθείται στις αγορές και των υπολοίπων χωρών της Ε.Ε. καθώς και στη Νορβηγία, την Ισλανδία και το Λιχτενστάιν. Έτσι, οι κατασκευαστές δεν χρειάζεται να υποβάλλουν αίτηση σε κάθε χώρα, όπου κυκλοφορεί το προϊόν τους και αποφεύγουν δαπανηρές και χρονοβόρες διαδικασίες.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα (Business Fact Sheet – The EU Eco –Label) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περισσότερα από τα δύο τρίτα των ευρωπαϊκών καταναλωτών προτιμούν οικολογικά προϊόντα. Στο πλαίσιο αυτό, η απονομή του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος έχει τα εξής οφέλη για μία επιχείρηση:

- Ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πελατών
- Βελτίωση της εικόνας της επιχείρησης
- Βελτίωση της εικόνας / ποιότητας του προϊόντος

Όσον αφορά τους καταναλωτές

- Είναι Αξιοπίστο

Βασίζεται σε έγκυρες επιστημονικές μελέτες και συμβουλευτικές διαδικασίες.

Αναγνωρίζεται από περιβαλλοντικές οργανώσεις, ομίλους επιχειρήσεων και οργανισμούς καταναλωτών.

- Είναι έγκυρο

Απονέμεται από ανεξάρτητο οργανισμό, ενώ υποστηρίζεται από κρατικούς φορείς.

- Είναι Λειτουργικό

Απλοποιεί την επιλογή των καταναλωτών.

Προσδίδει προστιθέμενη αξία στις πωλήσεις εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Καλύπτει μεγάλο εύρος προϊόντων.

Αξιοποιεί συλλογικές πρωτοβουλίες προώθησης πωλήσεων αντίστοιχων προϊόντων.

Συνεπώς, το Κοινοτικό Σύστημα Απονομής Οικολογικού Σήματος αποτελεί ένα πρόγραμμα προώθησης φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων το οποίο βασίζεται στους *μηχανισμούς της αγοράς* και εξαπλώνεται εκτός των εθνικών συνόρων, εφοδιάζοντας παραγωγούς, εμπόρους και καταναλωτές με ένα απλό, εύχρηστο και αποτελεσματικό εργαλείο.

6.2 Κατηγορίες προϊόντων και ειδικά οικολογικά κριτήρια

Το σύστημα βασίζεται στον Κοινοτικό Κανονισμό 880/92 της 23ης Μαρτίου 1992, όπως ισχύει σήμερα με την αναθεώρησή του από τον κανονισμό 1980/2000 της 17^{ης} Ιουλίου 2000, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Παράρτημα 3).

Πεδίο Εφαρμογής

Αναφέρεται σε Υπηρεσίες και σε όλα τα Βιομηχανικά Προϊόντα, εκ των οποίων εξαιρούνται τα τρόφιμα, τα ποτά τα φαρμακευτικά και τα ιατρικά βοηθήματα.

Το οικολογικό σήμα *δε μπορεί να απονεμηθεί* σε ουσίες που είναι τοξικές, καρκινογενείς ή επικίνδυνες για το περιβάλλον ή τα αγαθά τα οποία μπορούν να βλάψουν τον καταναλωτή κατά την κανονική χρήση τους.

Οι προϋποθέσεις απονομής του Οικολογικού Σήματος καθορίζονται ανά *κατηγορία προϊόντων* και βάσει των *ειδικών οικολογικών κριτηρίων*, που έχουν ψηφιστεί για κάθε μία από αυτές.

Κατηγορία προϊόντων (Άρθρο 2):

Σύμφωνα με τον κανονισμό 1980/2000 (Άρθρο 2) «*ως κατηγορία προϊόντων νοούνται τα εμπορεύματα ή οι υπηρεσίες που εξυπηρετούν ανάλογους σκοπούς και είναι ισοδύναμα όσον αφορά τη χρήση και τον τρόπο με τον οποίο γίνονται αντιληπτά από τους καταναλωτές*».

Προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι κατηγορίες προϊόντων:

- Να αντιπροσωπεύουν σημαντικό όγκο πωλήσεων και εμπορίου στην εσωτερική αγορά.
- Να συνεπάγονται σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε μια ή περισσότερες φάσεις του κύκλου ζωής του προϊόντος.

- Να διαθέτουν σημαντικές δυνατότητες προκειμένου να επιφέρουν περιβαλλοντικές βελτιώσεις.
- Ένα σημαντικό μερίδιο των πωλήσεων να προορίζεται για τελική κατανάλωση ή χρήση.

Περιβαλλοντικές απαιτήσεις (Άρθρο 3) - Ειδικά οικολογικά κριτήρια (Άρθρο 4)

Για κάθε κατηγορία προϊόντων καθορίζονται ειδικά κριτήρια απονομής του οικολογικού σήματος, με σκοπό να εξασφαλιστεί ότι το προϊόν πληροί τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις σύμφωνα με το Άρθρο 3 του κανονισμού.

Συνοπτικά οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις :

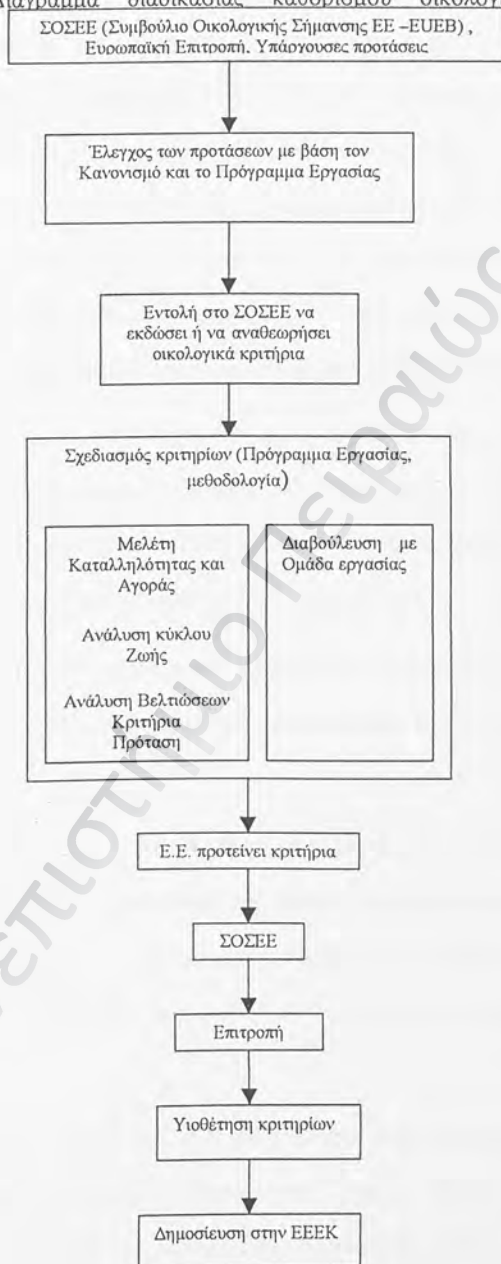
- Το προϊόν πρέπει να διαθέτει χαρακτηριστικά που του επιτρέπουν να συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση καθοριστικών οικολογικών παραμέτρων.
- Κατά την αξιολόγηση των συγκριτικών βελτιώσεων, εξετάζεται το καθαρό οικολογικό ισοζύγιο των θετικών και αρνητικών συνεπειών για το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων υγείας και ασφάλειας, οι οποίες συνδέονται με τις προσαρμογές κατά τις διάφορες φάσεις του κύκλου ζωής συγκεκριμένων προϊόντων.
- Οι καθοριστικές οικολογικές παράμετροι προσδιορίζονται με εντοπισμό των κατηγοριών περιβαλλοντικών συνεπειών στον κύκλο ζωής του προϊόντος και μεταξύ αυτών προσδιορίζονται εκείνες για τις οποίες υπάρχουν σημαντικές προοπτικές βελτίωσης.

Τα ειδικά οικολογικά κριτήρια:

- Προβλέπουν τις απαιτήσεις για κάθε μια από τις καθοριστικές οικολογικές παραμέτρους που αναφέρονται στο Άρθρο 3 στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνεται το προϊόν για να λάβει το οικολογικό σήμα
- Προβλέπουν τις απαιτήσεις που αφορούν την ικανότητα του προϊόντος να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις των καταναλωτών.
- Για την επιλογή των κριτηρίων χρησιμοποιείται ως γνώμονας η μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων βελτίωσης του περιβάλλοντος.
- Κατά την επιλογή τους πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά πόσον είναι τεχνικώς και οικονομικώς εφικτές οι αναγκαίες προσαρμογές για την συμμόρφωση προς αυτά σε εύλογο χρονικό διάστημα.
- Τα κριτήρια έχουν συγκεκριμένη διάρκεια ισχύος, μετά την λήξη της οποίας απαιτείται αναθεώρηση. Η αναθεώρηση καταλήγει σε πρόταση παράτασης, απόσυρσης ή επανεξέτασης.

Η διαδικασία που ακολουθείται για τον καθορισμό και την επιλογή των οικολογικών κριτηρίων παρουσιάζεται στο Σχήμα 6.2. που ακολουθεί.

Σχήμα 6.2: Διάγραμμα διαδικασίας καθορισμού οικολογικών κριτηρίων

Ο σχεδιασμός των οικολογικών κριτηρίων γίνεται με τρόπο που να εξασφαλίζει ότι το προϊόν πληροί υψηλά περιβαλλοντικά και ποιοτικά πρότυπα. Προκύπτουν από την αναλυτική εξέταση ολόκληρου του κύκλου ζωής των προϊόντων (LCA βλ Κεφάλαιο 7), από την δέσμευση των πρώτων υλών, στην προπαραγωγή, την παραγωγή, την διανομή και τη χρήση έως την απόρριψή τους ως απόβλητα. Καθορίζονται, δηλαδή, με την προσέγγιση «από την κούνια στον τάφο». Κατά τη διάρκεια της μελέτης των φάσεων αυτών, αξιολογούνται λεπτομερώς οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και λαμβάνονται υπόψη τα υλικά που υπεισέρχονται στη σύνθεση του προϊόντος.

Όσον αφορά τις υπηρεσίες, η χρήση φυσικών πόρων και η διαχείριση των απορριμμάτων είναι οι κύριοι περιβαλλοντικοί παράγοντες που διερευνούνται. Το οικολογικό σήμα απονέμεται ύστερα από εμπειριστατωμένη μελέτη των αλληλεπιδράσεων όλων των παραγόντων με το περιβάλλον.

Ακόμα, στη διαδικασία εντοπισμού, επιλογής και θέσπισης των οικολογικών κριτηρίων λαμβάνονται υπόψη *μελέτες σκοπιμότητας της αγοράς και ανάλυση βελτιώσεων*.

Τα κριτήρια ψηφίζονται από μια επιτροπή που αποτελείται από εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των Κρατών – Μελών, ύστερα από εξέταση της ειδικής μελέτης που εκπονείται από τον Αρμόδιο Φορέα κάποιου Κράτους Μέλους, που ορίστηκε από την παραπάνω επιτροπή, ή από επιλεγμένο με προκήρυξη γραφείο συμβούλων.

Πριν υποβληθούν στην Επιτροπή, όλες αυτές οι προτάσεις συζητούνται διεξοδικά σε εθνικό επίπεδο. Οι Αρμόδιοι Φορείς των Κρατών Μελών διαδραματίζουν πρωταρχικό ρόλο στο σύστημα απονομής του οικολογικού σήματος γιατί αποτελούν, σε συνεργασία με την Επιτροπή και εκπροσώπους των ενδιαφερόμενων ομάδων, τη

βάση των προπαρασκευαστικών και εισηγητικών εργασιών για τις διάφορες ομάδες προϊόντων και τα σχετικά, οικολογικά κριτήρια. (www.minenv.gr).

Τα συμφωνηθέντα κριτήρια θεσπίζονται επίσημα με απόφαση της Επιτροπής, η οποία δημοσιεύεται στην σειρά L της Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ΕΕΕΚ.

Κατηγορίες προϊόντων που έχουν ψηφιστεί οικολογικά κριτήρια:

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 29.09.2002 (<http://europa.eu.int/comm/environment/ecolabel/producers/productgroups.htm>), οι κατηγορίες προϊόντων των οποίων τα κριτήρια έχουν ψηφιστεί είναι 19 και παρουσιάζονται συνοπτικά στον Πίνακα 6.1., ενώ στο Παράρτημα 4, γίνεται μια σύντομη περιγραφή των οικολογικών κριτηρίων για κάθε κατηγορία προϊόντος.

Κατηγορίες προϊόντων που βρίσκονται σε εξέλιξη

Βρίσκονται σε εξέλιξη τα κριτήρια για τις εξής κατηγορίες προϊόντων:

- Ηλεκτρικές σκούπες
- Έπιπλα
- Τουριστικές εγκαταστάσεις

Τα οικολογικά κριτήρια που έχουν ψηφιστεί για μια κατηγορία προϊόντων ισχύουν για *περιορισμένο χρονικό διάστημα* (συνήθως 3-5 χρόνια), έτσι ώστε τεχνικές βελτιώσεις και μεταβολές στην αγορά να συμπεριληφθούν στις απαιτήσεις για το οικολογικό σήμα όταν τα κριτήρια επανεξεταστούν. Με αυτό τον τρόπο, το σύστημα απονομής του Ευρωπαϊκού οικολογικού σήματος προχωράει στην εφαρμογή κριτηρίων δεύτερης, τρίτης κ.ο.κ. γενιάς που προκύπτουν από την πρώτη, δεύτερη κ.ο.κ. αναθεώρησή τους.

Πίνακας 6.1: Κατηγορίες προϊόντων που έχουν καθοριστεί οικολογικά κριτήρια

Κατηγορίες Προϊόντων	Έτος 1 ^{ης} Δημοσίευσης	Έτος Τελευταίας Ανανέωσης	Έτος Λήξης Ισχύος
1. Καθαριστικά πάσης χρήσεως και χώρων υγιεινής	2001	-	2004
2. Υποδήματα	1999	2002	2006
3. Υφάσματα / Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα	1999	2002	2007
4. Λαμπτήρες φωτισμού	1995	2002	2005
5. Στρώματα κρεβατιών	1998	2002	2007
6. Ψυγεία οικιακής χρήσης	1996	1999	2003
7. Χρώματα και βερνίκια	1996	2002	2007
8. Πλυντήρια πιάτων	1993	2001	2006
9. Πλυντήρια ρούχων	1993	1999	2002
10. Φωτοαντιγραφικό χαρτί	1996	2002	2007
11. Βελτιωτικά εδάφους	1994	2001	2006
12. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	1999	2001	2004
13. Φορητοί υπολογιστές	1999	2001	2004
14. Τηλεοράσεις	2002	-	2005
15. Χαρτί υγείας / κουζίνας	1994	2001	2006
16. Απορρυπαντικά για πλύσιμο στο χέρι	2001	-	2004
17. Απορρυπαντικά πλυντηρίων πιάτων	1999	-	2003
18. Απορρυπαντικά πλυντηρίων ρούχων	1995	1999	2003
19. Σκληρά επικαλύμματα δαπέδου (πλακάκια τοίχου, πατώματος)	2002	-	2006

6.3. Φορείς που εμπλέκονται στη διαδικασία απονομής οικολογικού σήματος

Εκτός από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Commission) – DG XI οι φορείς που εμπλέκονται στην διαδικασία απονομής και λειτουργίας του οικολογικού σήματος περιγράφονται παρακάτω.

6.3.1 Συμβούλιο Οικολογικής Σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUEB)

Σύμφωνα με το άρθρο 13 του κανονισμού, η Επιτροπή θεσπίζει το Συμβούλιο Οικολογικής Σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΟΣΕΕ). Το ΣΟΣΕΕ θεσπίστηκε με την απόφαση 2000/730/ΕΚ της 20/11/2000, της Επιτροπής (Παράρτημα 5). Αποτελείται από τα αρμόδια όργανα των κρατών μελών (παράγραφος 6.3.2) και το Φόρουμ διαβούλευσης (παράγραφος 6.3.3). Είναι το κεντρικό όργανο του συστήματος.

Ο κυριότερος ρόλος του είναι η θέσπιση και αναπροσαρμογή των οικολογικών κριτηρίων. Τα κράτη μέλη προεδρεύουν με σειρά που ακολουθεί την προεδρία της Ε.Ε. Η Επιτροπή υποστηρίζει γραμματειακά τον ΣΟΣΕΕ.

6.3.2 Αρμόδιο όργανο κράτους μέλους (Competent Body)

Κάθε κράτος μέλος ορίζει ένα αρμόδιο όργανο το οποίο χειρίζεται όλες τις διαδικασίες για την εφαρμογή του Κανονισμού του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος σε εθνικό επίπεδο και απονέμει το οικολογικό σήμα. Τα αρμόδια όργανα είναι ανεξάρτητοι και ουδέτεροι οργανισμοί που συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία επιλογής των οικολογικών κριτηρίων.

Οι κατασκευαστές ή οι εισαγωγείς πρέπει να απευθύνονται στον φορέα αυτόν στη χώρα όπου το προϊόν κατασκευάζεται ή διατίθεται στο εμπόριο για πρώτη φορά ή εισάγεται από τρίτη χώρα.

Για την Ελλάδα, αρμόδιο όργανο είναι το Ανώτατο Συμβούλιο Απονομής του Οικολογικού Σήματος (ΑΣΑΟΣ), που περιγράφεται σε επόμενη παράγραφο.

6.3.3 Φόρουμ διαβούλευσης (Consultation Forum)

Αποτελείται από τα ενδιαφερόμενα μέρη για κάθε ομάδα προϊόντων, όπως η βιομηχανία, οι φορείς παροχής πληροφοριών, τα ΜΜΕ, οι βιοτεχνίες, τα συνδικάτα, οι έμποροι, οι εισαγωγείς, περιβαλλοντικές οργανώσεις και οργανώσεις καταναλωτών. Εξασφαλίζει μια ισορροπημένη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων φορέων στο ΣΟΣΕΕ και κατά συνέπεια στη διαδικασία επιλογής των οικολογικών κριτηρίων.

6.3.4 Κανονιστική Επιτροπή (Regulatory Committee)

Η Επιτροπή επικουρείται από μια κανονιστική επιτροπή όπου εκπροσωπούνται τα κράτη – μέλη.

6.3.5. Ad Hoc Ομάδες Εργασίας (Working Groups)

Δημιουργία ομάδων εργασιών που αποτελούνται από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και εξειδικευμένους επιστήμονες για την ανάπτυξη των κριτηρίων.

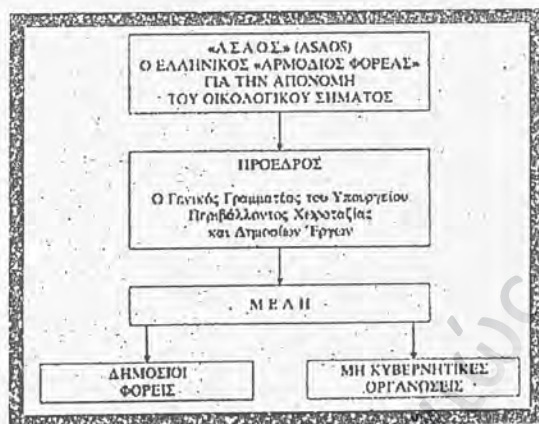
6.3.6 Ανώτατο Συμβούλιο Απονομής Οικολογικού Σήματος (ΑΣΑΟΣ)

Ο Ελληνικός Φορέας για την απονομή του Οικολογικού Σήματος είναι το ΑΣΑΟΣ, Ανώτατο Συμβούλιο Απονομής Οικολογικού Σήματος (Δ/νση: Αμαλιάδος 15, τηλ. 6426531, fax 6434470). Είναι ένα μικτό σχήμα στο οποίο συμμετέχουν Κρατικοί και μη Κρατικοί Φορείς και λειτουργεί με την μορφή ενός Ανώτατου Συμβουλίου. Συστάθηκε με την Κοινή Υπουργική Απόφαση, Α.Π. 866644/2482/93, ΦΕΚ 763/Β/93 των συναρμόδιων Υπουργείων Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημ. Έργων, Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας,

Εμπορίου και Γεωργίας στο Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων με την Επωνυμία «Ανώτατο Συμβούλιο Απονομής Οικολογικού Σήματος» και τον διακριτικό τίτλο «ΑΣΑΟΣ», κατ' εφαρμογή του άρθρου 9 του Κανονισμού 880/92/ΕΟΚ (www.minenv.gr).

Το ΑΣΑΟΣ είναι ενδεκαμελές Συμβούλιο. Πρόεδρος του ΑΣΑΟΣ είναι ο Γενικός Γραμματέας του ΥΠΕΧΩΔΕ και μέλη του εκπρόσωποι Δημόσιων Φορέων και μη Κυβερνητικών οργανώσεων. Συγκεκριμένα:

- 2 μέλη από το Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
- 1 μέλος από το Υπουργείο Εμπορίου
- 1 μέλος από το Υπουργείο Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας
- 1 μέλος από το Υπουργείο Γεωργίας
- 1 μέλος από το Γενικό Χημείο του Κράτους
- 1 μέλος από Καταναλωτικές Οργανώσεις
- 1 μέλος από Περιβαλλοντικές Οργανώσεις
- 1 μέλος από Σύνδεσμο Βιομηχάνων
- 1 μέλος από Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος

Σχήμα 6.3: Δομή του Ελληνικού Αρμόδιου Οργανισμού «ΑΣΑΟΣ» για την απονομή του οικολογικού σήματος

Το ΑΣΑΟΣ συνεδριάζει κάθε 15 μέρες στο ΥΠΕΧΩΔΕ και ως αρμόδιο όργανο για την εφαρμογή του Κανονισμού 880/92, όπως αντικαταστήθηκε από τον Κανονισμό 1980/2000, είναι υπεύθυνο για:

- την ενημέρωση και παροχή περισσότερων πληροφοριακών στοιχείων στον καταναλωτή και τις επιχειρήσεις
- την δημιουργία προγραμμάτων για τον καθορισμό των ειδικών οικολογικών κριτηρίων για διάφορες κατηγορίες προϊόντων βάσει της Κοινοτικής Νομοθεσίας
- την οργάνωση ή συμμετοχή σε σεμινάρια, προγράμματα, συνέδρια, διαλέξεις ή δημόσια συζήτηση για την ανάπτυξη και διάδοση της εφαρμογής του Κοινοτικού Συστήματος Απονομής Οικολογικού Σήματος
- τη λήψη κάθε νόμιμου μέτρου και γενικώς τη διενέργεια πράξεων απαραίτητων για την πραγματοποίηση των σκοπών του Κοινοτικού Συστήματος Απονομής Οικολογικού Σήματος και

- την υλοποίηση της διαδικασίας απονομής του Οικολογικού Σήματος

Στην Ελλάδα, το πρώτο οικολογικό σήμα απονεμήθηκε στις 9/4/1998, από τον ΑΣΑΟΣ στην εταιρεία Berling για το προϊόν της Petite.

Το ΑΣΑΟΣ σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων έχει επιτελέσει σημαντικό έργο, στον τομέα της ενημέρωσης των επιχειρήσεων και των καταναλωτών, στην εκπροσώπηση στο εξωτερικό, στην διοργάνωση διεθνών συναντήσεων στην Ελλάδα, καθώς και την ανάληψη μελετών δημιουργίας ομάδων προϊόντων και υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικών κριτηρίων.

Η Ελλάδα, μέσω του ΑΣΑΟΣ, ανέλαβε τις μελέτες δημιουργίας ομάδων προϊόντων υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικών κριτηρίων για τα «στρώματα», η οποία και ολοκληρώθηκε, και τις «τουριστικές υπηρεσίες». Η τελευταία μελέτη χαρακτηρίστηκε πιλοτική γιατί αναφέρεται σε υπηρεσίες και όχι σε προϊόντα (www.minenv.gr).

6.4 Πρόγραμμα εργασίας

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού 1980/2000, θεσπίζεται πρόγραμμα εργασίας που περιλαμβάνει τη στρατηγική για την ανάπτυξη του σήματος, καθορίζει στόχους για τη βελτίωση του περιβάλλοντος και την εμπορική διείσδυση, αναφέρει μη εξαντλητικό κατάλογο των κατηγοριών προϊόντων για τις οποίες πρέπει να ληφθεί δράση καθώς και σχέδια για το συντονισμό του κοινοτικού οικολογικού σήματος με άλλα συστήματα οικοσήμανσης.

Σε συνέχεια του ανωτέρω άρθρου εκδόθηκε η Απόφαση 2002/18/ΕΚ της Επιτροπής, «για τη θέσπιση του προγράμματος εργασίας της Κοινότητας για το οικολογικό σήμα»

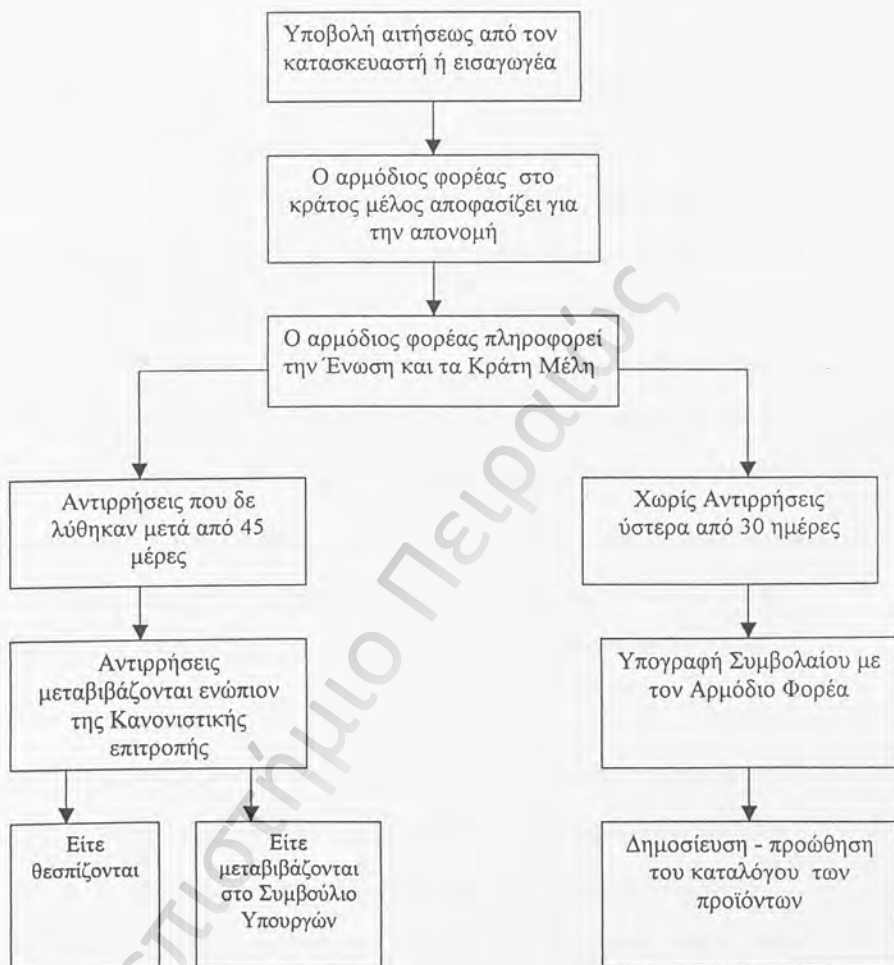
της 21^{ης} Δεκεμβρίου 2001, που αναφέρεται στο χρονικό διάστημα από 1/1/2001 έως τις 31/12/2004 (Παράρτημα 6).

6.5 Διαδικασία απονομής ευρωπαϊκού οικολογικού σήματος

Η διαδικασία απονομής του οικολογικού σήματος περιλαμβάνει τα παρακάτω βήματα:

1. Υποβολή της αίτησης
2. Αξιολόγηση της αίτησης από τον ΑΦΚΜ (Αρμόδιο Φορέα Κράτους Μέλους)
3. Απονομή του οικολογικού σήματος
4. Έλεγχος συμμόρφωσης προς τα οικολογικά κριτήρια
5. Προώθηση των προσπαθειών

Συνοπτικά η διαδικασία απονομής του οικολογικού σήματος παρουσιάζεται στο Σχήμα 6.4.

Σχήμα 6.4: Διάγραμμα διαδικασίας απονομής οικολογικού σήματος

6.5.1. Αίτηση

Το πρώτο βήμα για την συμμετοχή ενός προϊόντος στο σύστημα απονομής του Ευρωπαϊκού οικολογικού σήματος είναι η κατάθεση της αίτησης στον αρμόδιο φορέα. Αιτήσεις μπορούν να υποβάλλουν οι κατασκευαστές, εισαγωγείς, φορείς παροχής υπηρεσιών και οι έμποροι, εφ' όσον τα προϊόντα κυκλοφορούν στην αγορά με τη δική τους εμπορική επωνυμία. Η αίτηση αναφέρεται σε κάθε προϊόν με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, ανεξάρτητα με τον αριθμό των εμπορικών ονομάτων με τα οποία κυκλοφορεί και αναθεωρείται κάθε φορά που μεταβάλλονται τα χαρακτηριστικά του προϊόντος που έχουν αντίκτυπο στις περιβαλλοντικές απαιτήσεις.

Ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση για συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων, η οποία συνοδεύεται από συμπληρωματικά έγγραφα και βεβαιώσεις στον Αρμόδιο Φορέα του Κράτους Μέλους στο οποίο παράγεται το προϊόν ή στην αγορά του οποίου διατίθεται.

Ο Αρμόδιος Φορέας αξιολογεί την αίτηση και ελέγχει αν το προϊόν συμμορφώνεται με τα κριτήρια που έχουν δημοσιευθεί στην ΕΕΕΚ για την κατηγορία προϊόντων στην οποία ανήκει. Αν χρειαστεί διενεργεί αυτοψίες στις εγκαταστάσεις παραγωγής. Ο Αρμόδιος Φορέας μπορεί να συμβουλευτεί τους Α.Φ. άλλων κρατών μελών ή του ΣΟΣΕΕ.

6.5.2. Σύμβαση

Αν η αίτηση γίνει δεκτή, τότε υπογράφεται μια σύμβαση η οποία περιλαμβάνει τους όρους χρήσης της οίκο-μαργαρίτας. Πρότυπο σύμβασης δίνεται στο Παράρτημα 7.

Η σύμβαση αυτή εξειδικεύει:

- τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτού που φέρει το οικολογικό σήμα

- τις συνθήκες διαφήμισης και παρακολούθησης της συμμόρφωσης με τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις
- τις συνθήκες τήρησης της εμπιστευτικότητας πληροφοριών από τον Αρμόδιο Φορέα
- τις συνθήκες ανάρτησης και αποχώρησης από το δικαίωμα χρήσης του λογότυπου και τους περιορισμούς ευθύνης και εγγύησης
- τέλη, διαφωνίες, διάρκεια ισχύος και ισχύουσα νομοθεσία

Το οικολογικό σήμα που απονέμεται ισχύει μέχρι τη λήξη των οικολογικών κριτηρίων της συγκεκριμένης κατηγορίας προϊόντων.

6.5.3. Κόστος και τέλη

Όπως προβλέπεται από το άρθρο 12 του νέου κανονισμού για το οικολογικό σήμα, με την υποβολή της αίτησης οι ενδιαφερόμενοι καταβάλουν ένα ποσό το οποίο σχετίζεται με τα έξοδα διεκπεραίωσης της αίτησης και προώθησης του σήματος. Ακόμα, ο αιτών στον οποίο απονέμεται το σήμα καταβάλλει ετήσια τέλη χρήσης του σήματος τα οποία υπολογίζονται σε συνάρτηση με τον ετήσιο όγκο πωλήσεων στην Κοινότητα. Για τον καθορισμό των τελών αυτών, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2000/728/ΕΚ την 10^η Νοεμβρίου 2000.

Το ύψος του δικαιώματος συμμετοχής (τέλος αίτησης) και τα ετήσια τέλη χρήσης του σήματος καθορίζονται από τον κάθε ΑΦΚΜ με βάση τον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 6.1: Παρουσίαση της νέας δομής τελών για το οικολογικό σήμα

	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μειώσεις ⁽¹⁾
Τέλος αίτησης	300 €	1300 €	25% για ΜΜΕ και αιτούντες από αναπτυσσόμενες χώρες
	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μειώσεις ⁽²⁾
Ετήσιο τέλος για τη χρήση του σήματος	500 € ανά κατηγορία προϊόντων ανά αιτών	25000 € ανά κατηγορία προϊόντων ανά αιτών	25% για ΜΜΕ και αιτούντες από αναπτυσσόμενες χώρες 15% για επιχειρήσεις που έχουν πιστοποιηθεί με κάποιο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπως EMAS ή ISO14001
= 0,15% του ετήσιου όγκου πωλήσεων του προϊόντος στην Κοινότητα			

(1) οι παραπάνω μειώσεις είναι αθροιστικές

(2) οι παραπάνω μειώσεις είναι αθροιστικές, εφόσον συνολικά δεν ξεπερνούν το 50%

Οι αιτούντες καλούνται να απευθυνθούν στον Αρμόδιο Φορέα για να ενημερωθούν για περαιτέρω μειώσεις που πιθανόν να ισχύουν.

6.6 Προώθηση του οικολογικού σήματος

Από τη στιγμή της απονομής, το οικολογικό σήμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, οι επιτυχείς αιτήσεις επιτρέπουν στα πιστοποιημένα προϊόντα να φέρουν την οικο-μαργαρίτα σε μια αγορά άνω των 380 εκατομμυρίων ανθρώπων.

Διαδικασίες προώθησης του σήματος αναλαμβάνει η Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη σε συνεργασία με τα μέλη του ΣΟΣΕΕ. Κυριότερος στόχος είναι η έγκυρη ενημέρωση παραγωγών και καταναλωτών για το Σύστημα Απονομής του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια της προσπάθειας προώθησης του συστήματος απονομής του Ευρωπαϊκού οικολογικού σήματος έχει προβεί στις παρακάτω ενέργειες:

- δημοσίευση σειράς ενημερωτικών φυλλαδίων για διάφορα προϊόντα που απευθύνονται σε παραγωγούς και καταναλωτές (15 φυλλάδια για τους παραγωγούς, 9 φυλλάδια για τους καταναλωτές κ.α.)
- δημοσίευση γενικού ενημερωτικού φυλλαδίου σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ε.Ε. “The European Eco Label at a Glance”
- δημοσίευση του περιοδικού «Flower News» κάθε 4 μήνες
- δημοσιεύσεις στο περιοδικό «European Environment Newsletter» της Γ.Δ. Περιβάλλον
- δημοσιεύσεις σε διάφορα περιοδικά
- παραγωγή διαφημιστικού υλικού (αφίσες, κονκάρδες, μπλουζάκια, τσάντες, mouse-pads κλπ)

- δημιουργία και οικονομική υποστήριξη ειδικού γραφείου (eco-label helpdesk) με σκοπό να απαντά σε ερωτήσεις / απορίες και να βοηθά την Επιτροπή στις προσπάθειες προώθησης του σήματος
- δημιουργία και τακτική ανανέωση της ιστοσελίδας του οικολογικού σήματος
- παρουσιάσεις σε συνέδρια, συναντήσεις (Green Week, Environmental Award ceremony κλπ) και ύπαρξη ειδικού περίπτερου για το οικολογικό σήμα
- οικονομική υποστήριξη των προσπαθειών προώθησης του οικολογικού σήματος στα Κ.Μ.
- πολλά κράτη μέλη έχουν την δική τους ιστοσελίδα για την προώθηση του οικολογικού σήματος, (στην Ελλάδα η ιστοσελίδα είναι στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.minenv/ecolabel.gr>)

Με τις τελευταίες εξελίξεις στο σύστημα απονομής, οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους ένα προϊόν βραβεύεται με την οικο-μαργαρίτα, αναγράφονται στο προϊόν, γεγονός που θα παρέχει καλύτερη πληροφόρηση στους καταναλωτές και θα συμβάλλει στις προσπάθειες προώθησης του.

Κάθε εθνικός αρμόδιος φορέας είναι υπεύθυνος για την προώθηση του σήματος στο συγκεκριμένο κράτος μέλος. Στην Ελλάδα και την Καταλονία δίνονται επιδοτήσεις στους παραγωγούς για την συμμετοχή τους στο σύστημα απονομής του οικολογικού σήματος.

6.6.1. Μελέτες Αγοράς στα Κράτη Μέλη (Marketibg Studies)

Από το 1996 που τα Κράτη Μέλη συμφωνήσαν για τον καθορισμό οικολογικών κριτηρίων στις πρώτες ομάδες προϊόντων, το Ευρωπαϊκό σχήμα οικολογικών ετικετών έγινε δυναμικότερο. Η διαφάνεια των διαδικασιών αυξήθηκε και μελέτες αγοράς για την διαδικασία προώθησης του σχήματος (marketing studies), θα μπορούσαν να ενισχυθούν στα Κράτη – Μέλη.

Η Επιτροπή υποστήριξε αυτές τις ενέργειες προωθώντας μια σειρά μελετών αγοράς στα Κράτη – Μέλη (βλ Κεφάλαιο 8):

- Η πρώτη μελέτη εκπονήθηκε τον Δεκέμβριο του 1998: *“Development of a strategy for the promotion of the European Eco Label award scheme”*
- Η δεύτερη μελέτη αφορούσε το Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Ολλανδία και Ιταλία και εκπονήθηκε τον Φεβρουάριο του 1998: *“Project of the promotion and the diffusion of the EU Eco – Label in Italy and Benelux”*.
- Η τρίτη μελέτη αφορούσε την Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία και Ισπανία και εκπονήθηκε τον Ιούλιο του 2000: *“Promotion of the EU Eco – Label and recommendation strategy in France, Great Britain and Spain”*.
- Η τέταρτη μελέτη αφορούσε την Γερμανία και την Αυστρία και εκπονήθηκε τον Μάρτιο του 2000: *“Promotion and Marketing the EU Eco – Label in Germany and Austria”*.
- Η πέμπτη μελέτη αφορούσε την Ελλάδα και εκπονήθηκε τον Δεκέμβριο του 2000: *“Development of a strategy for the promotion of the European Eco-Label scheme in Greece”*.
- Μια έρευνα αγοράς που εξετάζει την πορεία του οικολογικού σήματος το χρονικό διάστημα 1992-2000, καθώς και τις προοπτικές που αυτό θα έχει το

χρονικό διάστημα 2001-2004, εκπονήθηκε τον Δεκέμβριο του 2001: *"Investigation of the market impacts and penetration of the european eco-label over the years 1992-2000 and 2001-2004"*.

6.6.2. Ενέργειες προώθησης του οικολογικού σήματος στην Ελλάδα

Οι κύριες ενέργειες που έχουν γίνει για την προώθηση του οικολογικού σήματος στην Ελλάδα είναι οι παρακάτω:

1. Ο ΑΣΑΟΣ έχει προβεί στις παρακάτω ενέργειες προώθησης:

- Δημιουργία ιστοσελίδας που αναφέρονται γενικές πληροφορίες για το οικολογικό σήμα, τον ΑΣΑΟΣ, τον Κανονισμό, τις Απονομές κ.α. στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.mihcnv.gr/1/1/113/11307/g1130700.html>
Μέχρι και τον Οκτώβριο του 2002 η ηλεκτρονική σελίδα δεν είχε ανανεωθεί και δεν περιλάμβανε ούτε τις νέες απονομές στην Ελλάδα, ούτε τον νέο κανονισμό.
- Δημοσίευση 2 ενημερωτικών φυλλαδίων «Το κοινοτικό σύστημα απονομής οικολογικού σήματος (Eco – Label) – Γενικές πληροφορίες», «Το κοινοτικό σύστημα απονομής οικολογικού σήματος (Eco – Label) – Από την σύλληψη μέχρι την εφαρμογή του».
- Ενημέρωση - Ενεργοποίηση της Βιομηχανίας, για τον σκοπό και τους στόχους του συστήματος απονομής οικολογικής σήμανσης με συνέδρια, σεμινάρια, συναντήσεις, αποστολή πληροφοριακών στοιχείων και αλληλογραφία.
- Πρόγραμμα *Στρατηγικής Επικοινωνίας*. Είναι ένα ειδικό πρόγραμμα , για την ενημέρωση και ενεργοποίηση των ενδιαφερομένων φορέων (βιομηχανία, καταναλωτές, περιβαλλοντολόγοι, έμποροι και εργαζόμενοι) σχετικά με τις δραστηριότητες του Οικολογικού Σήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη

χώρα μας. Στα πλαίσια αυτού του προγράμματος, οργανώθηκαν 6 ημερίδες σε κεντρικές πόλεις της Ελλάδος (Αθήνα - Πάτρα - Βόλος - Ιωάννινα - Θεσσαλονίκη - Δράμα) προκειμένου να ενημερωθούν οι ενδιαφερόμενοι φορείς σχετικά με το οικολογικό σήμα. Παράλληλα διατέθηκαν σε όσα επιμελητήρια κατέστη δυνατό φάκελοι με ενημερωτικό υλικό.

- Συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις με περίπτερο (Διεθνή Έκθεση HELLECO, Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης), με σκοπό την ενημέρωση του κοινού.
- Διαλέξεις σε σχολεία, επιμελητήρια και διάφορους φορείς όποτε ζητήθηκε.

2. Η Εταιρεία Synergia Public Relations στα πλαίσια ερευνητικού προγράμματος της Επιτροπής, τον Δεκέμβριο του 2000, προέβη στην εκπόνηση μελέτης: *"Development of a strategy for the promotion of the European Eco-Label scheme in Greece"*.

Στα πλαίσια αυτής της μελέτης έγιναν οι ακόλουθες ενέργειες προώθησης του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος στην Ελλάδα:

- Παρουσίαση του οικολογικού σήματος σε συνέδρια, εκθέσεις, κ.α..
- Παρουσίαση του Κοινοτικού Οικολογικού Σχήματος σε 20 Εταιρείες που αντιπροσωπεύουν 4 κατηγορίες προϊόντων (Υποδήματα, Στρώματα, Χρώματα – Βερνίκια, Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα). Από τις 20 Εταιρείες οι 3 (Gallor, Viochrom, International Ilios Cotachem) προχώρησαν στην υιοθέτηση του οικολογικού σήματος σε προϊόντα τους.
- Σε συνεργασία με τον Οργανισμό αστικών λεωφορείων της Αθήνας ΟΑΣΑ, το χρονικό διάστημα από 25 Απριλίου – 20 Μαΐου 2000, έγινε διαφήμιση της οίκο – μαργαρίτας στα πίσω παράθυρα των λεωφορείων.

- Σε συνεργασία με τον Εθνικό Οργανισμό Συγκοινωνιών της Αθήνας το χρονικό διάστημα από 16 Ιουλίου – 31 Ιουλίου του 2000, τοποθετήθηκαν 42 πόστερ σε 20 υπόγειους σταθμούς της γραμμής 1 του ΗΣΑΠ.
- Έκδοση δισέλιδου διαφημιστικού φυλλαδίου σε 10.000 αντίτυπα που διανεμόταν σε εκθέσεις, σεμινάρια κ.α.
- Από τον Φεβρουάριο του 2000, έγινε διαφήμιση του οικολογικού σήματος στην τηλεόραση (6 παρουσιάσεις σε τοπικούς τηλεοπτικούς σταθμούς), στο ραδιόφωνο (5 παρουσιάσεις σε ραδιοφωνικούς σταθμούς) και σε 25 περιοδικά και εφημερίδες εθνικής κυκλοφορίας.
- Παρουσίαση του οικολογικού σήματος σε εξειδικευμένα εμπορικά περιοδικά κλωστοϋφαντουργίας (στο περιοδικό *Πλεκτική Δράση*, στα τεύχη Ιανουαρίου, Μαρτίου 2000), υποδημάτων (στο τεύχος Μαΐου 2000, του περιοδικού *Δέρμα και Βήμα*), χρωμάτων – βερνικιών (στο περιοδικό *Χρώμα και Διακόσμηση*), τουρισμού (στην έκδοση Ιουλίου – Αυγούστου 2000, του περιοδικού *Άνθρωπος και Τουρισμός*) και περιβάλλοντος (στην έκδοση Οκτωβρίου του περιοδικού *Αειφόρος Ανάπτυξη*).
- Προώθηση του οικολογικού σήματος μέσω των Ολυμπιακών αγώνων του 2004. Ο οργανισμός «Αθήνα 2004» συνεργάζεται στενά με την Διεύθυνση Περιβάλλοντος DG XI, με σκοπό την χρησιμοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 σαν «όχημα» για την προώθηση του Συμβόλου του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος και την πώληση – χρησιμοποίηση προϊόντων που είναι πιστοποιημένα με το οικολογικό σήμα.
- Προώθηση του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος στον Τουριστικό Τομέα ειδικότερα στα ξενοδοχεία. Για τον σκοπό αυτό έγιναν τα ακόλουθα βήματα:

- Συνεντεύξεις και συναντήσεις με Τουριστικά Γραφεία, Ενώσεις Ξενοδόχων και τον ΕΟΤ, με σκοπό να διερευνηθούν οι πιθανότητες επιτυχίας του σήματος στον τομέα και η χρησιμοποίηση πιστοποιημένων προϊόντων στα ξενοδοχεία (π.χ στρώματα, οικιακά σκεύη, λάμπες φωτισμού κ.α.).
- Οργάνωση σεμιναρίων σε συνεργασία με τοπικές ενώσεις και φορείς, με σκοπό να δοθούν κίνητρα στον τουριστικό τομέα και σε εκπροσώπους ξενοδοχείων της Χαλκιδικής και της Κρήτης.
- Συμπλήρωση 56 ειδικών ερωτηματολογίων από Γενικούς Διευθυντές και Ιδιοκτήτες διάφορων κλάσεων ξενοδοχείων με σκοπό να καταγραφούν οι απόψεις τους, σχετικά με τον καθορισμό των ξενοδοχείων σαν μια νέα κατηγορία προϊόντων.

3. Ενέργειες προώθησης / χρηματοδότησης που έχουν γίνει από άλλους Κρατικούς Φορείς.

Υπουργείο Ανάπτυξης / Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας

Μέτρο 2 του Υποπρογράμματος 3 του Επιχειρησιακού προγράμματος Βιομηχανίας – Δράση που αφορά την υποστήριξη επιχειρήσεων για την απόκτηση του οικολογικού συστήματος (Eco – Label)

Μέχρι τον Μάιο του 1999, οι Ελληνικές Επιχειρήσεις μπορούσαν να υποβάλουν προτάσεις έργων προς ένταξη στη δράση - υποστήριξη επιχειρήσεων για την απόκτηση του οικολογικού συστήματος (Eco-Label). Σκοπός της δράσης είναι να προωθήσει και να ενισχύσει τις μεταποιητικές επιχειρήσεις, προκειμένου να αποκτήσουν το οικολογικό σήμα (Eco-Label) σε κάποιο συγκεκριμένο προϊόν. Η

χρονική διάρκεια μέσα στην οποία τα έργα που επιλέχθηκαν πρέπει να ολοκληρωθούν ανέρχεται σε 15 μήνες από την υπογραφή της σύμβασης.

Η χρηματοδότηση:

Ο προϋπολογισμός της δράσης (δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή) ανέρχεται σε 100 εκ. δραχμές. Η συνολική χρηματοδότηση των έργων συνίσταται σε δημόσια δαπάνη κατά 60% (κοινοτική και εθνική συμμετοχή) και σε ιδιωτική συμμετοχή των φορέων του έργου κατά 40%.

Υπουργείο Ανάπτυξης / Ειδική Γραμματεία Ανταγωνιστικότητας

Μέτρο 2.9. «Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τομέα του περιβάλλοντος» του δεύτερου άξονα προτεραιότητας «Στήριξη και ενθάρρυνση επιχειρηματικότητας» του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητας (ΕΠΑΝ).

Η διάρκεια εφαρμογής του παραπάνω μέτρου είναι για το χρονικό διάστημα 2000-2006. Σύμφωνα με το μέτρο 2.9., οι Επιχειρήσεις οι οποίες επιθυμούν την πιστοποίηση των προϊόντων τους με το Κοινοτικό Οικολογικό Σήμα (Eco - Label), είναι δυνατό να λάβουν χρηματοδότηση. Οι επενδυτικές προτάσεις θα ανέρχονται κατά μέγιστο σε 70 εκατ. Δρχ. και η επιχορήγησή τους θα αφορά τόσο σε άυλες ενέργειες (έξοδα δοκιμών, πιστοποίησης, συμβουλευτικών υπηρεσιών) όσο και σε δαπάνες αντικατάστασης ή / και προμήθειας σχετικού εξοπλισμού

Υ.Π.Ε.ΧΩ.Α.Ε / Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλοντος 2000-2006 (ΕΠΠΕΡ) Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

Α. Μέτρο 5.1 «Θεσμοί» του 5 άξονα προτεραιότητας «Θεσμοί και Περιβαλλοντική Ευαισθητοποίηση»

Ένας από τους στόχους του μέτρου 5.1, είναι η ενίσχυση, υποστήριξη και εφαρμογή εθελοντικών περιβαλλοντικών συστημάτων (EMAS, ECO-LABEL, Περιβαλλοντικές συμφωνίες) και οικονομικών εργαλείων περιβάλλοντος.

B. Μέτρο 5.2 «Περιβαλλοντική Ευαισθητοποίηση» του 5 άξονα προτεραιότητας «Θεσμοί - Μηχανισμοί - Διοίκηση».

Στόχος του μέτρου είναι η ενίσχυση των δράσεων για περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και ενημέρωση, μέσω του σχεδιασμού και υλοποίησης προγραμμάτων περιβαλλοντικής ενημέρωσης, και ευαισθητοποίησης φορέων και πολιτών.

6.6.2.1. Ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν από τον ΑΣΑΟΣ

Σύμφωνα με την μελέτη *“Development of a strategy for the promotion of the European Eco-Label scheme in Greece”*, (βλ Κεφάλαιο 6.6.2) ο αρμόδιος οργανισμός για το οικολογικό σήμα στην Ελλάδα (ΑΣΑΟΣ) θα πρέπει να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες προκειμένου να συμβάλει περισσότερο στην προώθηση και στην διεύρυνση του σήματος στην Ελλάδα:

- Να δώσει περισσότερα κίνητρα στους κατασκευαστές που σκοπεύουν να κάνουν αίτηση για το οικολογικό σήμα.
- Να διευκολύνει περισσότερο την διαδικασία αίτησης, χρησιμοποιώντας εθνικούς οργανισμούς όπως το ΕΛΚΕΔΕ στις διαδικασίες δοκιμών, να μειώσει το κόστος αίτησης και να ελαττώσει τον χρόνο των δοκιμών.
- Μεγαλύτερη συνεργασία με ακαδημαϊκά ιδρύματα, εταιρείες συμβούλων, κατασκευαστές με σκοπό την εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων για την προώθηση της οίκο – μαργαρίτας στην Ελλάδα.

- Να ενθαρρύνει την συνεργασία και την αλληλεπίδραση διαφόρων φορέων, ενώσεων, εθνικών οργανισμών, ενώσεων κατασκευαστών όλων των κατηγοριών προϊόντων, με σκοπό την προώθηση και την διεύρυνση του σήματος στην Ελλάδα.
- Να ενισχύσει τους δεσμούς μεταξύ του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος και των άλλων περιβαλλοντικών σημάτων. Οι εταιρείες, οι οποίες είναι πιστοποιημένες με συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης θα πρέπει να έρχονται πρώτες σε σειρά προτεραιότητας για την υιοθέτηση του οικολογικού σήματος. Ο ΑΣΑΟΣ σαν κρατικός φορέας, είναι ο μόνος ο οποίος μπορεί να πιέσει ώστε το οικολογικό σήμα να είναι προαπαιτούμενο στις συμβάσεις των προμηθευτών κρατικών έργων. (Στον Οργανισμό «Αθήνα 2004» έχει γίνει)
- Να παρακολουθούνται και να ενθαρρύνονται οι εν δυνάμει υποψήφιες Εταιρείες που πληρούν σε μεγάλο βαθμό τις απαιτήσεις του σήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΥΚΛΟΥ ΖΩΗΣ ΣΤΟ EU ECO LABEL

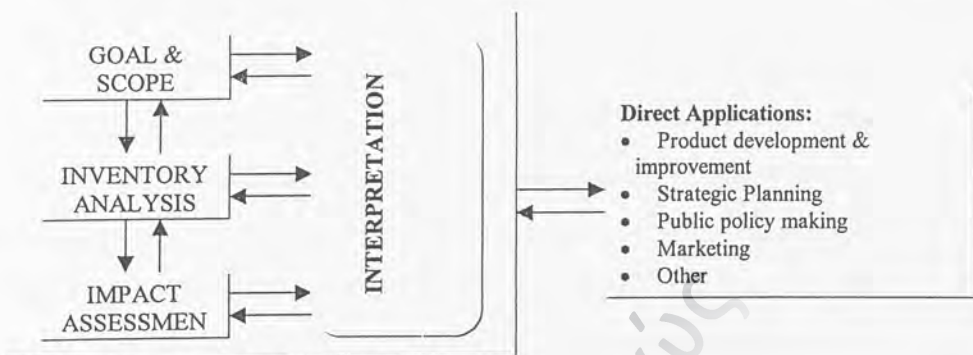
7.1. Εισαγωγή στην LCA

Σύμφωνα με το πρότυπο ISO 14040, η LCA είναι μία τεχνική που προσφέρει ένα συστηματικό πλαίσιο για τον προσδιορισμό, την ποσοτικοποίηση, την επεξεργασία και την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδράσεων και των εν δυνάμει επιπτώσεων που σχετίζονται με ένα προϊόν, μια λειτουργία ή υπηρεσία με συγκεκριμένο τρόπο, καθ' όλη την διάρκεια ζωής τους "Cradle to grave assesment".

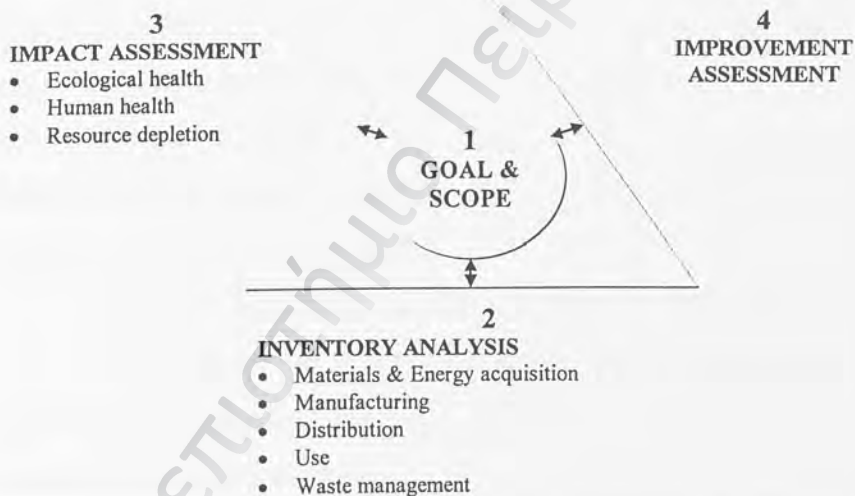
- Από την εξόρυξη η παραγωγή και μεταφορά των πρώτων υλών
- Την παραγωγή και την συσκευασία του προϊόντος
- Την μεταφορά και την χρήση
- Την τελική απόρριψη ή την ανακύκλωση

Αυτό *επιτυγχάνεται* με την καταγραφή των σχετικών εισροών και εκροών του παραγωγικού συστήματος, *αξιολογούνται* οι εν δυνάμει περιβαλλοντικές επιπτώσεις που σχετίζονται με εκείνες τις εισροές και εκροές και *ερμηνεύονται – αξιολογούνται* τα αποτελέσματα της ανάλυσης απογραφής και των επιπτώσεων σε σχέση με την αντικειμενική μελέτη.

Τα 4 βασικά βήματα του μεθοδολογικού πλαισίου της LCA, καθώς και μερικές από τις εφαρμογές της παρουσιάζονται στα Σχήματα 7.1. , 7.2.

Σχήμα 7.1.: Φάσεις LCA (ISO 14040)

Σχήμα 7.2.: Technical Framework for LCA (Consoli et al. 1993) (SETAC – Society for Environmental Toxicology and applied Chemistry)

Τα 4 βήματα της LCA αναλυτικά είναι:

A. Προσδιορισμός σκοπού και αντικείμενου μελέτης (Goal and scope definition)

Είναι το πρώτο στάδιο της LCA. Σε αυτό το στάδιο γίνεται ο προσδιορισμός του στόχου που πραγματοποιείται η μελέτη (αιτία, επιδιωκόμενη χρήση), καθορίζονται το αντικείμενο, τα όρια μελέτης οι απαιτήσεις των δεδομένων και οι περιορισμοί, καθορίζεται η λειτουργική μονάδα και γίνεται η εκτίμηση της ποιότητας των δεδομένων (πηγές, μέθοδος συλλογής, κόστος και χρόνος συλλογής). Τα επιμέρους στάδια είναι:

- Καθορισμός σκοπού και στόχου (*goal & scope*)
- Λειτουργική μονάδα (*functional unit*)
- Όρια συστήματος (*system boundaries*)
- Ποιότητα δεδομένων (*data quality*)
- Απολογισμός διαδικασιών (*critical review process*)

B. Απογραφή δεδομένων (Inventory analysis)

Είναι το δεύτερο στάδιο της LCA, σε αυτό το στάδιο γίνεται ο προσδιορισμός και η ποσοτικοποίηση της χρήσης υλικών και ενέργειας στον αέρα, στα νερά και στο έδαφος. Τα επιμέρους μέρη του σταδίου είναι:

- Συλλογή δεδομένων (*data collection*)
- Επανακαθορισμός των ορίων του συστήματος (*refining system boundaries*)
- Μετρήσεις (*calculation*)
- Αξιολόγηση δεδομένων (*validation of data*)
- Συσχετισμός των δεδομένων με το συγκεκριμένο σύστημα (*relating data to the specific system*)
- Καταμερισμός (*allocation*)

Γ. Εκτίμηση Επιπτώσεων (Impact analysis)

Σε αυτό το στάδιο γίνεται η εκτίμηση της σημαντικότητας των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, χρησιμοποιώντας τα αποτελέσματα της απογραφής των δεδομένων. Αυτή η διαδικασία συνδέει τα δεδομένα που συλλέχτηκαν στο προηγούμενο στάδιο, με συγκεκριμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις και προσπαθεί να τις αξιολογήσει (τεχνικός, ποιοτικός και ποσοτικός, προσδιορισμός και αξιολόγηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον). Τα κυρίως μέρη του σταδίου είναι:

-Καθορισμός κατηγοριών (*category definition*)

-Ταξινόμηση (*classification*)

-Χαρακτηρισμός (*characterization*)

-Αξιολόγηση / βαρύτητα (*valuation / weighting*)

Δ. Εκτίμηση βελτιώσεων (Interpretation)

Σε αυτό το στάδιο συνδυάζονται τα αποτελέσματα του δεύτερου και τρίτου σταδίου με σκοπό να εξαχθούν συμπεράσματα για την εκτίμηση των δυνατοτήτων και την εφαρμογή μέσων και μέτρων περιβαλλοντικής επίδοσης. Τα κυρίως μέρη του σταδίου είναι:

-Προσδιορισμός των σημαντικότερων περιβαλλοντικών θεμάτων (*identification of significant environmental issues*)

-Εκτίμηση (*evaluation*)

-Συμπεράσματα / συστάσεις (*conclusions / recommendations*)

7.2. Οι κύριες εφαρμογές της μεθόδου LCA

Οι κύριες εφαρμογές της μεθόδου LCA είναι:

- Σύγκριση περιβαλλοντικών επιπτώσεων διαφορετικών προϊόντων με την ίδια λειτουργία.
- Σύγκριση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός προϊόντος με κάποιο πρότυπο.
- Προσδιορισμός του πλέον σημαντικού από περιβαλλοντική άποψη σταδίου στον κύκλο ζωής ενός προϊόντος με στόχο την υπόδειξη τρόπων και μέσων περιβαλλοντικής του βελτίωσης.
- Συμβολή στον σχεδιασμό νέων προϊόντων και υπηρεσιών.

7.3. Χρήση της LCA στο EU Eco Label

Τα περισσότερα οικολογικά σήματα χρησιμοποιούν την μέθοδο της ανάλυσης του κύκλου ζωής των προϊόντων (LCA) για τον καθορισμό των οικολογικών κριτηρίων (βλ Πίνακα 3.1 Κεφάλαιο 3).

Στο EU Eco – Label, για τον καθορισμό των οικολογικών κριτηρίων εξετάζεται ολόκληρος ο κύκλος ζωής των προϊόντων (LCA), με την προσέγγιση «από την κούνια στον τάφο» (“Cradle to grave assesment”) (βλ. Κεφάλαιο 6.2).

Για την βελτιστοποίηση της λειτουργίας του σήματος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε μια συμβουλευτική ομάδα - Group de Sages - που αποτελείται από 12 LCA – ειδικούς εμπειρογνώμονες.

Σε μια έρευνα που εκπονήθηκε το 1994 από την ομάδα “Group de Sages”, αποδείχθηκε ότι η LCA, είναι απαραίτητη για την οικοσήμανση, αλλά χρειάζεται περισσότερη έρευνα εις βάθος.

Το καλοκαίρι του 1995, σε μία άλλη έρευνα (*Guidelines for the application of LCA in the EU Eco-Label award scheme-1995*) που εκπονήθηκε από την ομάδα για την Κοινότητα περιγράφηκε η χρήση της LCA στο EU Eco - Label.

Στον Πίνακα 7.1. συνοψίζονται τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής.

Πίνακας 7.1.: Χρήση της LCA στο EU Eco Label

Φάσεις EU ECO-LABEL (βλ Κεφάλαιο 6.2, Σχήμα 6.2.)		Φάσεις LCA στο EU ECO-LABEL
Φάση 1	Προκαταρκτική φάση – μελέτη σκοπιμότητας (Preliminary phase (including product group selection))	-
Φάση 2	Έρευνα αγοράς (Market study)	-
Φάση 3	Απογραφή (Inventory)	Προσδιορισμός σκοπού (Goal and Scope Definition) Ανάλυση απογραφής (Inventory Analysis)
Φάση 4	Εκτίμηση περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Environmental Impact Assessment)	Εκτίμηση Επιπτώσεων (Impact Assessment) Προτάσεις Κριτηρίων (Proposals for setting criteria)
Φάση 5	Θέσπιση κριτηρίων (Setting of Criteria)	-
Φάση 6	Διατύπωση αρχικής πρότασης - Απόφαση (Presentation of Draft Proposal for a Commission Decision)	-

Οι φάσεις 1,2 του EU Eco Label, είναι προκαταρκτικές και δεν αποτελούν απευθείας μέρος της διαδικασίας της LCA. Τα αποτελέσματα των φάσεων αυτών εισάγονται στην μεθοδολογία LCA.

Οι *φάσεις 3,4* αποτελούν την καρδιά της μεθοδολογίας LCA. Αυτές οι 2 φάσεις μπορούν να εκπληρωθούν με την συγκρότηση συμβουλίων που θα αποτελούνται από εκπροσώπους της Επιτροπής, των Αρμόδιων Εθνικών Οργάνων (Competent Bodies) και από ομάδες εργασίες που (Ad Hoc Working Groups) που αποτελούνται από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (βιομηχανία, καταναλωτές NGOs κ.α.) και εξειδικευμένους επιστήμονες για την ανάπτυξη των κριτηρίων (βλ. Κεφάλαιο 6.3).

Οι *φάσεις 5,6* συγκροτούν μέρος της στρατηγικής – πολιτικής που θα ακολουθήσει. Σε αυτές τις φάσεις αυτοί που ασκούν την πρακτική (practitioners) της μεθοδολογίας LCA, μπορούν να συμβουλευτούν από τις Ομάδες Εργασίας για επιστημονικά θέματα σε συγκεκριμένες όψεις – πλευρές της LCA μεθοδολογίας, καθώς και για τους κινδύνους που ενδέχεται να προκύψουν με την επιλογή διαφορετικών ειδών κριτηρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΤΑ 10 ΧΡΟΝΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι το Ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα είναι ένα δυναμικό σχήμα και μέρα με την μέρα τα δεδομένα αλλάζουν συνεχώς. Καθορίζονται οικολογικά κριτήρια για νέες κατηγορίες προϊόντων, αυξάνονται οι απονομές σε νέες κατασκευάστριες εταιρείες και σε νέα προϊόντα.

Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει αναφορά της πορείας του οικολογικού σήματος στην ΕΕ το χρονικό διάστημα 1993-2002. Τα θέματα που θα εξεταστούν αφορούν:

- Τις απονομές που έχουν γίνει ανά έτος, τα 10 χρόνια λειτουργίας του σήματος.
- Τις απονομές ανά κατηγορία προϊόντων.
- Τις απονομές που έχουν γίνει ανά χώρα.
- Την διεισδυτικότητα του σήματος στις Ευρωπαϊκές χώρες.
- Την επιτυχία / αποτυχία των κατηγοριών προϊόντων.

8.1. Εισαγωγή

Σύμφωνα με την μελέτη “Investigation of the market impacts and penetration of the European Eco-Label over the years 1992-2000 and 2001-2004 – Taylor Nelson Sofres Consulting, December 2001” (βλ. Κεφάλαιο 6), μερικοί δείκτες για να εκτιμηθεί η πορεία του οικολογικού σήματος είναι οι εξής:

- Αριθμός των κατηγοριών προϊόντων που έχουν καθοριστεί κριτήρια
- Αριθμός των κατηγοριών προϊόντων όπου ένα τουλάχιστον προϊόν έχει βραβευτεί
- Αριθμός των πιστοποιημένων προϊόντων
- Αριθμός των πιστοποιημένων εταιρειών

- Επίπεδο συγκέντρωσης των πιστοποιημένων προϊόντων στις χώρες, στις κατηγορίες προϊόντων κλπ.
- Μερίδιο αγοράς για μερικά πιστοποιημένα προϊόντα

8.2. Μελέτες Επιτροπής

Πριν εκπονηθεί η μελέτη “Investigation of the market impacts and penetration of the European Eco-Label over the years 1992-2000 and 2001-2004 – Taylor Nelson Sofres Consulting, December 2001”, που διερεύνησε την πορεία του Ευρωπαϊκού οικολογικού σήματος τα τελευταία χρόνια και που αποτελέσματα αυτής παρουσιάζονται σε αυτό το κεφάλαιο, η Επιτροπή είχε εκπονήσει μελέτες (βλ. Κεφάλαιο 6.6.1) με σκοπό να εξετάσει τις προοπτικές ανάπτυξης / προώθησης του σήματος στα Κράτη Μέλη.

Η πρώτη μελέτη “*Development of a strategy for the promotion of the European Eco-Label award scheme*”, που εκπονήθηκε τον Δεκέμβριο του 1998, είχε σκοπό να αναπτύξει μια στρατηγική προώθησης του Ευρωπαϊκού οικολογικού σήματος.

Η μελέτη, αφού εξέτασε τις ενέργειες προώθησης των δύο πετυχημένων σχημάτων οικοσήμανσης Blue Angel και Nordic Swan (βλ Κεφάλαιο 4) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο πιο κατάλληλος τρόπος για να προωθηθεί το EU Eco-Label, που μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν τύχαινε μεγάλης επιτυχίας και δεν ήταν ευρέως γνωστό στο κοινό, ήταν να ληφθεί υπόψη η δομή της αγοράς με σκοπό να ωφεληθεί από τη δυναμική της, παρακάμπτοντας τους διαρθρωτικούς μηχανισμούς.

Η στρατηγική που προτάθηκε ήταν να χρησιμοποιηθούν οι έμποροι λιανικής πωλήσεως σαν τη κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη του σήματος. Οι τακτικές που προτάθηκαν με σκοπό να αφυπνισθούν οι έμποροι λιανικής πωλήσεως για την χρήση και την απαίτηση οικολογικών προϊόντων ήταν οι εξής:

- Να χρησιμοποιηθούν οι έμποροι σαν τη κινητήρια δύναμη.
- Να δοθεί έμφαση στις πρωτοβουλίες και τις επιθυμίες των εμπόρων με σκοπό να δημιουργηθεί μια αλυσιδωτή αντίδραση σε διάφορους παράγοντες (κατασκευαστές, NGOs, κρατικούς οργανισμούς, καταναλωτές κ.α.).
- Προσπάθεια ενίσχυσης του αποτελέσματος με την ανάμιξη κρατικών κατασκευαστών.

Εφαρμογή αυτής της στρατηγικής έγινε για τρεις διαφορετικές κατηγορίες προϊόντων (ψυγεία, χαρτί υγείας – κουζίνες και απορρυπαντικά), σε τρεις χώρες (Γαλλία, Ισπανία και Αγγλία). Η Γαλλία αποδείχτηκε σαν η πιο πετυχημένη περίπτωση εφαρμογής, η Αγγλία σαν η πιο αποτυχημένη, ενώ η εφαρμογή στην Ισπανία έτυχε μέσης επιτυχίας.

Η δεύτερη μελέτη, *“Project of the promotion and the diffusion of the EU Eco – Label in Italy and Benelux”* που εκπονήθηκε τον Φεβρουάριο του 1998, είχε σκοπό να προσδιορίσει και να καθορίσει εκείνες τις μεθόδους, τα εργαλεία και τα κανάλια που θα ενθάρρυναν την συμμετοχή διάφορων παραγόντων στο Ευρωπαϊκό σχήμα οικοσήμανσης στις χώρες Ιταλία, Βέλγιο, Ολλανδία και Λουξεμβούργο. Σύμφωνα με την μελέτη οι κύριοι φραγμοί για την ανάπτυξη του σχήματος σε αυτές τις χώρες οφείλονταν κυρίως στην μη επικοινωνία / συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών (βιομηχανίες, καταναλωτές, έμπορους, ιδρύματα). Τα κυριότερα εμπόδια σύμφωνα με την μελέτη είναι:

-Έλλειψη πληροφόρησης / ενημέρωσης για το σχήμα.

-Αντίληψη ότι το EU Eco – Label αποτελεί ένα αδύναμο εργαλείο της αγοράς.

-Πολιτικές διαφορές – αντιθέσεις όσον αφορά την οικοσήμανση (ειδικότερα στο Βέλγιο)

-Δυσκολίες στην συμμόρφωση με τα κριτήρια.

Η στρατηγική προώθησης που προτάθηκε από την μελέτη αφορούσε στην βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ του κυρίου πρωταγωνιστή, που είναι η βιομηχανία και των υπόλοιπων βασικών πρωταγωνιστών (καταναλωτές, εμπόρους, ιδρύματα). Για τον σκοπό αυτό η μελέτη πρότεινε την δημιουργία ενός μοντέλου “Model for the adoption of the EU Eco-Label”, που θα πρέπει να υιοθετήσουν οι κατασκευάστριες εταιρείες, με σκοπό να βοηθηθούν στην διαδικασία απόκτησης και υιοθέτησης του οικολογικού σήματος σε προϊόντα τους. Για την επιτυχία του μοντέλου αναπτύχθηκαν και σχεδιάστηκαν δυο δίκτυα υποστήριξης του οικολογικού σήματος, ένα για τους «εξωτερικούς» πρωταγωνιστές (καταναλωτές, έμπορους κ.α.) “Eco – Label Network for External Actors” και ένα για τους «εσωτερικούς» (βιομηχανίες) πρωταγωνιστές “Eco – Label Network for Internal Actors”. Τα 6 βήματα του μοντέλου που προτείνονται από τη μελέτη παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω:

1. *Αύξηση του ενδιαφέροντος (Raise the “Interest”)* των εταιρειών για το σήμα. Οι κύριοι παράγοντες που μπορούν να συνεισφέρουν σε αυτό το στάδιο είναι τα αρμόδια όργανα, διάφορα ινστιτούτα (πανεπιστήμια, κυβερνητικοί οργανισμοί κ.α), εμπορικά σωματεία, NGOs κ.α.
2. *Μελέτη εφαρμογής – πραγματοποίησης (Feasibility study)*, για το αν η κατασκευάστρια εταιρεία μπορεί να συμμορφωθεί με τα κριτήρια. Πιστοποιημένα εργαστήρια, προμηθευτές, σύμβουλοι και ειδικοί μπορούν να βοηθήσουν στην τεχνική και τεχνολογική υποστήριξη.
3. *Ανάλυση κόστους – οφέλους για την εταιρεία (Market Opportunity Assessment)*. Θα πρέπει η διαδικασία υιοθέτησης του οικολογικού σήματος να είναι οικονομικά εφικτή, ενώ η χρήση του να προσφέρει πλεονεκτήματα και οφέλη. Ινστιτούτα έρευνας αγοράς, ενώσεις καταναλωτών, εμπορικά

σωματεία μπορούν να προσδιορίσουν τις προτιμήσεις των καταναλωτών και τις αγοραστικές κατευθύνσεις.

4. *Λήψη απόφασης (Decision making)*. Απόφαση από την διεύθυνση της εταιρείας για το αν και πότε θα προχωρήσει στην διαδικασία αίτησης για το οικολογικό σήμα.
5. *Διαδικασία αίτησης (Application procedure)*. Οι παράγοντες που θα πρέπει να βοηθήσουν σε αυτό το στάδιο είναι τα Αρμόδια Όργανα, τα πιστοποιημένα εργαστήρια και συνήθως ειδικοί σύμβουλοι.
6. *Στρατηγική Αγοράς (Marketing Strategy)*. Προώθηση των πιστοποιημένων προϊόντων με διαφημίσεις κλπ. Οι εξωτερικοί παράγοντες που μπορούν να βοηθήσουν σε αυτό το στάδιο είναι οι έμποροι, NGOs, ΜΜΕ κ.α..

Το πιλοτικό αυτό μοντέλο, προτείνεται από την μελέτη όχι μόνον στις υπό εξέταση χώρες αλλά και σε όλες τις υπόλοιπες που συμμετέχουν στο σχήμα, με την προϋπόθεση ότι θα πρέπει να επανεξεταστεί.

Η τρίτη μελέτη "*Promotion of the EU Eco – Label and recommendation strategy in France, Great Britain and Spain*" εκπονήθηκε τον Ιούλιο του 2000 και είχε σκοπό να προτείνει μια στρατηγική για την προώθηση του EU Eco – Label στις χώρες της Γαλλίας, Αγγλίας και Ισπανίας.

Η τέταρτη μελέτη "*Promotion and Marketing the EU Eco – Label in Germany and Austria*" εκπονήθηκε τον Μάρτιο του 2000 και είχε σκοπό να εξετάσει και να αναπτύξει μια στρατηγική για την προώθηση του EU Eco – Label στην Γερμανία και στην Αυστρία.

Σύμφωνα με την μελέτη και οι δυο χώρες έχουν τα δικά τους Εθνικά οικολογικά σήματα που θεωρούνται πετυχημένα. Τα εμπόδια που παρουσιάστηκαν για την ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Οικολογικού σήματος έχουν να κάνουν με τον ανταγωνισμό που επικρατεί ανάμεσα στο Κοινοτικό και τα Εθνικά οικολογικά σήματα. Η μελέτη προσανατολίστηκε στην προώθηση αυτών των κατηγοριών προϊόντων που δεν έχουν συναγωνισμό με τα αντίστοιχα Εθνικά Οικολογικά σήματα. Οι κατηγορίες προϊόντων που θεωρήθηκαν ως πιο πιθανές για την πετυχημένη πορεία του Κοινοτικού σήματος στις 2 αυτές χώρες ύστερα από διαβουλεύσεις και συναντήσεις με 100 κατασκευαστές και τα Αρμόδια Όργανα είναι: Υποδήματα, Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, Οικιακές συσκευές (ψυγεία, πλ. πιάτων, πλ. ρούχων, τηλεοράσεις) Υπολογιστές, Λαμπτήρες. Η στρατηγική που προτάθηκε για την βελτίωση της πορείας του σήματος στις 2 αυτές χώρες περιλαμβάνει ενέργειες και μέτρα που αφορούν:

- Αύξηση των ωφελειών των εταιρειών που κάνουν αίτηση για χρήση του σήματος
- Μείωση του κόστους
- Βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών (κατασκευαστές, Αρμόδια Όργανα, καταναλωτές κλπ)
- Πιο πρακτικά οικολογικά κριτήρια και εγχειρίδια χρήσης
- Ανάπτυξη δεσμών με άλλα πιστοποιημένα σχήματα, συγκεκριμένα με Σχήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (EMAS, ISO 14001), βιολογικής γεωργίας.
- Καθορισμός φιλόδοξων και περισσότερο ομοιογενών κριτηρίων (standards) για το σήμα γενικότερα.

Από τις κατηγορίες προϊόντων που εξετάστηκαν οι πιο υποσχόμενες θεωρήθηκαν αυτές των Υποδημάτων και των Κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, όπου και προτάθηκαν ενέργειες προώθησης.

Η πέμπτη μελέτη “*Development of a strategy for the promotion of the European Eco-Label scheme in Greece*” εκπονήθηκε τον Δεκέμβριο του 2000 με σκοπό:

-Να εξετάσει την κατάσταση της Ελληνικής αγοράς, όσον αφορά την συμπεριφορά των κατασκευαστών απέναντι στο Κοινοτικό οικολογικό σήμα. Συγκεκριμένα, την πιθανότητα απονομής του σήματος σε 4 κατηγορίες προϊόντων (κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, υποδήματα, στρώματα και χρώματα-βερνίκια), και κατά συνέπεια την ανάπτυξη του σήματος στην Ελληνική αγορά

-Να εξετάσει και να αναπτύξει μια στρατηγική προώθησης του σήματος στην Ελλάδα, έτσι ώστε οι πιθανοί υποψήφιοι να ενημερωθούν και να υποκινηθούν αναλόγως. Επίσης η μελέτη εξέτασε την προώθηση του σήματος στον τουριστικό τομέα, εστιάζοντας στα ξενοδοχεία και την πιθανότητα προώθησης του σήματος μέσω των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. (Οι ενέργειες και η στρατηγική προώθησης του σήματος που προτάθηκαν και αναπτύχθηκαν στην Ελλάδα, καθώς και η αξιολόγηση του Αρμόδιου Φορέα ΑΣΑΟΣ περιγράφηκαν στο κεφάλαιο 6.7.1.).

8.3 Κατηγορίες προϊόντων

Οι κατηγορίες προϊόντων που μέχρι στιγμής έχουν καθοριστεί κριτήρια είναι 19 και παρουσιάζονται στο σχήμα 8.1.. Οι 2 πρώτες κατηγορίες που καθορίστηκαν κριτήρια ήταν για τα πλυντήρια πιάτων και τα πλυντήρια ρούχων το 1993, ενώ οι πιο πρόσφατες είναι για τις τηλεοράσεις και για τα σκληρά επικαλύμματα δαπέδου (πλακάκια τοίχου και πατώματος).

Όπως παρατηρούμε από το Σχήμα 8.3 από τις 19 κατηγορίες προϊόντων στις 5 από αυτές δεν έχει γίνει καμία απονομή μέχρι στιγμής. Η πιο αποτυχημένη κατηγορία προϊόντων σύμφωνα με την μελέτη, θεωρείται η κατηγορία για τα πλυντήρια ρούχων

που παρόλο που είναι από τις πρώτες κατηγορίες που καθοριστήκανε οικολογικά κριτήρια δεν έχει γίνει ακόμη καμία απονομή.

Αξιοσημείωτο επίσης είναι το γεγονός ότι το 81% των απονεμημένων προϊόντων συγκεντρώνεται σε 4 μόνο κατηγορίες προϊόντων με το μεγαλύτερο ποσοστό να (31,10%) να έχει η κατηγορία Χρώματα – Βερνίκια (βλ. σχήμα 8.7). Αυτή η κατηγορία όπως είχαμε αναφέρει και στο κεφαλαίο 4 είναι και η πιο επιτυχημένη και για το οικολογικό σήμα “Blue Angel” (βλ. Σχήμα 4.1).

Οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν την μεγαλύτερη διεισδυτικότητα στις 18 Χώρες που συμμετέχουν στο EU Eco – Label, είναι η κατηγορία των Κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων που προϊόντα αυτής έχουν απονεμηθεί σε εταιρείες 9 Χωρών και η κατηγορία των Χρωμάτων – Βερνικιών που προϊόντα της έχουν απονεμηθεί σε εταιρείες 8 Χωρών (βλ. Σχήμα 8.8), και στις δυο αυτές κατηγορίες προϊόντων έχουν απονεμηθεί προϊόντα και στην Ελλάδα (βλ. Κεφάλαιο 10).

Οι λόγοι, που μπορεί μια κατηγορία προϊόντων να είναι επιτυχημένη ή αποτυχημένη για μια χώρα σύμφωνα με την μελέτη συνοψίζονται στα παρακάτω:

Λόγοι Επιτυχίας για μια κατηγορία προϊόντων σε μια χώρα:

- Πρωτοβουλίες Βιομηχανιών (πχ η κατηγορία στρωμάτων για την Ελλάδα).
- Πρωτοβουλίες λιανοπωλητών (πχ η κατηγορία υποδημάτων για την Ιταλία).
- Πιέσεις από μη κυβερνητικές οργανώσεις (NGO). (πχ η κατηγορία φωτοαντιγραφικού χαρτιού στην Ιταλία)
- Να μην υπάρχει η κατηγορία αυτή σε αντίστοιχο Εθνικό οικολογικό σήμα (πχ η κατηγορία Χρώματα-Βερνίκια στην Σουηδία). (στον Πίνακα 8.2. παρουσιάζονται οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν καθοριστεί κριτήρια

εκτός από το EU Eco - Label και σε άλλα σχήματα οικοσήμανσης των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή υποψηφίων χωρών)

- Ισχυροί δεσμοί ανάμεσα στα κριτήρια και στο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον του κοινού

Λόγοι Αποτυχίας για μια κατηγορία προϊόντων σε μια χώρα:

- Έλλειψη ενδιαφέροντος από τους κατασκευαστές
- Απουσία κατασκευαστών (πχ για την κατηγορία ψυγείων στο Βέλγιο)
- Προβλήματα με τα οικολογικά κριτήρια (πχ για την κατηγορία λαμπτήρων στην Γαλλία)
- Ανταγωνισμό με Εθνικά οικολογικά σήματα / EMAS (πχ για την κατηγορία χρωμάτων βερνικιών στην Γερμανία)
- Υψηλοί φόροι ή κόστη για τις δοκιμές (πχ η κατηγορία κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων στην Ισπανία)
- Παρεμπόδιση από εθνικές ομοσπονδίες (πχ για την κατηγορία χαρτί υγιείας / κουζίνας στο Βέλγιο)

Όπως βλέπουμε στο Σχήμα 8.6. στην Ιταλία παρατηρείται η μεγαλύτερη επιτυχία όσον αφορά τις απονομές προϊόντων σε διαφορετικές κατηγορίες προϊόντων (9 τον αριθμό), ενώ η Ελλάδα έρχεται στην πέμπτη θέση (απονομές σε 4 κατηγορίες προϊόντων).

Οι κατηγορίες προϊόντων που έχουν γίνει απονομές στην Ελλάδα είναι:

- Στρώματα: 3 εταιρείες
- Χρώματα Βερνίκια: 4 εταιρείες
- Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα: 1 εταιρεία
- Πλυντήρια πιάτων: 1 εταιρεία

Για τις 3 (Στρώματα, Χρώματα – Βερνίκια, Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα), από τις 4 κατηγορίες προϊόντων που απονεμήθηκε το σήμα στην Ελλάδα είχαν γίνει ανάλογες ενέργειες προώθησης ύστερα από έρευνα που εκπονήθηκε (βλ Κεφάλαια 6.7.1, 8.2). Αξιοσημείωτο είναι, ότι στις κατηγορίες προϊόντων Στρώματα και Πλ. Πιάτων τα προϊόντα των Ελληνικών Εταιρείες καλύπτουν το 98% και το 100% των απονεμημένων προϊόντων αντίστοιχα σε αυτές τις κατηγορίες σε επίπεδο ΕΕ (βλ. Σχήματα 10.2, 10.3).

8.4. Απονομές

Ουσιαστικά η πορεία του Κοινοτικού οικολογικού σήματος ξεκίνησε το 1996 με την εισαγωγή της κατηγορίας προϊόντων «Χρώματα – Βερνίκια» (βλ. Σχήμα 8.5.)

Μέχρι τον Οκτώβριο του 2002 το οικολογικό σήμα είχε απονεμηθεί σε 124 διαφορετικές εταιρείες και σε 562 προϊόντα.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των απονομών τόσο των εταιρειών, όσο και των προϊόντων έγινε το χρονικό διάστημα 2000-2002, με ποσοστά αντίστοιχα 70% και 71%. (βλ. Σχήματα 8.4, 8.5)

Όσον αφορά τις εταιρείες που στα προϊόντα τους έχει απονεμηθεί το σήμα, στην 1^η θέση έρχεται η Γαλλία με 27 εταιρείες, ενώ η Ελλάδα έρχεται στην 5^η θέση με 9 εταιρείες (βλ. Σχήμα 8.2). Παρατηρούμε μια συγκέντρωση του 75% των συνολικών απονομών σε προϊόντα σε 4 μόνο χώρες: Ιταλία, Σουηδία, Γαλλία, Δανία (βλ Σχήμα 8.9)

8.5. Μερίδιο της Αγοράς των πιστοποιημένων προϊόντων

Η προσπάθεια να διαπιστωθεί το μερίδιο της αγοράς των πιστοποιημένων προϊόντων με το οικολογικό σήμα είναι πολύ δύσκολη σύμφωνα με την μελέτη, γιατί δεν υπάρχουν διαθέσιμα τέτοια στοιχεία.

Τα μοναδικά στοιχεία που ήταν διαθέσιμα για να εκτιμηθεί αυτός ο δείκτης, αφορούσαν το σύνολο των πωλήσεων των πιστοποιημένων προϊόντων ορισμένων κατηγοριών προϊόντων, σε σχέση με την συνολική πώληση των ανάλογων μη πιστοποιημένων προϊόντων σε ορισμένες χώρες.

Παρατηρήθηκε ότι το μερίδιο της αγοράς που καλύπτουν τα πιστοποιημένα προϊόντα είναι ακόμα πολύ μικρό, παρακάτω δίνονται ορισμένα παραδείγματα.

Χρώματα – Βερνίκια

Έτσι όσον αφορά τις πωλήσεις των πιστοποιημένων Χρωμάτων – Βερνικιών βρέθηκε ότι αποτελούσαν για το 1999, ποσοστό 1,23% του συνόλου των πωλήσεων αυτής της κατηγορίας σε 5 χώρες της ΕΕ. (βλ Πίνακα 8.1).

Το ποσοστό αυτό είναι πολύ μικρό, παρόλο που η κατηγορία προϊόντων Χρώματα – Βερνίκια αποτελεί την πιο πετυχημένη έως τώρα του Κοινοτικού οικολογικού σήματος αφού συγκεντρώνει το 31% του συνόλου των πιστοποιημένων προϊόντων.

Χαρτί Υγείας / Κοζίνιας

Για το έτος 1999 οι πωλήσεις των πιστοποιημένων προϊόντων της κατηγορίας στην Γαλλία έφθασε το ποσοστό του 0,6% του συνόλου των πωλήσεων.

Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα

Οι πωλήσεις των πιστοποιημένων προϊόντων αυτής της κατηγορίας στην Γαλλία έφθασε το ποσοστό του 1,2% του συνόλου των πωλήσεων, το 1999.

8.5. Συμπεράσματα από την πορεία του σήματος

Από τα παραπάνω διαπιστώνεται, ότι η πορεία του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος τα 9 χρόνια της λειτουργίας είναι ανοδική, ειδικότερα τα 2-3 τελευταία χρόνια, αλλά ακόμα δεν έχει φτάσει σε ικανοποιητικό βαθμό.

Παρατηρείται μια ανομοιογένεια της επιτυχίας του από χώρα σε χώρα, γεγονός που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην συμπεριφορά των τοπικών αρχών της κάθε χώρας (Αρμόδιων Υπουργείων, Αρμόδιων Φορέων κλπ).

Το κλειδί της επιτυχίας του σήματος αποτελούν οι επιλογές των κατηγοριών προϊόντων που θεσπίζονται κριτήρια, καθώς και οι πόροι που χρησιμοποιούνται από κάθε κράτος για το οικολογικό σήμα (ανθρώπινο δυναμικό, χρηματικά ποσά κ.α.)

Τα κυριότερα μέτρα που προτείνονται από τις μελέτες για την βελτίωση της πορείας του σήματος αφορούν κυρίως τα παρακάτω:

-Να είναι περισσότερο ελκυστικό στους κατασκευαστές (demand side).

Η επιλογή μιας νέας κατηγορίας προϊόντων θα πρέπει να λάβει υπόψη της

1. Την ζήτηση από τους έμπορους (range effect)
2. Το ενδιαφέρον των καταναλωτών

-Βελτίωση της διαφάνειας των διαδικασιών (demand side)

-Να πειστούν οι κατασκευαστές ότι θα έχουν οφέλη από την χρήση του σήματος (demand side)

-Την βέλτιστη χρήση των πόρων που χρησιμοποιούνται για το οικολογικό σήμα (offer side)

- Την προσπάθεια να πειστούν οι καταναλωτές να αναζητούν την οίκο-μαργαρίτα στα προϊόντα (πρώθηση, ενημέρωση, διαφήμιση).

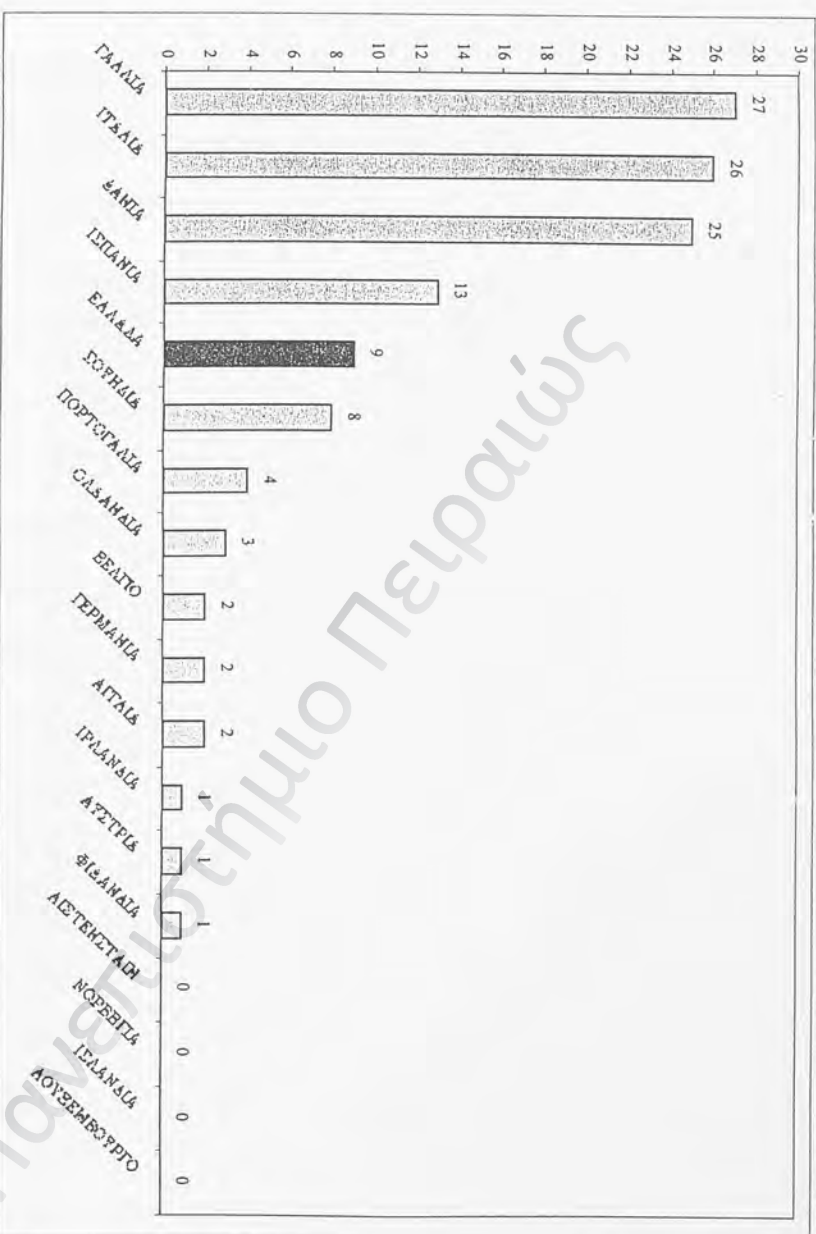
Πολλά από τα προβλήματα όσον αφορά την πορεία και την επιτυχία του σήματος, που εντοπίστηκαν στις μελέτες που αναφέραμε, έχουν επισημανθεί και έχουν ληφθεί υπόψη στον αναθεωρημένο κανονισμό 1980/2000 για το οικολογικό σήμα, όπως η μείωση των φόρων, η βελτίωση της ενημέρωσης των καταναλωτών, κατασκευαστών, εμπόρων κ.α. (βλ. Κεφάλαιο 5.3). Από την στιγμή που άρχισε να ισχύει ο αναθεωρημένος κανονισμός 1980/2000 (την 17^η Ιουλίου 2000) παρατηρείται σαφέστατα μια βελτίωση της πορείας του σήματος, όσον αφορά τουλάχιστον τις απονομές (βλ. Σχήματα 8.4, 8.5).

Ενώ αναμένεται να δούμε αν η στρατηγική για μια Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων (ΟΠΠ), θα συνεισφέρει σε μια βαθύτερη κατανόηση της χρήσης του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος, σαν ένα κατάλληλο εργαλείο σχετιζόμενο με τα προϊόντα (βλ. Κεφάλαιο 5.4).

Τέλος με το 6^ο Πρόγραμμα Δράσης η ΕΕ, τάσσεται υπέρ της κατάρτισης ενός δεκαετούς προγράμματος εργασίας για την επιτάχυνση της στροφής προς την *αειφόρο κατανάλωση και παραγωγή*. Οι εκβιομηχανισμένες χώρες οφείλουν να τεθούν επικεφαλής στην προσπάθεια της αλλαγής της μη αειφόρου συμπεριφοράς τους μεταβαίνοντας σε αποδοτικότερες, εις ό,τι αφορά τους πόρους, διαδικασίες παραγωγής και τρόπους ζωής. Στην κατεύθυνση αυτή αποτελούν χρήσιμα εργαλεία οι σχετικές με τον κύκλο ζωής των προϊόντων προσεγγίσεις, η *οικολογική σήμανση* των προϊόντων και η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Πρέπει να εξασφαλιστούν κατάλληλα μέσα ενθάρρυνσης των αναπτυσσόμενων χωρών προς την κατεύθυνση της επιδίωξης του ίδιου στόχου. (βλ Κεφάλαιο 5.4).

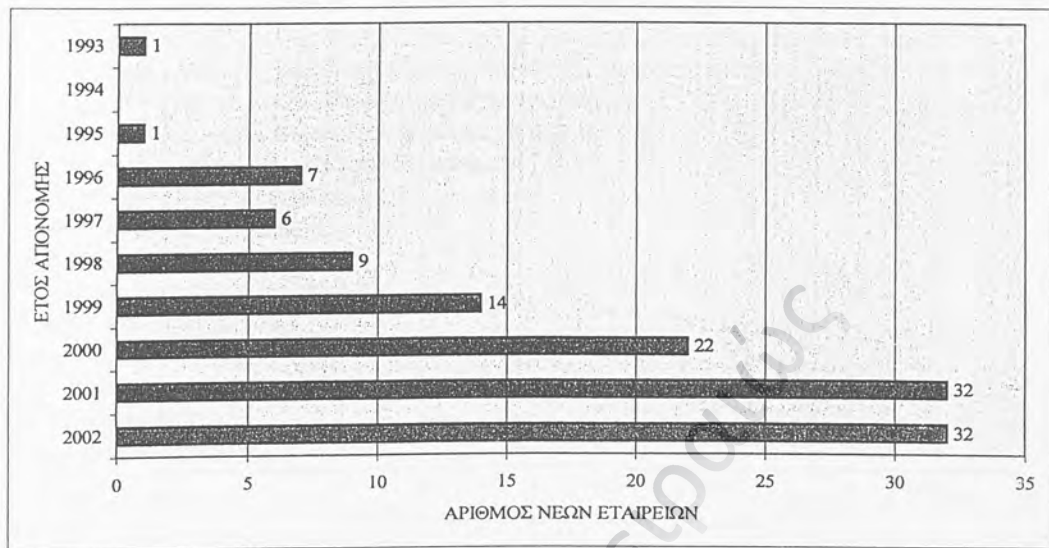

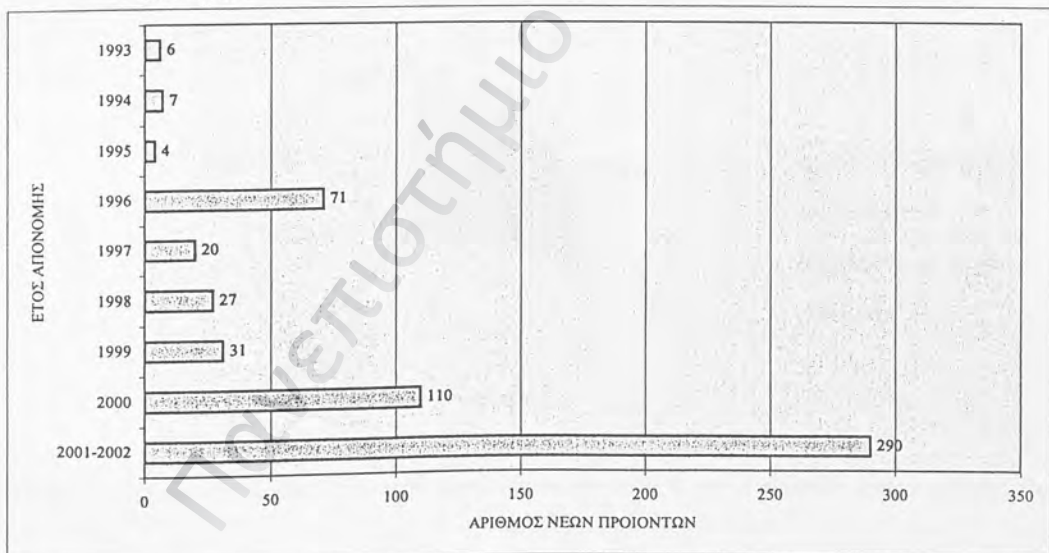

Σχήμα 8.2: Ανεξαρτητές Επιχειρήσεις με την οικο – μαρκαρίτσα ανά χώρα

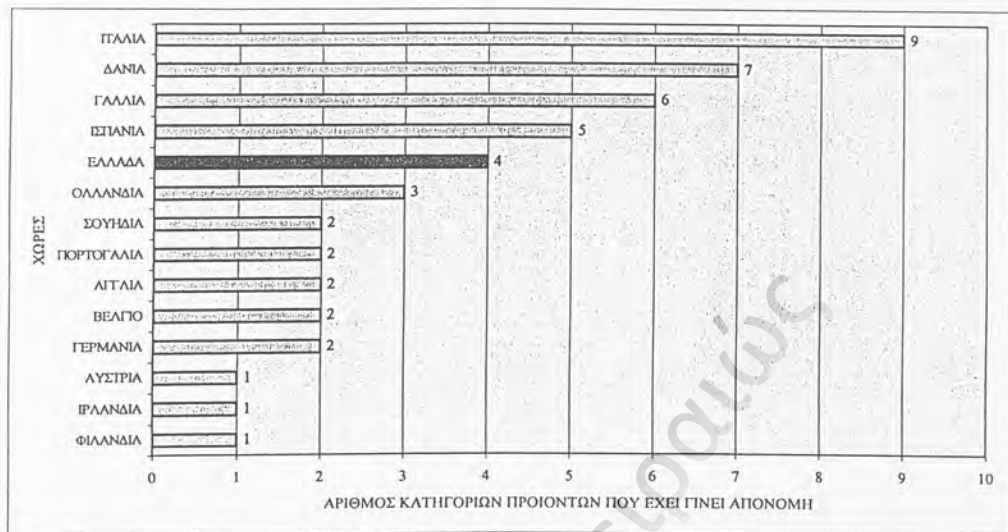

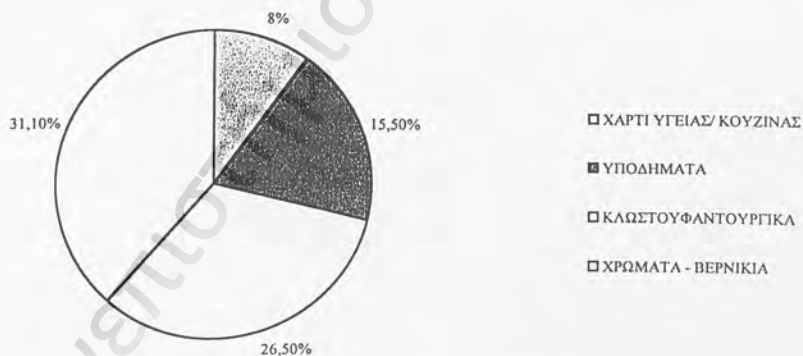
Σχήμα 8.4: Αριθμός νέων Εταιρειών που σε προϊόν / τα τους απονεμήθηκε το σήμα το χρονικό διάστημα 1993-2002

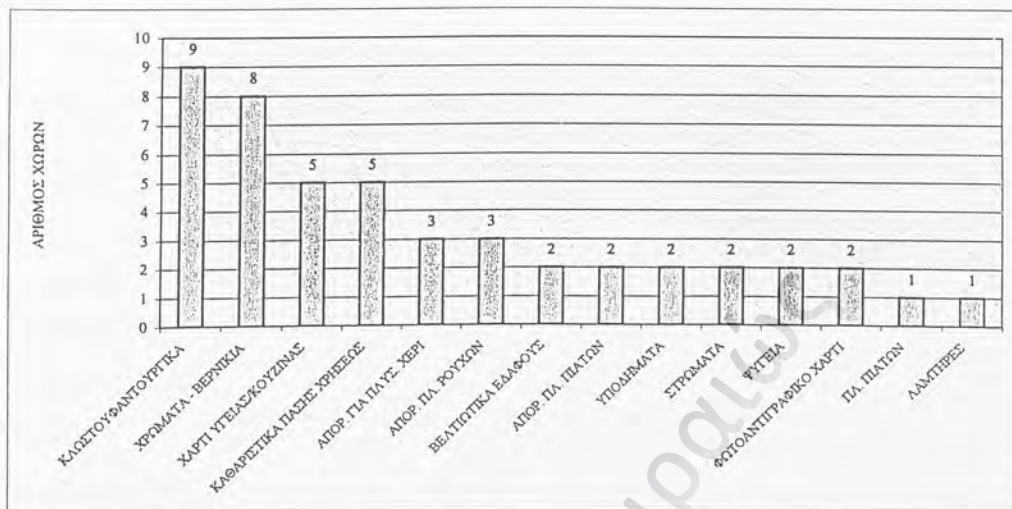
Σχήμα 8.5: Αριθμός νέων προϊόντων που απονεμήθηκε το σήμα κατά έτος, το χρονικό διάστημα 1993-2002

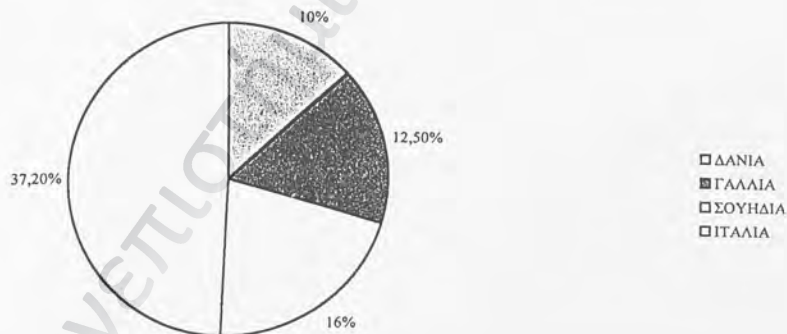
Σχήμα 8.6: Αριθμός κατηγοριών προϊόντων που απονεμήθηκε το σήμα κατά χώρα

Σχήμα 8.7: Κατηγορίες προϊόντων που συγκεντρώνουν το 81% των συνολικών απονομών της οικο - μαργαρίτας

Σχήμα 8.8: Διείσδυση των κατηγοριών προϊόντων στις χώρες που συμμετέχουν στο EU-Eco Label

Σχήμα 8.9: Χώρες που συγκεντρώνουν το 75% των συνολικών απονομών της οίκο – μαργαρίτας σε προϊόντα

Πίνακας 8.1.: Μερίδιο πωλήσεων σε εκατομμύρια Ευρο των πιστοποιημένων προϊόντων της κατηγορίας χρώματα – βερνίκια για το έτος 1999 σε 5 χώρες της ΕΕ

	Σουηδία	Φιλανδία	Αγγλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Γαλλία	Σύνολο
Συνολικές πωλήσεις	263	150	1.311	188	506	1.300	3.618
Πωλήσεις πιστοποιημένων	40	2,4	1,7	0,23	0,222	0,022	44,6
Ποσοστό πωλήσεων πιστοποιημένων	15%	1,6%	0,13%	0,12%	0,04%	0,002%	1,23%

Πηγή: Investigation of the market impacts and penetration of the European ECO – LABEL over the years 1992-2001 and 2001-2004, Taylor Nelson Sofres Consulting, December 2001

ΜΕΡΟΣ Β

ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΩΦΕΛΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ “ECO LABEL” ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει η παρουσίαση του ερωτηματολογίου, θα περιγραφεί ο τρόπος που έγινε η έρευνα, ο σκοπός της έρευνας, ο λόγος που επιλέχθηκαν οι συγκεκριμένες ερωτήσεις, η ανταπόκριση που υπήρχε κ.α..

9.1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης εργασίας έγινε μια προσπάθεια να γίνει αξιολόγηση κόστους – ωφελειών από την εφαρμογή του οικολογικού σήματος Eco – Label σε προϊόντα της Ελληνικής Βιομηχανίας με την συμπλήρωση ειδικού ερωτηματολογίου. Στο παρελθόν δεν έχει γίνει ανάλογη έρευνα. Η έρευνα έγινε σε όλες τις Ελληνικές Βιομηχανίες στις οποίες έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα σε κάποιο/α προϊόν/τα τους.

Βασικός στόχος της έρευνας ήταν η καταγραφή των απόψεων των Ελληνικών Βιομηχανιών που έχουν προϊόντα διαπιστευμένα με το Ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα Eco-Label, σχετικά με τη διεύθυνση του σήματος στην Ελληνική πραγματικότητα, την απόφαση τους να υιοθετήσουν ένα τέτοιο σήμα για τα προϊόντα τους, τις τυχόν δυσκολίες και αδυναμίες που εντόπισαν, καθώς και τα οφέλη που αποκόμισαν από το όλο εγχείρημα.

Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν αφορούσαν πληροφορίες σχετικά με:

- 1) Την *ταυτότητα και τα γενικά στοιχεία της επιχείρησης*, δηλαδή την επωνυμία, τη διεύθυνση της εταιρείας, την κατηγορία που ανήκουν με βάση τα κριτήρια προϊόντων Eco - Label, τον αριθμό των εργαζομένων, τον ετήσιο τζίρο, τα πιστοποιημένα προϊόντα με το οικολογικό σήμα (εμπορική ονομασία, αριθμός πιστοποιημένων προϊόντων, προορισμός πιστοποιημένων προϊόντων, πότε έγινε η πρώτη αίτηση κ.α.).

- 2) Τα *κίνητρα – πιέσεις για τη διαπίστευση προϊόντος με το οικολογικό σήμα*, δηλαδή ποιοί ήταν οι κυριότεροι λόγοι για να αποφασίσουν να υιοθετήσουν το EU Eco – Label σε κάποιο από τα προϊόντα τους, τις απαιτήσεις που έχουν συναντήσει από τους πελάτες, χρηματοδότες, τράπεζες, επενδύτες, ασφαλιστικές εταιρείες σχετικά με την ποιότητα και την επίδραση που έχουν στο περιβάλλον τα προϊόντα τους κ.α..
- 3) Ποιοί θεωρούνται σαν οι κυριότεροι *αποτρεπτικοί παράγοντες* ώστε μια Ελληνική επιχείρηση να υιοθετήσει το οικολογικό σήμα σε προϊόντα της.
- 4) Γενικές πληροφορίες όσον αφορά τη *διαδικασία εφαρμογής του οικολογικού σήματος, μέχρι και την υποβολή της αίτησης*. Αν το προϊόν είναι ένα νέο ή ήδη υπάρχον, αν είχαν ξανακάνει αίτηση στο παρελθόν, αν χρειάστηκε να κάνουν αλλαγές στην παραγωγική τους διαδικασία και ποιές ήταν οι κυριότερες, αν χρησιμοποίησαν εξωτερικούς συμβούλους για τη διευκόλυνση της διαδικασίας, το χρονικό διάστημα από τη στιγμή της απόφασης μέχρι και την υποβολή της αίτησης, ποιά ήταν το κόστος του εγχειρήματος, αν υπήρξε χρηματοδότηση και από ποιον φορέα, πόσος χρόνος χρειάστηκε από την υποβολή της αίτησης μέχρι και την απονομή με του οικολογικού σήματος.
- 5) Πληροφορίες όσον αφορά τις *δραστηριότητες της εταιρείας μετά την απονομή του οικολογικού σήματος σε κάποιο από τα προϊόντα της*. Πόσος χρόνος έχει περάσει από την απονομή του σήματος, αν εξάγεται το προϊόν και σε τι ποσοστό, αν θα ανανεώσουν την οικοσήμανση και για ποιους λόγους, αν έγινε έλεγχος από τα αρμόδια όργανα στο διάστημα που έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα και για ποιους λόγους κ.α..
- 6) Πληροφορίες όσον αφορά την *γενική αξιολόγηση του οικολογικού σήματος* από τις εταιρείες. Πως αξιολογούν το οικολογικό σήμα σχετικά με τη

συμβολή του σε διάφορους παράγοντες, αν μπορούν να εκτιμήσουν τον λόγο οφέλους / κόστους από την χρήση του οικολογικού σήματος στα πιστοποιημένα προϊόντα, αν σκοπεύουν να επεκτείνουν το οικολογικό σήμα και σε άλλα προϊόντα της εταιρείας και τους λόγους, αν θα συστήνανε και σε άλλες εταιρείες να πιστοποιήσουν με το οικολογικό σήμα κάποια από τα προϊόντα τους.

9.2. Μεθοδολογία – Περιγραφή της έρευνας

Οι εργασίες για την έρευνα άρχισαν στις αρχές Ιουλίου του 2002 και διήρκεσαν έως τις αρχές του Σεπτεμβρίου 2002. Τον πληθυσμό της έρευνας αποτελούσαν οι Ελληνικές Βιομηχανίες σε προϊόντα των οποίων έχει απονεμηθεί το Κοινοτικό Οικολογικό Σήμα. Για το σκοπό της έρευνας συντάχθηκε ειδικό ερωτηματολόγιο που βασίστηκε σε ανάλογες μελέτες που έχουν γίνει για αξιολόγηση κόστους – ωφελειών σε συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης σε Ευρώπη και Ελλάδα (βλ. Βιβλιογραφία) και από πληροφορίες που παρέχει το επίσημο web-site της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Κοινοτικό οικολογικό σήμα EU Eco-Label.

Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε με την διαδικασία της προσωπικής συνέντευξης κατόπιν συνεννόησης, μεταξύ τους υπευθύνους υπαλλήλους των εταιρειών για το οικολογικό σήμα. Τα κύρια βήματα της έρευνας ήταν:

1. *Συλλογή στοιχείων* από τον Ελληνικό οργανισμό ΑΣΑΟΣ (Ανώτατο Συμβούλιο Οικολογικής Σήμανσης) σχετικά με τις Ελληνικές Βιομηχανίες που προϊόντα τους έχουν πιστοποιηθεί με οικολογικό σήμα.
2. *Σύνταξη ειδικού ερωτηματολογίου και αποστολή του ερωτηματολογίου και συνοδευτικής επιστολής* που υπογράφεται από την Επίκουρο Καθηγήτρια

ΕΜΠ Μ. Μανδαράκα που αναγράφει τους σκοπούς και τους στόχους της έρευνας, στους υπεύθυνους των εταιρειών.

3. *Επιλογή τρόπου συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου.* Μετά από κάποιο χρονικό διάστημα ακολουθούσε τηλεφωνική επικοινωνία με τους υπευθύνους των εταιρειών για το αν έλαβαν το ερωτηματολόγιο, αν θέλουν διευκρινήσεις και αν είναι διατεθειμένοι να συνδράμουν στην συγκεκριμένη έρευνα. Αν η αντίδραση τους ήταν θετική, τότε καταλήγαμε στον τρόπο που θα συμπληρωθεί το ερωτηματολόγιο, είτε τηλεφωνικώς είτε μέσω τηλεμοιότυπου, είτε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, είτε μέσω προσωπικής συνέντευξης. Έγινε προσπάθεια να συμπληρωθούν τα ερωτηματολόγια μέσω προσωπικής συνέντευξης αλλά κάτι τέτοιο δεν ήταν εφικτό είτε λόγω της απόστασης είτε λόγω άρνησης των υπευθύνων.

4. *Συμπλήρωση των ερωτηματολογίων.* Τα περισσότερα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν μέσω τηλεφωνικής συνέντευξης.

5. *Έλεγχος των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων.*

Έλεγχος ορθότητας: Εάν τα στοιχεία συμφωνούσαν με τις οδηγίες της έρευνας.

Έλεγχος ακρίβειας: Εάν τα στοιχεία ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα ή περιείχαν ανακρίβειες.

Έλεγχος πληρότητας: Εάν υπήρχε απάντηση σε όλα τα ερωτήματα.

Λογικός Έλεγχος: Εάν οι απαντήσεις που είχαν δοθεί ήταν λογικές και αν μεταξύ τους υπήρχε λογική συνέπεια

6. *Επεξεργασία των ερωτηματολογίων.* Τα στοιχεία των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων μεταφέρθηκαν σε ηλεκτρονικό υπολογιστή όπου και έγινε η επεξεργασία τους, σε περιβάλλον “Windows” με το πρόγραμμα επεξεργασίας βάσης δεδομένων της “Microsoft Office” Excel.

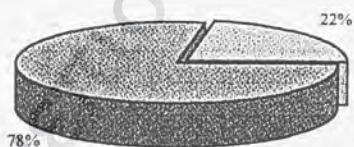
Σε αυτό το σημείο, θα πρέπει να τονίσουμε ότι η συμμετοχή των εταιρειών στην έρευνα δεν ήταν η αναμενόμενη. Παρουσιάστηκαν πολλές δυσκολίες στην συμπλήρωση των ερωτηματολογίων καθώς οι αρμόδιοι δεν ήταν πολύ συνεργάσιμοι. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, αποτελεί το γεγονός ότι 2 εταιρείες αρνήθηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα, ενώ η συμμετοχή των 7 υπολοίπων παρουσίασε αρκετές δυσκολίες. Το ερωτηματολόγιο καθώς και η επιστολή παρουσιάζονται στο Παράρτημα 8.

Αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος

Από τις 9 Ελληνικές εταιρείες που σε προϊόντα τους έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα, που αποτελούν ούτως ή άλλως *μικρό δείγμα*, οι 2 δεν συμμετείχαν στην έρευνα.

Πινάκας 9.1: Αντιπροσωπευτικότητα Δείγματος

	Αριθμός	Ποσοστό %
Εταιρείες που δεν συμμετείχαν στην έρευνα	2	22
Εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα	7	78
Σύνολο εταιρειών	9	100

- Μη συμμετοχή εταιρειών στην έρευνα
- Συμμετοχή εταιρειών στην έρευνα

Σχήμα 9.1: Αντιπροσωπευτικότητα Δείγματος

9.3. Παρουσίαση Ερωτηματολογίου

Παρακάτω παρουσιάζεται η ανάλυση κάθε μέρος του ερωτηματολογίου ξεχωριστά.

9.3.1. Ταυτότητα – Γενικά στοιχεία της Επιχείρησης

Επωνυμία: Καταγραφή της επωνυμίας της επιχείρησης.
Πόλη – Νομός: Καταγραφή της πόλης και του νομού που βρίσκεται η επιχείρηση
Διεύθυνση / web - site της εταιρείας: Δ/ση της επιχείρησης καθώς και καταγραφή του ηλεκτρονικού της ταχυδρομείου.
Υπεύθυνος για οικολογικό σήμα / Τηλέφωνο / e-mail / fax: Ποιός είναι ο υπεύθυνος της εταιρείας για το οικολογικό σήμα, και από ποιόν τελικά συμπληρώθηκε.
Κλάδος που ανήκει (Παραγωγική διαδικασία): Κλάδος που ανήκει η επιχείρηση με βάση την κύρια παραγωγική της διαδικασία.
Κατηγορία προϊόντων (με βάση το Ecolabel): Σε ποια κατηγορία προϊόντων ανήκουν τα προϊόντα με βάση τις κατηγορίες προϊόντων που έχουν καθοριστεί κριτήρια για το οικολογικό σήμα.
Προϊόντα της εταιρείας: Τα προϊόντα της εταιρείας εκτός αυτών που τους έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα.
Πρώτη αίτηση / ανανέωση / διαγραφή Για eco label: Ερώτηση για το αν ήταν η πρώτη φορά που κάνουν αίτηση ή αν κάνουν αίτηση ανανέωσης ή αν έχουν διαγραφεί από το σήμα.
Ημερομηνία βράβευσης /Ημερομηνία λήξης ισχύος: Ζητήθηκε η ημερομηνία βράβευσης και η ημερομηνία λήξης ισχύος της χρήσης του σήματος.
Προϊόντα που έχουν βραβευτεί (εμπορική ονομασία): Αριθμός και εμπορική ονομασία των προϊόντων που έχουν απονεμηθεί με το σήμα.
Προορισμός προϊόντων (εγχώρια αγορά / εξαγωγές): Ερώτηση για τον προορισμό των προϊόντων και σε τι ποσοστό της συνολικής παραγωγής τους.
Αριθμός Εργαζομένων:
Ετήσιος Τζίρος:
Διαπίστευση ΣΠΔ: Ερώτηση για το αν η επιχείρηση έχει διαπιστευτεί με κάποιο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης (EMAS, ISO 14001 κλπ).

9.3.2. Κίνητρα – Πιέσεις για την διαπίστευση προϊόντος με το Κοινωνικό Οικολογικό Σήμα.

Σύμφωνα με έρευνες οι κατηγορίες κινήτρων για την πιστοποίηση προϊόντος μιας επιχείρησης με το οικολογικό σήμα ή με κάποιο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης μπορούν να χωριστούν σε 3 βασικές κατηγορίες:

A. Κίνητρα που σχετίζονται με την αγορά.

Τα κυριότερα κίνητρα που σχετίζονται με την αγορά είναι:

Ανταγωνιστικό Πλεονέκτημα:

Πολλές επιχειρήσεις πιστεύουν ότι η εφαρμογή της οικοσήμανσης στα προϊόντα τους, μπορεί να τους προσφέρει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, αυξάνοντας το μερίδιο της αγοράς που κατέχουν. Τα περιβαλλοντικά θέματα αποκτούν όλο και μεγαλύτερο ρόλο και βαρύτητα στην λειτουργία της αγοράς.

Συμμόρφωση με την Νομοθεσία:

Η κοινοτική νομοθεσία για θέματα περιβάλλοντος είναι πλέον πολύ αυστηρή και η μη ικανοποίηση της μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να έχει υψηλό κόστος για τις επιχειρήσεις, τόσο στην επιβολή προστίμου, όσο και στην αντίδραση των καταναλωτών με απόρριψη των προϊόντων. Η οικοσήμανση αποτελεί μια απόδειξη ότι η επιχείρηση ικανοποιεί τα όρια της νομοθεσίας.

Δημόσια Εικόνα:

Η δημόσια εικόνα των επιχειρήσεων αποτελεί ένα πολύ σημαντικό κίνητρο. Η εμφάνιση ενός περιβαλλοντικά φιλικού προσώπου είναι πλέον ένας πολύ σημαντικός παράγοντας στην αξιοπιστία της επιχείρησης. Έτσι πείθεται και η κοινή γνώμη και οι τυχόν χρηματοδότες της επιχείρησης ότι θα λειτουργεί χωρίς να επιβαρύνει το περιβάλλον. Η οικοσήμανση μπορεί να αποτελέσει έναν παράγοντα προβολής της καλής δημόσιας εικόνας μιας επιχείρησης.

Είσοδος σε νέες αγορές:

Σήμερα στο χώρο της Ευρώπης και γενικότερα, η οικοσήμανση αποτελεί όπως είδαμε και σε προηγούμενα κεφάλαια, σημαντικό παράγοντα για τη δυνατότητα διείσδυσης σε νέες αγορές.

B. Εσωτερικοί – λειτουργικοί παράγοντες.

Τα κυριότερα κίνητρα που σχετίζονται με εσωτερικούς – λειτουργικούς παράγοντες είναι:

Προστασία του Περιβάλλοντος:

Σε πολλές επιχειρήσεις η προστασία του περιβάλλοντος και η ορθολογική χρήση των πλουτοπαραγωγικών πηγών, θεωρούνται πολύ σημαντικοί παράγοντες, προκειμένου να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα τους για τις παραγωγικές τους ανάγκες και η μελλοντική επιβίωση τους. Η οικοσήμανση που βασίζεται στην LCA – Life Cycle Analysis («from cradle to grave» ή «από την κούνια στον τάφο»), θεωρείται ένας αποτελεσματικός τρόπος για να επιτευχθεί αυτό.

Βελτίωση Οργάνωσης της Επιχείρησης:

Ένα σημαντικό κίνητρο για τις επιχειρήσεις αποτελεί και η βελτίωση της οργάνωσης της επιχείρησης τόσο όσον αφορά την διαχείριση των περιβαλλοντικών θεμάτων, όσο και στην καλύτερη λειτουργία της επιχείρησης. Η οικοσήμανση μπορεί να αποτελέσει έναν παράγοντα προς αυτήν την κατεύθυνση, τουλάχιστον για το ρεύμα παραγωγής του πιστοποιημένου προϊόντος.

*Γ. Οικονομικά κίνητρα.**Προσέλκυση Κεφαλαίων, φοροαπαλλαγές:*

Ένα σημαντικό κίνητρο για τις επιχειρήσεις είναι και οι επιδοτήσεις από τις κυβερνήσεις ή χρηματοδοτικούς φορείς, τα δάνεια με χαμηλό επιτόκιο και οι φοροαπαλλαγές. Με τον καινούργιο κανονισμό για το οικολογικό σήμα προβλέπεται

κάτι τέτοιο ενώ και από την Ελληνική Νομοθεσία γίνονται κινήσεις προς αυτήν την κατεύθυνση, όπως είδαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο.

Μείωση κόστους παραγωγής και λειτουργίας:

Βασική επιδίωξη των επιχειρήσεων είναι να μειώσουν το συνολικό λειτουργικό κόστος ειδικά όσον αφορά τα περιβαλλοντικά θέματα. Δηλαδή μείωση του κόστους παραγωγής, κόστους επεξεργασίας των αποβλήτων, μετρήσεις, ευνοϊκότερη αντιμετώπιση από τις ασφαλιστικές εταιρείες κ.α. Η οικοσήμανση μπορεί να αποτελέσει έναν παράγοντα προς αυτήν την κατεύθυνση, τουλάχιστον για το ρεύμα παραγωγής του πιστοποιημένου προϊόντος.

Με βάση τα παραπάνω έγινε η σύνταξη αυτού του μέρους του ερωτηματολογίου. Στον αντίστοιχο πίνακα περιλήφθηκαν όλοι οι παραπάνω λόγοι και σε κλίμακα από 1 – 5, με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1, ρωτήθηκαν οι εταιρείες ποιοί θεωρούν ότι ήταν οι κυριότεροι λόγοι για να αποφασίσουν να υιοθετήσουν το Eco Label σε κάποιο από τα προϊόντα τους.

Αύξηση των πωλήσεων στην Ε.Ε	
Αύξηση των πωλήσεων στην Ελλάδα	
Απαιτήσεις - Πιέσεις από τους καταναλωτές	
Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα	
Έμμεσες πιέσεις από την Ευρωπαϊκή Πολιτική για το περιβάλλον	
Βελτίωση της δημόσιας εικόνας της εταιρείας	
Βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης της εταιρείας	
Εξοικονόμηση κόστους (πρώτων υλών, ενέργειας, νερού κ.α)	
Συμμόρφωση με την νομοθεσία	
Είσοδος σε νέες αγορές	
Βελτίωση των σχέσεων με τράπεζες, χρηματοδότες, ασφαλιστικές εταιρείες	
Άλλο (Προσδιορίστε)	

Ειδικότερα, όσον αφορά τις απαιτήσεις για *περιβαλλοντικά κριτήρια*, και *κριτήρια που αφορούν την ποιότητα των προϊόντων*, από τους πελάτες, τους χρηματοδότες, τις τράπεζες, τους επενδυτές, τις ασφαλιστικές εταιρείες, δημιουργήσαμε τον ακόλουθο πίνακα με σκοπό να δούμε τις πιέσεις που δέχονται από αυτούς τους φορείς.

	Ποτέ	Ελάχιστα	Αρκετές Φορές	Πολύ συχνά
<i>Πελάτες</i>				
Χρηματοδότες				
Τράπεζες				
Επενδυτές				
Ασφαλιστικές εταιρείες				
Άλλος Φορέας (Προσδιορίστε)				

Ενώ, για να ερευνηθεί κατά πόσον το οικολογικό σήμα παίζει σημαντικό ρόλο ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων ρωτήθηκαν αν, από όσο γνωρίζουν, κάποιος από τους βασικούς ανταγωνιστές του πιστοποιημένου προϊόντος στην Ελλάδα ή την Ε.Ε έχει επίσης λάβει το οικολογικό σήμα.

9.3.3. Αντικίνητρα – Αποτρεπτικοί Παράγοντές

Ιδιαίτερη σημασία έχει να εξεταστούν οι λόγοι που μπορούν να οδηγήσουν μια επιχείρηση στο να μην επιλέξει να πιστοποιήσει με το οικολογικό σήμα κάποιο από τα προϊόντα της. Οι κυριότεροι λόγοι συνήθως είναι:

A. Η μη αναγνώριση του Οικολογικού Σήματος – Ελλιπής Πληροφόρηση

Η αρνητική στάση των επιχειρήσεων συνδέεται, σε πολλές περιπτώσεις, με την έλλειψη πληροφόρησης τόσο της ίδιας της επιχείρησης όσο και της αγοράς, για το οικολογικό σήμα. Ακόμα μπορεί να υπάρχει η σκέψη ότι τα οφέλη θα προκύψουν μόνο σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα και επομένως δεν ταιριάζουν στη λογική της επιχείρησης που λειτουργεί σε βραχυχρόνια βάση.

Β. Περιορισμένοι πόροι – Μεγάλο το κόστος για την εταιρεία – Άλλες Προτεραιότητες

Οι επιχειρήσεις αποφασίζουν για την κατανομή των πόρων (ανθρώπινων και κεφαλαίων) και υλικών που διαθέτουν, στη βάση των προτεραιοτήτων που θέτουν και της επιχειρησιακής πολιτικής που αναπτύσσουν.

Γ. Μη ενδιαφέρον του κοινού

Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του κοινού αποτελεί, σύμφωνα με τις περισσότερες έρευνες που έχουν γίνει για τα οικολογικά σήματα, ένα πολύ σημαντικό παράγοντα. Αν η επιχείρηση προορίζει τα προϊόντα της για αγορές όπου οι καταναλωτές δεν ενδιαφέρονται για την προστασία του περιβάλλοντος, λόγω χαμηλού βιοτικού επιπέδου κυρίως, τότε μια επιχείρηση δεν θα προχωρήσει στην υιοθέτηση ενός τέτοιου συστήματος.

Με βάση τα παραπάνω, οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων ρωτήθηκαν με βάση την πείρα που έχουν αποκτήσει να μας απαντήσουν σε κλίμακα από 1 – 5, με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1, για ποιους από τους παρακάτω λόγους δεν θα επέλεγαν να απονεμηθεί το Eco – Label σε κάποιο από τα προϊόντα τους. Σε αυτό το ερώτημα δόθηκε η ευκαιρία να ερευνηθεί η συμπεριφορά του Ελληνικού καταναλωτικού κοινού όσον αφορά τα οικολογικά προϊόντα και η δυνατότητα να αξιολογηθεί η συνεισφορά των αρμόδιων φορέων για την προώθηση του οικολογικού σήματος στην Ελλάδα.

Δεν συμφωνώ με τα οικολογικά κριτήρια	
Το κοινό που απευθύνεται το προϊόν δεν ενδιαφέρεται για "πράσινα" προϊόντα	
Το κόστος είναι μεγάλο για την εταιρεία	
Προτεραιότητα πρώτα έχει να πιστοποιηθώ με ΣΠΔ ¹ , μετά βλέπουμε	
Δεν έχω ενημερωθεί αρκετά για το Eco Label	
Άλλο (Προσδιορίστε)	

9.3.4. Διαδικασία εφαρμογής των απαιτούμενων διαδικασιών του Eco-Label μέχρι την υποβολή αίτησης για διαπίστευση του προϊόντος

Σκοπός αυτού του μέρους του ερωτηματολογίου, ήταν η συλλογή στοιχείων για τη διαδικασία που ακολούθησε η επιχείρηση μέχρι την υποβολή αίτησης για διαπίστευση του προϊόντος της με το οικολογικό σήμα (κόστη, αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία κ.α.), και την αξιολόγηση του αρμόδιου οργανισμού ΑΣΑΟΣ από τις Επιχειρήσεις. Οι ερωτήσεις ήταν:

Α) Το προϊόν για το οποίο επιλέξατε να υποβάλλετε αίτηση είναι ένα νέο προϊόν που θα κυκλοφορήσει τώρα στην αγορά ή ένα ήδη υπάρχον;

Β) Είχατε κάνει και στο παρελθόν αίτηση για το ίδιο προϊόν σας ή για άλλο της εταιρείας σας και απορρίφθηκε;

Γ) Χρειάστηκε να κάνετε αλλαγές στην παραγωγική σας διαδικασία για να επιτύχετε τη συμμόρφωση με τα οικολογικά κριτήρια;

Σκοπός ήταν να δούμε τη δυσκολία εφαρμογής της οικοσήμανσης από τις επιχειρήσεις. Αν η απάντηση ήταν θετική, οι ερωτώμενοι καλούνταν να αξιολογήσουν σε κλίμακα από 1 – 5, με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1, τι αλλαγές χρειάστηκε να κάνει η επιχείρηση για να τηρήσει τα οικολογικά κριτήρια, όσον αφορά:

Τις Πρώτες Ύλες	
Τους Ενέργειακούς Πόρους (Αλλαγή είδους ενέργειας)	
Την Εξοικονόμηση Ενέργειας	
Την Τεχνολογία Παραγωγής	
Την Συσκευασία του Προϊόντος	
Το Προσωπικό (εκπαίδευση, πρόσληψη)	
Την Αντιρρυπαντική τεχνολογία	
Την Ανάκτηση – Ανακύκλωση - Επαναχρησιμοποίηση	
Άλλο (Προσδιορίστε)	

Δ) Η εταιρεία σας είναι πιστοποιημένη σύμφωνα με κάποιο από τα ακόλουθα Πρότυπα ISO 9001, ISO 9002, ISO 14001, ISO 14020, EMAS, BS 18001, Άλλο;

Ο σκοπός της ερώτησης ήταν, κατ' αρχήν, να διαπιστώσουμε τη σημασία που δίνει η επιχείρηση στην βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας της, τόσο σε θέματα περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, όσο και γενικότερα. Στη συνέχεια, εφόσον η απάντηση ήταν θετική, σκοπός ήταν να διευκρινιστεί αν η ύπαρξη του προτύπου διευκόλυνε τη διαδικασία συμμόρφωσης.

Ε) Χρησιμοποιήσατε εξωτερικούς συμβούλους για να σας βοηθήσουν, αν ναι με ποια κριτήρια τους επιλέξατε και για ποιους λόγους;

Σκοπός της ερώτησης ήταν να εκτιμηθεί, κατά πόσο είναι εφικτό για μια επιχείρηση να προχωρήσει από μόνη την διαδικασία αίτησης - συμμόρφωσης, χωρίς εξωτερική βοήθεια. Για την περίπτωση που χρησιμοποιήθηκε εξωτερικός σύμβουλος, ζητείται ο κυριότερος λόγος.

ΣΤ) Πόσος χρόνος χρειάστηκε από την στιγμή που αποφασίσατε να διεκδικήσετε για κάποιο από τα προϊόντα σας το Eco - Label, μέχρι και την υποβολή της αίτησης;

1-3 μήνες		1 χρόνος	
6 μήνες		2 χρόνια	

Σκοπός της ερώτησης ήταν να υπολογιστεί το χρονικό διάστημα που απαιτήθηκε προκειμένου η επιχείρηση να ικανοποιεί όλους τους όρους για τη διεκδίκηση χρήσης του οικολογικού σήματος σε κάποιο από τα προϊόντα της.

Ζ) Ποιο ήταν το κόστος του όλου εγχειρήματος;

Για κάθε επιχείρηση που αποφασίζει να εισάγει ένα σύστημα οικοσήμενσης, είναι πολύ σημαντικό να μπορεί να καθορίσει το κόστος μιας τέτοιας απόφασης. Το κόστος που συνδέεται με την εισαγωγή ενός συστήματος οικοσήμενσης είναι:

A. Κόστος Εφαρμογής

Το κόστος εφαρμογής μπορεί να διαχωριστεί σε:

Κόστος Επένδυσης: Το κόστος για τις επενδύσεις που είναι πιθανόν να γίνουν από την επιχείρηση προκειμένου να συμμορφωθεί με τα καθορισμένα «περιβαλλοντικά κριτήρια». Οι επενδύσεις αυτές μπορεί να αφορούν τη βασική γραμμή παραγωγής, τη δημιουργία ή βελτίωση μονάδων επεξεργασίας αποβλήτων κ.α.

Κόστος Προσωπικού: Το κόστος του προσωπικού κατά την διάρκεια του σχεδιασμού, της εφαρμογής, της πιστοποίησης με το οικολογικό σήμα. Ο αναγκαίος αριθμός των εργατοημερών ποικίλει ανάλογα με τον χρόνο που χρειάζεται κάθε επιχείρηση να συμμορφωθεί με τα «περιβαλλοντικά κριτήρια». Το κόστος προσωπικού, μερικές φορές, μπορεί να αφορά και προσλήψεις νέων υπαλλήλων.

Κόστος Εκπαίδευσης: Εκτός από τον χρόνο που χάνεται για την εκπαίδευση των εργαζομένων, σημαντικό είναι και το κόστος των σεμιναρίων, ημερίδων κ.α. που γίνονται για αυτόν τον σκοπό. Στο κόστος εκπαίδευσης μπορεί να προστεθεί και το κόστος που αφορά την ενημέρωση του κοινού για το οικολογικό σήμα, με την παραγωγή φυλλαδίων, διαφημίσεων κ.α..

B. Κόστος Συμβουλευτικών Υπηρεσιών

Πολλές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν εξωτερικούς συμβούλους, κατά τη διάρκεια εφαρμογής των απαιτήσεων της οικοσήμανσης. Το κόστος των υπηρεσιών αυτών δεν έχει συγκεκριμένη τιμή αλλά εξαρτάται από το είδος της επιχείρησης και του προϊόντος και από την καθ' αυτή αμοιβή των συμβούλων.

Γ. Κόστος Πιστοποίησης

Όπως γνωρίζουμε (βλ. Κεφαλαίο 6), για τη διαδικασία αίτησης για το οικολογικό σήμα θα πρέπει να καταβληθεί ένα ποσό, ενώ στη συνέχεια κατά την χρήση του

σήματος, θα πρέπει να καταβάλλεται ένας ετήσιος φόρος που εξαρτάται από τον ετήσιο κύκλο εργασιών του προϊόντος.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται τα κόστη που μπορεί να προκύψουν σε μια επιχείρηση, μέχρι την απονομή και χρήση του οικολογικού σήματος. Στις περιπτώσεις όπου δεν δόθηκε απάντηση σε χρηματικές μονάδες, ζητήθηκε απάντηση σε κλίμακα από 1 – 5, με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1, για τα κυριότερα κόστη, για την απόκτηση του οικολογικού σήματος.

Κόστος επενδύσεων	
Κόστος συμβουλευτικών υπηρεσιών	
Κόστος Πιστοποίησης	
Κόστος Βοηθητικού Υλικού (εγχειρίδια)	
Κόστος Προσωπικού	
Κόστος Εκπαίδευσης	
Άλλο (Προσδιορίστε)	
Σύνολο	

Υπήρξε χρηματοδότηση και αν ΝΑΙ, από πού και σε ποιο ποσοστό;

Σκοπός της ερώτησης ήταν να διευκρινιστεί αν υπήρχε χρηματοδότηση από τους κρατικούς ή άλλους φορείς για το οικολογικό σήμα.

Η)Είχατε βοήθεια όποτε τη ζητήσατε από τα αρμόδια κρατικά όργανα (ΑΣΑΟΣ, Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ κτλ) σε πληροφορίες, έντυπο υλικό, καθοδήγηση, διαφήμιση κ.α.;

Σκοπός της ερώτησης ήταν η αξιολόγηση των αρμόδιων κρατικών φορέων για την προώθηση και χρήση του οικολογικού σήματος στην Ελλάδα.

Θ)Από τη στιγμή που κάνατε την αίτηση σας για την πιστοποίηση του προϊόντος σας στο αρμόδιο όργανο μέχρι την τελική απονομή, πόσος χρόνος πέρασε;

< 1 μήνα		2-3 μήνες	
1-2 μήνες		>3 μήνες	

Σύμφωνα με το επίσημο web-site της ΕΕ για το οικολογικό σήμα, ο χρόνος που συνήθως απαιτείται από το αρμόδιο όργανο από τη στιγμή της αίτησης μέχρι τη στιγμή της απονομής δεν πρέπει να ξεπερνάει τους 3 μήνες.

9.3.5. Μετά την απονομή του Eco – Label στο προϊόν

Σε αυτό το μέρος του ερωτηματολογίου εξετάζουμε τα οφέλη που αποκόμισε η επιχείρηση καθώς και κάποια γενικά στοιχεία.

Α) Πόσος χρόνος έχει περάσει από την απονομή του οικολογικού σήματος στο προϊόν σας;

1-3 μήνες		1 χρόνος	
6 μήνες		2 χρόνια	

Συνήθως τα περιβαλλοντικά κριτήρια για μια κατηγορία προϊόντων ισχύουν για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (3-5 χρόνια) που εξαρτάται από την κατηγορία προϊόντων.

Β) Το συγκεκριμένο προϊόν εξάγεται σε χώρες της Ε.Ε, Αμερική, Ιαπωνία, Καναδά και σε τι ποσοστό;

Σκοπός της ερώτησης είναι να ερευνηθεί αν τα διαπιστευμένα προϊόντα εξάγονται σε αγορές που είναι περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένες. Η ερώτηση αυτή ερευνά επίσης αν η επιχείρηση θέλει να διεισδύσει σε νέες αγορές.

Γ) Μετά τη λήξη της ισχύος του σήματος για το προϊόν σας σκέφτεστε να ανανεώσετε τη σήμανση;

Σκοπός της ερώτησης, είναι να διερευνηθεί κατά πόσον οι επιχειρήσεις έμειναν ή όχι ευχαριστημένες από τη χρήση του οικολογικού σήματος. Ουσιαστικά σε αυτό το σημείο του ερωτηματολογίου γίνεται ο προσδιορισμός των ωφελειών που είχαν οι εταιρείες από την χρήση του οικολογικού σήματος. Τα οφέλη που μια επιχείρηση μπορεί να περιμένει από την εφαρμογή της οικοσήμανσης μπορούν να διαχωριστούν σε 3 βασικές κατηγορίες:

1. Μείωση κόστους.

Η μείωση κόστους μπορεί να προκύψει από την εξοικονόμηση πρώτων υλών και υλικών συσκευασίας, τη μείωση κατανάλωσης νερού, τη μείωση του όγκου των παραγόμενων αποβλήτων σε αέρα, νερό και έδαφος, τη μείωση προστίμων και ασφαλίσεων κ.α..

2. Αύξηση πωλήσεων – απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

Η παρουσία της οικοσήμανσης μπορεί να βοηθήσει σημαντικά στη βελτίωση της εικόνας της επιχείρησης προς τους καταναλωτές αλλά και όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς της αγοράς, όπως το κράτος και οι περιβαλλοντικοί οργανισμοί, οι επενδυτές αλλά και η τοπική κοινωνία της περιοχής που λειτουργεί μια επιχείρηση. Επίσης μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό όπλο στο σχεδιασμό marketing της επιχείρησης και να της προσφέρει επιπλέον ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Τέλος μπορεί να αποτελέσει προαπαιτούμενο για την είσοδο σε ορισμένες αγορές.

3. Βελτίωση οργάνωσης και λειτουργίας της επιχείρησης

Ένα σύστημα οικοσήμανσης και η χάραξη συγκεκριμένης περιβαλλοντικής πολιτικής αλλά και όλες οι απαιτήσεις που θέτει το σύστημα κατά την εφαρμογή του, καθορίζουν την οργάνωση και την εσωτερική λειτουργία της επιχείρησης, τουλάχιστον ως προς τα περιβαλλοντικά θέματα, με συγκεκριμένο και σαφή τρόπο.

Στον ακόλουθο πίνακα περιλήφθηκαν όλοι οι παραπάνω λόγοι και αν η απάντηση στην ερώτηση περί ανανέωσης του οικολογικού σήματος ήταν θετική, τότε οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να αξιολογήσουν σε κλίμακα από 1 – 5, με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1, για ποιους λόγους θέλουν να ανανεώσουν το οικολογικό

σήμα. Οι παρακάτω παράγοντες είναι σχεδόν οι ίδιοι που είχαμε αναφέρει στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου «Κίνητρα – Πιέσεις», αλλά εδώ διατυπώνονται με διαφορετική σύνταξη και σειρά. Ένας επιπλέον παράγοντας που προστέθηκε ήταν η «Αύξηση των πωλήσεων και των άλλων προϊόντων της εταιρείας».

Αύξηση των πωλήσεων του προϊόντος σε Ελλάδα	
Αύξηση των πωλήσεων του προϊόντος σε Ε.Ε	
Αύξηση των πωλήσεων και των άλλων προϊόντων της εταιρείας	
Βελτίωση των σχέσεων με τράπεζες και χρηματοδότες, ασφαλιστικές εταιρείες	
Βελτίωση της δημόσιας εικόνας της εταιρείας	
Βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης της εταιρείας	
Αύξηση ανταγωνιστικότητας	
Βελτίωση της σχέσης με τους κρατικούς φορείς (Συμμόρφωση νομοθεσίας κλπ)	
Μείωση του κόστους	
Είσοδος σε νέες αγορές	
Άλλο (Προσδιορίστε)	

Αν οι ερωτώμενοι απάντησαν αρνητικά περί ανανέωσης του οικολογικού σήματος, τότε τους καλούσαμε να αξιολογήσουν σε κλίμακα από 1 – 5, με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1, για ποιους από τους παρακάτω λόγους δεν θέλουν να ανανεώσουν το οικολογικό σήμα.

Αύξηση του κόστους σε σχέση με τα οφέλη	
Όχι η προσδοκώμενη πορεία του προϊόντος στην αγορά	
Μείωση των πωλήσεων	
Μείωση ποιότητας προϊόντος	
Πολύ αυστηρά νέα κριτήρια που απαιτούν επιπλέον επενδύσεις	
Όχι ουσιαστική συμβολή στην περιβαλλοντική επίδοση της εταιρείας	
Άλλο (Προσδιορίστε)	

Δ) Στο διάστημα που σας έχει απαντηθεί το οικολογικό σήμα, σας έγινε έλεγχος από τους αρμόδιους φορείς;

Σκοπός της ερώτησης ήταν να διερευνηθεί αν ο αρμόδιος φορέας έχει προβεί σε ελέγχους, για να διαπιστώσει αν τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χρήση του οικολογικού σήματος.

Τυπικός έλεγχος του ΑΣΑΟΣ κλπ	
Καταγγελία από ανταγωνιστές	
Καταγγελία από καταναλωτές	
Άλλο (Προσδιορίστε)	

9.3.6. Αξιολόγηση του Eco - Label

Σε αυτό το μέρος του ερωτηματολογίου ζητήσαμε από τους ερωτώμενους να αξιολογήσουν συνολικά το οικολογικό σήμα EU Eco – Label και να εκτιμήσουν αν είναι δυνατόν, το συνολικό λόγο οφέλους / κόστους από την απονομή - χρήση του οικολογικού σήματος στα προϊόντα της επιχείρησής τους. Οι ερωτήσεις που περιλάμβανε αυτό το μέρος ήταν οι εξής:

A) Σε κλίμακα από 1 – 5, με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1, αξιολογήστε το Eco – Label σχετικά με την συμβολή του:

Στην προστασία του περιβάλλοντος	
Στην αναβάθμιση της ποιότητας του προϊόντος	
Στην εξοικονόμηση κόστους για την εταιρεία σας	
Στην βελτίωση / οργάνωση της λειτουργίας της επιχείρησής σας	
Στην προστασία της υγείας του καταναλωτή	
Στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του καταναλωτή	
Στην δημόσια εικόνα της εταιρείας σας	
Στην αύξηση των πωλήσεων σας	

B) Μπορείτε να εκτιμήσετε ποιος είναι ο λόγος οφέλους / κόστους από την απονομή του Eco – Label για το προϊόν :

Αν δεν είχαν ακριβή στοιχεία για τον συνολικό λόγο οφέλους / κόστους, τους ζητούσαμε να μας απαντήσουν αν αυτός ήταν αρνητικός ή θετικός.

Γ) Σκοπεύετε να επεκτείνετε το οικολογικό σήμα και σε άλλα προϊόντα της επιχείρησής σας ;

Σκοπός της ερώτησης ήταν να δούμε αν η επιχείρηση σκοπεύει να επεκτείνει το οικολογικό σήμα και σε άλλα προϊόντα της, και για ποιους λόγους.

Δ) Θα συστήνατε σε μια άλλη εταιρεία να πιστοποιήσει με το Eco - Label κάποιο από τα προϊόντα της;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

10.1. Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται η παρουσίαση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την έρευνα που έγινε στις Ελληνικές Επιχειρήσεις, όσον αφορά την αξιολόγηση του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος σε Ελληνικά προϊόντα. Αξίζει να σημειωθεί ότι είναι η πρώτη φορά που επιχειρείται μια τέτοια έρευνα στην Ελλάδα και δεν βρέθηκαν ανάλογες μελέτες ούτε σε επιχειρήσεις άλλης Ευρωπαϊκής χώρας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι μόλις τα τελευταία 3 χρόνια, έχει αρχίσει να γίνεται ευρέως γνωστό το Κοινοτικό Οικολογικό Σήμα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι από τις 124 επιχειρήσεις στις οποίες έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα για κάποιο/α προϊόν/τα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης μέχρι σήμερα, οι 86 επιχειρήσεις (ποσοστό 70%) βραβεύτηκαν το χρονικό διάστημα 2000-2002 (βλ. Σχήμα 8.4., Κεφάλαιο 8) , όποτε είναι πολύ νωρίς για να γίνει εκτίμηση κόστους οφέλους όσον αφορά τη χρήση του οικολογικού σήματος.

Οι Ελληνικές επιχειρήσεις που προϊόντα τους έχουν βραβευθεί με το οικολογικό σήμα είναι εννέα, οι οκτώ από τις οποίες βραβεύτηκαν την 5/6/2001 (παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος), ενώ η Berling που είναι η πρώτη Ελληνική επιχείρηση που έκανε χρήση του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος, βραβεύτηκε το 1998.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, από τις εννέα Ελληνικές επιχειρήσεις που κάνουν χρήση του οικολογικού σήματος, στην έρευνα συμμετείχαν οι επτά (ποσοστό αντιπροσωπευτικότητας 78%).

Ο αριθμός του δείγματος των εταιρειών είναι μικρός και ανήκουν σε διαφορετικούς κλάδους παραγωγικής διαδικασίας (βλ. Κεφάλαιο 10.2), για αυτό η έρευνα που πραγματοποιήθηκε είναι ενδεικτική όσον αφορά την συμπεριφορά των Ελληνικών εταιρειών απέναντι στο EU Eco – Label.

10.2. Ταυτότητα των Επιχειρήσεων

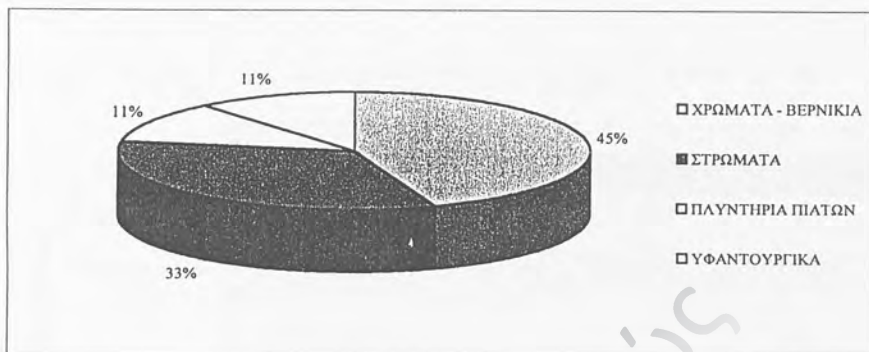
Τα βασικά στοιχεία των Ελληνικών επιχειρήσεων σε προϊόντα των οποίων έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα παρουσιάζονται συνοπτικά στον Πίνακα. 10.3. Οι δύο επιχειρήσεις που δεν συμμετείχαν στην έρευνα είναι η βιομηχανία χρωμάτων ERLAC, και η βιομηχανία στρωμάτων Media Strom.

Κλάδος - Κατηγορία Προϊόντων με βάση το οικολογικό σήμα

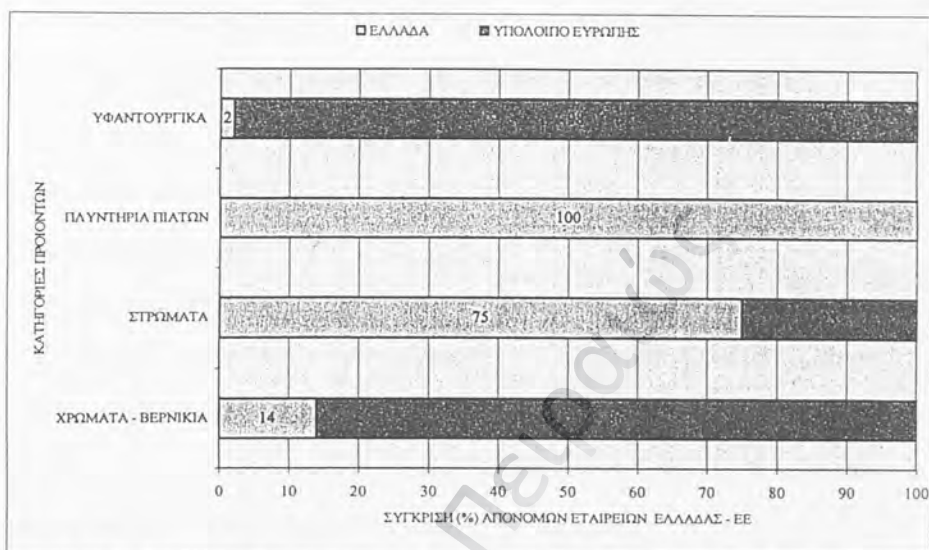
Από τις εννέα επιχειρήσεις, οι τέσσερις είναι βιομηχανίες χρωμάτων, οι τρεις είναι βιομηχανίες στρωμάτων, μία είναι κλωστοϋφαντουργία και μία είναι βιομηχανία κατασκευής πλυντηρίων πιάτων, βραστήρων και καφετιέρων (βλ. Σχήμα 10.1). Στον Πίνακα 10.1 παρουσιάζεται ο αριθμός των Ευρωπαϊκών Εταιρειών στις οποίες έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα για προϊόντα από τις 4 κατηγορίες προϊόντων που συμμετέχουν και οι Ελληνικές Εταιρείες, με σκοπό να φανούν οι βασικοί ανταγωνιστές των Ελληνικών Εταιρειών στην Ευρωπαϊκή Αγορά. Στα Σχήματα 10.2, 10.3 απεικονίζεται η ποσοστιαία συμμετοχή (%) των βραβευμένων Ελληνικών Εταιρειών και των Ελληνικών απονεμημένων προϊόντων ανά κατηγορία προϊόντων αντίστοιχα στο σύνολο της ΕΕ.

Πίνακας 10.1: Σύγκριση Εταιρειών που σε προϊόν /τα έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα σε Ελλάδα – ΕΕ στις 4 κατηγορίες προϊόντων

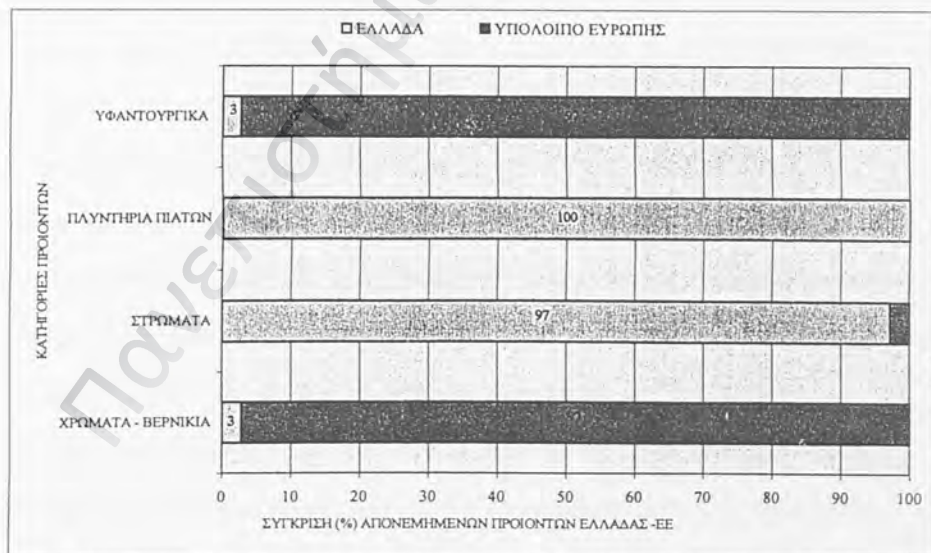
Κατηγορίες Προϊόντων	Αριθμός Εταιρειών σε Ελλάδα ανά κατηγορία	% Κατανομή στις 4 κατηγορίες στην Ελλάδα	Σύνολο Εταιρειών σε ΕΕ ανά κατηγορία	% Συμμετοχή των Ελληνικών Εταιρειών στο σύνολο Εταιρειών ΕΕ ανά κατηγορία
Χρώματα Βερνίκια	4	45	31	14
Στρώματα	3	33	4	75
Πλυντήρια. Πιάτων	1	11	1	100
Κλωστοϋφαντουργικά	1	11	42	2
Σύνολο	9	100	78	12

Σχήμα 10.1: Κατανομή Ελληνικών Εταιρειών (%) σε προϊόν/τα των οποίων έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα στις 4 κατηγορίες προϊόντων

Σχήμα 10.2: Σύγκριση Εταιρειών (%) που σε προϊόν/τα τους έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα σε Ελλάδα – ΕΕ στις 4 κατηγορίες προϊόντων

Σχήμα 10.3: Σύγκριση απονεμημένων προϊόντων με το οικολογικό σήμα σε Ελλάδα – ΕΕ στις 4 κατηγορίες προϊόντων

Γεωγραφική Κατανομή

Πέντε από τις εννέα επιχειρήσεις βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας, μία στο Καπανδρίτι, μία στην Λευκωσία της Κύπρου, μία στο Νομό Κιλκίς της Μακεδονίας (Νέα Σάντα) και τέλος μία βρίσκεται στο Νομό Έβρου της Θράκης (Νέα Βύσσα, Ορεστιάδας).

Αριθμός Εργαζομένων

Σύμφωνα με τον κανονισμό 96/280/ΕΚ «Σύσταση της Επιτροπής της 3^{ης} Απριλίου του 1996, σχετικά με τον ορισμό των μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ)», ΜΜΕ ορίζονται αυτές οι επιχειρήσεις που απασχολούν μέχρι 250 εργαζομένους, ενώ για να γίνεται διάκριση μεταξύ μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, «μικρή επιχείρηση» ορίζεται αυτή που απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, οι Ελληνικές Επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα ανήκουν στις ΜΜΕ, αφού ο αριθμός των εργαζομένων τους κυμαίνεται από 25-105, από τις οποίες δύο ανήκουν στις «μικρές επιχειρήσεις» (VAS. CHANTRIDIS EVROSTROM με 25 εργαζομένους και INTERNATIONAL ILIOS COTACHEM με 45 εργαζομένους), ενώ οι υπόλοιπες 5 ανήκουν στις «μεσαίες επιχειρήσεις».

Μέσος Ετήσιος Τζίρος σε Δις δρχ. για 2000-2001

Ο μέσος ετήσιος τζίρος των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα για το χρονικό διάστημα 2000-2001, κυμαίνεται από 1,5 – 4 δις δρχ. Η εταιρεία VIOCHROM δεν απάντησε στη συγκεκριμένη ερώτηση.

Υπεύθυνοι για Οικολογικό σήμα – Με ποιους συμπληρώθηκαν τα ερωτηματολόγια

Οι υπεύθυνοι για το οικολογικό σήμα έχουν θέση προέδρου σε όλες τις επιχειρήσεις που προϊόντα τους έχουν βραβευθεί με την οικο-μαργαρίτα, σύμφωνα με στοιχεία που μας έδωσε ο αρμόδιος οργανισμός της Ελλάδας «ΑΣΑΟΣ».

Από τις επτά επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα, δύο επιχειρήσεις έδειξαν περισσότερο ενδιαφέρον και τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν με τους προέδρους των εταιρειών, ενώ η συνεργασία με τις υπόλοιπες πέντε έγινε από υπεύθυνους των τμημάτων marketing ή διασφάλισης ποιότητας των εταιρειών.

Πίνακας 10.2 : Με ποιους συμπληρώθηκαν τα ερωτηματολόγια

Εταιρείες	Υπεύθυνοι για Eco – Label	Θέση στην Εταιρεία	Με ποιους συμπληρώθηκαν	Θέση στην Εταιρεία
BERLING	Κ. Κωνσταντινίδης	Πρόεδρος	Κ. Κωνσταντινίδης	Πρόεδρος
VIOCHROM	Α. Θεοδώρου	Πρόεδρος	Α. Θεοδώρου	Πρόεδρος
INTERNATIONAL ILIOS COTACHEM	Χ. Χριστιδής	Πρόεδρος	Α. Καννάς	Υπεύθυνος Τμήματος Marketing
VAS CHANTRIDIS EVROSTROM	Ε. Μπατζιακούδη	Πρόεδρος	Α. Νενσιδής	Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας
IDEAL STROM	Α. Καρδάκος	Πρόεδρος	Μ. Ασλανίδου	Υπεύθυνος Τμήματος Marketing
MORRIS	Δ. Παχόπουλος	Πρόεδρος	Ι. Σανιδιώτης	Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας
GALLOP	Π. Μουρκούσης	Πρόεδρος	Μωραίτης	Υπεύθυνος Τμήματος Marketing

Προϊόντα Εταιρείας - Μερίδιο Παραγωγής των Πιστοποιημένων Προϊόντων

Οι δύο βιομηχανίες στρωμάτων που συμμετείχαν στην έρευνα, εκτός από την παραγωγή στρωμάτων στα οποία έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα, κατασκευάζουν έπιπλα (Ideal Strom), παπλώματα, κουβέρτες και υποστρώματα (Vas Chantridis – Evrostrom) και κάνουν εμπορία. Τα πιστοποιημένα προϊόντα για τις εταιρείες Ideal Strom, Vas Chantridis – Evrostrom καλύπτουν περίπου το 80% της παραγωγής. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της τρίτης βιομηχανίας στρωμάτων (Media Strom), που δεν συμμετείχε στην έρευνα, τα πιστοποιημένα προϊόντα καλύπτουν σχεδόν το 100% της παραγωγής.

Η εταιρεία Morris, εκτός από πλυντήρια πιάτων, κατασκευάζει καφετιέρες και βραστήρες και κάνει εμπορία προϊόντων.

Η εταιρεία Gallor, εκτός από την κατασκευή εσωρούχων, κάνει εμπορία ρούχων.

Οι τρεις βιομηχανίες χρωμάτων που συμμετείχαν στην έρευνα κατασκευάζουν μια μεγάλη ποικιλία χρωμάτων και βερνικιών και τα πιστοποιημένα προϊόντα αποτελούν μικρό ποσοστό της παραγωγής.

Εξαγωγές Πιστοποιημένων Προϊόντων

Από τις επτά εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα, εξαγωγές των πιστοποιημένων προϊόντων κάνουν η εταιρεία Morris σε ποσοστό 80%, η εταιρεία Berling σε ποσοστό 5% ενώ η Gallor και η Ideal Stromi στο πολύ μικρό ποσοστό του 1%. Τα προϊόντα των υπόλοιπων προσρίζονται 100% για την εγχώρια αγορά.

Πρότυπα

Οι επτά από τις εννέα επιχειρήσεις που κάνουν χρήση του οικολογικού σήματος στα προϊόντα τους, είναι πιστοποιημένες με το πρότυπο διασφάλισης ποιότητας ISO 9001 (η Gallor με το ISO 9002), ενώ μόνο η ER-LAC είναι πιστοποιημένη με σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης (ISO 14001).

Marketing – web sites

Από τις τέσσερις βιομηχανίες χρωμάτων που κάνουν χρήση του οικολογικού σήματος, η Berling και η ER-LAC κάνουν εκτενή αναφορά για την περιβαλλοντική τους πολιτική και για τα προϊόντα που είναι πιστοποιημένα με το οικολογικό σήμα τόσο στις ηλεκτρονικές τους διευθύνσεις όσο και στην ηλεκτρονική διεύθυνση της Ε.Ε. για το κοινοτικό οικολογικό σήμα.

(<http://europa.eu.int/comm/environment/ecolabel/consumers/greenstore.htm>).

Οι βιομηχανίες στρωμάτων, Ideal Strom και Media Strom αναφέρουν αρκετά για την περιβαλλοντική πολιτική, τα πιστοποιημένα προϊόντα και για την προστασία του καταναλωτή που προσφέρουν τα προϊόντα τους στις ηλεκτρονικές τους διευθύνσεις. Η εταιρεία Gallor απεναντίας δεν δίνει ιδιαίτερη σημασία στην διαφήμιση των προϊόντων της αλλά στο ότι έχει πιστοποιηθεί με το πρότυπο ποιότητας ISO 9002.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Πίνακας 10.3 Βασικά στοιχεία των επιχειρήσεων που προϊόντα τους έχουν απονεμηθεί με το οικολογικό σήμα.

Επωνυμία	Περιοχή	Κατηγορία Προϊόντων	Αριθμός Απονομών	Εξέτασες πιστοποίησης έτη (%)	Αριθμός Επ/μέτρων	Τέλιος μ.ο. της δομ. 2001-2002	ISO 9001/9002	ISO 14001/ EMAS
BERLING	Αθήνα	Χυμώματα Βερνίκια	2	5	85	2,8	NAI	OXI
ERLAC GD KOUTLIS	Καρpenώπιτι	Χυμώματα Βερνίκια	1	-	-	-	NAI	NAI (ISO 14001)
VIOCHROM	Κίρπος / Αευκωσία	Χυμώματα Βερνίκια	1	0	55	-	OXI	OXI
INTERNATIONAL ILIOS COTACHEM	Αθήνα / Ασπρόπυργος	Χυμώματα Βερνίκια	1	0	45	4	NAI	OXI
VAS. CHANTRIDIS	Ορεωτιάδα / Νέα Βύσσα	Στρώματα	2	0	25	3,4	NAI	OXI
EVROSTROM	Αθήνα / Πένη	Στρώματα	20	-	-	-	-	OXI
MEDIA STROM	Αθήνα	Στρώματα	12	1	60	1,5	NAI	OXI
MORRIS	Κιάτις / Νέα Σάρα	Πλ. Πιάτων	5	80	105	2,8	NAI	OXI
GALLOP	Αθήνα / Αργάσειο	Κλαστούχ αντρυπικά	4	1	71	2	NAI	OXI

10.3. Κίνητρα – Πιέσεις για την διαπίστευση προϊόντος με το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα

Σε αυτό το κεφάλαιο εξετάζουμε τα κίνητρα ή τις πιέσεις των Ελληνικών Εταιρειών για να αποφασίσουν να υιοθετήσουν το Κοινοτικό Οικολογικό Σήμα σε κάποιο/α από τα προϊόντα τους.

Οι μέσες τιμές των απαντήσεων που δώσανε οι Ελληνικές Εταιρείες και οι αποκλίσεις αυτών, παρουσιάζονται στον Πίνακα 10.4⁽¹⁾, ενώ στο Σχήμα 10.4 απεικονίζονται οι μέσες τιμές. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, τα σημαντικότερα κίνητρα για τη συμμετοχή των Ελληνικών Εταιρειών στην διαδικασία της οικοσήμανσης αποτέλεσαν αυτά που σχετίζονται με την αγορά. Ως πιο σημαντικά θεωρούνται η *απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος* και η *βελτίωση της δημόσιας εικόνας της εταιρείας τους* (εμφανίζουν και την μικρότερη τυπική απόκλιση). Τα οικονομικά κίνητρα εμφανίζονται σε χαμηλότερες θέσεις.

Όσον αφορά τις απαιτήσεις διάφορων φορέων (τράπεζες, πελάτες, επενδυτές, ασφαλιστικές εταιρείες, χρηματοδότες) για:

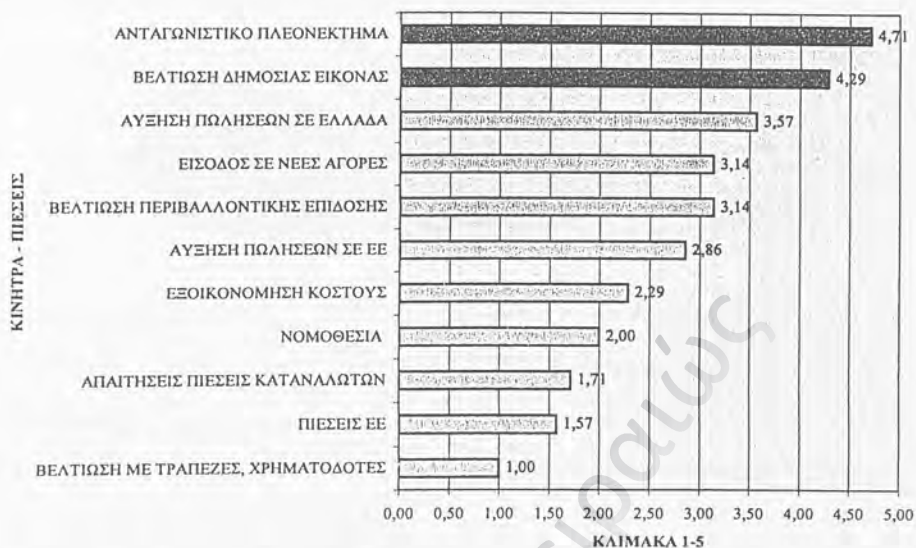
- τα *περιβαλλοντικά κριτήρια*, παρατηρούμε στο Σχήμα 10.5 ότι είναι ελάχιστες
- την *ποιότητα των προϊόντων*, παρατηρούμε στο Σχήμα 10.6 ότι είναι υψηλότερες με τους πελάτες να ασκούν την μεγαλύτερη πίεση (βλ. Σχήμα 10.7).

Οι απαντήσεις που έδωσαν οι εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα παρουσιάζονται αναλυτικά στον Πίνακα 10.5.

⁽¹⁾: Ενδεικτικές τιμές λόγω μικρού αριθμού δείγματος και διαφορετικών κλάδων παραγωγικής διαδικασίας.

Πίνακας 10.4: Μέσοι όροι των απαντήσεων των Εταιρειών σε κλίμακα 1-5 και τυπικές αποκλίσεις σχετικά με τα Κίνητρα – Πιέσεις για την διαπίστευση προϊόντων με οικοσήμανση

Α/Α	ΚΙΝΗΤΡΑ ΠΙΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
1	Αύξηση πωλήσεων στην ΕΕ	2,86	1,726
2	Αύξηση πωλήσεων στην Ελλάδα	3,57	1,498
3	Απαιτήσεις - Πιέσεις από τους καταναλωτές	1,71	1,030
4	Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα	4,71	0,452
5	Πιέσεις Ευρωπαϊκής Πολιτικής για το περιβάλλον	1,57	0,728
6	Βελτίωση της δημόσιας εικόνας της εταιρείας	4,29	0,700
7	Βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης της εταιρείας	3,14	1,245
8	Εξοικονόμηση κόστους (πρώτων υλών, κ.α.)	2,29	1,385
9	Συμμόρφωση με την Νομοθεσία	2,00	1,690
10	Είσοδος σε νέες αγορές	3,14	1,552
11	Βελτίωση σχέσεων με τράπεζες, χρηματοδότες κ.α.	1,00	0,535
12	Άλλο	0	0

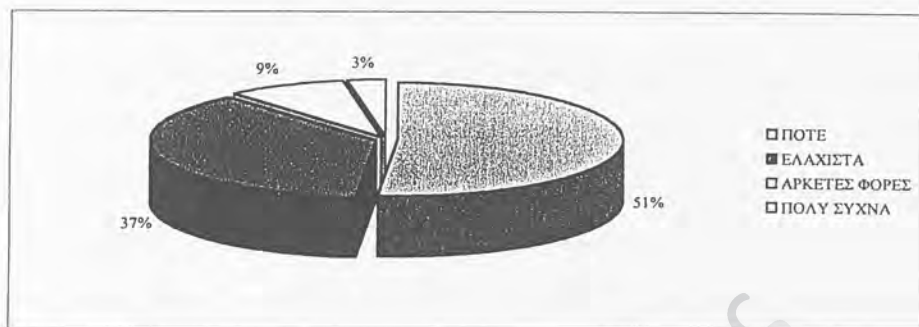
Σχήμα 10.4: Κίνητρα / Πιέσεις Ελληνικών Εταιρειών για διαπίστευση προϊόντων με οικοσήμανση

Πίνακας 10.5: Απαντήσεις των εταιρειών όσον αφορά τις απαιτήσεις διάφορων φορέων (*)

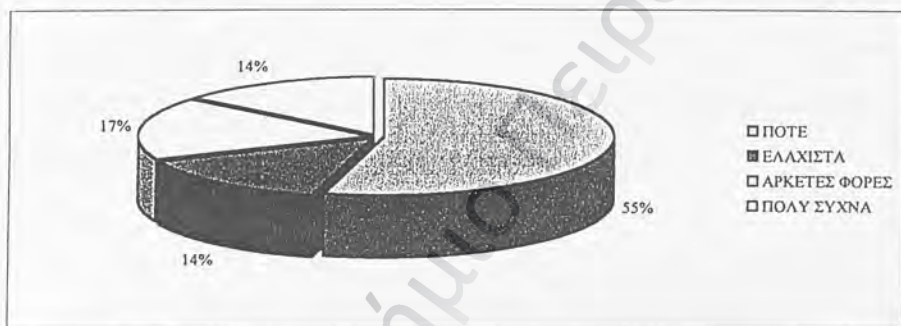
	Περιβαλλοντικά Κριτήρια				Ποιότητα Προϊόντων			
	Ποτέ	Ελάχιστα	Αρ.Φορές	Πολ.Συχνά	Ποτέ	Ελάχιστα	Αρ.Φορές	Πολ.Συχνά
Πελάτες	2	3	2	-	-	-	3	4
Χρηματοδότες	5	2	-	-	6	-	1	-
Τράπεζες	4	3	-	-	3	3	1	-
Επενδυτές	4	2	-	1	5	1	-	1
Ασφαλιστικές	3	3	1	-	5	1	1	-
%	51	37	9	3	54	14	17	14

(*)Οι αριθμοί στα αντίστοιχα πεδία είναι το άθροισμα των απαντήσεων που δόθηκαν στην έρευνα από τις Επιχειρήσεις, το άθροισμα κάθε γραμμής είναι 7, όπως και οι Επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα.

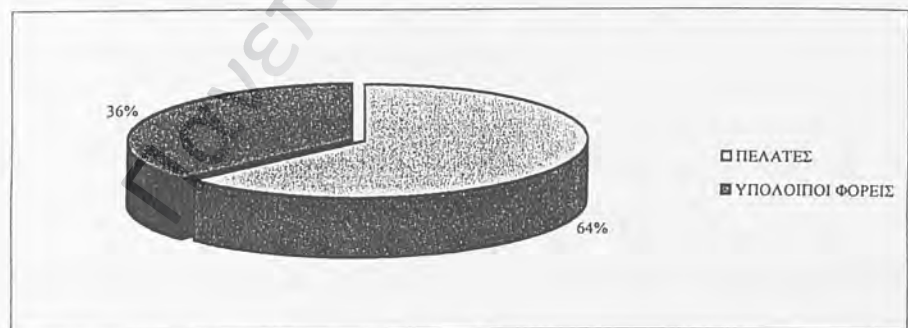

Σχήμα 10.5: Απαιτήσεις όσον αφορά περιβαλλοντικά κριτήρια από τους πελάτες, τους χρηματοδότες, τις τράπεζες, τους επενδυτές, τις ασφαλιστικές εταιρείες.

Σχήμα 10.6: Απαιτήσεις όσον αφορά την ποιότητα των προϊόντων από τους πελάτες, τους χρηματοδότες, τις τράπεζες, τους επενδυτές, τις ασφαλιστικές εταιρείες.

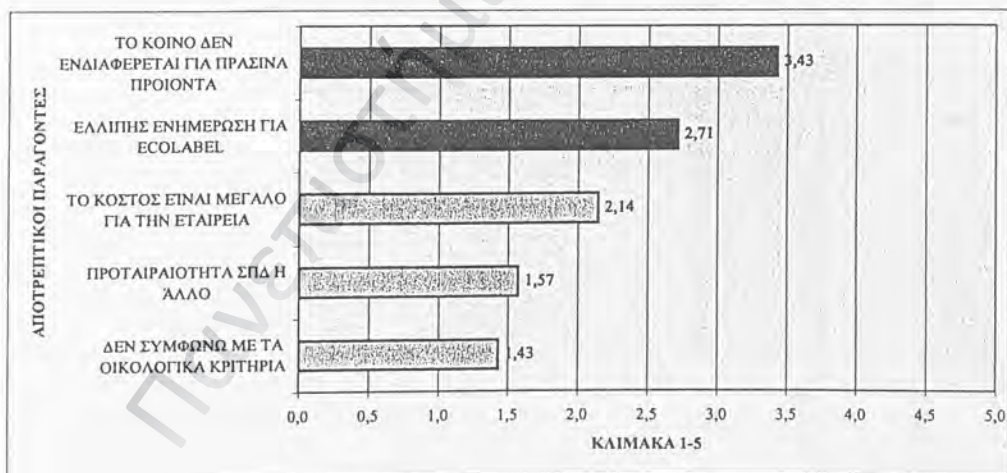
Σχήμα 10.7: Ανάλυση του ποσοστού πολλές / αρκετές φορές (17%+14% =31%) όσον αφορά τις απαιτήσεις των πελατών για την ποιότητα των προϊόντων

10.4. Αποτρεπτικοί Παράγοντες – Αντικίνητρα

Σε αυτό το κεφάλαιο εξετάστηκαν οι λόγοι που μπορεί να οδηγήσουν μια επιχείρηση στην απόφαση να μη λάβει μέρος στην διαδικασία της οικοσήμανσης.

Στον Πίνακα 10.6 παρουσιάζονται αναλυτικά οι μέσοι όροι (βλ. Σχήμα 10.8). των απαντήσεων που δώσανε οι Ελληνικές Εταιρείες στην αντίστοιχη ερώτηση της έρευνας, καθώς και οι τυπικές αποκλίσεις αυτών, παρατηρούμε ότι οι απαντήσεις των εταιρειών διαφέρουν πολύ μεταξύ τους, γιατί εμφανίζεται μεγάλη τυπική απόκλιση.

Οι Ελληνικές Εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα θεωρούν ως πλέον αποτρεπτικό παράγοντα το γεγονός ότι *το κοινό όπου απευθύνεται το προϊόν δεν ενδιαφέρεται για πράσινα προϊόντα*, και ως πολύ σημαντικό αποτρεπτικό παράγοντα την *ελλιπή ενημέρωση για το οικολογικό σήμα*. Αντίθετα, το κόστος που συνεπάγεται το σύστημα οικοσήμανσης δεν αποτελεί τόσο σημαντικό αποτρεπτικό παράγοντα.

Σχήμα 10.8: Αποτρεπτικοί παράγοντες Ελληνικών Εταιρειών για διαπίστευση προϊόντων με οικοσήμανση

Πίνακας 10.6: Μέσοι όροι των απαντήσεων των Εταιρειών σε κλίμακα 1-5 και τυπικές αποκλίσεις σχετικά με τους Αποτρεπτικούς Παράγοντες για την διαπίστευση προϊόντων με οικοσήμανση

Αποτρεπτικοί παράγοντες	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
Δεν συμφωνώ με τα οικολογικά κριτήρια	1,43	1,050
Το κοινό που απευθύνεται το προϊόν δεν ενδιαφέρεται για «πράσινα προϊόντα»	3,43	1,178
Μεγάλο κόστος για την εταιρεία	2,14	1,125
Άλλες προτεραιότητες (πχ ΣΠΔ κ.α.)	1,57	0,728
Ελμυτής Ενημέρωση για το Eco Label	2,71	1,750
Άλλο (Προσδιορίστε)	-	-

10.5. Διαδικασία εφαρμογής του Eco – Label μέχρι την υποβολή αίτησης για διαπίστευση του προϊόντος

Σε αυτό το κεφάλαιο εξετάζεται η διαδικασία που ακολούθησαν οι Ελληνικές Εταιρείες από την στιγμή που αποφάσισαν να υιοθετήσουν το οικολογικό σήμα σε κάποιο/α προϊόν/τα τους μέχρι και την απονομή. Εξετάστηκε αν χρειάστηκε να γίνουν αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία, το χρονικό διάστημα που απαιτήθηκε, το κόστος του όλου εγχειρήματος κ.α..

Νέο ή Υπάρχον προϊόν

Στην ερώτηση αν τα προϊόντα που επιλέχθηκαν από τις εταιρείες για να διεκδικήσουν το οικολογικό σήμα, ήταν νέα ή ήδη υπάρχοντα, μόνο ένα από τα 48 που έχουν βραβευθεί, ήταν νέο. Το προϊόν αυτό είναι της εταιρείας Viochrom.

Αίτηση στο παρελθόν από τις Εταιρείες

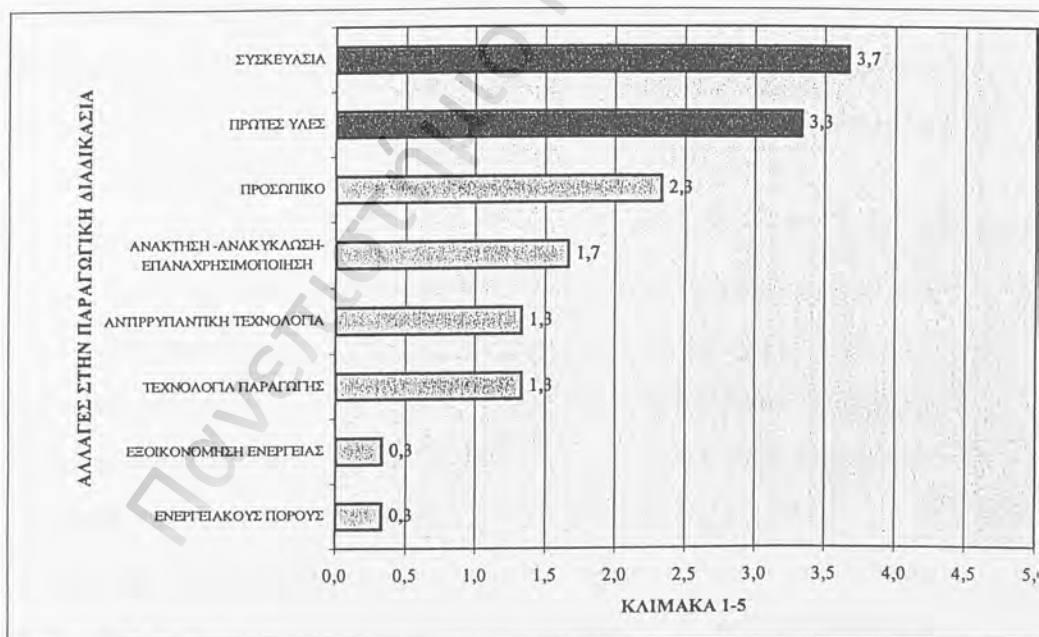
Και οι επτά Ελληνικές Εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα, έκαναν αίτηση για πρώτη φορά.

Αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία

Στην ερώτηση αν απαιτήθηκαν αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία των εταιρειών προκειμένου να συμμορφωθούν με τα οικολογικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις που θέτει ο Κανονισμός για το Κοινοτικό Οικολογικό σήμα, οι 3 από τις 7 εταιρείες παραδέχθηκαν ότι έγιναν αλλαγές στην παραγωγική τους διαδικασία ενώ οι υπόλοιπες 4 απάντησαν αρνητικά. Οι παράμετροι στις οποίες απαιτήθηκαν αλλαγές παρουσιάζονται στον Πίνακα 10.7. Στο Σχήμα 10.9 παρουσιάζονται οι μέσες τιμές των απαντήσεων των εταιρειών και παρατηρείται ότι οι κυριότερες αλλαγές αφορούν την συσκευασία (παρατηρείται συμφωνία των εταιρειών λόγω μικρής τυπικής απόκλισης) και τις πρώτες ύλες παρόλο που εμφανίζεται μεγάλη τυπική απόκλιση.

Πίνακας 10.7: Μέσοι όροι των απαντήσεων των Εταιρειών σε κλίμακα 1-5 και τυπικές αποκλίσεις σχετικά με τις αλλαγές που χρειάστηκαν να γίνουν στην παραγωγική διαδικασία

Αλλαγές που χρειάστηκαν να στην παραγωγική διαδικασία γίνουν όσον αφορά	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
Τις πρώτες ύλες	3,3	1,247
Τους ενεργειακούς πόρους	0,3	0,471
Την εξοικονόμηση ενέργειας	0,3	0,471
Την τεχνολογία παραγωγής	1,3	1,247
Την συσκευασία του προϊόντος	3,7	0,471
Το προσωπικό (εκπαίδευση, πρόσληψη)	2,3	0,943
Την αντιρρυπαντική τεχνολογία	1,3	1,247
Την ανάκτηση -ανακύκλωση-επαναχρησιμοποίηση	1,7	0,943

Σχήμα 10.9: Βαθμολογία Εταιρειών όσον αφορά τις αλλαγές που έγιναν στην παραγωγική διαδικασία

Πιστοποίηση με άλλα πρότυπα

Από τις επτά Ελληνικές εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα οι έξι ήταν ήδη πιστοποιημένες με το πρότυπο ποιότητας ISO 9001 ή ISO 9002 (η Gallor με το ISO 9002), που σύμφωνα με τις εταιρείες διευκόλυνε στην διαδικασία συμμόρφωσης με τα κριτήρια του οικολογικού σήματος.

Εξωτερικοί Σύμβουλοι

Πέντε από τις επτά εταιρείες που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα χρησιμοποίησαν εξωτερικούς συμβούλους προκειμένου να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις για την απονομή του οικολογικού σήματος, κυρίως για τη συμπλήρωση των φακέλων με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και την αποστολή τους στους αρμόδιους φορείς.

Απαιτούμενο χρονικό διάστημα

Το απαιτούμενο χρονικό διάστημα για τις Ελληνικές εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα, προκειμένου να συμμορφωθούν με τα οικολογικά κριτήρια και να ετοιμάσουν όλα τα δικαιολογητικά που χρειάζονται για να υποβάλουν αιτήσεις για χρήση του οικολογικού σήματος στον αρμόδιο φορέα κυμάνθηκε από 6-12 μήνες.

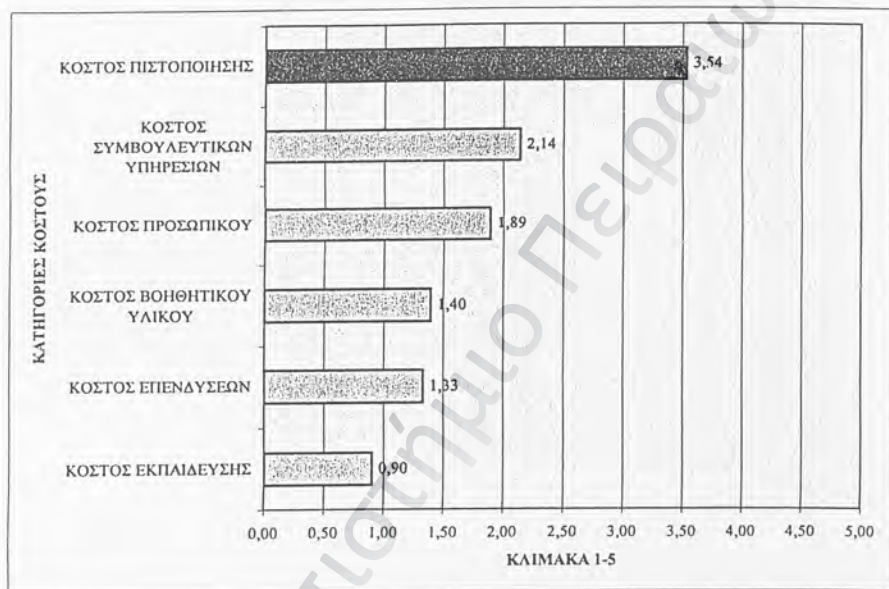
Κόστους του όλου εγχειρήματος

Σύμφωνα με την αντίστοιχη ερώτηση στις εταιρείες, το υψηλότερο κόστος ήταν το *κόστος πιστοποίησης* (παρουσιάζεται και σχετικά μικρή τυπική απόκλιση βλ. Πίνακα 10.8), ενώ δεύτερο σε σημαντικότητα εμφανίζεται το *κόστος των συμβουλευτικών υπηρεσιών*, παρόλο που δύο εταιρείες δεν χρησιμοποίησαν εξωτερικούς συμβούλους, γεγονός που φαίνεται και από την μεγάλη τυπική απόκλιση (βλ. Πίνακα 10.8, Σχήμα 10.10).

Σε χρηματικές μονάδες, σύμφωνα με τις εταιρείες Berling και Viochrom που διέθεταν τέτοια πληροφορία, το συνολικό κόστος ήταν 1.350.000 δρχ και 10.200.000 δρχ αντίστοιχα. Παρατηρούμε μια πολύ μεγάλη διακύμανση στις δύο εταιρείες που ίσως να

οφείλεται στο γεγονός ότι η εταιρεία Berling είχε ήδη την πείρα για ένα τέτοιο εγχείρημα από το πρώτο προϊόν της που βραβεύτηκε με το οικολογικό σήμα το 1998.

Στον Πίνακα 10.8 παρουσιάζονται αναλυτικά οι βαθμολογίες σε κλίμακα από 1-5, που έδωσαν οι εταιρείες για τα διάφορα κόστη που μπορούν να προκύψουν από την όλη διαδικασία συμμόρφωσης με τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις που θέτει το οικολογικό σήμα.

Σχήμα 10.10: Βαθμολογία Εταιρειών όσον αφορά το κόστος του όλου εγχειρήματος

Πίνακας 10.8: Μέσοι όροι των απαντήσεων των Εταιρειών σε κλίμακα 1-5 και τυπικές αποκλίσεις σχετικά με κόστος του όλου εγχειρήματος σε διάφορες κατηγορίες

ΕΙΔΗ ΚΟΣΤΟΥΣ	Μέσος όρος	Τυπικές αποκλίσεις
Κόστος επενδύσεων	1,33	1,23
Κόστος συμβουλευτικών υπηρεσιών	2,14	1,64
Κόστος πιστοποίησης	3,54	1,11
Κόστος βοηθητικού υλικού	1,40	0,85
Κόστος προσωπικού	1,89	1,81
Κόστος εκπαίδευσης	0,90	1,09

Χρηματοδότηση

Από τις επτά εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα, οι πέντε χρηματοδοτήθηκαν από το Υπουργείο Ανάπτυξης ή το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Οι εταιρείες Viochrom, International ilios Kotachem απάντησαν ότι δεν έτυχαν χρηματοδότησης από κάποιον φορέα.

Πίνακας 10.9: Φορέας και ποσοστό χρηματοδότησης που έτυχαν οι Ελληνικές εταιρείες για το οικολογικό σήμα

Εταιρείες	Φορέας Χρηματοδότησης	Ποσοστό (%) Χρηματοδότησης
Berling	Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε	50
Morris	ΥΠ.ΑΝΑ	60
Viochrom	-	-
Ideal Strom	ΥΠ.ΑΝΑ	50
Evrostrom	ΥΠ.ΑΝΑ	45
Gallop	ΥΠ.ΑΝΑ – Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε	100
International ilios Kotachem	-	-

Συνεργασία με ΑΣΑΟΣ – Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε

Σε ερώτηση της έρευνας για το αν το αρμόδιο όργανο για το οικολογικό σήμα στην Ελλάδα «ΑΣΑΟΣ» (Ανώτατο Συμβούλιο Οικολογικής Σήμανσης) και το αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος συνεργάστηκαν και βοήθησαν στην όλη διαδικασία παρέχοντας πληροφορίες, ενημέρωση, έντυπο υλικό, καθοδήγηση και διαφημίζοντας τα προϊόντα των εταιρειών που βραβεύτηκαν, οι εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα, όλες οι επιχειρήσεις απάντησαν θετικά.

Χρόνος Ελέγχου, Επαλήθευσης, Διαπίστευσης από τους αρμόδιους φορείς

Ο χρόνος που χρειάστηκε από την στιγμή της κατάθεσης των απαραίτητων δικαιολογητικών στον ΑΣΑΟΣ μέχρι και την τελική απονομή του σήματος, ήταν μεγαλύτερος από 2 - 3 μήνες.

10.6. Μετά την απονομή του οικολογικού σήματος – Οφέλη

Σε αυτό το κεφάλαιο εξετάστηκαν τα οφέλη ή ζημιές που αποκόμισαν οι Ελληνικές Εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα από την απονομή του Κοινοτικού Σήματος σε προϊόν/τα τους.

Χρόνος μετά την απονομή

Το χρονικό διάστημα που έχει περάσει από τότε που απονεμήθηκε το οικολογικό σήμα σε προϊόντα των εταιρειών είναι 1 χρόνος για τα 47 από τα 48 Ελληνικά προϊόντα που έχει απονεμηθεί το σήμα και 4 χρόνια για το προϊόν με την εμπορική ονομασία «Petite», της εταιρείας Berling.

Οφέλη

Όλες οι εταιρείες απάντησαν ότι θα ανανεώσουν την σύμβαση για τη χρήση της οικονομαργαρίτας στα προϊόντα τους.

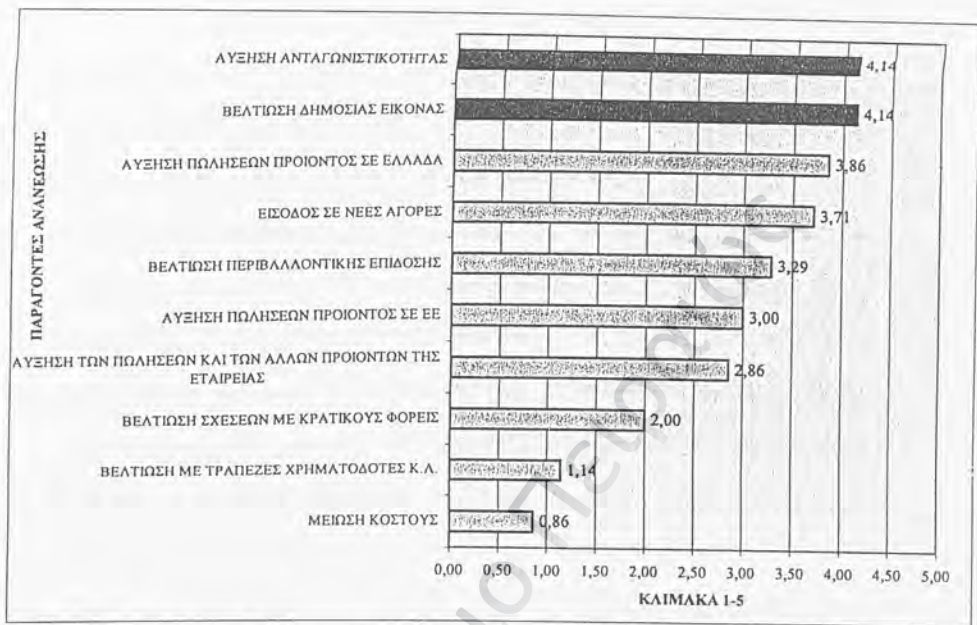
Τα κυριότερα οφέλη, όπως φαίνεται και στο Σχήμα 10.11, που αποκόμισαν οι εταιρείες από την οικοσήμανση έχουν να κάνουν με παράγοντες που σχετίζονται με την αγορά όπως η *αύξηση της ανταγωνιστικότητας* και η *βελτίωση της δημόσιας εικόνας* (παρουσιάζει τη μικρότερη τυπική απόκλιση), ενώ οικονομικοί παράγοντες όπως η *μείωση του κόστους* ή η *βελτίωση των σχέσεων με χρηματοδότες κλπ.*, δεν φαίνεται να απέδωσαν οφέλη στην εταιρεία. Από την άλλη μεριά, η *αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων στην Ελληνική αγορά* και η *είσοδος σε νέες αγορές* φαίνεται να ήταν σημαντικά οφέλη για τις Ελληνικές εταιρείες.

Οι μέσοι όροι των απαντήσεων που δώσανε οι εταιρείες όσον αφορά τους κυριότερους λόγους ανανέωσης της οικοσήμανσης και οι τυπικές αποκλίσεις αυτών παρουσιάζονται στον Πίνακα 10.10.

Έλεγχος από τον ΑΣΑΟΣ

Στο διάστημα από την απονομή του οικολογικού σήματος στις εταιρείες, ο οργανισμός ΑΣΑΟΣ έχει κάνει έλεγχο σε δύο μόνο εταιρείες (Berling, Viochrom) για τυπικούς λόγους.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Σχήμα 10.11: Βαθμολογία Εταιρειών σε κλίμακα 1-5 σχετικά με τους κυριότερους λόγους όσον αφορά την ανανέωση της οικοσήμανσης

Πίνακας 10.10: Μέσοι όροι των απαντήσεων των Εταιρειών σε κλίμακα 1-5 και τυπικές αποκλίσεις σχετικά με τους λόγους ανανέωσης της οικοσήμανσης στα προϊόντα τους

Κριτήρια ανανέωσης	Μέσοι όροι	Τυπικές αποκλίσεις
Αύξηση πωλήσεων του προϊόντος σε Ελλάδα	3,86	1,355
Αύξηση πωλήσεων του προϊόντος σε ΕΕ	3,00	1,604
Αύξηση των πωλήσεων και των άλλων προϊόντων της εταιρείας	2,86	1,807
Βελτίωση σχέσεων με τράπεζες χρηματοδότες κ.α.	1,14	1,245
Βελτίωση της δημόσιας εικόνας της εταιρείας	4,14	0,833
Βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης της εταιρείας	3,29	1,666
Αύξηση ανταγωνιστικότητας	4,14	1,355
Βελτίωση σχέσεων με τους κρατικούς φορείς (Νομοθεσία κλπ)	2,00	1,604
Μείωση κόστους	0,86	0,639
Είσοδος σε νέες αγορές	3,71	1,385

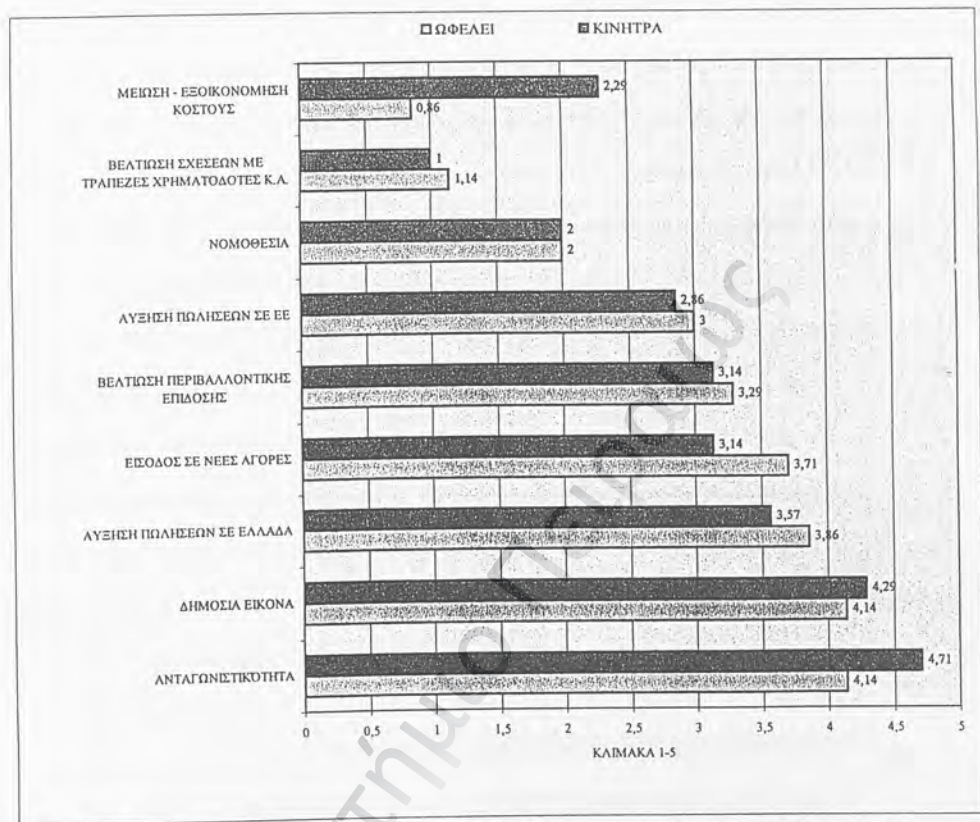
Σύγκριση κινήτρων και ωφελειών από την εφαρμογή της οικοσύμμανσης

Στον Πίνακα 10.11 παρουσιάζονται (κατά σειρά αξιολόγησης) τα σημαντικότερα κίνητρα που ώθησαν τις επιχειρήσεις στην εφαρμογή της οικοσύμμανσης καθώς και τα σημαντικότερα οφέλη που διαπίστωσαν από την εφαρμογή του. Στο Σχήμα 10.12 απεικονίζεται γραφικά η σύγκριση μεταξύ κινήτρων και ωφελειών.

- Παρατηρείται ότι υπάρχει συμφωνία κινήτρων και ωφελειών στα θέματα της απόκτησης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και βελτίωσης της δημόσιας εικόνας. Τα θέματα αυτά είναι πρώτα στην αξιολόγηση.
- Η αύξηση των πωλήσεων των πιστοποιημένων προϊόντων στην αγορά της Ελλάδας έρχεται αμέσως μετά στην σειρά αξιολόγησης τόσο όσον αφορά τα κίνητρα για την εισαγωγή της οικοσύμμανσης όσο και από τα οφέλη που αποκόμισαν οι επιχειρήσεις από την χρήση του οικολογικού σήματος.
- Όσον αφορά την είσοδο σε νέες αγορές, την βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης, την αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων στην ΕΕ, την συμμόρφωση με την νομοθεσία – βελτίωση σχέσεων με κρατικούς φορείς και την βελτίωση των σχέσεων με χρηματοδότες, τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, παρατηρείται μια ταύτιση κινήτρων – ωφελειών.
- Τέλος, διαπιστώνεται, ότι ενώ η εξοικονόμηση κόστους αποτελεί ένα κίνητρο για τις επιχειρήσεις υπέρ της οικοσύμμανσης, δεν αποτέλεσε σημαντικό όφελος για τις επιχειρήσεις και έτσι παρουσιάζεται τελευταίο κατά σειρά αξιολόγησης των ωφελειών από την χρήση του οικολογικού σήματος.

Πίνακας 10.11: Σύνκριση κινήτρων και ωφελειών από την εφαρμογή της οικοστημανίας κατά σειρά αξιολόγησης

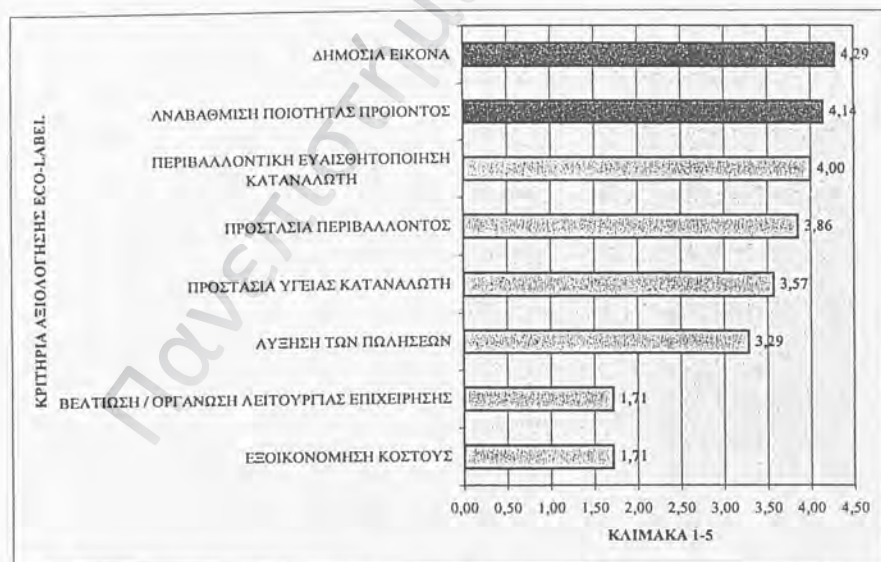
ΟΦΕΛΗ	ΚΙΝΗΤΡΑ
1. ΑΥΞΗΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	1. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ
2. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ	2. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
3. ΑΥΞΗΣΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ	3. ΑΥΞΗΣΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ
4. ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΕ ΝΕΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	4. ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΕ ΝΕΕΣ ΑΓΟΡΕΣ
5. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	5. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
6. ΑΥΞΗΣΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΕ ΒΕ	6. ΑΥΞΗΣΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΕ ΒΕ
7. ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	7. ΕΘΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ
8. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΚΡΑΤΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ (Συμμόρφωση νομοθεσίας κ.α)	8. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
9. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΜΕ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΣ Κ.Α.	9. ΑΙΔΙΤΗΕΙΣ ΠΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ
10. ΜΕΙΩΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ	10. ΕΜΜΕΔΕΣ ΠΙΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
	11. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΡΑΠΕΖΕΣ, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΣ Κ.Α

Σχήμα 10.12: Σύγκριση κινήτρων και ωφελειών από την εφαρμογή της οικοσήμανσης σε Ελληνικά προϊόντα

10.7. Συνολική Αξιολόγηση του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος

Στην έρευνα ζητήθηκε από τις Ελληνικές Επιχειρήσεις να αξιολογήσουν σε κλίμακα από 1-5 το Κοινοτικό Οικολογικό Σήμα σχετικά με την συμβολή του ως προς μερικές βασικές παραμέτρους του. Οι εκτιμήσεις των εταιρειών απεικονίζονται γραφικά στο Σχήμα 10.13, όπου παρατηρείται να αξιολογούν πολύ υψηλά τις περισσότερες παραμέτρους, με υψηλότερες την *Δημόσια Εικόνα της εταιρείας*, και την *Αναβάθμιση της ποιότητας του προϊόντος*. Οι επιχειρήσεις κατανοούν ότι με την παρουσία όλο και περισσότερων οικολογικών προϊόντων αυξάνεται η *Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των καταναλωτών*. Όσον αφορά την συμβολή του, στην *Εξοικονόμηση κόστους* και στην *Βελτίωση Οργάνωσης λειτουργίας της επιχείρησης* φαίνεται να μην ήταν σημαντική. Στον Πίνακα 10.12, παρουσιάζονται οι μέσοι όροι των απαντήσεων που δόθηκαν από τις Ελληνικές Εταιρείες και οι τυπικές αποκλίσεις, που παρουσιάζονται σχετικά χαμηλές (συμφωνία στις απαντήσεις των εταιρειών).

Σχήμα 10.13: Αξιολόγηση του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος από τις Ελληνικές Εταιρείες σχετικά με την συμβολή του σε ορισμένες παραμέτρους.

Πίνακας 10.12: Μέσοι όροι των απαιτήσεων των εταιρειών σε κλίμακα 1-5 όσον αφορά την Δξιολόγηση του Eco – Label σχετικά με την συμβολή του σε ορισμένες παραμέτρους

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΤΥΠΙΚΕΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΙΣ
1	Στην προστασία του περιβάλλοντος	3,86	1,125
2	Στην αναβάθμιση της ποιότητας του προϊόντος	4,14	0,833
3	Στην Εξοικονόμηση κόστους για την εταιρεία	1,71	0,881
4	Στην βελτίωση / οργάνωση λειτουργίας επιχείρησης	1,71	0,700
5	Στην προστασία της υγείας του καταναλωτή	3,57	1,050
6	Στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του καταναλωτή	4,00	0,756
7	Στην δημόσια εικόνα της εταιρείας	4,29	0,700
8	Στην αύξηση των πωλήσεων	3,29	1,278

Λόγος Οφέλους – Κόστους

Οι υπεύθυνοι των εταιρειών κλήθηκαν να εκτιμήσουν τον ακριβή λόγο οφέλους κόστους από την απονομή του οικολογικού σήματος στο/α προϊόν/τα τους, αλλά δεν μπορούσαν να απαντήσουν γιατί οι απονομές πραγματοποιήθηκαν για όλες τις εταιρείες το έτος 2001 (με εξαίρεση την εταιρεία Berling όπου ένα προϊόν της βραβεύτηκε το 1998), και έτσι δεν είχαν διαθέσιμα τέτοιου είδους στοιχεία.

Όταν ζητήθηκε να εκτιμήσουν αν ο λόγος είναι θετικός ή αρνητικός οι έξι από τις επτά εταιρείες απάντησαν ότι είναι θετικός, ενώ μια εταιρεία απάντησε ότι είναι αρνητικός γιατί δεν ήταν ικανοποιητικές οι πωλήσεις για το προϊόν.

Επέκταση της οικοσήμανσης και σε άλλα προϊόντα της εταιρείας

Στην ερώτηση αν σκοπεύουν να επεκτείνουν την οικοσήμανση και σε άλλα προϊόντα της εταιρείας τους απάντησαν:

- *Βιομηχανίες Στραμάτων*: **Όχι**, γιατί τα προϊόντα που έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα καλύπτουν σχεδόν το 80% της παραγωγικής διαδικασίας και είναι υπεραρκετά.
- *Βιομηχανίες Χρωμάτων*: **Ναι**, ευελπιστούν ότι το οικολογικό σήμα θα γίνει πιο γνωστό και θα αυξηθούν τα οφέλη για την εταιρεία.
- *Βιομηχανία Πλ. Πιάτων*: **Ναι**, γιατί ήταν θετικός ο λόγος οφέλους – κόστους.
- *Κλωστοϋφαντουργία*: **Ναι**, γιατί αυξήθηκαν οι πωλήσεις.

Σύσταση σε άλλες εταιρείες για Κοινοτικό Οικολογικό Σήμα

Και οι επτά εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν ότι θα συστήνανε σε άλλη εταιρεία να πιστοποιήσει κάποιο/α προϊόν/τα της με το Κοινοτικό Οικολογικό Σήμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Γενικά συμπεράσματα για την οικοσήμανση

- Η οικοσήμανση αποτελεί ένα εργαλείο περιβαλλοντικής πολιτικής που πιστοποιεί ότι συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες έχουν όσο το δυνατόν λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον, καθ' όλη την διάρκεια του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών, μέχρι την τελευταία φάση της «ζωής» του προϊόντος όπου αυτό διατίθεται σαν απόβλητο στο περιβάλλον. Η οικοσήμανση μπορεί να συμβάλλει στην αύξηση της αειφόρου κατανάλωσης, καθώς και στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής των χωρών για μια αειφόρο ανάπτυξη.
- Η πρώτη φορά που θεσπίζεται η «έννοια» της οικοσήμανσης σε παγκόσμιο επίπεδο είναι το 1977 στην Γερμανία με την δημιουργία του οικολογικού σήματος “Blue Angel”. Το πρώτο πολυεθνικό οικολογικό σήμα “Nordic Swan” θεσπίστηκε το 1989 στις Σκανδιναβικές χώρες. Στις αρχές των 2 παραπάνω οικολογικών σημάτων βασίστηκε το Κοινοτικό Οικολογικό Σήμα EU Eco – Label, που δημιουργήθηκε το 1992 με τον κανονισμό 880/92/ΕΟΚ. Μέχρι σήμερα υπάρχουν πάνω από 26 οικολογικά σήματα σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Τα οικολογικά σήματα πιστοποιούν ότι προϊόντα / υπηρεσίες έχουν μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε όλη την διάρκεια ζωής τους και παρέχουν τις σχετικές πληροφορίες, στοχεύουν σε αλλαγή της καταναλωτικής συμπεριφοράς των καταναλωτών ώστε να δείχνουν προτίμηση σε περιβαλλοντικά φιλικά προϊόντα, στηρίζονται στην εθελοντική συμμετοχή των εταιρειών – επιχειρήσεων αλλά προβλέπουν υποχρεωτικές διαδικασίες,

θεωρούνται γενικότερα σαν ένα αποδεκτό χαρακτηριστικό της ποιότητας των προϊόντων / υπηρεσιών (trade – mark).

- Για την ανάπτυξη των οικολογικών σημάτων εμπλέκονται πολλοί φορείς: Καταναλωτές, Βιομηχανία, Εμπόριο, Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, Κυβερνήσεις κ.α.
- Τα βασικά βήματα που χαρακτηρίζουν τη γενική διαδικασία των οικολογικών σημάτων είναι τα εξής: 1) Καθορισμός κατηγοριών προϊόντων (αποτελεί το βασικότερο βήμα) , 2) Διαμόρφωση περιβαλλοντικών κριτηρίων απονομής, 3) Διαδικασία αναθεώρησης και επανεξέτασης κριτηρίων, 4) Τελικός καθορισμός κριτηρίων, 5) Υποβολή αίτησης στον αρμόδιο φορέα, 6) Έλεγχος και επαλήθευση (πιστοποίηση), 7) Απονομή σήματος, 8) Χρήση σήματος, 9) Προώθηση / διαφήμιση του σήματος.

Το Κοινωνικό Οικολογικό Σήμα EU Eco - Label

- Σύμφωνα με το 6^ο Πρόγραμμα Δράσης της Κοινότητας και την στρατηγική για μια Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων, το EU Eco – Label αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία της περιβαλλοντικής πολιτικής της Κοινότητας για την επιτάχυνση της πορείας προς μια *αειφόρο κατανάλωση και παραγωγή*.
- Η πορεία του Κοινωνικού Οικολογικού Σήματος τα 9 χρόνια της λειτουργίας είναι ανοδική, ειδικότερα τα 2-3 τελευταία χρόνια, αλλά ακόμα δεν έχει φτάσει σε ικανοποιητικό βαθμό. Παρατηρείται μια ανομοιογένεια της επιτυχίας του από χώρα σε χώρα, γεγονός που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην συμπεριφορά των τοπικών αρχών της κάθε χώρας (Αρμόδιων Υπουργείων, Αρμόδιων Φορέων κλπ). Το κλειδί της επιτυχίας του σήματος

αποτελούν οι επιλογές των κατηγοριών προϊόντων που θεσπίζονται κριτήρια, καθώς και οι πόροι που χρησιμοποιούνται από κάθε κράτος για το οικολογικό σήμα (ανθρώπινο δυναμικό, χρηματικά ποσά κ.α.)

- Μέχρι σήμερα έχουν θεσπιστεί οικολογικά κριτήρια για 19 κατηγορίες προϊόντων. Το σήμα έχει απονεμηθεί σε 124 διαφορετικές εταιρείες και σε 562 προϊόντα. Η πιο πετυχημένη κατηγορία προϊόντων είναι τα «Χρώματα – Βερνίκια» που συγκεντρώνει το 31,10% των απονομών, ενώ το 75% των συνολικών απονομών σε προϊόντα συγκεντρώνεται σε 4 μόνο χώρες: Ιταλία, Σουηδία, Γαλλία, Δανία.
- Πολλά από τα προβλήματα όσον αφορά την πορεία και την επιτυχία του σήματος, έχουν επισημανθεί και έχουν ληφθεί υπόψη στον αναθεωρημένο κανονισμό 1980/2000 για το οικολογικό σήμα, όπως η μείωση των φόρων, η βελτίωση της ενημέρωσης των καταναλωτών / κατασκευαστών / εμπόρων, η βέλτιστη χρήση των πόρων που χρησιμοποιούνται για το οικολογικό σήμα, η βελτίωση της διαφάνειας των διαδικασιών. Από την στιγμή που άρχισε να ισχύει ο αναθεωρημένος κανονισμός 1980/2000 (την 17^η Ιουλίου 2000) παρατηρείται σαφέστατα μια βελτίωση της πορείας του σήματος, όσον αφορά τουλάχιστον τις απονομές.
- Σύμφωνα με το Ζετές (2002-2004) πρόγραμμα εργασίας της Κοινότητας για το οικολογικό σήμα, οι κυριότεροι στόχοι συνοψίζονται στα εξής:
-Πολιτική και Στρατηγική: Ανάπτυξη του συστήματος και ενσωμάτωση του οικολογικού σήματος στις πολιτικές που σχετίζονται με την αιεφόρο κατανάλωση.

-Καθορισμός κατηγοριών προϊόντων: Καθορισμός εντός πενταετίας 25-30 κατηγοριών προϊόντων, ικανών να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των κατασκευαστών, καταναλωτών, εμπόρων λιανικής πωλήσεως.

Εμπορία προαγωγή: Ετήσια αύξηση κατά 25% του αριθμού των ειδών που φέρει το σήμα. Προβολή του σήματος τουλάχιστον στα δύο τρίτα των κρατών - μελών. Συνεχής ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων για το σήμα και τις σχετικές εξελίξεις. Άνω του ημίσεως των Ευρωπαίων θα πρέπει να γνωρίζει το σήμα.

Άμεσος και έμμεσος αντίκτυπος: Ενημέρωση των υπευθύνων των Δημοσίων προμηθειών για την δυνατότητα χρήσης των κριτηρίων του σήματος στις οικείες υποβολής προσφορών. Ανάπτυξη του ρόλου των κριτηρίων του σήματος ως μέτρο σύγκρισης περιβαλλοντικών επιδόσεων.

Συνεργασία και συντονισμός: Ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ του Κοινοτικού σήματος και των άλλων οικολογικών σημάτων των κρατών - μελών.

Χρηματοδότηση: Προγραμματισμός της μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης του συστήματος, εξασφαλίζοντας την αποδοτικότερη δυνατή χρήση των πόρων.

Η πορεία του σήματος στην Ελλάδα

- Η πορεία του σήματος στην Ελλάδα σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη είναι σε καλό σημείο. Μέχρι σήμερα η Ελλάδα έρχεται στην 5^η θέση (από τις 18 χώρες που συμμετέχουν στο EU Eco-Label) όσον αφορά τον αριθμό των εταιρειών που προϊόν/τα έχουν απονεμηθεί με το οικολογικό σήμα. Ο αριθμός των εταιρειών είναι εννέα (9) ενώ το σύνολο των απονεμημένων Ελληνικών προϊόντων είναι 48.

Όσον αφορά την διείσδυση των κατηγοριών προϊόντων η Ελλάδα έρχεται στην 5^η θέση με 4 κατηγορίες προϊόντων. Οι 4 κατηγορίες που έχει απονεμηθεί το σήμα είναι: Χρώματα Βερνίκια (4 εταιρείες), Πλ. Πιάτων (1 εταιρεία), Στρώματα (3 εταιρείες), Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα (1 εταιρεία). Στις κατηγορίες προϊόντων Στρώματα και Πλ. Πιάτων τα προϊόντα των Ελληνικών Εταιρειών καλύπτουν το 98% και το 100% των απονεμημένων προϊόντων αντίστοιχα σε αυτές τις κατηγορίες σε επίπεδο ΕΕ.

- Για την προώθηση του σήματος στην Ελλάδα, τόσο ο αρμόδιος οργανισμός «ΑΣΑΟΣ», όσο και κρατικοί φορείς έχουν προβεί σε διάφορες ενέργειες. Η Ελλάδα, μέσω του «ΑΣΑΟΣ», ανέλαβε τις μελέτες δημιουργίας περιβαλλοντικών κριτηρίων για την κατηγορία προϊόντων «Στρώματα», ενώ εξετάστηκε η προώθηση του σήματος στον τουριστικό τομέα, εστιάζοντας στα ξενοδοχεία και η πιθανότητα προώθησης του σήματος μέσω των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Αξιοσημείωτο είναι ότι για τις 3 (Στρώματα, Χρώματα – Βερνίκια, Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα), από τις 4 κατηγορίες προϊόντων που απονεμήθηκε το σήμα στην Ελλάδα είχαν γίνει ανάλογες ενέργειες προώθησης ύστερα από έρευνα που εκπονήθηκε, ενώ οι ενέργειες προώθησης που έγιναν για τα «Υποδήματα» δεν έφεραν ακόμα αποτελέσματα.
- Προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση στην Ελλάδα, θα πρέπει ο «ΑΣΑΟΣ» να προβεί σε περισσότερες ενέργειες με σκοπό να δώσει περισσότερα κίνητρα στους κατασκευαστές, να διευκολύνει την διαδικασία αίτησης (χρησιμοποιώντας Εθνικούς Οργανισμούς όπως το ΕΛΚΕΔΕ για τις δοκιμές κ.α.), να διευρύνει την συνεργασία με ακαδημαϊκά ιδρύματα, εταιρείες συμβούλων για την εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων για την προώθηση

της οίκο – μαργαρίτας στην χώρα, να ενισχύσει τους δεσμούς μεταξύ του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος και των άλλων περιβαλλοντικών σχημάτων (ISO 14001, EMAS), να παρακολουθούνται και να ενθαρρύνονται οι εν δυνάμει υποψήφιες Εταιρείες που πληρούν σε μεγάλο βαθμό τις απαιτήσεις του σήματος κ.α..

Αξιολόγηση κόστους ωφελειών από την εφαρμογή του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος "Eco Label" σε Ελληνικά προϊόντα

Βασικός στόχος της έρευνας ήταν η καταγραφή των απόψεων των Ελληνικών Βιομηχανιών των οποίων τα προϊόντα έχουν διαπιστευτεί με το Ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα Eco-Label, σχετικά με την απόφαση τους να υιοθετήσουν ένα τέτοιο σήμα για τα προϊόντα τους, τις τυχόν δυσκολίες και αδυναμίες που εντόπισαν, καθώς και τα οφέλη που αποκόμισαν από το όλο εγχείρημα. Η έρευνα έγινε με την συμπλήρωση ειδικού ερωτηματολογίου με την διαδικασία της προσωπικής συνέντευξης κατόπιν συνεννόησης με τους υπεύθυνους των εταιρειών. Είναι η πρώτη φορά που επιχειρείται μια τέτοια έρευνα στην Ελλάδα και δεν βρέθηκαν ανάλογες μελέτες ούτε σε επιχειρήσεις άλλης Ευρωπαϊκής χώρας.

Από τις 9 εταιρείες οι 2 αρνήθηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα και γενικότερα παρουσιάστηκαν πολλές δυσκολίες στην συμπλήρωση των ερωτηματολογίων καθώς οι αρμόδιοι δεν ήταν πολύ συνεργάσιμοι.

Το δείγμα της έρευνας είναι μικρό (αποτελείται από τις 7 εταιρείες που ανήκουν σε διαφορετικούς κλάδους παραγωγικής διαδικασίας), για αυτό τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ενδεικτικά όσον αφορά την συμπεριφορά των Ελληνικών εταιρειών απέναντι στο EU Eco – Label.

Τα κυριότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνα μπορούν να συνοψιστούν στις παρακάτω κατηγορίες:

- **Ταυτότητα – Γενικά στοιχεία των Επιχειρήσεων**

Οι Ελληνικές Επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα ανήκουν στις ΜΜΕ, αφού ο αριθμός των εργαζομένων τους κυμαίνεται από 25-105, ο μέσος ετήσιος τζίρος των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα για το χρονικό διάστημα 2000–2001, κυμαίνεται από 1,5 – 4 δις δρχ. Σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις είναι πιστοποιημένες με το πρότυπο ποιότητας ISO 9001/9002 (7 από τις 9).

- **Κίνητρα – Πιέσεις**

Τα σημαντικότερα κίνητρα για τη συμμετοχή των Ελληνικών Εταιρειών στην διαδικασία της οικοσήμανσης αποτέλεσαν αυτά που σχετίζονται με την αγορά. Ως πιο σημαντικά θεωρούνται η *Απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος*, η *Βελτίωση της δημόσιας εικόνας της εταιρείας τους* και η *Αύξηση των πωλήσεων στην Ελλάδα* κατά σειρά αξιολόγησης, ενώ αντιθέτως η *Αύξηση των πωλήσεων στην ΕΕ*, δεν φαίνεται να αποτελεί σημαντικό κίνητρο, γεγονός που οφείλεται στο ότι οι Εταιρείες προς το παρόν δεν εξάγουν σε μεγάλο ποσοστό τα προϊόντα τους. Τα οικονομικά κίνητρα (*Εξοικονόμηση κόστους*, *Βελτίωση σχέσεων με τράπεζες, χρηματοδότες*) εμφανίζονται σε χαμηλότερες θέσεις.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας παρατηρήθηκε, ότι οι διάφοροι φορείς (τράπεζες, πελάτες, επενδυτές, ασφαλιστικές εταιρείες, χρηματοδότες) που εμπλέκονται με μια επιχείρηση, δεν ενδιαφέρονται για τα «*περιβαλλοντικά κριτήρια*» του προϊόντος αλλά αντίθετα δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στην «*ποιότητα των προϊόντων*». Αυτό όπως θα δούμε στην επόμενη παράγραφο αποτελεί και τον σημαντικότερο

αποτρεπτικό παράγοντα για μια εταιρεία να μην λάβει μέρος στην διαδικασία της οικοσήμανσης.

- **Αποτρεπτικοί Παράγοντες – Αντικίνητρα**

Ο κυριότερος αποτρεπτικός παράγοντας για να μην εμπλακεί μια επιχείρηση στην διαδικασία της οικοσήμανσης, είναι ότι ακόμα στην Ελλάδα δεν είναι ανεπτυγμένη η *περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των καταναλωτών*, ενώ και η *ενημέρωση για το οικολογικό σήμα είναι ελλιπής*. Για αυτόν τον λόγο όπως αναφέραμε και παραπάνω θα πρέπει να ληφθούν μέτρα κυρίως από τον ΑΣΑΟΣ όσο και από Κρατικούς Φορείς, NGOs, Βιομηχανίες για την περαιτέρω προώθηση του σήματος.

- **Διαδικασία εφαρμογής του EU Eco – Label στις Ελληνικές Επιχειρήσεις**

Σε γενικές γραμμές, η διαδικασία εφαρμογής του σήματος στις Ελληνικές Επιχειρήσεις δεν παρουσίασε ιδιαίτερες δυσκολίες, ενώ η πιστοποίηση των εταιρειών με το πρότυπο ποιότητας ISO 9001/9002 διευκόλυνε το όλο εγχείρημα. Το χρονικό διάστημα που απαιτήθηκε, για να συμμορφωθούν με τα οικολογικά κριτήρια κυμάνθηκε από 6-12 μήνες που είναι περίπου το ίδιο που απαιτείται για την εισαγωγή ενός Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ). Όλα τα προϊόντα (εκτός από 1) που πιστοποιήθηκαν με το σήμα ήταν «νέα» στην αγορά. Από τις 7 εταιρείες μόνο οι 3 χρειάστηκε να κάνουν αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία που αφορούν κυρίως *την συσκευασία και τις πρώτες ύλες*.

- **Συνεργασία με τα αρμόδια κρατικά όργανα (ΑΣΑΟΣ, Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ κ.α)**

Η συνεργασία με τα αρμόδια κρατικά όργανα όσον αφορά την παροχή πληροφοριών, την καθοδήγηση, την χρηματοδότηση από προγράμματα, καθώς και την διαφήμιση

φάνηκε να είναι σε καλά επίπεδα, γεγονός που είναι ενθαρρυντικό για την περαιτέρω ανάπτυξη του σήματος στην Ελλάδα. Αλλά θα πρέπει να γίνουν περισσότερες προσπάθειες από τον ΑΣΑΟΣ για την διευκόλυνση της διαδικασίας αίτησης με σκοπό να μειωθεί ο χρόνος από την καταβολή της αίτησης μέχρι την τελική απονομή. Ο χρόνος αυτός για τις Ελληνικές επιχειρήσεις ήταν μεγαλύτερος από 2-3 μήνες που προτείνει ως όριο ο Κανονισμός 1980/2000.

- **Κόστους του όλου εγχειρήματος**

Σε ότι αφορά το κόστος του όλου εγχειρήματος, δεν προέκυψαν ακριβή αποτελέσματα σε χρηματικές μονάδες, φαίνεται πάντως ότι εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το μέγεθος της επιχείρησης και τα προϊόντα που παράγει και το αν χρησιμοποιήθηκαν εξωτερικοί σύμβουλοι ή όχι. Το υψηλότερο κόστος ήταν το *κόστος πιστοποίησης*, ενώ δεύτερο σε σημαντικότητα εμφανίζεται το *κόστος των συμβουλευτικών υπηρεσιών*, παρόλο που δύο εταιρείες δεν χρησιμοποίησαν.

- **Οφέλη**

Όλες οι εταιρείες απάντησαν ότι θα ανανεώσουν την σύμβαση για τη χρήση της οικόμαργαρίτας στα προϊόντα τους, γεγονός που φανερώνει την θετική επίδραση που είχε για αυτές.

Τα κυριότερα αντιληπτά οφέλη για τις επιχειρήσεις έχουν να κάνουν με παράγοντες που σχετίζονται με την αγορά όπως η *αύξηση της ανταγωνιστικότητας* και η *βελτίωση της δημόσιας εικόνας*. Αντιθέτως σε θέματα ευνοϊκών χρηματοδοτήσεων, μείωσης κόστους και προστίμων (οικονομικοί παράγοντες), το όφελος για τις επιχειρήσεις ήταν μικρό έως ελάχιστο. Σημαντικό όφελος φαίνεται να ήταν και η *αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων στην Ελληνική αγορά* και η *είσοδος σε νέες*

αγορές, ενώ στα αμιγώς περιβαλλοντικά θέματα (βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης) δεν φαίνεται να είχε κάποια σοβαρή θετική επίδραση.

- **Σύγκριση Κινήτρων Ωφελειών**

Παρατηρείται ότι υπάρχει συμφωνία κινήτρων και ωφελειών με σημαντικότερα κατά σειρά αξιολόγησης τα θέματα της απόκτησης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και βελτίωσης της δημόσιας εικόνας. Τέλος, διαπιστώνεται, ότι ενώ η εξοικονόμηση κόστους αποτελεί ένα κίνητρο για τις επιχειρήσεις υπέρ της οικοσήμανσης, δεν αποτέλεσε σημαντικό όφελος για τις επιχειρήσεις και έτσι παρουσιάζεται τελευταίο κατά σειρά αξιολόγησης των ωφελειών από την χρήση του οικολογικού σήματος.

- **Συνολική Αξιολόγηση του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος**

Οι 6 από τις 7 εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν ότι ο λόγος οφέλους / κόστους από την απονομή του οικολογικού σήματος σε προϊόντα τους είναι θετικός, ενώ και οι 7 εταιρείες δηλώσανε ότι θα συστήνανε σε άλλες εταιρείες να πιστοποιήσουν προϊόντα τους με το σήμα. Σε ερώτηση της έρευνας για το αν θα επεκτείνουν το οικολογικό σήμα σε άλλα προϊόντα τους απάντησαν όλες θετικά εκτός από τις βιομηχανίες στρωμάτων που τα πιστοποιημένα προϊόντα καλύπτουν είδη το 80% και είναι υπεραρκετά. Σαν γενικό συμπέρασμα προκύπτει ότι και οι 7 εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα βαθμολόγησαν πολύ υψηλά το Κοινοτικό Οικολογικό Σήμα με υψηλότερη την συνεισφορά του στην βελτίωση της *Δημόσιας εικόνας της εταιρείας* και στην *Αναβάθμιση της ποιότητας του προϊόντος*. Οι επιχειρήσεις κατανοούν ότι με την παρουσία όλο και περισσότερων οικολογικών προϊόντων αυξάνεται η *Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των καταναλωτών*, ενώ η συμβολή του στην *Εξοικονόμηση του κόστους* και στην *Βελτίωση Οργάνωσης λειτουργίας*

της *επιχείρησης* είναι ελάχιστη. Οι εταιρείες ευελπιστούν ότι το οικολογικό σήμα θα γίνει ευρύτερα γνωστό και θα αυξηθούν τα οφέλη για αυτές.

Εν κατακλείδι παρατηρούμε ότι οι Ελληνικές Επιχειρήσεις αξιολογούν πολύ θετικά την οίκο-μαργαρίτα και ότι τα οφέλη σε σχέση με τα κόστη είναι πολύ περισσότερα. Τα κυρίως προβλήματα που παρουσιάζονται από τις Ελληνικές Επιχειρήσεις όσον αφορά το Κοινοτικό Οικολογικό Σήμα εστιάζονται στα παρακάτω:

- μη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση καταναλωτών
- ελλιπής ενημέρωση για την οίκο - μαργαρίτα,
- υψηλά κόστη πιστοποίησης,
- μη απλούστευση των διαδικασιών (μεγάλος χρόνος πιστοποίησης κ.α.),

και σε γενικές γραμμές ταυτίζονται με τα γενικότερα προβλήματα που έχουν εντοπιστεί και έχουν προταθεί λύσεις, τόσο στον αναθεωρημένο Κανονισμό 1980/2000, όσο και στις έρευνες που έχουν γίνει για την προώθηση του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος σε χώρες της ΕΕ.

Αναμένεται να δούμε αν τα Αρμόδια Κρατικά Όργανα (ΑΣΑΟΣ, Υ.Π.Ε.ΧΩ.ΔΕ κ.α.), θα κινηθούν προς την λήψη των κατάλληλων εκείνων μέτρων (βλ. Η πορεία του σήματος στην Ελλάδα) για την ανάπτυξη και προώθηση του σήματος στην Ελλάδα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Allan Astrup Jensen John Elkington Kim Christiansen Leif Hoffmann Birgitte T. Moller Anders Schmidt Franceska van Dijk, 1997, "Life Cycle Assessment (LCA) A guide to approaches, experiences and information sources",
2. Consoli et al. (1993) (SETAC – Society for Environmental Toxicology and applied Chemistry) "Guidelines for Life-Cycle Assessment: A "Code of Practice""
3. Eco Label Activities Report 2001 "Report on the Activities of the EU Eco - Label Helpdesk in 2001"
4. European Commission, Brussels-Luxembourg, 1999, " Caring For Our Future, Actions for Europe' s Environment"
5. Group des Sages, 1995, "Guidelines for the application of Life-Cycle Assessment in the EU Eco-Label award scheme"
6. IEFE (Environmental Department, Bocconi University), ICEM-CEEM (Impulse Centre for Environmental Management Vlerick Leuven Gent Management School, and Centre for Environmental Economics and Management Faculty of Economics and Management, University of Gent), February 1998, "Project for the Promotion and the Diffusion of the EU Eco – Label in Italy and the Benelux"
7. OCDE/GD (1997)105 Paris, "Eco – Labelling: Actual effects of selected programmes"
8. Okopol, Institute für Ökologie und Politik GmbH, March 2000, " Promotion and Marketing the European Eco - Label in Germany and Austria"

9. Synergia Public Relations (2000), "Development of a strategy for the promotion of the European Eco-Label scheme in Greece"
10. Taylor Nelson Sofres Consulting (2001), «Investigation of the market impacts and penetration of the European Eco-Label over the years 1992-2000 and 2001-2004»
11. Taylor Nelson Sofres Consulting, December 1998, "Development of a strategy for the promotion of the European Eco-Label award scheme"
12. Taylor Nelson Sofres Consulting, July 2000, "Promotion de l' Eco Label European, Assistance a la mise en oeuvre de la strategie recommandee pour la France et la Grand Bretagne"
13. The European Eco Label Application Guide "5 steps to Work together for your success"
14. The European Eco Label Newsletter, Issue April 2001
15. Αντέλλη Καλλιόπη, ΕΜΠ 1999 Διπλωματική εργασία "Εμπειρία από την εφαρμογή του ISO 14001 στις Ελληνικές Επιχειρήσεις"
16. Απόφαση 2000/730/ΕΚ για το Συμβούλιο Οικολογικής Σήμανσης της ΕΕ
17. Απόφαση 2002/18/ΕΚ για την θέσπιση προγράμματος εργασίας (Working Plan)
18. Γιαννόπουλου Βασιλική, Μάρτιος 2002, "Ολοκληρωμένη Διαχείριση στην Γεωργική παραγωγή", Πτυχιακή Εργασία του ΔΠΜΣ στην Οργάνωση και Διοίκηση Βιομηχανικών Συστημάτων
19. Ενημερωτικό Δελτίο του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος "Το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα με μια Μάτια"

20. ΕΟΜΜΕΧ Δ/ση Δικτύου Παροχής Υπηρεσιών & Οργάνωσης "Εφαρμογή συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης στις Ελληνικές ΜΜΕ"
21. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλες 2001, *"Εκτο πρόγραμμα Δράσης Για το περιβάλλον, Περιβάλλον 2010: Το μέλλον μας η επιλογή μας"*
22. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλες 2001, *"Πράσινη Βίβλος σχετικά με την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων"*
23. Ιστοσελίδα του EU ECO LABEL: <http://europa.eu.int/ecolabel>
24. Ιστοσελίδα του Global Ecolabelling Network: "<http://www.gen.gr.jp>"
25. Ιστοσελίδα του Καναδέζικου Οικολογικού Σήματος :<http://www.environmentalchoice.com/guidelines/>
26. Ιστοσελίδα του Οικολογικού Σήματος των ΗΠΑ Green Seal: "<http://www.green Seal.org/>"
27. Ιστοσελίδα του Σκανδιναβικού οικολογικού Σήματος Nordic Swan <http://www.svanen.nu/eng>
28. Ιστοσελίδα του Γερμανικού οικολογικού Σήματος Blue Angel http://www.blauer-engel.de/englisch/navigation/body_blauer_engel.htm
29. Ιστοσελίδα του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.ΔΕ για το ECO - LABEL "<http://www.minenv.gr/1/11/113/11307/g1130700.html>"
30. Ιστοσελίδες των εταιρειών Gallor, Erlac, Berling, Idealstrom
31. Κανονισμός 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουλίου 2000, περί αναθεωρημένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος.

32. Κανονισμός 880/92 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Μαρτίου 1992 περί κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος.
33. Μανδαράκα Μ, ΕΜΠ 2001, "Αξιολόγηση Κόστους Ωφελειών από την εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης Ευρωπαϊκή και Ελληνική Εμπειρία" Πρακτικά Ημερίδας ΔΙΠΕ, ΕΜΠ
34. Μανδαράκα Μ, ΕΜΠ 2001, Σημειώσεις του μαθήματος του ΔΠΜΣ στην Οργάνωση και Διοίκηση Βιομηχανικών Συστημάτων «Συστήματα και Εργαλεία Περιβαλλοντικής Διαχείρισης»
35. Ομιλία Υφυπουργού Ηλία Ευθυμιοπουλου στην εκδήλωση για την απονομή του οικολογικού σήματος σε προϊόντα και καταχώρηση εταιρειών στο EMAS, Κηφισιά Βίλα Καζούλι, 5 Ιουνίου 2001.
36. Σκορδίλης Αδαμάντιος, Μυτιλήνη 1997, Σημειώσεις του μαθήματος του Πανεπιστήμιου Αιγαίου Τμήμα Περιβάλλοντος "Περιβαλλοντική διαχείριση επιχειρήσεων"
37. Σταθόπουλος θ., ΕΜΠ 1997, Διπλωματική Εργασία "Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης"
38. Στοιχεία από το EU Eco-label Helpdesk <ecolabel@bradleydunbar.com> από την κυρία Irene Molina
39. Στοιχεία από τον ΑΣΑΟΣ (Ανώτατο Συμβούλιο Οικολογικού Σήματος) από την κυρία Αμαλία Κάτσου
40. ΤΕΕ Τεύχος 2165, Σεπτέμβριος 2001, Άρθρο για "Το Ευρωπαϊκό Νομοθετικό Πλαίσιο για το περιβάλλον"
41. Το Λουλούδι, Ενημερωτικό Δελτίο του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος, Τεύχος Δεκεμβρίου 2001.

42. Τσάμης Αχγλλέας, ΕΜΠ 1999" Διπλωματική Εργασία, "Εκτίμηση κόστους - οφέλους από την εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης - μελέτη περίπτωσης στην Ελληνική βιομηχανία"
43. Υ.ΠΕ. ΧΩ.Δ.Ε , ΑΣΑΟΣ, διαφημιστικό φυλλάδιο «Το Κοινοτικό Σύστημα Απονομής οικολογικού σήματος (Eco – Label) – Από την σύλληψη μέχρι την εφαρμογή του»
44. Υ.ΠΕ. ΧΩ.Δ.Ε , ΑΣΑΟΣ, διαφημιστικό φυλλάδιο" Το Κοινοτικό Σύστημα Απονομής οικολογικού σήματος (Eco Label) - Γενικές Πληροφορίες"
45. Υπουργείο Ανάπτυξης "Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητας ΕΠΑΝ"
46. Χαλουλάκου, ΕΜΠ 2000, Σημειώσεις του μαθήματος του ΔΠΜΣ στην Οργάνωση και Διοίκηση Βιομηχανικών Συστημάτων "Ποιότητα Περιβάλλοντος και Νομοθεσία"

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ
ΚΑΘΟΡΙΣΤΕΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΑ BLUE ANGEL
ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ -ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ
ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ**

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΕΤΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΙΣΧΥΣ ΜΕΧΡΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ
1	PAPER PRODUCTS, OFFICE NEED AND FURNITURE				
1	cassettes/ cartridges	1996	2004	1	1
2	newsprint paper	1991	2005	19	11
3	photoconductor drums for laser printers	1991	2001	-	-
4	products of wood and/or wooden materials (for indoor use)	1986	2004	26	11
5	recycled board	1989	2005	365	42
6	recycled paper	1981	2005	289	72
7	ribbon and toner cartridges	1988	2002	18	11
8	solar-energy products and mechanical watches	1987	2004	12	5
9	text marker	1991	2003	-	-
2	ELECTRICAL PRODUCTS AND APPLIANCES				
10	bus controlled devices for system engineering in buildings	1998	2002	8	1
11	computer	1994	2002	67	10
12	copiers	1990	2002	89	12
13	electronic ballasts for fluorescent lamps	1994	2005	9	2
14	faxes	1998	2002	-	-
15	gas and electric cockers	1999	2003	-	-
16	household dishwashers	1999	2003	-	-
17	household tumble trier	1999	2003	-	-
18	household washing machines	1999	2003	-	-
19	portable computers	1998	2002	2	1
20	printers	1996	2001	45	8
21	refrigerators and freezers	1992	2002	-	-
22	television-sets	1997	2002	-	-
3	HEATING PLANTS AND SOLAR TECHNOLOGY				
23	atomizing oil burners	1979	2002	113	26
24	combined burner/boiler units with gas	1986	2002	3	1

	burner and fan				
25	combined water heaters and circulation water heaters for gaseous fuels	1986	2002	48	13
26	combined oil burner/boiler units	1987	2002	52	22
27	fan assisted gas burners	1994	2002	17	6
28	gas-fired calorific-value heating devices	1990	2002	63	27
29	independent gas heaters and gas heating elements	1991	2002	10	5
30	solar collectors	1991	2002	410	39
31	special gas boilers	1996	2002	47	17
4	BUILDING AND RENOVATION				
32	building materials primarily made of waste glass	1987	2003	28	4
33	building materials made from recycled paper	1985	2002	16	3
34	composite wood panels	1993	2003	15	7
35	cooling and insulating liquids for electrical equipment	1985	2001	1	1
36	multi-layer window glass	1988	2003	11	7
37	recycled gypsum products	1990	2004	-	-
38	thermal processes (hot air techniques) to control ligniperdous insects	1989	2003	7	7
39	varnishes	1980	2001	555	30
40	wallpapers containing another material	1984	2002	1	1
41	wallpapers and woodchip wall coverings	1985	2002	213	11
42	wall paints	1999	2003	160	8
5	SANITARY AND HYGIENE NEED				
43	change-top tooth brushes	1995	2003	14	2
44	detergents	1991	2003	-	-
45	electronically operated shower facilities	1984	2004	-	-
46	fabric towels rolls supplied in towel dispensers	1994	2004	20	4
47	flushing cisterns	1984	2003	37	6
48	flow restrictors	1986	2003	-	-
49	flushing valves	1986	2003	2	2

50	flushing - water additives	1997	2003	3	2
51	hot air hand driers	1996	2002	8	4
52	pipe cleaners	1983	2005	16	10
53	products for indoor pest control and prevention	1985	2005	20	9
54	sanitary additives	1995	2003	8	6
55	sanitary paper products	1978	2005	189	12
6	CANTEEN AND KITCHEN NEED				
56	hot-filter paper	1990	2004	6	4
57	returnable bottles and glasses	1978	2005	37	20
58	soda makers	2000	2004	-	-
59	tubular plastic bags for fresh milk	1997	2005	-	-
7	HORTICULTURE				
60	abrasives	1981	2002	35	29
61	chain saws	1995	2002	3	1
62	chain lubricants for power saws	1987	2002	89	11
63	garden shredders	1988	2003	23	4
64	plant containers and other moulded parts	1982	2004	2	2
65	products made from recycled plastics	1984	2003	72	39
66	products made from waste rubber	1984	2002	5	3
8	TRAFFIC				
67	construction machines	1988	2002	111	26
68	hydraulic fluids	1994	2002	69	6
69	lubricants and forming oils	1990	2002	79	18
70	movement area de-icers for airports	1999	2005	1	1
71	municipal vehicles, commercial vehicles and busses with diesel drive	1990	2003	-	-
72	municipal vehicles, commercial vehicles and busses with gas drive	1990	2005	1	1
73	recapped tires	1978	2003	1	1
74	tires	1997	2004	1	1
9	BATTERIES				
75	alkali-mangan batteries	1998	2002	5	2
76	lithium batteries	1987	2002	-	-
77	zinc-air batteries	1981	2002	-	-

10	SERVICES				
78	car-washing plants	1983	2003	8	7
79	car sharing	1999	2002	11	11
80	environment ticket in public transport	1988	2005	10	7
81	wet cleaning for textiles	2000	2004	-	-
11	OTHER				
82	fire extinguishers	1990	2002	-	-
83	hard-solder	1991	2005	7	2
84	medical thermometers	1996	2003	1	1
85	products, leadfree	1991	2005	3	3
86	returnable transportation packagings	1984	2004	21	19
87	waste glass containers for noise-sensitive areas	1982	2003	17	12
	ΣΥΝΟΛΟ			3.355	710

ΠΗΓΗ: http://www.blauer-engel.de/englisch/navigation/body_blauer_engel.htm

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ
ΚΑΘΟΡΙΣΤΕΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΑ NORDIC SWAN
ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ
ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ ΑΝΑ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

A/A	Κατηγορίες Προϊόντων	Απονομές Κατασκευαστών
1	Building and decorating products	
1	Closed toilet systems	0
2	Audiovisual equipment	2
3	Building boards	7
4	Dishwashers	0
5	Windows	1
6	Lawnmovers	6
7	Flooring	11
8	Refrigerators and freezers	0
9	Compost receptacles	2
10	Adhesives	5
11	Light sources	0
12	Oil Burners - Boilers	1
13	Furnances using solid biofuel	1
14	Closed fireplaces	0
15	Wall coverings	0
16	Small heat pumps	0
17	Textiles	5
18	Furniture and fittings	8
19	Washing machines	3
20	Outdoor furniture	1
2	Sundries	
21	All purpose cleaners	31
22	Care car products	9
23	Diapers, disposable	3
24	Hygiene products	0
25	Female sanitary products	0
26	Grease - proof paper	1
27	Floor treatment agents	0
28	Hand dishwash detergent	0
29	Coffee filters	5

30	Dishwasher detergent	17
31	Tissue paper	25
32	Sanitary cleaning products	24
33	Shampoos and soaps	2
34	Laundry detergent	0
35	Detergent for textiles - washing powder	35
36	Chemical list, supplement	0
3	Office and paper products	0
37	Primary batteries	11
38	Rechargeble batteries	4
39	Packaging paper	0
40	Photocopiers	0
41	Envelops	7
42	PCs	2
43	Printers & faxes	2
44	Writing materials	3
45	Toner cartridge	13
46	Printing paper	15
47	Printed materials/Broshures	185
4	Servises	
48	Carwash installations	0
49	Systems for reasuble cloth towels rolls	1
50	Hotels	28
5	Other Criteria	
51	Tyres	5
52	Marine engines	0
53	Lubricating oils	0
54	De-icing agents	2
55	Industrial cleaning and degreasing agents	2
	Σύνολο	485

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1980/2000 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 17^{ΗΣ} ΙΟΥΛΙΟΥ 2000 ΠΕΡΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΥ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

I

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 17ης Ιουλίου 2000
περί αναθεωρημένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 175 παράγραφος 1,

την πρόταση της Επιτροπής (*),

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (**),

Αφού ζήτησαν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης (3),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στόχος του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 880/92 του Συμβουλίου της 23ης Μαρτίου 1992, σχετικά με κοινοτικό σύστημα απονομής οικολογικού σήματος (*) ήταν να θεσπιστεί ένα προαιρετικό κοινοτικό σύστημα οικολογικής σήμανσης με σκοπό την προώθηση προϊόντων με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις σ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους και την παροχή στους καταναλωτές ακριβών, μη παραπλανητικών και επιστημονικά τεκμηριωμένων πληροφοριών για τις επιπτώσεις των προϊόντων στο περιβάλλον.
- (2) Στο άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 880/92 προβλέπεται ότι, το αργότερο πέντε έτη μετά την έναρξη της ισχύος του, η Επιτροπή θα πρέπει να επανεξετάσει το σύστημα βάσει της πείρας που αποκτήθηκε κατά την εφαρμογή του και, ενδεχομένως, να προτείνει κατάλληλες τροποποιήσεις του κανονισμού.
- (3) Η πείρα από την εφαρμογή του κανονισμού έδειξε ότι είναι ανάγκη να τροποποιηθεί το σύστημα, ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά του, να βελτιωθεί ο προγραμματισμός του και να απλουστευθεί η λειτουργία του.
- (4) Οι βασικοί στόχοι που επιδιώκονται με ένα προαιρετικό και επιλεκτικό κοινοτικό σύστημα απονομής οικολογικού σήματος εξακολουθούν να ισχύουν· πιο συγκεκριμένα, ένα τέτοιο σύστημα θα πρέπει να προσανατολίζει τους καταναλωτές

προς προϊόντα που παρέχουν προοπτικές περιορισμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στο σύνολο του κύκλου ζωής τους και να δίδει πληροφορίες σχετικά με τα οικολογικά χαρακτηριστικά των προϊόντων που φέρουν το σήμα.

- (5) Για την αποδοχή από το ευρύ κοινό του κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος έχει μεγάλη σημασία οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί περιβάλλοντος και οι οργανώσεις καταναλωτών να έχουν σημαντικό ρόλο και ενεργό συμμετοχή στην ανάπτυξη και τον καθορισμό κριτηρίων για τα κοινοτικά οικολογικά σήματα.
- (6) Είναι απαραίτητο να διευκρινιστεί στους καταναλωτές ότι το οικολογικό σήμα εκπροσωπεί προϊόντα που, σε σύγκριση με άλλα προϊόντα της ίδιας κατηγορίας, μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό ορισμένων αφηγητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, με την επιφύλαξη των κανονιστικών απαιτήσεων που έχουν εφαρμογή στα προϊόντα σε κοινοτικό ή εθνικό επίπεδο.
- (7) Στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος θα πρέπει να εμπίπτουν τα προϊόντα και οι οικολογικές παράμετροι που παρουσιάζουν ενδιαφέρον, τόσο από πλευράς εσωτερικής αγοράς όσο και από πλευράς προστασίας του περιβάλλοντος· για τους στόχους του παρόντος κανονισμού, στα προϊόντα περιλαμβάνονται και οι υπηρεσίες.
- (8) Η διαδικαστική και μεθοδολογική προσέγγιση του καθορισμού των κριτηρίων οικολογικής σήμανσης θα πρέπει να εκσυγχρονιστεί με βάση την επιστημονική και τεχνική πρόοδο και την πείρα που έχει αποκτηθεί στο συγκεκριμένο τομέα και με σκοπό να εξασφαλιστεί η συνέπεια προς τα διεθνή αναγνωρισμένα πρότυπα που εκπονούνται στο συγκεκριμένο τομέα.
- (9) Θα πρέπει να διασαφηνιστούν οι γενικές αρχές που διέπουν το βαθμό επιλεκτικότητας του οικολογικού σήματος, ώστε να διευκολυνθεί η συνέπεια και αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος.
- (10) Το οικολογικό σήμα θα πρέπει να περιλαμβάνει απλές, ακριβείς, μη παραπλανητικές και επιστημονικά τεκμηριωμένες πληροφορίες σχετικά με τις καθοριστικές οικολογικές παραμέτρους που ελήφθησαν υπόψη για την απονομή του, ώστε να επιτρέψει στους καταναλωτές να είναι πλήρως ενημερωμένοι όταν κάνουν την επιλογή τους.

(*) ΕΕ C 114 της 12.4.1997, σ. 9 και

ΕΕ C 64 της 6.3.1999, σ. 14.

(**) ΕΕ C 296 της 29.9.1997, σ. 77.

(3) Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Μαΐου 1998 (ΕΕ C 167 της 1.6.1998, σ. 118) επεξεργασθείσα στις 6 Μαΐου 1999· κοινή θέση του Συμβουλίου της 11ης Νοεμβρίου 1999 (ΕΕ C 25 της 28.1.2000, σ. 1) και απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Μαρτίου 2000 (βλ. δημοσιεύθηκε ακόμη στην Επίσημη Εφημερίδα)· απόφαση του Συμβουλίου της 29ης Ιουλίου 2000.

(*) ΕΕ L 99 της 11.4.1992, σ. 1.

- (11) Κατά τα διάφορα στάδια απονομής οικολογικού σήματος πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση των πόρων και ένα υψηλό επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας.
- (12) Είναι απαραίτητο να δίδονται περισσότερες πληροφορίες επί του σήματος, σχετικά με τους λόγους της απονομής του, ώστε οι καταναλωτές να μπορούν να καταλάβουν τη σημασία της απονομής του.
- (13) Το σύστημα οικολογικού σήματος θα πρέπει μακροπρόθεσμα να είναι κυρίως αυτοχρηματοδοτούμενο οι χρηματοδοτικές συνεισφορές των κρατών μελών δεν θα πρέπει να αυξηθούν.
- (14) Για να επιτευχθεί η αποτελεσματική και αμερόληπτη εφαρμογή του συστήματος, η συμβολή στον καθορισμό και την αναθεώρηση των κριτηρίων οικολογικής σήμανσης καθώς και των αντίστοιχων απαιτήσεων εκτίμησης πρέπει να ανατεθεί σε ένα κατάλληλο ανεξάρτητο οργανισμό, το συμβούλιο οικολογικής σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΥΕΒ): το ΕΥΕΒ θα πρέπει να απαρτίζεται από τους αρμόδιους φορείς που έχουν ήδη ορίσει τα κράτη μέλη δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 880/92, καθώς και από ένα φόρουμ διαβούλευσης το οποίο θα φροντίζει για την ισόρροπη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών.
- (15) Είναι απαραίτητο να διασφαλιστούν η συνέπεια και ο συντονισμός του κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος με τις προτεραιότητες της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής και με τα υπόλοιπα κοινοτικά συστήματα, επισημάνσης ή πιστοποίησης της ποιότητας, όπως είναι εκείνα που έχουν θεσπιστεί με την οδηγία 92/75/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 1992, για την ένδεξη της κατανάλωσης ενέργειας και λοιπών πόρων των οικιακών συσκευών με την επισημάνση και την παροχή ομοιόμορφων πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα (*) και με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1991, για το βιολογικό τρόπο παραγωγής γεωργικών προϊόντων και τις σχετικές ενδείξεις στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής (?).
- (16) Ενώ το υφιστάμενο καθώς και νέα συστήματα οικολογικού σήματος μπορούν να συναρπάζουν στα κράτη μέλη, θα πρέπει να θεσπιστούν διατάξεις συντονισμού μεταξύ του κοινοτικού συστήματος οικολογικού σήματος και των υπολοίπων συστημάτων οικολογικής σήμανσης που υπάρχουν στην Κοινότητα ώστε να προωθηθούν οι κοινοί στόχοι της βιώσιμης κατανάλωσης.
- (17) Επιβάλλεται να εξασφαλιστεί η διαφάνεια ως προς την εφαρμογή του συστήματος και η συμβατότητα του προς τα σχετικά με την οικολογική σήμανση διεθνή πρότυπα, ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση και η συμμετοχή στο σύστημα των κατασκευαστών και των εξαγωγέων που εδρεύουν σε χώρες εκτός της Κοινότητας.

- (18) Τα απαιτούμενα μέτρα για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού θεσπίζονται σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή (?).
- (19) Προκειμένου να εισαχθούν με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο οι αναθεωρημένες διατάξεις που είναι απαραίτητες για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 880/92 θα πρέπει να αντικατασταθεί από τον παρόντα κανονισμό, ενώ κατάλληλες μεταβατικές διατάξεις θα εξασφαλίζουν τη συνέχεια και την ομαλή μετάβαση μεταξύ των δύο κανονισμών.

ΕΞΕΛΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Στόχοι και αρχές

1. Το κοινοτικό σύστημα απονομής οικολογικού σήματος (εφεξής «το σύστημα») αποσκοπεί στην προώθηση προϊόντων τα οποία, σε σύγκριση με άλλα προϊόντα της ίδιας κατηγορίας, μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, συνεισφέροντας έτσι στην αποδοτική χρήση των πόρων και σε ένα υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την καθοδήγηση και την ενημέρωση των καταναλωτών με ακριβείς, μη παραπλανητικές και επιστημονικά τεκμηριωμένες πληροφορίες σχετικά με τα προϊόντα αυτά.

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού:

— ο όρος «προϊόν» περιλαμβάνει κάθε εμπόρευμα ή υπηρεσία,
— ο όρος «καταναλωτής» περιλαμβάνει τους επαγγελματίες αγοραστές.

2. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις προσδιορίζονται μετά από εξέταση των αλληλεπιδράσεων των προϊόντων με το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ενέργειας και φυσικών πόρων, κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής του προϊόντος.

3. Η συμμετοχή στο σύστημα τελεί υπό την επιφύλαξη των περιβαλλοντικών ή άλλων κανονιστικών απαιτήσεων του κοινοτικού ή του εθνικού δικαίου που εφαρμόζονται στις διάφορες φάσεις του κύκλου ζωής των προϊόντων, και αναλόγως, των υπηρεσιών.

4. Η εφαρμογή του συστήματος γίνεται τηρουμένων των διατάξεων των συνθηκών, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της προληπτικής δράσης, των πράξεων που θεσπίζονται βάσει των συνθηκών και της περιβαλλοντικής πολιτικής της Κοινότητας, όπως ορίζεται στο κοινοτικό πρόγραμμα πολιτικής και δράσης σχετικά με το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη (πρώτο πρόγραμμα δράσης), το οποίο θεσπίσθηκε με το ψήφισμα της 1ης Φεβρουαρίου 1993 (?). Η εφαρμογή του συστήματος συντονίζεται με άλλες διατάξεις περί επισημάνσης ή πιστοποίησης της ποιότητας καθώς και με συστήματα όπως το κοινοτικό σύστημα ενεργειακής επισημάνσης που θεσπίσθηκε με την οδηγία 92/75/ΕΟΚ και το σύστημα βιολογικών καλλιεργειών που θεσπίσθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91.

(?) ΕΕ L 297 της 13.10.1992, σ. 16.

(?) ΕΕ L 198 της 22.7.1991, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1804/1999 (ΕΕ L 222 της 24.8.1999, σ. 1).

(?) ΕΕ L 184 της 17.7.1999, σ. 23.

(?) ΕΕ C 138 της 17.5.1993, σ. 1.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Το κοινοτικό οικολογικό σήμα μπορεί να απονεμηθεί σε προϊόντα διαθέσιμα στην Κοινότητα, τα οποία τήρουν τις βασικές περιβαλλοντικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 και στα κριτήρια οικολογικής σήμανσης του άρθρου 4. Τα κριτήρια αυτά καθορίζονται ανά κατηγορία προϊόντων.

Ως κατηγορία προϊόντων νοούνται τα εμπόρευματα ή οι υπηρεσίες που εξυπηρετούν ανάλογους σκοπούς και είναι ισοδύναμα όσον αφορά τη χρήση και τον τρόπο με τον οποίο γίνονται αντιληπτά από τους καταναλωτές.

2. Για να περιληφθεί στο σύστημα αυτό, μια κατηγορία προϊόντων πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- a) να αντιπροσωπεύει σημαντικό όγκο πωλήσεων και εμπορίου στην εσωτερική αγορά·
- β) να συνεπάγεται σε μία ή σε περισσότερες φάσεις του κύκλου ζωής του προϊόντος, σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε παγκόσμια ή σε περιφερειακή κλίμακα ή/και επιπτώσεις γενικής φύσεως·
- γ) να διαθέτει σημαντικές δυνατότητες προκειμένου να επιφέρει περιβαλλοντικές βελτιώσεις μέσω της παροχής επιλογών στους καταναλωτές και να ωθεί τους κατασκευαστές ή τους φορείς παροχής υπηρεσιών να αναζητήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα προσφέροντας προϊόντα τα οποία συγκεντρώνουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την απονομή του οικολογικού σήματος, και
- δ) ένα σημαντικό μερίδιο των πωλήσεων να προορίζεται για τελική κατανάλωση ή χρήση.

3. Μια κατηγορία προϊόντων μπορεί να υποδιαιρείται σε υποκατηγορίες, με αντίστοιχη προσαρμογή των κριτηρίων οικολογικού σήματος, όταν αυτό απαιτείται λόγω των χαρακτηριστικών των προϊόντων και με σκοπό τη μέγιστη αξιοποίηση του δυναμικού του οικολογικού σήματος για τη βελτίωση του περιβάλλοντος.

Τα κριτήρια οικολογικής σήμανσης που αφορούν τις διάφορες υποκατηγορίες μιας ενιαίας κατηγορίας προϊόντων και τα οποία περιλαμβάνονται στο αυτό έγγραφο κριτηρίων που δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 6 σημείο 5), αρχίζουν να ισχύουν ταυτόχρονα.

4. Δεν επιτρέπεται η απονομή οικολογικού σήματος σε ουσίες ή παρασκευάσματα τα οποία ταξινομούνται ως πολύ τοξικά, τοξικά, επικίνδυνα για το περιβάλλον, καρκινογόνα, τοξικά για αναπαραγωγή ή μεταλλαξιογόνα, σύμφωνα με την οδηγία 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου (1), ή την οδηγία 1999/45/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2), ούτε σε προϊόντα τα οποία κατασκευάζονται με διαδικασίες που ενδέχεται να προκαλέσουν σοβαρή βλάβη στον άνθρωπο ή/και στο περιβάλλον, ή τα οποία κατά την κανονική χρήση τους ενδέχεται να βλάψουν τον καταναλωτή.

5. Ο κανονισμός δεν εφαρμόζεται στα τρόφιμα, τα ποτά και τα φαρμακευτικά προϊόντα, ούτε στα ιατρικά βοηθήματα, όπως ορίζεται στην οδηγία 93/42/ΕΟΚ (3) του Συμβουλίου, τα οποία ιατρικά

βοηθήματα προορίζονται αποκλειστικά για επαγγελματική χρήση ή λαμβάνονται μόνο με ιατρική συνταγή ή παρακολούθηση.

Άρθρο 3

Περιβαλλοντικές απαιτήσεις

1. Για να λάβει οικολογικό σήμα, ένα προϊόν πρέπει να διαθέτει χαρακτηριστικά που του επιτρέπουν να συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση καθοριστικών οικολογικών παραμέτρων που συνδέονται με τους στόχους και τις αρχές του άρθρου 1. Οι παράμετροι αυτές προορίζονται με βάση την ενδεικτική κλειδα αξιολόγησης που παρατίθεται στο παράρτημα I και πληρούν τις μεθοδολογικές απαιτήσεις που προβλέπονται στο παράρτημα II.

2. Ισχύουν οι ακόλουθες διατάξεις:

- a) κατά την αξιολόγηση των συγκριτικών βελτιώσεων, εξετάζεται το καθαρό οικολογικό ισοζύγιο των θετικών και αρνητικών συνεπειών για το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων υγείας και ασφάλειας, οι οποίες συνδέονται με τις προσαρμογές κατά τις διάφορες φάσεις του κύκλου ζωής των συγκεκριμένων προϊόντων. Στην αξιολόγηση λαμβάνονται επίσης υπόψη τα πιθανά οφέλη για το περιβάλλον από τη χρήση των υπό κρίση προϊόντων·
- β) οι καθοριστικές οικολογικές παράμετροι προορίζονται με εντοπισμό των κατηγοριών περιβαλλοντικών συνεπειών, στις οποίες το εκάστοτε προϊόν έχει το μεγαλύτερο μερίδιο στο σύνολο του κύκλου ζωής του, και μεταξύ αυτών των παραμέτρων προορίζονται εκείνες για τις οποίες υπάρχουν σημαντικές προοπτικές βελτίωσης·
- γ) η προ της παραγωγής φάση του κύκλου ζωής των προϊόντων περιλαμβάνει τη λήψη ή την παραγωγή και την επεξεργασία των πρώτων υλών καθώς και την παραγωγή ενέργειας. Οι πιχές αυτές λαμβάνονται υπόψη εφόσον είναι τεχνικά εφικτό.

Άρθρο 4

Κριτήρια οικολογικής σήμανσης και απαιτήσεις εκτίμησης και εξακρίβωσης

1. Καθορίζονται ειδικά κριτήρια απονομής του οικολογικού σήματος ανά κατηγορία προϊόντων. Τα κριτήρια αυτά προβλέπουν τις απαιτήσεις για καθένα από τις καθοριστικές οικολογικές παραμέτρους που αναφέρονται στο άρθρο 3, στις οποίες πρέπει να είναι αποδοκίματη ένα προϊόν για να λάβει οικολογικό σήμα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται απαιτήσεις που αφορούν την ικανότητα του προϊόντος να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις των καταναλωτών.

2. Με τα εν λόγω κριτήρια επιδιώκεται να εξασφαλιστεί ότι η επιλογή γίνεται με βάση τις ακόλουθες αρχές:

- a) οι προοπτικές διεσθύνσης των προϊόντων στην κοινοτική αγορά, κατά την περίοδο ισχύος των κριτηρίων, πρέπει να είναι επαρκείς, ώστε τα προϊόντα να προκαλέσουν βελτίωση του περιβάλλοντος μέσω των επιλογών των καταναλωτών·
- β) κατά την επιλογή των κριτηρίων πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά πόσον είναι τεχνικά και οικονομικά εφικτές οι αναγκαίες προσαρμογές για τη συμμόρφωση προς αυτά σε εύλογο χρονικό διάστημα·

(1) ΕΕ L 196 της 16.8.1967, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 1999/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 199 της 30.7.1999, σ. 57).

(2) ΕΕ L 200 της 30.7.1999, σ. 1.

(3) ΕΕ L 169 12.7.1993, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 98/79/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 331 της 7.12.1998, σ. 1).

γ) για την επιλογή των κριτηρίων χρησιμοποιείται ως γνώμονας η μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων βελτίωσης του περιβάλλοντος.

3. Ταυτόχρονα με τα κριτήρια απονομής του οικολογικού σήματος, καθορίζονται κατά κατηγορία προϊόντων απαιτήσεις για την εκτίμηση της συμμόρφωσης συγκεκριμένων προϊόντων προς τα κριτήρια αυτά καθώς και για την εξακρίβωση των όρων χρήσης του οικολογικού σήματος, που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφο 1.

4. Η περίοδος ισχύος των κριτηρίων και οι απαιτήσεις εκτίμησης και εξακρίβωσης, προσδιορίζονται σε κάθε σειρά κριτηρίων οικολογικής σημασης ανά κατηγορία προϊόντων.

Η αναθεώρηση των κριτηρίων οικολογικής σημασης καθώς και των απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης που αφορούν τα κριτήρια αυτά διενεργείται εγκαίρως προτού λήξει η περίοδος ισχύος των κριτηρίων για κάθε κατηγορία προϊόντων. Η αναθεώρηση καταλήγει σε πρόταση παράτασης, απόσυρσης ή επανεξέτασης.

Άρθρο 5

Πρόγραμμα εργασίας

Σύμφωνα με τους στόχους και τις αρχές του άρθρου 1, θεσπίζεται από την Επιτροπή, εντός έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, πρόγραμμα εργασίας για το κοιντικό οικολογικό σήμα, αφού προηγουμένως γίνουν διαβουλεύσεις με το συμβούλιο οικολογικής σημασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUEB), που προβλέπεται στο άρθρο 13, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 17. Το πρόγραμμα εργασίας περιλαμβάνει στρατηγική για την ανάπτυξη του συστήματος, η οποία θα πρέπει να καθορίσει για την επόμενη τριετία:

- στόχους για τη βελτίωση του περιβάλλοντος και για τη διείσδυση στην αγορά, τους οποίους θα επιδιώξει το σύστημα,
- μη εξαντλητικό κατάλογο των κατηγοριών προϊόντων για τις οποίες θα αναληφθεί κοινοτική δράση κατά προτεραιότητα,
- σχέδια για το συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ του κοινοτικού συστήματος και άλλων συστημάτων των κρατών μελών για την απονομή οικολογικού σήματος.

Το πρόγραμμα εργασίας λαμβάνει κυρίως υπόψη την εξέλιξη κοινών δράσεων για την προώθηση προϊόντων στα οποία έχει απονμηθεί το οικολογικό σήμα καθώς και τη δημιουργία μηχανισμού ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις υπάρχουσες και τις μελλοντικές κατηγορίες προϊόντων τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το πρόγραμμα προβλέπει επίσης μέτρα για την υλοποίηση της στρατηγικής και εκδίδει το σχέδιο χρηματοδότησης του συστήματος.

Περιγράφει, εξάλλου, τις υπηρεσίες στις οποίες δεν εφαρμόζεται το σύστημα, λαμβάνοντας υπόψη τον κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS).

Το πρόγραμμα εργασίας υπόκειται σε περιοδική αναθεώρηση. Η πρώτη αναθεώρηση του προγράμματος εργασίας περιλαμβάνει έκθεση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο έχουν εφαρμοσθεί τα σχέδια συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ του κοινοτικού συστή-

ματος απονομής οικολογικού σήματος και των αντιστοιχών εθνικών συστημάτων.

Άρθρο 6

Διαδικασίες καθορισμού των κριτηρίων οικολογικής σημασης

1. Οι όροι απονομής του οικολογικού σήματος καθορίζονται ανάλογα με την κατηγορία προϊόντων.

Τα συγκεκριμένα οικολογικά κριτήρια για κάθε κατηγορία προϊόντων και η αντίστοιχη διάκριση ισχύος τους καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 17 μετά από συνεννόηση με το EUEB.

2. Η Επιτροπή κάνει τη διαδικασία με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως του EUEB. Αναθέτει στο EUEB την εντολή να καθορίσει και να επανεξετάσει κατά περιόδους τα κριτήρια οικολογικής σημασης καθώς και τις συνδόμενες με τα κριτήρια αυτά απαιτήσεις εκτίμησης και εξακρίβωσης για τις κατηγορίες προϊόντων που εμπίπτουν στον παρόντα κανονισμό. Στην εν λόγω εντολή προβλέπεται για την ολοκλήρωση των εργασιών,

Η Επιτροπή, στην εντολή της, λαμβάνει δεόντως υπόψη:

- το πρόγραμμα εργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 5,
- τις μεθοδολογικές απαιτήσεις του παραρτήματος II.

3. Με βάση την εντολή της Επιτροπής το EUEB καταρτίζει σχέδιο κριτηρίων οικολογικής σημασης για κάθε κατηγορία προϊόντων καθώς και τις απαιτήσεις εκτίμησης και εξακρίβωσης που συνδέονται με αυτά τα κριτήρια, όπως περιγράφονται στο άρθρο 4 και στο παράρτημα IV, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των μελετών σκοπιμότητας και αγοράς, της συνεκτίμησης του κύκλου ζωής των προϊόντων και της ανάλυσης βελτιώσεων, οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα II.

4. Η Επιτροπή ενημερώνεται για το σχέδιο κριτηρίων που αναφέρεται στην παράγραφο 3 και αποφασίζει αν η εντολή:

- έχει εκτελεσθεί, οπότε το σχέδιο κριτηρίων μπορεί να υποβληθεί στην κανονιστική επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 17, ή
- δεν έχει εκτελεσθεί, οπότε το EUEB συνεχίζει τις εργασίες του επί του σχεδίου κριτηρίων.

5. Η Επιτροπή δημοσιεύει τα κριτήρια οικολογικής σημασης και τις αναθεωρήσεις τους στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (σερά 1).

Άρθρο 7

Απονομή του οικολογικού σήματος

1. Αιτήσεις απονομής οικολογικού σήματος μπορούν να υποβάλλουν οι κατασκευαστές, οι πωλητές, οι φορείς παροχής υπηρεσιών, οι χονδρέμποροι και οι έμποροι λιανικής πώλησεως. Οι δύο τελευταίοι μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις μόνο για προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά υπό τη δική τους εμπορική επωνυμία.

2. Μία αίτηση μπορεί να αφορά προϊόν που κυκλοφορεί στην αγορά με ένα ή περισσότερα εμπορικά σήματα. Για τις μεταβολές στα χαρακτηριστικά του προϊόντος που δεν έχουν επίδραση στη συμμόρφωση προς τα κριτήρια, δεν απαιτείται νέα αίτηση. Οι αρμόδιοι φορείς ενημερώνονται, ωστόσο, για τις σημαντικές τροποποιήσεις.

3. Η αίτηση υποβάλλεται σε αρμόδιο φορέα σύμφωνα με τα ακόλουθα:

- α) όταν το προϊόν προέρχεται από ένα και μόνο κράτος μέλος, η αίτηση υποβάλλεται στον αρμόδιο φορέα του κράτους αυτού·
- β) όταν το προϊόν παράγεται υπό την αυτή μορφή σε διάφορα κράτη μέλη, η αίτηση μπορεί να υποβληθεί σε αρμόδιο φορέα ενός από τα κράτη αυτά. Στις περιπτώσεις αυτές ο οικίος φορέας, για την αξιολόγηση της αίτησης, προβαίνει σε διαβουλεύσεις με τους αρμόδιους φορείς των υπολοίπων από αυτά τα κράτη μέλη·
- γ) όταν το προϊόν προέρχεται από χώρα εκτός Κοινότητας, η αίτηση μπορεί να υποβληθεί στον αρμόδιο φορέα οποιουδήποτε κράτους μέλους στην αγορά του οποίου κυκλοφορεί ή πρόκειται να κυκλοφορήσει το προϊόν.

4. Η απόφαση περί απονομής του οικολογικού σήματός λαμβάνεται από τον αρμόδιο φορέα που παραλαμβάνει την αίτηση, αφού:

- α) ελέγξει ότι το προϊόν πληροί τα κριτήρια του άρθρου 6 παράγραφος 5·
- β) εξακριβώσει ότι η αίτηση είναι σύμφωνη προς τις απαιτήσεις εκτίμησης και συμμόρφωσης, και
- γ) συνεννοηθεί με τους αρμόδιους φορείς, όπου απαιτείται, σύμφωνα με την παράγραφο 3.

5. Όταν, σύμφωνα με τα κριτήρια οικολογικής σήμανσης, οι εγκαταστάσεις παραγωγής πρέπει να πληρούν ορισμένες προδιαγραφές, οι προδιαγραφές αυτές θα πρέπει να πληρούνται σε όλες τις εγκαταστάσεις όπου παράγεται το προϊόν.

6. Οι αρμόδιοι φορείς αναγνωρίζουν τις δοκιμές και τις επαληθεύσεις που διενεργούνται από φορείς διαπιστευμένους και εφαρμογή των προτύπων της σειράς EN 45000 ή ισοδύναμων διεθνών προτύπων. Οι αρμόδιοι φορείς συνεργάζονται για να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική και συνεπή εφαρμογή των διαδικασιών εκτίμησης και εξακρίβωσης.

Άρθρο 8

Το οικολογικό σήμα

Η μορφή του οικολογικού σήματος είναι σύμφωνη προς το παράρτημα III. Οι προδιαγραφές σχετικά με τις περιβαλλοντικές πληροφορίες για κάθε κατηγορία προϊόντων καθώς και σχετικά με την παρουσίαση των πληροφοριών αυτών πάνω στο οικολογικό σήμα, συμπερίλαμβάνονται μεταξύ των κριτηρίων του άρθρου 6. Σε κάθε περίπτωση, οι πληροφορίες πρέπει να είναι σαφείς και κατανοητές.

Πριν από την 24η Σεπτεμβρίου 2005, η Επιτροπή διαβουλεύεται με τις εθνικές οργανώσεις καταναλωτών που εκπροσωπούνται στην επιτροπή καταναλωτών, η οποία έχει συσταθεί βάσει της απόφασης 95/260/ΕΚ της Επιτροπής⁽¹⁾, για να εκτιμήσει κατά πόσον το οικολογικό σήμα και τα συμπληρωματικά στοιχεία καλύπτουν αποτελεσματικά τις ανάγκες ενημέρωσης των καταναλωτών. Με βάση αυτή την εκτίμηση, η Επιτροπή επιφέρει, σύμφωνα με τη διαδικασία

του άρθρου 17, κατάλληλες τροποποιήσεις όσον αφορά τις πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στο οικολογικό σήμα.

Άρθρο 9

Όροι χρήσης του οικολογικού σήματος

1. Ο αρμόδιος φορέας συνάπτει σύμβαση με τον αιτούντα, η οποία καλύπτει τους όρους χρήσης του σήματος. Οι όροι αυτοί περιλαμβάνουν διατάξεις για την ανάκληση της άδειας χρήσης του σήματος. Μετά από οποιαδήποτε αναθεώρηση των κριτηρίων απονομής οικολογικού σήματος για συγκεκριμένο προϊόν, η άδεια επανεξετάζεται και η σύμβαση αναθεωρείται ή ενδεχομένως λήγει. Η εν λόγω σύμβαση προβλέπει ότι η συμμετοχή στο σύστημα δεν δίνει τις περιβαλλοντικές ή άλλες κανονιστικές απαιτήσεις του κοινοτικού ή εθνικού δικαίου που ισχύει στις διάφορες φάσεις του κύκλου ζωής των προϊόντων, και ενδεχομένως, υπηρεσιών.

Προς διευκόλυνση των ανωτέρω, θεσπίζεται πρότυπη σύμβαση σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 17.

2. Πριν απονεμηθεί σε ένα προϊόν, το οικολογικό σήμα δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται ούτε να αναφέρεται στις διαφημίσεις του προϊόντος, μετά δε την απονομή του επιτρέπεται να χρησιμοποιείται μόνο για το συγκεκριμένο προϊόν.

Απαγορεύεται κάθε αναλήθης ή παραπλανητική διαφήμιση ή η χρήση σημάτων ή λογότυπων, τα οποία θα μπορούσαν να προκαλέσουν σύγχυση με το κοινοτικό οικολογικό σήμα όπως θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 10

Προώθηση του οικολογικού σήματος

Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα μέλη του ΕΥΕΒ, προωθούν τη χρήση του κοινοτικού οικολογικού σήματος με εκστρατείες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στους καταναλωτές, τους παραγωγούς, τους χονδρεμπόρους, στους εμπόρους λιανικής πώλησης και το ευρύ κοινό, ενισχύοντας έτσι την ανάπτυξη του συστήματος.

Για να ενθαρρύνουν τη χρησιμοποίηση προϊόντων που φέρουν οικολογικό σήμα, η Επιτροπή και άλλα κοινοτικά θεσμικά όργανα, καθώς και άλλες δημόσιες αρχές σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει, με την επιφύλαξη του κοινοτικού δικαίου, να δίδουν το παράδειγμα κατά τον καθορισμό των απαιτήσεών τους για τα προϊόντα.

Άρθρο 11

Άλλα συστήματα οικολογικής σήμανσης των κρατών μελών

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τον απαραίτητο συντονισμό μεταξύ του παρόντος κοινοτικού συστήματος και των εθνικών συστημάτων στα κράτη μέλη, ιδίως στην επιλογή των ομάδων προϊόντων καθώς και στην επεξεργασία και αναθεώρηση κριτηρίων σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο. Προς το σκοπό αυτό, θεσπίζονται μέτρα συνεργασίας και συντονισμού σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 17, συμπερίλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, εκείνων που προβλέπονται στο πρόγραμμα εργασίας που συντάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 5.

(1) ΕΕ L 162 της 13.7.1995, σ. 37.

Εάν ένα προϊόν φέρει τόσο το κοινοτικό όσο και το εθνικό οικολογικό σήμα, οι δύο λογότυποι εκκινούνται παραπλευρώς επί του προϊόντος.

Από την άποψη αυτή, τα υπάρχοντα καθώς και τα νέα συστήματα οικολογικής σήμανσης στα κράτη μέλη μπορούν να συνεχίσουν να συνυπάρχουν με το σύστημα.

Άρθρο 12

Κόστος και τέλη

Κάθε αίτηση οικολογικής σήμανσης προϋποθέτει την καταβολή ενός τέλους σχετικών με τα έξοδα διεκπεραίωσης της αίτησης.

Η χρήση του οικολογικού σήματος συνεπάγεται την καταβολή ετήσιου τέλους από τον αιτούντα.

Το κόστος υποβολής της αίτησης και το ύψος των ετήσιων τελών καθορίζονται σύμφωνα με το παράρτημα V και βάσει της διαδικασίας του άρθρου 17.

Άρθρο 13

Συμβούλιο οικολογικής σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Επιτροπή θεσπίζει ένα συμβούλιο οικολογικής σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΥΕΒ) αποτελούμενο από τα αρμόδια όργανα που αναφέρονται στο άρθρο 14 και από το φόρουμ διαβούλευσης που αναφέρεται στο άρθρο 15. Το ΕΥΕΒ συμβάλλει अधिकότερα στον καθορισμό και την αναδιώρυξη κριτηρίων οικολογικής σήμανσης καθώς και των απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης σύμφωνα με το άρθρο 6.

Ο εσωτερικός κανονισμός του ΕΥΕΒ θεσπίζεται από την Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 17 και συνεκτιμώντας τις διαδικαστικές αρχές που εκτίθενται στο παράρτημα IV.

Άρθρο 14

Αρμόδια όργανα

1. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε το ή τα όργανα (αρχής «αρμόδιο όργανο» ή «αρμόδια όργανα») που είναι υπεύθυνα για την άσκηση των προβλεπόμενων στον παρόντα κανονισμό καθηκόντων, να διορίζονται και να λειτουργούν εύρυθμα. Όταν διορίζονται περισσότερο από ένα αρμόδια όργανα, τα κράτη μέλη καθορίζουν τις αντίστοιχες εξουσίες των οργάνων αυτών και τις απαιτήσεις συντονισμού τους.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε:

- η σύνθεση των αρμόδιων οργάνων να εγγυάται την ανεξαρτησία και ουδετερότητα τους·
- οι εσωτερικοί κανονισμοί των αρμόδιων οργάνων να εξασφαλίζουν, σε εθνικό επίπεδο, την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών καθώς και επαρκή διαφάνεια·
- τα αρμόδια όργανα να εφαρμόζουν ορθώς τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 15

Φόρουμ διαβούλευσης

Η Επιτροπή εξασφαλίζει ότι, κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων του, το ΕΥΕΒ φροντίζει, σε σχέση με κάθε ομάδα προϊόντων, για την ισορροπία συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών που

σχετίζονται με τη συγκεκριμένη ομάδα προϊόντων, όπως η βιομηχανία και οι φορείς παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, των βιοτεχνιών και των επαγγελματικών οργανώσεων τους, των συνδικάτων, των χονδρεμπόρων και των εμπόρων λιανικής πώλησης, των εισαγωγών, των ομάδων προστασίας του περιβάλλοντος και των οργανώσεων καταναλωτών. Τα μέρη αυτά συναντώνται στο πλαίσιο ενός φόρουμ διαβούλευσης. Ο εσωτερικός κανονισμός του φόρουμ συντάσσεται από την Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 17.

Άρθρο 16

Προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο

Τα παραρτήματα του παρόντος κανονισμού μπορούν να προσαρμόζονται στην τεχνική πρόοδο, συμπεριλαμβανομένης της προόδου των σχετικών δραστηριοτήτων διενέργειας τυποποίησης, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 17.

Άρθρο 17

Κανονιστική επιτροπή

- Η Επιτροπή επικουρείται από μια κανονιστική επιτροπή.
- Στις περιπτώσεις όπου γίνεται μείνεια της παρούσας παραγράφου, εφαρμόζονται τα άρθρα 5 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, Τηρομυμένων των διατάξεων του άρθρου 8 της εν λόγω απόφασης.

Η περίοδος που προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 6 της απόφασης 1999/468/ΕΚ ορίζεται σε τρεις μήνες.

- Η επιτροπή θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της.

Άρθρο 18

Παραβάσεις

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα νομικά ή διοικητικά μέτρα σε περίπτωση παράβασης του παρόντος κανονισμού και τη κοινοποιούν στην Επιτροπή.

Άρθρο 19

Μεταβατικές διατάξεις

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 880/92 καταργείται. Εξακολουθεί, ωστόσο, να εφαρμόζεται στις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει του άρθρου 12 παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού. Οι αποφάσεις που ελήφθησαν βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 880/92 παραμένουν εν ισχύ εφόσον δεν έχουν αναθεωρηθεί ή ληθεί.

Άρθρο 20

Αναθεώρηση

Πριν από τις 24 Σεπτεμβρίου 2005 η Επιτροπή επανεξετάζει το σύστημα με βάση την πείρα που έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή του.

Η Επιτροπή προτείνει κατάλληλες τροποποιήσεις του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 21

Τελικές διατάξεις

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την τρίτη ημέρα μετά τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 17 Ιουλίου 2000.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος
N. FONTAINE

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
J. GLAVANY

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

Εισαγωγή

Η διαδικασία εντοπισμού και επιλογής των καθοριστικών περιβαλλοντικών παραμέτρων καθώς και θέσπισης κριτηρίων οικολογικής σήμανσης περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

- μελέτη σκοπιμότητας και αγοράς
- συνεκτίμηση του κύκλου ζωής
- ανάλυση των βελτιώσεων
- πρόταση των κριτηρίων

Μελέτη σκοπιμότητας και αγοράς

Στη μελέτη σκοπιμότητας και αγοράς εξετάζονται οι διάφοροι τύποι της εκάστοτε ομάδας προϊόντων που κυκλοφορούν στην αγορά της Κοινότητας, οι παραγόμενες, παρεχόμενες, εισαγόμενες και πωλούμενες ποσότητες και η διάρθρωση της αγοράς στα κράτη μέλη. Εξετάζονται επίσης οι εσωτερικές και οι εξωτερικές εμπορικές συναλλαγές.

Αξιολογούνται η αντίληψη των καταναλωτών για τα προϊόντα, οι λειτουργικές διαφορές μεταξύ των διαφόρων τύπων προϊόντων και η ανάγκη χωρισμού σε υποκατηγορίες.

Συνεκτίμηση του κύκλου ζωής

Οι ζωτικές περιβαλλοντικές παράμετροι για τις οποίες θα πρέπει να θεσπιστούν κριτήρια θα καθοριστούν με συνεκτίμηση του κύκλου ζωής και θα υλοποιηθούν σύμφωνα με διεθνώς αναγνωρισμένες μεθόδους και πρότυπα. Όπου χρειάζεται, θα ληφθούν δεόντως υπόψη οι αρχές που περιλαμβάνονται στο EN ISO 14040 και ISO 14024.

Ανάλυση των βελτιώσεων

Στην ανάλυση των προοπτικών βελτίωσης λαμβάνονται κυρίως υπόψη τα εξής:

- οι θεωρητικές δυνατότητες βελτίωσης του περιβάλλοντος, σε συνδυασμό με τις πιθανές αλλαγές στις δομές της αγοράς. Η διερεύνηση αυτή βασίζεται στην αξιολόγηση των βελτιώσεων κατά τη συνεκτίμηση του κύκλου ζωής,
- η τεχνική, βιομηχανική και οικονομική σκοπιμότητα και οι μεταβολές στην αγορά.
- η στάση, οι αντιλήψεις και οι προτιμήσεις των καταναλωτών που ενδέχεται να επηρεάσουν τη αποτελεσματικότητα του οικολογικού σήματος.

Πρόταση των κριτηρίων

Η τελική πρόταση οικολογικών κριτηρίων θα λάβει υπόψη τις περιβαλλοντικές παραμέτρους που αφορούν την ομάδα προϊόντων.

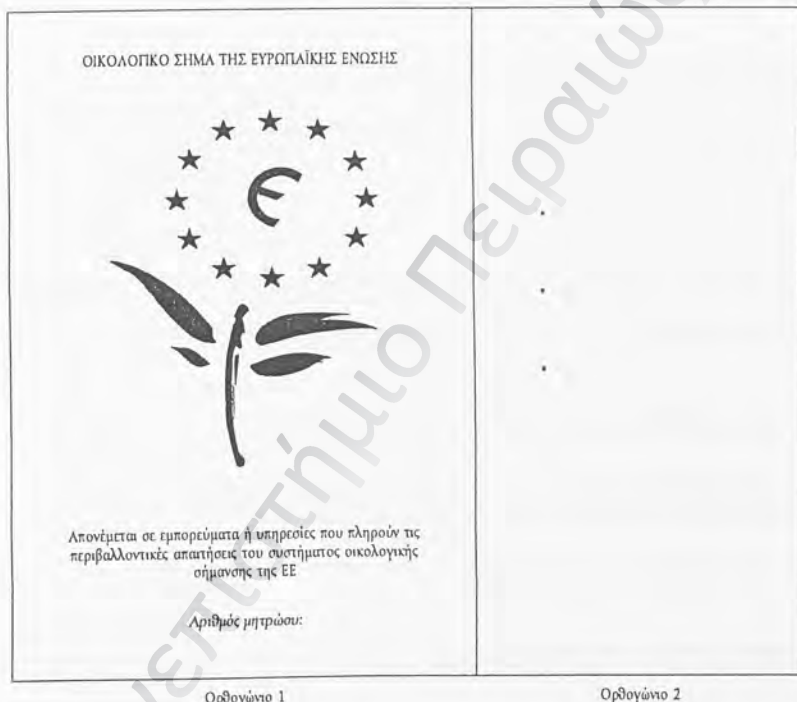
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ

Μορφή του οικολογικού σήματος

Το οικολογικό σήμα απονέμεται σε προϊόντα που πληρούν τα κριτήρια για όλες τις επιλεγείσες καθοριστικές περιβαλλοντικές παραμέτρους. Περιλαμβάνει πληροφορίες για τους καταναλωτές σύμφωνα με το άρθρο 8 και με το ακόλουθο σχήμα.

Το σήμα αποτελείται από δύο ορθογώνια: ορθογώνιο 1 και ορθογώνιο 2, ως εξής:

Ορθογώνιο 1

Ορθογώνιο 2

Το ορθογώνιο 2 περιέχει πληροφορίες για τους λόγους απονομής του οικολογικού σήματος. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να αφορούν τουλάχιστον μια και όχι περισσότερες από τρεις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Οι πληροφορίες θα είναι υπό μορφή σύντομης λεκτικής περιγραφής.

Παράδειγμα:

•	χαμηλή ρύπανση του ατμοσφαιρικού αέρα
•	ενεργειακή αποδοτικότητα
•	περιορισμένη τοξικότητα

Τα ορθογώνια 1 και 2 θα χρησιμοποιούνται μαζί όταν υπάρχει πρακτικός λόγος αλλά, όταν ο χώρος είναι σημαντικός παράγοντας όσον αφορά εμπορεύματα, το ορθογώνιο 2 μπορεί να παραλείπεται σε μερικές εφαρμογές, υπό τον όρο ότι το πλήρες σήμα χρησιμοποιείται σε άλλες εφαρμογές του ίδιου εμπορεύματος. Παραδείγματος χάριν, το ορθογώνιο 1 μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο του επί του ίδιου του προϊόντος εάν το πλήρες σήμα εμφανίζεται κάπου στη συσκευασία, στα ενημερωτικά σημειώματα ή σε άλλο υλικό του σημείου πώλησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

Για τον καθορισμό των κριτηρίων οικολογικής σήμανσης καθώς και για τις απαιτήσεις αξιολόγησης και ελέγχου της συμμόρφωσης προς τα κριτήρια αυτά, ισχύουν οι κατωτέρω αρχές:

1. Συμμετοχή των ενδιαφερομένων

- a) Για τον καθορισμό των κριτηρίων οικολογικής σήμανσης συγκροτείται στο πλαίσιο του ΕΥΕΒ ειδική ομάδα εργασίας για κάθε κατηγορία προϊόντων, στην οποία μετέχουν τα ενδιαφερόμενα μέρη που αναφέρονται στο άρθρο 15 και οι αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 14.
- β) Τα ενδιαφερόμενα μέρη συμμετέχουν στη διαδικασία εντοπισμού και επιλογής των καθοριστικών περιβαλλοντικών παραμέτρων και ειδικότερα στις εξής φάσεις:
  - i) μελέτη σκοπιμότητας και αγοράς,
  - ii) συνεκτίμηση του κύκλου ζωής,
  - iii) ανάλυση των βελτιώσεων,
  - iv) πρόταση των κριτηρίων.

Καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την επίτευξη ομοφωνίας σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας σε συνδυασμό με την επίδωξη υψηλών επιπέδων προστασίας του περιβάλλοντος.

Πριν από τις συνεδριάσεις της ειδικής ομάδας εργασίας, συντάσσεται και διανέμεται εγκαίρως στα μέλη της έγγραφο εργασίας, στο οποίο συνοψίζονται τα κυριότερα αποτελέσματα κάθε φάσης.

2. Ανοικτές διαβουλεύσεις και διαφάνεια

- a) Συντάσσεται και δημοσιεύεται τελική έκθεση με τα κυριότερα αποτελέσματα. Στη διάθεση των ενδιαφερομένων τίθενται προσωρινά έγγραφα, που παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των διαφόρων φάσεων των εργασιών, και λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρήσεις τους επί των εγγράφων αυτών.
- β) Διεξάγονται ανοικτές διαβουλεύσεις σχετικά με το περιεχόμενο της έκθεσης. Πριν από την υποβολή των κριτηρίων στην επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 17, διατίθεται χρόνος τουλάχιστον 60 ημερών για τη διατύπωση παρατηρήσεων επί του σχεδίου των κριτηρίων. Οι τυχόν παρατηρήσεις λαμβάνονται υπόψη και, εφόσον ζητηθεί, παρέχονται πληροφορίες για τη συνέχεια που δόθηκε στις παρατηρήσεις.
- γ) Η έκθεση περιλαμβάνει περίληψη των κυριότερων σημείων και παραρτήματα με τους λεπτομερείς υπολογισμούς που χρησιμοποιήθηκαν στην απογραφή.

3. Εμπιστευτικότητα

Εξασφαλίζεται η προστασία των εμπιστευτικών στοιχείων που προέρχονται από φυσικά πρόσωπα, δημόσιους οργανισμούς, ιδιωτικές επιχειρήσεις, ομάδες ενδιαφερομένων, ενδιαφερόμενους κύκλους ή άλλες πηγές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΤΕΛΗ

1. Τέλη αίτησης

Για κάθε αίτηση απονομής οικολογικού σήματος, ο αιτών επιβαρύνεται με τέλος σχετικό με τα έξοδα διεκπεραίωσης της αίτησης. Θα καθοριστούν ελάχιστο και ανώτατο τέλος.

Για τις ΜΜΕ (*) και τους κατασκευαστές καθώς και τους παρέχοντες υπηρεσίες από αναπτυσσόμενες χώρες, το τέλος αίτησης θα είναι μειωμένο τουλάχιστον κατά 25 %.

2. Ετήσια τέλη

Ο αιτών στον οποίο απονέμεται οικολογικό σήμα, καταβάλλει ετήσια τέλη χρήσης του σήματος στον αρμόδιο φορέα που έχει απονείμει το σήμα.

Η περίοδος που καλύπτεται από το τέλος αρχίζει την ημερομηνία απονομής του οικολογικού σήματος στον αιτούντα.

Τα ετήσια τέλη υπολογίζονται σε συνάρτηση με τον ετήσιο όγκο πωλήσεων, εντός της Κοινότητας, του προϊόντος στο οποίο έχει απονεμηθεί οικολογικό σήμα. Θα καθοριστούν ελάχιστο και ανώτατο τέλος.

Για τις ΜΜΕ (*) και τους κατασκευαστές καθώς και τους παρέχοντες υπηρεσίες από αναπτυσσόμενες χώρες, το ετήσιο τέλος θα είναι μειωμένο τουλάχιστον κατά 25 %.

Για αιτούντες που έχουν ήδη πιστοποιηθεί σύμφωνα με το σύστημα EMAS ή ISO 14001 μπορούν να χορηγηθούν πρόδητες μειώσεις στα ετήσια τέλη.

Περαιτέρω μειώσεις τελών μπορούν — εφόσον ενδείκνυται — να χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17.

3. Δαπάνες δοκιμών και επαληθεύσεων

Ότις το τέλος αίτησης ούτε τα ετήσια τέλη χρήσης περιλαμβάνουν δαπάνες για τις τυχόν απαιτούμενες δοκιμές και επαληθεύσεις για προϊόντα για τα οποία έχουν υποβληθεί αιτήσεις. Οι δαπάνες για τις εν λόγω δοκιμές και επαληθεύσεις βαρύνουν τους ίδιους τους αιτούντες.

Κατά τη θέσπιση των απαιτήσεων αξιολόγησης και επαληθεύσεων πρέπει να τηρείται ο στόχος της συγκράτησης του κόστους στο κατώτερο δυνατό επίπεδο. Αυτό ισχύει ειδικότερα προκειμένου να διευκολύνεται η συμμετοχή των ΜΜΕ στο κοινοτικό σύστημα οικολογικού σήματος, ούτως ώστε να επιτευχθεί η ευρύτερη δυνατή διάδοση του σήματος.

(*) Όπως ορίζεται στη σύσταση 96/280/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 107 της 30.4.1996, σ. 4).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΓΙΑ ΚΑΘΕ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ – ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ
ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ (ΑΠΟΦΑΣΗ 2001/523/ΕΚ)

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

- *ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ*

Τα κριτήρια περιλαμβάνουν μειωμένα επίπεδα τοξικών κατάλοιπων και πτητικών οργανικών ουσιών ενώ παράλληλα εξασφαλίζουν τη διάρκεια ζωής του προϊόντος. Τα υποδήματα που θα φέρουν το οικολογικό σήμα δεν θα έχουν πλέον μελλοντικά κανένα ίχνος αρσενικού, καδμίου και μολύβδου. Το PVC μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά και μόνο στην εσωτερική σόλα και αυτό μόνο εφόσον είναι ανακυκλώσιμο δίχως την χρήση ορισμένων φθαλικών ουσιών.

- *ΥΦΑΣΜΑΤΑ / ΚΛΩΣΤΟΨΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ*

Κατά το στάδιο της επεξεργασίας – παραγωγής των κλωστών τα οικολογικά κριτήρια περιλαμβάνουν τον περιορισμό των τοξικών κατάλοιπων στις κλωστές (πχ Acrylonitrile <1,5 mg/Kg, Zn<1000ppm, Αντιμόνιο<300ppm κ.α.), την μείωση των αέριων εκπομπών (Acrylonitrile<1g/Kg, S<160g/Kg, N₂O<1g/Kg, VOCs <1,2g/Kg κ.α.), την μείωση της ρύπανσης των υδάτων. Κατά το στάδιο της παραγωγής, χρήσης και απόθεσης, τον περιορισμό της χρήσης ουσιών που ζημιώνουν το περιβάλλον και ειδικότερα το υδατικό περιβάλλον και την υγεία των καταναλωτών. Όσον αφορά την ποιότητα δίνεται εγγύηση ότι τα προϊόντα δεν θα «μπουν» στο πλύσιμο και στο στέγνωμα και ότι τα χρώματα δεν θα αλλοιωθούν από την εφίδρωση, το πλύσιμο, το στέγνωμα και την έκθεση στο φως.

- *ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ*

Στο στάδιο της παραγωγής τα κριτήρια περιλαμβάνουν την χρήση ανακυκλώσιμων υλικών κυρίως στην συσκευασία του προϊόντος (αποκλείονται σύνθετα πλαστικά), ενώ κατά την χρήση γίνεται εξοικονόμηση ενέργειας και το προϊόν διαρκεί περισσότερο από μια κοινή λάμπα. Κατά το στάδιο της απόθεσης

επιτυγχάνεται μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και κινδύνων που σχετίζονται με τον υδράργυρο. Τέλος δίνονται πληροφορίες στους καταναλωτές για την βέλτιστη χρήση του προϊόντος.

- *ΣΤΡΩΜΑΤΑ ΚΡΕΒΑΤΙΩΝ*

Τα κριτήρια στα στρώματα περιλαμβάνουν την μείωση της ρύπανσης του αέρα και του υδατικού περιβάλλοντος κατά την φάση της κατασκευής, ελαχιστοποίηση της χρήσης επικινδύνων ουσιών για το περιβάλλον και την υγεία των καταναλωτών, μεγιστοποίηση της ποιότητας και της διάρκειας ζωής του προϊόντος.

- *ΨΥΓΕΙΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ*

Για τα ψυγεία οικιακής χρήσης, τα οικολογικά κριτήρια περιλαμβάνουν την μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και παραγωγής θορύβου κατά την χρήση, την μη χρησιμοποίηση ψυκτικών και αφρωδών ουσιών που μπορεί να συμβάλλουν στην τρύπα του όζοντος και στο φαινόμενο του θερμοκηπίου. Οι κατασκευαστές καλούνται να εξασφαλίσουν την ευχερή αποσυναρμολόγηση και ανακύκλωση του προϊόντος. Οι παραγωγοί έχουν επίσης την υποχρέωση δωρεάν αποκομιδής του προϊόντος για ανακύκλωση.

- *ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΒΕΡΝΙΚΙΑ*

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά των οικολογικών κριτηρίων αφορούν την μείωση των εκπομπών θείου στην ατμόσφαιρα και την μείωση της παραγωγής επικινδύνων απόβλητων στην παραγωγή του διοξειδίου του τιτανίου, κατά το στάδιο της παραγωγής. Ελαχιστοποίηση των εκπομπών VOC (Volatile Organic Content) και των εκπομπών αρωματικών υδρογονανθράκων (VAH) στην ατμόσφαιρα (κυρίως κατά το στάδιο της χρήσης), ενώ τα προϊόντα δεν θα πρέπει

να περιέχουν βαρέα μέταλλα (Cd, Pb, Cr VI, Hg, As) και επικίνδυνες ουσίες για το περιβάλλον και την υγεία των καταναλωτών. Θα πρέπει να περιλαμβάνονται οδηγίες για την βέλτιστη χρήση και αποθήκευση του προϊόντος καθώς και για τον καθαρισμό των εργαλείων.

- *ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ ΠΙΑΤΩΝ*

Τα πλυντήρια πιάτων που φέρουν το οικολογικό σήμα εξασφαλίζουν μειωμένη κατανάλωση ενέργειας, μειωμένη κατανάλωση νερού και μειωμένα επίπεδα θορύβου κατά την χρήση. Ο σχεδιασμός των πλυντηρίων είναι τέτοιος που να διευκολύνει την αποσυναρμολόγηση, ανακύκλωση και την «περιβαλλοντική» χρήση με προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας και πρόληψης στην αλόγιστη χρήση απορρυπαντικών. Παρέχονται επίσης συμβουλές στους καταναλωτές για την αποδοτικότερη χρήση και δίνονται εγγυήσεις για την επίδοση πλυσίματος και στεγνώματος.

- *ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ ΡΟΥΧΩΝ*

Τα οικολογικά κριτήρια για τα πλυντήρια ρούχων είναι ίδια σχεδόν με αυτά των πλυντηρίων πιάτων και επιπλέον, οι παραγωγοί έχουν την υποχρέωση να προσφέρουν 2-ετη εγγύηση (12 χρόνια για τα ανταλλακτικά) και την δυνατότητα δωρεάν απόκομιδής του προϊόντος για ανακύκλωση.

- *ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΙΚΟ ΧΑΡΤΙ*

Κατά την διαδικασία κατασκευής, μείωση των εκπομπών θείου και των αέριων του θερμοκηπίου, ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης ενέργειας, μείωση των εκπομπών χλωριούχων ενώσεων στους υδατικούς αποδέκτες και τέλος μείωση της παραγωγής οργανικών αποβλήτων. Οι ίνες που χρησιμοποιούνται θα πρέπει

να προέρχονται είτε από ανακυκλωμένες ίνες είτε από σωστά διαχειριζόμενα δάση.

- *ΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΔΑΦΟΥΣ*

Το οικολογικό σήμα στα βελτιωτικά εδάφους εγγυάται την ελάχιστη συγκέντρωση των οργανικών ουσιών, την επαναχρησιμοποίηση των οργανικών αποβλήτων, τον αυστηρό περιορισμό της χρήσης βαρέων μετάλλων και υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων, τον περιορισμό της συγκέντρωσης θρεπτικών (φωσφορικά, νιτρικά), την ελαχιστοποίηση ενοχλήσεων (θραύσματα, σπορών αγριόχορτων, οσμών κ.α.), τον αυστηρό έλεγχο της συγκέντρωσης βακτηριών, ενώ περιλαμβάνονται και οδηγίες χρήσης προς τους καταναλωτές για την βέλτιστη χρήση.

- *ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ*

Τα περιβαλλοντικά κριτήρια για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές είναι πανομοιότυπα με αυτά των φορητών υπολογιστών.

- *ΦΟΡΗΤΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ*

Το οικολογικό σήμα στους φορητούς υπολογιστές εγγυάται την μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά την χρήση και την αναμονή, τον περιορισμό της χρήσης τοξικών βαρέων μετάλλων, τον περιορισμό της χρήσης ουσιών που είναι επιβλαβή για την υγεία των καταναλωτών και το περιβάλλον, την μείωση της χρήσης φυσικών πόρων ενθαρρύνοντας την ανακύκλωση, την αύξηση της διάρκειας ζωής του προϊόντος, την μείωση της παραγωγής στέρεων αποβλήτων με την δωρεάν αποκομιδή του προϊόντος για ανακύκλωση από τους κατασκευαστές.

- *ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ*

Οι τηλεοράσεις που φέρουν το οικολογικό σήμα θα εξασφαλίζουν χαμηλή κατανάλωση ενέργειας σε κατάσταση λειτουργίας καθώς και σε κατάσταση παθητικής και ενεργητικής ετοιμότητας, θα παρέχουν επίσης συμβουλές στους καταναλωτές σχετικά με την πλέον αποδοτική χρησιμοποίησή τους. Οι κατασκευαστές καλούνται να εξασφαλίσουν την ευχερή αποσυναρμολόγηση και ανακύκλωση του προϊόντος. Οι παραγωγοί έχουν επίσης την υποχρέωση να προσφέρουν 2-ετη εγγύηση (7 χρόνια για τα ανταλλακτικά) και την δυνατότητα δωρεάν αποκομιδής του προϊόντος για ανακύκλωση.

- *ΧΑΡΤΙ ΥΓΕΙΑΣ / ΚΟΥΖΙΝΑΣ*

Τα οικολογικά κριτήρια για αυτήν την κατηγορία είναι πανομοιότυπα με αυτά της κατηγορίας «Φωτοαντιγραφικό Χαρτί».

- *ΑΠΟΡΡΥΠΑΝΤΙΚΑ ΓΙΑ ΠΛΥΣΙΜΟ ΣΤΟ ΧΕΡΙ*

Τα κριτήρια αποσκοπούν στην μείωση των εκπομπών τοξικών ουσιών στο υδατικό περιβάλλον, μείωση ή πρόληψη κινδύνων που αφορούν την υγεία των καταναλωτών και το περιβάλλον από την χρήση επικινδύνων ουσιών, ελαχιστοποίηση του όγκου της συσκευασίας και τέλος πληροφορίες για την βέλτιστη «περιβαλλοντική» χρήση του προϊόντος.

- *ΑΠΟΡΡΥΠΑΝΤΙΚΑ ΠΛΥΝΤΗΡΙΩΝ ΠΙΑΤΩΝ*

Μόνο συμπυκνωμένα απορρυπαντικά μπορούν να ικανοποιήσουν τα κριτήρια. Επιπλέον θα πρέπει να επιτυγχάνεται, ελαχιστοποίηση της χρήσης ουσιών που είναι επικίνδυνες για το υδατικό περιβάλλον (κυρίως κατά το τέλος χρήσης του προϊόντος), μεγιστοποίηση της βίο-διάσπασης του προϊόντος, μείωση του όγκου της συσκευασίας, ασφάλεια του προϊόντος (προστασία του προϊόντος από την παραγωγή οργανισμών). Θα περιλαμβάνονται οδηγίες χρήσης για την βέλτιστη

«περιβαλλοντική» χρήση, ενώ όσον αφορά την επίδοση του προϊόντος αυτή εξασφαλίζεται από τις δοκιμές που γίνονται σύμφωνα με το IKW πρωτόκολλο.

- *ΑΠΟΡΡΥΠΑΝΤΙΚΑ ΠΛΥΝΤΗΡΙΩΝ ΡΟΥΧΩΝ*

Τα οικολογικά κριτήρια για τα απορρυπαντικά πλυντηρίων ρούχων σε γενικές γραμμές ταυτίζονται με αυτά των απορρυπαντικών πλυντηρίων πιάτων.

- *ΣΚΛΗΡΑ ΕΠΙΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΔΑΠΕΔΟΥ (ΠΛΑΚΑΚΙΑ ΤΟΙΧΟΥ, ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ)*

Η κατηγορία προϊόντων για τα σκληρά επικαλύμματα δαπέδου περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα δαπέδων που αποτελούνται από φυσικές και λατυποπαγείς πέτρες, κεραμικές πλάκες εξωτερικών χώρων, κεραμικά πλακίδια, κεραμικές πλάκες πεζοδρομίου και τσιμεντόλιθους πεζοδρόμησης. Τα κριτήρια αποσκοπούν στην μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στα οικολογικά ενδιαφέροντα και τους άλλους φυσικούς πόρους μειώνοντας την ενεργειακή κατανάλωση, τις αποβολές τοξικών ή ρυπογόνων ουσιών στο περιβάλλον και την χρήση επικινδύνων υλικών.

- *ΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΑ ΠΑΣΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΧΩΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ*

Η κατηγορία περιλαμβάνει όλα τα καθαριστικά πάσης χρήσεως που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για επαγγελματική ή ιδιωτική χρήση. Τα κύρια χαρακτηριστικά των οικολογικών κριτηρίων περιλαμβάνουν την μείωση της συγκέντρωσης των ουσιών που είναι τοξικές για το υδάτινο περιβάλλον, την βιο-διάσπαση των προϊόντων, περιορισμό της χρήσης πολλών επικινδύνων ουσιών, μικρότερη συσκευασία, πληροφορίες για την χρήση του προϊόντος και συμβουλές για την ασφάλεια των καταναλωτών. (Βλ Παρακάτω Αναλυτικά).

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 27ης Ιουνίου 2001

για τον καθορισμό οικολογικών κριτηρίων για την απονομή κοινοτικού οικολογικού σήματος σε προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως και προϊόντα καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής

(κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2001) 1670)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2001/523/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000, για ένα αναθεωρημένο κοινοτικό σύστημα απονομής οικολογικού σήματος (*), και ιδίως τα άρθρα 3, 4 και 6,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπει ότι το οικολογικό σήμα μπορεί να απονέμεται σε προϊόν του οποίου τα χαρακτηριστικά είναι τέτοια ώστε να συμβάλουν σημαντικά σε βελτιώσεις οικολογικών παραμέτρων καθοριστικής σημασίας.
- (2) Το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπει ότι καθορίζονται κριτήρια οικολογικής σήμανσης ανά κατηγορία προϊόντων.
- (3) Η ανάπτυξη και υιοθέτηση των μέτρων που προβλέπεται στην παρούσα απόφαση έγινε δύναμη των διαδικασιών καθορισμού κριτηρίων οικολογικής σήμανσης κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000.
- (4) Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κατηγορία προϊόντων «προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως και προϊόντα καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής» (στο εξής «κατηγορία προϊόντων») υποδιαιρείται στις ακόλουθες δύο ομάδες:

Προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως: απορρυπαντικά που προορίζονται για τη συνήθη καθαριότητα πατωμάτων, τοίχων, οροφών και άλλων σταθερών επιφανειών, και τα οποία για να χρησιμοποιηθούν διαλύονται ή αραιώνονται σε νερό.

Προϊόντα καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής: απορρυπαντικά που προορίζονται για τη συνήθη απομάκρυνση (ακόμη και με τρίψιμο) ρύπων ή/και ενυποθέσεων σε εγκαταστάσεις

υγιεινής, όπως πλυσταριά, λουιτρά, τουαλέτες και κουζίνες. Δεν περιλαμβάνονται προϊόντα που τοποθετούνται στη λεκάνη τουαλέτας ή μέσα στο καζανάκι και χρησιμοποιούνται ταιτοχρόνως με το νερό που καταιονίζεται. Δεν περιλαμβάνονται προϊόντα που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την απομάκρυνση του ανθρακικού ασβεστίου (κοινώς πουρί). Δεν περιλαμβάνονται προϊόντα απολύμανσης.

Δεν περιλαμβάνονται προϊόντα για ειδικότερες χρήσεις καθαρισμού, όπως για τον καθαρισμό φούρνων, παραθύρων, για το ξύσιμο και το γυάλισμα δαπέδων, για την απόφραξη σωλήνων αποχέυσεως, κ.ά.

Η υπόψη κατηγορία προϊόντων περιλαμβάνει όχι μόνο προϊόντα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από ιδιώτες καταναλωτές, αλλά και προϊόντα προοριζόμενα για επαγγελματική χρήση.

Άρθρο 2

Η οικολογική επίδοση και η προς χρήση καταλληλότητα της υπόψη κατηγορίας προϊόντων αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια που καθορίζονται στο παράρτημα και το προσάρτημα αυτού.

Άρθρο 3

Ο ορισμός και τα κριτήρια για την υπόψη κατηγορία προϊόντων ισχύουν για χρονικό διάστημα τριών ετών αρχής γενομένης από την ημέρα που τίθεται σε εφαρμογή η παρούσα απόφαση. Εάν στο μεταξύ δεν έχουν υιοθετηθεί αναθεωρημένα οικολογικά κριτήρια, η ισχύς των πρώτων παρατείνεται για ένα ακόμη έτος.

Άρθρο 4

Για διοικητικούς σκοπούς, η εν λόγω κατηγορία προϊόντων χαρακτηρίζεται με τον κωδικό αριθμό «020».

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 27 Ιουνίου 2001.

Για την Επιτροπή
 Margot WALLSTRÖM
 Μέλος της Επιτροπής

(*) ΕΕ L 237 της 21.9.2000, σ. 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΛΑΙΣΙΟ

Προκειμένου να κριθεί κατάλληλο για απονομή του οικολογικού σήματος, ένα προϊόν καθαρισμού γενικής χρήσεως ή ένα προϊόν καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής (στο εξής «προϊόν») πρέπει να εμπίπτει στην κατηγορία προϊόντων του άρθρου 1 και να συμμορφώνεται προς τα κριτήρια του παρόντος παραρτήματος, τα οποία πιστοποιούνται με δοκιμές που διεξάγονται κατ' αίτηση σύμφωνα με τα κριτήρια και με το τεχνικό προσάρτημα. Κατά περίπτωση, μπορούν να χρησιμοποιούνται άλλες μέθοδοι δοκιμών, εφόσον κριθούν ισοδύναμες από τον αρμόδιο φορέα που αξιολογεί την αίτηση (στο εξής «αρμόδιος φορέας»). Οι αρμόδιοι φορείς πρέπει να αναγνωρίζουν δοκιμές και πιστοποιήσεις που ανταποκρίνονται στα πρότυπα της σειράς EN 45 000 ή άλλα ισοδύναμα διεθνή πρότυπα. Όταν δεν αναφέρονται δοκιμές, ή όταν αναφέρονται ως χρησιμοποιούμενες για επαλήθευση ή παρακολούθηση, οι αρμόδιοι φορείς πρέπει, κατά περίπτωση, να στηρίζονται σε δηλώσεις και τεκμηρίωση από πλευράς του αιτούντος ή/και σε ανεξάρτητες επαληθεύσεις. Όταν επισημαίνεται ότι απαιτούνται ειδική τεκμηρίωση ή/και δηλώσεις, τα στοιχεία αυτά προσκομίζονται από τον αιτούντα ή/και τον κατασκευαστή ή/και τον προμηθευτή, κατά περίπτωση. Όπου υποσείρονται συστατικά, καλύπτονται ουσίες και παρασκευάσματα.

Συνιστάται στους αρμόδιους φορείς να συνεκτιμούν την εφαρμογή αναγνωρισμένων συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (π.χ. EMAS ή ISO 14001) όταν αξιολογούν αιτήσεις και ελέγχουν την συμμόρφωση προς τα κριτήρια του παρόντος παραρτήματος (σημείωση: η εφαρμογή τέτοιων συστημάτων διαχείρισης δεν είναι υποχρεωτική).

Τα κριτήρια αποσκοπούν:

- σε μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων με περιορισμό των ποσοτήτων επιβαρύνων συστατικών, απορρυπαντικών και αποβλήτων από υλικά συσκευασίας,
- σε μείωση ή πρόληψη των κινδύνων για το περιβάλλον και για την υγεία του ανθρώπου, οι οποίοι συνδέονται με τη χρήση επικίνδυνων ουσιών,
- σε ενημέρωση του καταναλωτή ώστε να χρησιμοποιεί το προϊόν κατά τρόπο αποτελεσματικό, που να έχει τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις για το περιβάλλον.

Τα επίπεδα των κριτηρίων είναι τέτοια ώστε να προάγεται η επίσημηση εκείνων των προϊόντων της υπόψη κατηγορίας που δεν έχουν σοβαρές επιπτώσεις για το περιβάλλον.

ΜΟΝΑΔΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Για προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως, η μονάδα αναφοράς (έτσι όπως νοείται στα κριτήρια που ακολουθούν) είναι μια δόση του προϊόντος εκφρασμένη σε γραμμάρια την οποία συνιστά ο παραγωγός για ένα λίτρο διαλύσεως (νερό πλύσης).

Για προϊόντα καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής, δεν καθορίζεται μονάδα αναφοράς (τα συναφή κριτήρια υπολογίζονται σε σχέση με 100 g του προϊόντος).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

1. Οικοτοξικότητα και βιοαποικοδομησιμότητα

Η τοξικότητα του κρίσιμου όγκου αραίωσης (CDV_{02}) υπολογίζεται για κάθε συστατικό (i) σύμφωνα με την εξίσωση που ακολουθεί:

$$CDV_{02} \text{ (συστατικού i)} = \frac{\text{βάρους (i)} \times \text{LF (i)}}{\text{LTE (i)}} \times 1000$$

όπου βάρος (i) είναι το βάρος του συστατικού ανά μονάδα αναφοράς (σε ότι αφορά προϊόντα γενικής χρήσεως) ή ανά 100 g προϊόντος (σε ότι αφορά προϊόντα εγκαταστάσεων υγιεινής), LF, ο συντελεστής επιβάρυνσης, και LTE είναι η συγκέντρωση του συστατικού που προκαλεί χρόνια τοξικότητα. Οι τιμές των παραμέτρων LF και LTE είναι οι αναγραφόμενες στον κατάλογο της βάσης δεδομένων για συστατικά απορρυπαντικών (κατάλογος DID) του προσαρτήματος μέρος Α. Εάν ένα συστατικό δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο DID, ο αιτών υπολογίζει τις τιμές ακολουθώντας την προέγερση του προσαρτήματος μέρος Β. Οι τιμές CDV_{02} των διαφόρων συστατικών αθροίζονται και προκύπτει η CDV_{02} του προϊόντος.

Για προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως, η CDV_{02} του προϊόντος δεν υπερβαίνει τα 400 l/μονάδα αναφοράς.

Για προϊόντα καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής, η CDV_{02} του προϊόντος δεν υπερβαίνει τα 4 000 l/100 g προϊόντος.

Η ακριβής σύσταση του προϊόντος κατατίθεται στον αρμόδιο φορέα, μαζί με τους αναλυτικούς υπολογισμούς των τιμών CDV_{02} από τις οποίες φαίνεται η συμμόρφωση προς το εν λόγω κριτήριο.

2. Φώσφορος και φωσφορικές ενώσεις

Η συνολική ποσότητα στοιχειακού φωσφόρου στο προϊόν υπολογίζεται ανά μονάδα αναφοράς (για προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως) και ανά 100 g προϊόντος (για προϊόντα καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής) με συνεκτίμηση όλων των προϊόντων που περιέχουν φωσφόρο.

Για προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως, η ολική περιεκτικότητα σε φωσφόρο (P) δεν υπερβαίνει τα 0,2 g ανά μονάδα αναφοράς.

Για προϊόντα καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής, η ολική περιεκτικότητα σε φωσφόρο (P) δεν υπερβαίνει τα 2 g ανά 100 g προϊόντος.

Οι φωσφορικές ενώσεις (υπολογιζόμενες ως P) δεν υπερβαίνουν τα 0,02 g ανά μονάδα αναφοράς για προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως και τα 0,2 g ανά 100 g προϊόντος για προϊόντα καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής.

Η ακριβής σύσταση του προϊόντος κατατίθεται στον αρμόδιο φορέα, μαζί με τους αναλυτικούς υπολογισμούς από τους οποίους προκύπτει συμμόρφωση προς το εν λόγω κριτήριο.

3. Αναερόβια βιοαποικοδομησιμότητα τασινεργών

Κάθε τασινεργό που χρησιμοποιείται στο προϊόν πρέπει να είναι βιοαποικοδομήσιμο σε αναερόβιες συνθήκες.

Κατατίθεται η ακριβής σύσταση του προϊόντος. Ο κατάλογος DID (βλέπε προάρτιμα μέρος A) εμφανίζει κατά πόσον δεδομένο τασινεργό βιοαποικοδομείται ή όχι σε αναερόβιες συνθήκες (που σημαίνει ότι δόσα έχουν την ένδειξη Y στη στήλη για την αναερόβια/βιοαποικοδομησιμότητα δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται). Για τασινεργά που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο DID, πρέπει να αναφέρονται στοιχεία από τις υπάρχουσες επιστημονικές ή άλλες πηγές ή τα αποτελέσματα κατάλληλων δοκιμών, από όπου να προκύπτει ότι είναι βιοαποικοδομήσιμα σε αναερόβιες συνθήκες. Η δοκιμή αναφοράς για την αναερόβια βιοαποικοδομησιμότητα είναι η ISO 11734, ECETOC αριθ. 28 (Ιούνιος 1988) ή άλλη ισοδύναμη μέθοδος, με την απαίτηση ενόςλάχιστου βιοαποικοδομησιμότητας 60 % σε αναερόβιες συνθήκες.

4. Επακίνδυτες ή τοξικές ουσίες ή παρασκευάσματα

α) Τα παρακάτω προϊόντα δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται στο προϊόν, είτε ως συστατικά αιτούς είτε ως συστατικά παρασκευάσματος που περιέχεται στη σύνθεση:

— αλκυλοφαινολαιθοξυλικές ενώσεις (APEO)

— νιτροβόμβοι και πολυκυκλικοί μύσχοι, μεταξύ των οποίων π.χ.:

μοσχοξυλόλιο: 5-τρι-βουτυλ-2,4,6-τρινιτρο-πι-ξυλόλιο

μύσχος αμβροειδούς: 4-τρι-βουτυλ-3-μεθοξύ-2,6-δινιτροτολουόλιο

μοσκόκιο: 1,1,3,3,5-πενταμεθύλ-4,6-δινιτροϊνδάνιο

μύσχος του Θιβέτ: 1-τρι-βουτυλ-3,4,5-τριμεθύλ-2,6-δινιτροβενζόλιο

μοσχοκρόνη: 4'-τρι-βουτυλ-2',6'-διμεθύλ-3',5',5'-δινιτροακεταφαινόνη

HNHB: 1,3,4,6,7,8-εξαιδρο-4,6,6,7,8,8-εξαμεθυλκυκλοπεντα(α)-2-βενζοπυράνιο

ΛHΠΝ: 6-ακετυλ-1,1,2,4,4,7-εξαμεθυλοτετραλίνη

— EDTA (αιθυλνοδιαμινωτετραοξικό οξύ)

— NTA (νιτροτριμεθικό οξύ)

— τετραπυραγικές ενώσεις του αμμωνίου

— γλουταμική αλδεΐδη.

Η ακριβής σύσταση του προϊόντος κατατίθεται στον αρμόδιο φορέα, μαζί με δήλωση, σύμφωνα με την οποία καμία από τις ανωτέρω ουσίες δεν περιέχεται στο προϊόν, είτε ως μεμονωμένο συστατικό είτε ως συστατικό παρασκευάσματος που περιέχεται στη σύνθεση του προϊόντος.

β) Το προϊόν δεν περιέχει κανένα συστατικό που έχει ταξινομηθεί ως

R31 (σε επαφή με οξύ, εκλύει τοξικό αέριο)

R40 (περιορισμένες ενδείξεις για καρκινογόνο δράση)

R45 (ενδέχεται να προκαλεί καρκίνο)

R46 (ενδέχεται να προκαλεί κληρονομικές γενετικές βλάβες)

R49 (ενδέχεται να προκαλεί καρκίνο με την εισπνοή)

R68 (πιθανοί κίνδυνοι μη αντισπερμίων επιπτώσεων)

R50+S3 (πολύ τοξικό για υδρόβιους οργανισμούς· ενδέχεται να προκαλεί χρόνιες επιπτώσεις στο υδάτινο περιβάλλον)

R51+S1 (τοξικό για υδρόβιους οργανισμούς· ενδέχεται να προκαλεί χρόνιες επιπτώσεις στο υδάτινο περιβάλλον)

R59 (επικίνδυνο για τη σπινάδα του όζοντος)

- R60 (ενδέχεται να διαταράσσει τη γονιμότητα)
 R61 (ενδέχεται να προκαλέσει βλάβες στο έμβρυο)
 R62 (πιθανός κίνδυνος διαταραχής της γονιμότητας)
 R63 (πιθανός κίνδυνος πρόκλησης βλαβών στο έμβρυο)
 R64 (ενδέχεται να προκαλέσει βλάβες σε βρέφη που θηλάζουν),

ούτε συνδυασμό αυτών, σύμφωνα με την οδηγία 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1967, σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση επικίνδυνων ουσιών (*) και τις εν συνεχεία τροποποιήσεις της, ή σύμφωνα με την οδηγία 1999/45/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 1999, σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση επικίνδυνων παρασκευασμάτων (†) και τις εν συνεχεία τροποποιήσεις της.

Η ως άνω απαίτηση ισχύει και για κάθε συστατικό παρασκευάσματος που υπερέχει στη σύνθεση του προϊόντος εφόσον η περιεκτικότητά του συστατικού στο παρασκεύασμα είναι μεγαλύτερη από 0,1 % κ.β.

Εντούτοις, για τη συντήρηση του προϊόντος επιτρέπεται η χρησιμοποίηση βιοκτόνων (με την επιφύλαξη του κριτηρίου για τα βιοκτόνα που περιγράφεται στη συνέχεια) χαρακτηρισμένων/ταξινόμημένων ως R50+53 ή R51+53, υπό τον όρο όμως ότι δεν είναι δυνατή βιοοξοσυνάρθρωση. Με την έννοια αυτή, βιοκτόνο θεωρείται ότι είναι δυναμικά βιοοξοσυνάρθρωσιμο εάν ο $\log_{10}$ Ροω (Λογάρισμος του συντελεστή κατανομής οξτανόλης/νερού) είναι $\geq 3,0$ (εκτός εάν ο συντελεστής βιοοξοσυνάρθρωσης BCF που έχει προσδιοριστεί παραματικά είναι ≤ 100).

Η ακριβής σύσταση του προϊόντος κατατίθεται στον αρμόδιο φορέα, μαζί με αντίγραφα των δελτίων δεδομένων ασφαλείας υλικού για κάθε συστατικό, όπου θα εμφανίζεται η ταξινόμηση ή μη για κάθε συστατικό, καθώς και δήλωση σύμφωνα με την οποία δεν έχει χρησιμοποιηθεί καμία από τις ανωτέρω ουσίες.

Ομοίως και οι προμηθευτές των παρασκευασμάτων που χρησιμοποιούνται στη σύνθεση του προϊόντος δηλώνουν ότι το εκάστοτε παρασκεύασμα ανταποκρίνεται στις ανωτέρω απαιτήσεις.

5. Πιπτικές οργανικές ενώσεις

Η περιεκτικότητά του προϊόντος σε πιπτικές οργανικές ενώσεις σημείου ζέσεως $< 150^{\circ}\text{C}$ δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερη από 10 % κ.β.

Κατατίθεται η ακριβής σύσταση του προϊόντος, μαζί με αντίγραφα των δελτίων δεδομένων ασφαλείας υλικού για κάθε οργανικό συστατικό, καθώς και δήλωση συμμόρφωσης με το εν λόγω κριτήριο.

6. Βαφές ή χρωστικές

Τυχόν βαφές ή χρωστικές ουσίες που χρησιμοποιήθηκαν στο προϊόν πρέπει να διαθέτουν άδεια κατά την έγκριση των διατάξεων της οδηγίας 76/768/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1976, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα καλλυντικά (†) και των εν συνεχεία τροποποιήσεων αυτής.

Στον αρμόδιο φορέα υποβάλλεται δήλωση συμμόρφωσης προς το εν λόγω κριτήριο, καθώς και πλήρης κατάλογος όλων των βαφών ή χρωστικών που χρησιμοποιήθηκαν.

7. Αρωματικές ουσίες

- α) Το προϊόν δεν πρέπει να περιέχει αρωματικές ουσίες που με τη σειρά τους περιέχουν νιτρομόσχους ή πολυκυκλικούς μόσχους, κατά την έννοια του προηγούμενου κριτηρίου.
 β) Εάν το προϊόν περιέχει μία ή περισσότερες από τις κάτωθι αρωματικές ουσίες, αυτό θα πρέπει να φαίνεται ευκρινώς στη συσκευασία με αναγραφή των ονομασιών τους:

Κοινή ονομασία	αριθ. CAS	Κοινή ονομασία	αριθ. CAS
αμιλοκινναμάλη	122-40-7	αμιλοκινναμυλαλικόλη	101-85-9
βενζυλαλικόλη	100-51-6	σαλικυλικός βενζυλεστέρας	118-58-1
κινναμυλαλικόλη	104-54-1	κινναμάλη	104-55-2
κινράλη	5392-40-5	κοιμηρίνη	91-64-5
ελεγνόλη	97-53-0	γερανόλη	106-24-1
υδροξυετιτρονελλλάη	107-75-5	υδροξυμεθυλοοπεντιλοκυκλοεξένο- καρβοξυαλδεΐδη	31906-04-4
ισοευγενόλη	97-54-1		

(*) ΕΕ 196 της 16.8.1967, σ. 1.

(†) ΕΕ L 200 της 31.5.1999, σ. 1.

(†) ΕΕ L 262 της 27.9.1976, σ. 169.

γ) Η παρασκευή ή/και ο χειρισμός συστατικών που προστίθενται στο προϊόν ως αρωματικές ουσίες πρέπει να ακολουθούν τον κώδικα πρακτικής της διεθνούς ένωσης αρωματικών ουσιών (International Fragrance Association).

Στον αρμόδιο φορέα υποβάλλεται δήλωση συμμόρφωσης προς καθένα από τα μέρη του εν λόγω κριτηρίου.

8. Ευαισθητοποιητικές ουσίες

Το προϊόν δεν θα πρέπει να έχει ταξινομηθεί ως R42 (εισπνεύσιμο, ενδέχεται να προκαλέσει ευαισθητοποίηση) ή/και R43 (ερχόμενο σε επαφή με το δέρμα, ενδέχεται να προκαλέσει ευαισθητοποίηση) σύμφωνα με την οδηγία 1999/45/ΕΚ.

Η ακριβής σύσταση του προϊόντος κατατίθεται στον αρμόδιο φορέα, μαζί με αντίγραφο των δελτίων δεδομένων ασφαλείας υλικού για κάθε συστατικό, όπου θα εμφανίζεται η ταξινόμηση ή μη για κάθε συστατικό, καθώς και δήλωση συμμόρφωσης προς το εν λόγω κριτήριο.

9. Βιοκτόνα

α) Το προϊόν μπορεί να περιέχει βιοκτόνα αποκλειστικά για συντήρηση, και στη σωστή δόση. Η παρούσα διάταξη δεν αφορά τωσενεργά τα οποία μπορεί να έχουν και βιοκτόνες ιδιότητες.

Κατατίθεται η ακριβής σύσταση του προϊόντος, μαζί με αντίγραφο των δελτίων δεδομένων ασφαλείας υλικού για όλα τα συντηρητικά που προστέθηκαν, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τη δόση που είναι αναγκαία για τη συντήρηση του προϊόντος. Υποβάλλεται επίσης δήλωση συμμόρφωσης προς το εν λόγω κριτήριο.

β) Απαγορεύεται να βεβαιώνεται ή να υπονοείται πάνω στη συσκευασία ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο ότι το προϊόν έχει αντιμικροβιακή δράση.

Κατατίθεται στον αρμόδιο φορέα τα κείμενα και η διάταξη τους πάνω σε κάθε τύπο συσκευασίας ή/και ένα δείγμα της κάθε τύπου συσκευασίας, μαζί με δήλωση συμμόρφωσης προς το εν λόγω κριτήριο.

10. Απαιτήσεις που αφορούν τη συσκευασία

α) Για προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως, η περιεκτικότητα σε νερό πρέπει να είναι $\leq 90\%$ κ.β. (ώστε να περιορίζονται όσο γίνεται περισσότερο τα υλικά συσκευασίας).

β) Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται συσκευές αερολυμάτων με προωθητικά αέρια.

γ) Η σήμανση των πλαστικών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με την οδηγία 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, για τις συσκευασίες και τα απορριμμένα συσκευασίας (*), ή σύμφωνα με το πρότυπο DIN 6120 μέρη 1 και 2 σε συνδυασμό με το πρότυπο DIN 7728 μέρος 1.

δ) Εάν η πρωτογενής συσκευασία γίνεται με ανευκυλωμένο υλικό, κάθε σχετική ένδειξη πάνω στη συσκευασία πρέπει να συμμορφώνεται με το πρότυπο ISO 14021 «Οικολογικές ετικέτες και ενδείξεις — Πληροφορίες κατά δήλωση (οικολογική σήμανση τύπου II)».

ε) Τα διάφορα μέρη της πρωτογενούς συσκευασίας πρέπει να διαχωρίζονται εύκολα σε μέρη εξ ενός υλικού.

Κατατίθεται στον αρμόδιο φορέα η ακριβής σύσταση του προϊόντος, μαζί με ένα δείγμα της συσκευασίας του, της ετικέτας συμπεριλαμβανομένης. Υποβάλλεται επίσης δήλωση συμμόρφωσης προς καθένα από τα μέρη του εν λόγω κριτηρίου.

ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΗ

11. Καταλληλότητα προς χρήση

Το προϊόν πρέπει να είναι κατάλληλο προς χρήση και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των καταναλωτών.

Κατατίθεται στον αρμόδιο φορέα όλα τα σχετικά δεδομένα. Μεταξύ αυτών πρέπει να περιλαμβάνονται τουλάχιστον τα αποτελέσματα μιας δοκιμής επίδοσης η οποία θα συνίσταται σε σύγκριση μιας πλύσης με το προϊόν (στη συνιστώμενη δόση) με μια πλύση με νερό και με μια πλύση με ένα τουλάχιστον άλλο προϊόν (τρέχον στην περιοχή όπου πρόκειται να κυκλοφορήσει το προϊόν για το οποίο ζητείται οικολογική σήμανση, και στη συνιστώμενη γι' αυτό δόση). Η επιλογή των προϊόντων αναφοράς και του πρωτοκόλλου δοκιμής που χρησιμοποιήθηκαν για τις συγκρίσεις αιτιολογούνται. Τα αποτελέσματα των συγκρίσεων θα αιτιολογηθούν για μία ή περισσότερες από τις συνηθισμένες επιφάνειες για τις οποίες ονομάζεται το προϊόν. Οι παράμετροι της αποτελεσματικότητας καθαριότητας θα πρέπει να ανταποκρίνονται σε ρεαλιστικές καταστάσεις, που σημαίνει ότι ένα προϊόν για καθαριότητα κουζίνας πρέπει να δοκιμαστεί σε ρύπος από λίπη που έχουν αφηθεί για αρκετό καιρό, ενώ για προϊόντα καθαριότητας λουτρών ενδιαφέροντα *η ικανότητα του προϊόντος να διαλύει το πουρί. Για όσες προϊόντα τουαλέτας, ο αιτών μπορεί π.χ. να χρησιμοποιήσει τη δοκιμή IKW (IKW-test for acidic toilet cleaners) που δημοσιεύτηκε στο επιστημονικό περιοδικό SÖFW 126 11-2000. Για προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως, ο αιτών μπορεί π.χ. να χρησιμοποιήσει τη δοκιμή «Washing of tiled floors and grease removal from kitchen surfaces» (πλύσιμο δαπέδων με πλακάκια και απομάκρυνση λιπαρών ρύπων κουζίνας), την οποία καθιέρωσε η CTTN-IKEN.

(*) ΕΕ L 365 της 31.12.1994, σ. 10.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

12. Ενημέρωση για τη συσκευασία

α) Οδηγίες χρήσεως που αφορούν τη δόση

Για προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως, πρέπει να αναγράφεται στη συσκευασία η ακριβής συνιστώμενη δόση σινοδευόμενη από επεξηγηματικό πικτόγραμμα (π.χ. δοχείο 5 lit. συνιστώμενη δόση με μεζούρα το καπάκι και σε ml).

Σε περίπτωση συμπυκνωμένων προϊόντων για εγκαταστάσεις υγιεινής, στη συσκευασία πρέπει να αναγράφεται ευκρινώς ότι αρκεί μικρή μόνο ποσότητα του προϊόντος σε σύγκριση με τα συνήθη, δηλαδή μη συμπυκνωμένα, προϊόντα.

Στη συσκευασία αναγράφεται το κείμενο που ακολουθεί ή άλλο ισοδύναμο:

•Η σωστή δόση συνεπάγεται οικονομία και ελαχιστοποιεί την επιβάρυνση του περιβάλλοντος.

β) Οδηγίες ασφάλειας

Οι ενδείξεις που ακολουθούν ή άλλες ισοδύναμες αναγράφονται στη συσκευασία του προϊόντος, τόσο με τη μορφή καμένου όσο και με ισοδύναμο πικτόγραμμα:

•Να φυλάσσεται μακριά από παιδιά·

•Μην αναμιγνύετε διαφορετικά προϊόντα·

•Μην εισπνέετε το ψεκαζόμενο προϊόν (μόνο για προϊόντα σε συσκευίες αερολιμάτων).

γ) Πληροφορίες και επισήμανση που αφορούν τα συστατικά

Εφαρμόζεται η σύσταση 89/542/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 13ης Σεπτεμβρίου 1989, για την επισήμανση απορρυπαντικών και προϊόντων καθαρισμού (*).

Εάν το προϊόν περιέχει αρωματικές ουσίες, αυτό αναγράφεται στη συσκευασία.

δ) Πληροφορίες για το οικολογικό σήμα

Στη συσκευασία αναγράφεται το κείμενο που ακολουθεί ή άλλο ισοδύναμο:

•Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στην ιστοσελίδα του οικολογικού σήματος της ΕΕ: <http://europa.eu.int/ecolabel>.

Κατατίθεται στον αρμόδιο φορέα ένα δείγμα της συσκευασίας του προϊόντος μαζί με την ετικέτα, καθώς και δήλωση συμμόρφωσης με καθένα από τα μέρη του εν λόγω κρηπίου.

13. Πληροφορίες που πρέπει να περιέχει το οικολογικό σήμα

Στο δεύτερο πλαίσιο του οικολογικού σήματος αναγράφεται το κείμενο που ακολουθεί:

- περιορισμένες επιπτώσεις στην υδρόβια ζωή,
- σαφείς οδηγίες χρήσεως ως προς τη συνιστώμενη δόση.

14. Επαγγελματική κατάρτιση

Για απορρυπαντικά προοριζόμενα για επαγγελματίες, ο παραγωγός, ο διανομέας ή τρίτος μεριμνά για την κατάρτιση του προσωπικού καθαριότητας ή παρέχει σχετικό υλικό. Η κατάρτιση αυτή συνίσταται στην παροχή οδηγιών σχετικά με τη χρήση του προϊόντος βήμα προς βήμα: αραίωση, χρησιμοποίηση, διάθεση και τρόπο χρήσεως του αντίστοιχου εξοπλισμού.

Κατατίθεται στον αρμόδιο φορέα ένα δείγμα του υλικού κατάρτισης ή/και περιγραφή του περιεχομένου της κατάρτισης.

(*) ΕΕ L 291 της 10.10.1989, σ. 55.

Γραφήματα

ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΑΠΟΡΡΥΠΑΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΚΟΛΟΥΘΗΤΑ ΠΡΟΣΕΠΙΣΗ ΠΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Α. Τα δεδομένα που ακολουθούν και που αφορούν τα συνήθιστα συστατικά απορρυπαντικών θα χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό των οικολογικών κριτηρίων

(Σημείωση: Δεν χρησιμοποιούνται στην υπέρη κατηγορία προϊόντων οι παράμετροι NBO α, Si, II, THOD καθώς και οι συντελεστές CF για NBO αν)

Βάση Δεδομένων για συστατικά απορρυπαντικών (κατάλογος D1D, έκδοση 29.9.1998)

Αριθ. D1D	Συστατικά	Τοξικότητα		Συντελεστής επιβλαβούς (LF)	Μη βιοσπασίσιμη- σποιο σε στερεές συνθήκες (NBO αν)	Μη βιοσπασίσιμη- σποιο σε αερίσιες συνθήκες (NBO α)	Διαλυτές ανόργανες ενώσεις (Si)	Αδιάλυτες ανόργανες ενώσεις (II)	THOD
		NOEC (μg/lίθου)	LTE						
1	Ανοινικά τσιπενεργά C 10-13 LAS (Na Ø 11,5-11,8, C 14<1 %)	0,3	0,3	0,05	Y, CF = 0,75	0	0	0	2,3
2	Άλλα LAS (C 14>1 %)	0,12	0,12	0,05	Y, CF = 1,5	0	0	0	2,3
3	C 14/17 αλκοολοσουλφονικά άλατα	0,27	0,27	0,03	Y, CF = 0,75	0	0	0	2,5
4	C 8/10 αλκυλοεθικά άλατα	EC50 = 2,9	0,15	0,02	0	0	0	0	1,9
5	C 12-15 AS	0,1	0,1	0,02	0	0	0	0	2,2
6	C 12-18 AS	LC50 = 3	0,15	0,02	0	0	0	0	2,3
7	C 16/18 FAS	0,55	0,55	0,02	0	0	0	0	2,5
8	C 12-15 A 1-3 αδιεθιδικά άλατα (ΕΘξινικά)	0,15	0,15	0,03	0	0	0	0	2,1
9	C 16/18 A 3-4 αδιεθιδικά άλατα	μη έγκυρα δεδομένα	0,1	0,03	0	0	0	0	2,2
10	C 8-δωακυλοσουλφολατρικά άλατα	LC50 = 7,5	0,4	0,5	Y, CF = 1,5	0	0	0	2
11	C 12/14 μβηλαετέρες σουλφολατρικών ολέων	EC50 = 5	0,25	0,05	Y, CF = 0,75	0	0	0	2,1
12	C 16/18 μβηλαετέρες σουλφολατρικών ολέων	0,15	0,15	0,05	Y, CF = 0,75	0	0	0	2,3
13	C 14/16 σουλφονικά άλατα α-ολεφινών	LC50 = 2,5	0,13	0,05	Y, CF = 0,75	0	0	0	2,3
14	C 14-18 σουλφονικά άλατα α-ολεφινών	LC50 = 1,4	0,07	0,05	Y, CF = 2,0	0	0	0	2,4
15	ΣΑΠΟΝΕΣ (C 12-22)	EC0 = 1,6	1,6	0,05	0	0	0	0	2,9

Αριθ. DID	Συστατικά	Τιμές όριμα		Συντελεστής επιβάρυνσης (LF)	Μη βιοαποικοδομή- σιμο σε αναρρόβιες συνθήκες (NB0 av)	Μη βιοαποικοδομή- σιμο σε αερόβιες συνθήκες (NB0 a)	Αδελφικές ενώσεις (S)	Αδελφικές ενώσεις (H)	THOD
		NOEC (μγ/γρ/λίτρο)	LTE						
16	Μη ιοντικά ταισνεργά C 9/11 A>3-6 EO γρ/μικρά ή μονοδιακεταλιό- μενα	EC50 = 3,3	0,7	0,03	0	0	0	0	2,4
17	C 9/11 A>6-9 EO γρ/μικρά ή μονοδιακεταλιό- μενα	EC50 = 5,4	1,1	0,03	0	0	0	0	2,2
18	C 12-15 A 2-6 EO γρ/μικρά ή μονοδιακεταλιό- ζύμενα	0,18	0,18	0,03	0	0	0	0	2,5
19	C 12-15 (M, O, C<14) A>6-9 EO γρ/μικρά ή μονοδιακεταλιόμενα	0,24	0,24	0,03	0	0	0	0	2,3
20	C 12-15 (M, O, C<14) A>6-9 EO	0,17	0,17	0,03	0	0	0	0	2,3
21	C 12-15 A>9-12 EO	0,3	0,3	0,03	0	0	0	0	2,2
22	C 12-15 A 20-30 EO	0,65	0,65	0,05	0	0	0	0	2
23	C 12-15 A>30 EO	1,30	6,5	0,75	0	Y	0	0	0 (*)
24	C 12/18 A 0-3 EO	δεν υπάρχουν στοχεία	0,01	0,03	0	0	0	0	2,9
25	C 12-18 A 9 EO	0,2	0,2	0,03	0	0	0	0	2,4
26	C 16/18 A 2-6 EO	0,03	0,03	0,03	0	0	0	0	2,6
27	C 16/18 A>9-12 EO	LC50 = 0,5	0,05	0,03	0	0	0	0	2,3
28	C 16/18 A 20-30 EO	EC50 = 18	0,36	0,05	0	0	0	0	2,1
29	C 16/18 A>30 EO	LC50 = 50	2,5	0,75	0	Y	0	0	0 (*)
30	C 12/14 γλυκοζαμίδιο	4,3	4,3	0,03	0	0	0	0	2,2
31	C 16/18 γλυκοζαμίδιο	0,116	0,116	0,03	0	0	0	0	2,5
32	C 12/14 ακετυλογλυκοζαμίδιο	1	1	0,03	0	0	0	0	2,3
33	Επιμορφωμένα ταισνεργά C 12-15 ακετυλοδισουλφοβανάλη	0,03	0,03	0,05	Y, CF = 2,5	0	0	0	2,9
34	C 12-18 ακετυλοδισουλφοβανάλη	0,03	0,03	0,05	Y, CF = 2,5	0	0	0	2,8
35	Ρυθμιστές αφρού Σιλκόνη	ECO = 241	4,82	0,4	Y, CF = % 0,75	Y	0	0	0,0
36	Παραφίνη	δεν υπάρχουν στοχεία	100	0,4	0	Y	0	0	0 (*)
37	Μελακτικά Πλαστίκη	LC50>5-10 g/l	1 000	0,13	0	0	0	0	1,2

Αριθ. DID	Συστατικά	Τόξα/όργανα		Συντακτική επιμόρφωση (LF)	Μη βιοπιστευοσύνη- ση σε αναρρίκτες συνθήκες (NBO av)	Μη βιοπιστευοσύνη- ση σε αερόβιες συνθήκες (NBO a)	Διαλυτές ανόργανες ενώσεις (SI)	Αδιάλυτες ανόργανες ενώσεις (II)	THOD
		NOEC (μετρήσιμα)	LTE						
	Συνεργιστικά								
38	Φωσφορικά ως τριπολυφωσφορικά νάτριο (STPP)		1 000	0,6	0	0	Y	0	0,0
39	Ζεόλιθος Α	120	120	0,05	0	0	0	Y	0,0
40	Κιτρικά άλατα	EC50 = 85	85	0,07	0	0	0	0	0,6
41	Πολυκαρβοξυλικά άλατα και συναφή παράγωγα	124	124	0,4	Y, CF = 0,1	Y	0	0	0 (*)
42	Άργιλος		1 000	0,05	0	0	0	Y	0,0
43	Ανθρακικά/διστανθρακικά άλατα	LC50 = 250	250	0,8	0	0	Y	0	0,0
44	Λιπαρά οξέα (C₁₄)	ECO = 1,6	1,6	0,05	0	0	0	0	2,9
45	Πυριτανόδισοτριπτικά άλατα	EC50 > 1 000	1 000	0,8	0	0	Y	0	0,0
46	NTA (νιτραιοπρωϊκό οξύ)	19	19	0,13	0	0	0	0	0,6
47	Άλας Na του πολυαμοφωρικού οξέος	125	12,5	0,13	Y, CF = 0,1	0	0	0	1,2
	Λαϊκανικά								
48	Μονοϊσθρορικά άλατα (ως βορικά)	1-10	6	1	0	0	Y	0	0,0
49	Τετραϊσθρορικά άλατα (ως βορικά)	1-10	6	1	0	0	Y	0	0,0
50	Υπεροξοσθρορικά άλατα (βλ. ανθρακικά)	LC50 = 250	250	0,8	0	0	Y	0	0,0
51	TAED (τετραακετυλοαυλοξοδιμίνη)	ECO = 500	ECO = 500	0,13	0	0	0	0	2,0
	Διαλύτες								
52	C 1-4 αλκοόλες	LC50 = 8 000	100	0,13	0	0	0	0	2,3
53	Μονοαιθανολαμίνη	0,78	0,78	0,13	0	0	0	0	2,4
54	Διαεθνολιμίνη	0,78	0,78	0,13	0	0	0	0	2,3
55	Τριαιθανολαμίνη	0,78	0,78	0,13	0	0	0	0	2
	Διάφορα								
56	Πολυβινυλοπυρρολιδόνη (PVN/ΠVNO/ΠVNI)	EC50 > 100	100	0,75	Y, CF = 0,1	Y	0	0	0 (*)
57	Φωσφορικά άλατα	7,4	7	0,4	Y, CF = 0,5	Y	0	0	0 (*)
58	EDTA (αββαλονοδιμινωτετραοξικό οξύ)	LOEC = 11	11	1	Y, CF = 0,1	Y	0	0	0 (*)

Αριθ. D/D	Συστατικά	Τοxicότητα		Συστατικός επιβάρυνσης (LF)	Μη βιοσυσπειώσι- μο σε αναρρόφου συνθήκες (NBO an)	Μη βιοσυσπειώσι- μο σε απόρριβες συνθήκες (NBO a)	Αδολείς ανόργανες ενώσεις (SI)	Αδολείς ανόργανες ενώσεις (II)	THOD
		NOEC (μπαρέκτοξ)	LTE						
59	CMC	LC50 > 250	250	0,75	Y, CF = 0,1	Y	O	O	0 (*)
60	Θειικό Na	EC50 = 2 460	1 000	1	O	O	Y	O	0,0
61	Θειικό Mg	EC50 = 788	800	1	O	O	Y	O	0,0
62	Χλωριούχο νάτριο	EC50 = 650	650	1	O	O	Y	O	0,0
63	Ουρία	LC50 > 10 000	100	0,13	O	O	O	O	2,1
64	Μηλκτικό οξύ	LC50 = 106	2,1	0,13	O	O	O	O	0,8
65	Μηλικό οξύ	LC50 = 106	2,1	0,13	O	O	O	O	0,6
66	Μηρμυκικό Ca		100	0,13	O	O	O	O	2,0
67	Διοξείδιο του Si		100	0,05	O	O	O	Y	0,0
68	Πολυμερή μεγάλου M _w /PEG > 4 000		100	0,4	O	O	O	O	0 (*)
69	Πολυμερή μικρού M _w /PEG < 4 000		100	0,13	O	O	O	O	1,1
70	Σουλφονικά άλατα του κυρλοίου	LC50 = 66	6,6	0,13	Y, CF = 0,25	O	O	O	1,7
71	Σουλφονικά άλατα του βυδαίου	LC50 = 66	6,6	0,13	Y, CF = 0,25	O	O	O	1,6
72	Σουλφονικά άλατα του τολουοίου	LC50 = 66	6,6	0,13	Y, CF = 0,25	O	O	O	1,4
73	NaOH/Mg(OH)2		100	1	O	O	Y	O	0,0
74	Ένζυμα	LC50 = 25	25	0,13	O	O	O	O	2,0
75	Αρωματικό σκεύασμα όπως χρησιμοποιείται	LC50 = 2-10	0,02	0,1	Y, CF = 3,0	Y	O	O	0 (*)
76	Βοφές	LC50 = 10	0,1	0,4	Y, CF = 3,0	Y	O	O	0 (*)
77	Άμυλο	δεν υπάρχουν στοχεία	250	0,1	O	O	O	O	0,97
78	Σουλφονική φελοκισιανή Zn	0,16	0,016	0,07 (**)	Y, CF = 2,5	Y	O	O	0 (*)
79	Ανοιντικές πολυεστέρες (πολυμερές αποδέ- σμευσης ριπών/SFR)	EC50 = 310	310	0,4	Y, CF = 0,1	Y	O	O	0 (*)
80	Τιμοδιαιτητικά άλατα	2,3	2,3	0,13	Y, CF = 0,25	O	O	O	1,1

Αριθ. DID	Συστατικά	Τοξικότητα		Μη βιοαποικοδομή- σιμο σε περιβάλλον (NBO a)	Μη βιοαποικοδομή- σιμο σε αποβάθρες (NBO m)	Αδελφές ανόργανες ένωσης (II)	Αδελφές ανόργανες ένωσης (SI)	Αδελφές ανόργανες ένωσης (II)	THOD
		NOEC (μ-τριβήτοι)	LTE						
81	Λευκαντικά προϊόντα (FWA)								
	FWA 1 (†)	LCO = 10	1,0		Y, CF = 1,5				0 (*)
82	FWA 5 (‡)	3,13	3,13		Y, CF = 0,5				0 (*)
	Πρόβλετα συστατικά								
83	Αλκυλονοξείδια (C 12-18)	0,08	0,08		Y, CF = 2,5				3,2
84	Glyceth (6-17EO) cocoate	EC50 = 32	1,6						2,1
85	Φωσφορικοί εστέρες (C 12-18)	EC50 = 38	1,9		Y, CF = 0,25				2,3

(†) FWA 1 = 4,4'-δici (4-σύνλινο-5-μυρολινο-1,3,5-τραζίν-2-ολ) ομο-σπύρονο-2,2'-βιοολογικό διάστημα.

(‡) FWA 5 = Διπύρο δάος του 4,4'-δici (2-σπυλοσπυρολιθρανολιού).

(*) Το THOD για εφελβωδώς μη αποικοδομώμετες οργάνωδές ουσίες θεωρείται μηδέν.

(**) Ταξεία φωτοαποικοδομώμετη.

Υπόμνημα:

Y = ναι, το κριτήριο ισχύει.

O = όχι, το κριτήριο δεν ισχύει.

LTE = σπυροβύθωση που προκαλεί γρήγορη επιπτώση.

NOEC = σπυροβύθωση που δεν προκαλεί καμία επίπτωση.

CF = διορθωτικός συντελεστής για οργάνωδές ένωση που δεν αποικοδομώμεται σε αναερόβιες συνθήκες.

THOD = θεωρητικός απαιτούμενο οξυγόνο.

Β. Προέγγιση για συστατικά που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο DID

Για συστατικά που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο DID, ο αιτών θα βρει τις κατάλληλες τιμές των παραμέτρων με δική του ευθύνη. Οι μέθοδοι αναφοράς που θα χρησιμοποιηθούν για τις δοκιμές είναι εκείνες των παρατηρημάτων της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου (*).

Η προέγγιση για τον υπολογισμό της συγκέντρωσης που προκαλεί χρόνιες τοξικές επιπτώσεις (LTE) και των συντελεστών επιβάρυνσης (LF) περιγράφεται στη συνέχεια.

1. ΠΩΣ ΥΠΟΛΟΓΙΖΕΤΑΙ Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΧΡΟΝΙΕΣ ΤΟΞΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ (LTE)

Ως LTE λαμβάνεται η χαμηλότερη επικυρωμένη συγκέντρωση που προκαλεί χρόνιες τοξικές επιπτώσεις σε ψάρια, δαφνία (daphnia magna) και φύκη.

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες χρησιμοποιούνται δεδομένα που αφορούν ομόλογες ενώσεις ή/και QSARs (Quantitative Structure Activity Relationships/ποσοτικές σχέσεις δομής-δραστικότητας), πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο διόρθωσης της τιμής LTE που θα επιλεγεί τελικά. Εάν δεν υπάρχουν δεδομένα χρόνιας τοξικότητας (π.χ. η NOEC) για ένα ή περισσότερα από τα τρία είδη, ή εάν υπάρχουν μόνο δεδομένα χρόνιας τοξικότητας (π.χ. LC₅₀), χρησιμοποιούνται οι κατάλληλοι συντελεστές αβεβαιότητας (UF):

1.1. Συντελεστές αβεβαιότητας (UF) για μη τασιενεργά

Διαίτημα δεδομένα	UF που πρέπει να ληφθούν υπόψη
3 NOEC για ψάρια, δαφνία και φύκη	1 (λαμβάνεται η χαμηλότερη επικυρωμένη NOEC)
2 NOEC για ψάρια, δαφνία και φύκη	5
1 NOEC για ψάρια, δαφνία και φύκη	10
2 τουλάχιστον τιμές συγκέντρωσης οξείας τοξικότητας LC ₁₀ για ψάρια, δαφνία και φύκη	100

Παρέκλιση απ' αυτόν τον κανόνα μπορεί να γίνει δεκτή αν αποδειχτεί ότι μπορούν να αιτιολογηθούν επιστημονικά χαμηλότεροι συντελεστές ή δεδομένα.

1.2. Συντελεστές αβεβαιότητας (UF) για τασιενεργά

Διαίτημα δεδομένα	UF που πρέπει να ληφθούν υπόψη
2 τουλάχιστον NOEC για ψάρια, δαφνία και φύκη	1 (η χαμηλότερη NOEC)
1 NOEC για ψάρια, δαφνία και φύκη	1 (εάν το είδος είναι το ευπαθέστερο σε οξεία τοξικότητα) 10 (εάν το είδος δεν είναι το ευπαθέστερο σε οξεία τοξικότητα)
3 LC ₁₀ για ψάρια, δαφνία και φύκη	20 (η χαμηλότερη LC ₁₀)
1 τουλάχιστον LC ₁₀ για ψάρια, δαφνία και φύκη	50 (η χαμηλότερη LC ₁₀) ή 20 σε ειδικές περιπτώσεις (*)

(*) Στην τελευταία περίπτωση, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένας συντελεστής αβεβαιότητας 20 αντί για 50 μόνον εάν διατίθενται δεδομένα για 1-2 L(E)C₅₀ (LC₅₀ για την τοξικότητα σε ψάρια, EC₅₀ σε δαφνία magna και σε φύκη) και εάν με βάση δεδομένα που υπάρχουν για άλλες ενώσεις προκύπτει ότι για τις δοκιμές χρησιμοποιήθηκαν τα ευπαθέστερα είδη. Ένας τέτοιος κανόνας μπορεί μόνο να εφαρμοστεί για ομάδες ομόλογων ενώσεων. Τονίζεται ότι οι χρησιμοποιούμενες LTE πρέπει να είναι συνεπείς για δεδομένη ομάδα ομόλογων ενώσεων με κριτήριο την επίδραση π.χ. του μήκους της αλκυλικής αλυσίδας στο αλκυλοσουλφονικό βενζόλιο ενόψει αλυσίδας (LAS) ή τον αριθμό των αιθεροαμίων (EO) σε αιθερολιωμένες αλκοόλες. Τυχόν παρέκλιση θα πρέπει να αιτιολογείται επαρκώς για το εκάστοτε χημικό προϊόν.

2. ΠΩΣ ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ (LF)

Οι συντελεστές επιβάρυνσης (LF) για τον υπολογισμό της τοξικότητας του κρίσιμου όγκου αραιώσης (CDV_{crit}) είναι ένα μέτρο του ποσοστού της ουσίας που διέρχεται από το σύστημα επεξεργασίας λυμάτων και εξαρτάται από τη βιοαποικοδομησιμότητα και την τάση βόφησης της ουσίας.

2.1. Συντελεστές επιβάρυνσης για οργανικές ουσίες

Αποικοδομησιμότητα της ουσίας	Βόφηση	Συντελεστής επιβάρυνσης (LF)
Βιοαποικοδομητέα εύκολα	Χαμηλή	0,13
	Μέση	0,1
	Υψηλή	0,07

(*) ΕΕ 196 της 16.8.1967, σ. 1.

Αποικοδομησιμότητα της ουσίας	Ρύθιση	Συντελεστής επιβάρυνσης (LF)
Βιοαποικοδομείται εγγενώς	Χαμηλή	0,6
	Μέση	0,5
	Υψηλή	0,3
Δεν βιοαποικοδομείται	Χαμηλή	1
	Μέση	0,75
	Υψηλή	0,4

Σημείωση:

Για την εκτίμηση της ρύθισης μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο $\log P_{ow}$ (λογάριθμος του συντελεστή κατανομής οκτανόλης/νερού), όπου $P_{ow} < 2$ αντιστοιχεί σε χαμηλή ρύθιση, $P_{ow} < x < 4$ αντιστοιχεί σε μέση και $P_{ow} > 4$ σε υψηλή. Εάν δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με τη ρύθιση, αυτή θεωρείται χαμηλή.

2.2. Ειδική προσέγγιση για τασιενεργά που αποικοδομούνται εύκολα

Τύπος τασιενεργού	Συντελεστής επιβάρυνσης (LF) που πρέπει να ληφθεί υπόψη
Ευκόλως αποικοδομήσιμα τασιενεργά εν γένει	0,05
Λιθοξύλιωμένες αλκοόλες (EO < 20) και αθροξείθιενικές αλκοόλες	0,03
Θετικές αλκοόλες	0,02

2.3. Ειδική προσέγγιση για ανόργανες ουσίες

Τύπος ανόργανης ουσίας	Συντελεστής επιβάρυνσης (LF) που πρέπει να ληφθεί υπόψη
Διαλυτές ανόργανες ενώσεις	1
Αδιάλυτες ανόργανες ενώσεις	0,05

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΑΠΟΦΑΣΗ 2000/730/ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ 10¹² ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2000 ΓΙΑ
ΤΗΝ ΘΕΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 10ης Νοεμβρίου 2000

για τη θέσπιση του συμβουλίου οικολογικής σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του εσωτερικού κανονισμού του

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2000) 3280]

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2000/730/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 175 παράγραφος 1,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000, περί αναθεωρημένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος (*) και ιδίως το άρθρο 13,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στο άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται ότι η Επιτροπή θεσπίζει συμβούλιο οικολογικής σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφεξής καλούμενο «ΕΥΕΒ», αποτελούμενο από τα αρμόδια όργανα που αναφέρονται στο άρθρο 14 και από το φόρουμ διαβούλευσης που αναφέρεται στο άρθρο 15.
- (2) Στο άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται ότι ο εσωτερικός κανονισμός του ΕΥΕΒ θεσπίζεται από την Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 17 και συγκεκριμένως τις διαδικαστικές αρχές που εκτιθενται στο παράρτημα IV.
- (3) Στο άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται ότι το ΕΥΕΒ συμβάλλει ειδικότερα στον καθορισμό και την αναθεώρηση των κριτηρίων οικολογικής σήμανσης, καθώς και των απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης.
- (4) Στο άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται ότι η Επιτροπή εξασφαλίζει ότι, κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων του, το ΕΥΕΒ φροντίζει, σε σχέση με κάθε ομάδα προϊόντων, για την ισορροπία συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη ομάδα προϊόντων, όπως η βιομηχανία και οι φορείς παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, των βιοτεχνιών και των επαγγελματικών οργανώσεών τους, των συνδικάτων, των χονδρεμπόρων και των εμπόρων λιανικής πώλησης, των παραγωγών, των ομάδων προστασίας του περιβάλλοντος και των οργανώσεων καταναλωτών.
- (5) Στην αιτιολογική σκέψη 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται ότι για την αποδοχή από το ευρύ κοινό του κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος, έχει μεγάλη σημασία οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί περιβάλλοντος και οι οργανώσεις καταναλωτών να έχουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και τον καθορισμό κριτηρίων για τα κοινοτικά οικολογικά σήματα.
- (6) Στο άρθρο 6 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται ότι το ΕΥΕΒ μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή να κινήσει τη διαδικασία καθορισμού κριτηρίων οικολογικής σήμανσης.
- (7) Στο άρθρο 6 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται ότι η Επιτροπή ανυψώνει στο ΕΥΕΒ την εντολή να καθορίζει και να επανεξετάζει κατά περιόδους τα κριτήρια οικολογικής σήμανσης, καθώς και τις συνδεδεμένες με τα κριτήρια αυτά απαιτήσεις εκτίμησης και εξακρίβωσης για τις κατηγορίες προϊόντων που εμπίπτουν στον εν λόγω κανονισμό.
- (8) Στο άρθρο 6 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται ότι, με βάση την εντολή, το ΕΥΕΒ καταρτίζει σχέδιο κριτηρίων οικολογικής σήμανσης για κάθε κατηγορία προϊόντων, καθώς και των απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης που συνδέονται με αυτά τα κριτήρια, όπως περιγράφεται στο άρθρο 4 και στο παράρτημα IV του ως άνω κανονισμού, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της μελέτης σκοπιμότητας και της μελέτης αγοράς, της συνεκτίμησης του κύκλου ζωής των προϊόντων και της ανάλυσης βελτιώσεων, οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα II του υπόψη κανονισμού.
- (9) Στο παράρτημα IV παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται ότι, για τον καθορισμό κριτηρίων οικολογικής σήμανσης, συγκροτείται στο πλαίσιο του ΕΥΕΒ ειδική ομάδα εργασίας για κάθε κατηγορία προϊόντων, στην οποία μετέχουν τα ενδιαφερόμενα μέρη που αναφέρονται στο άρθρο 15 και οι αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 14.
- (10) Στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται ότι η Επιτροπή θα προχωρεί σε διαβουλεύσεις με το ΕΥΕΒ με θέμα το πρόγραμμα εργασίας για το κοινοτικό οικολογικό σήμα.
- (11) Στο άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται ότι τα μέλη του ΕΥΕΒ συνεργάζονται με τα κράτη μέλη και την Επιτροπή για την προώθηση της χρήσης του κοινοτικού οικολογικού σήματος.
- (12) Τα προβλεπόμενα στην παρούσα απόφαση μέτρα είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000,

(*) ΕΕ L 237 της 21.9.2000, σ. 1.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Θεσπίζονται οι κανόνες σύστασης του συμβουλίου οικολογικής σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο εσωτερικός κανονισμός του.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 10 Νοεμβρίου 2000.

Για την Επιτροπή
Margot WALLSTRÖM
Μέλος της Επιτροπής

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΕΥΕΒ)

ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΥΕΒ

1. Θεσπίζεται το συμβούλιο οικολογικής σήμανσης (ΕΥΕΒ) που αναφέρεται στο άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 και λειτουργεί σύμφωνα με τον εν λόγω κανονισμό.
2. Το ΕΥΕΒ, ιδίως:
  - υποβάλλει στην Επιτροπή το αίτημα να κινήσει η ίδια τη διαδικασία καθορισμού οικολογικών κριτηρίων, καθώς και των σχετικών απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης για ομάδες προϊόντων,
  - συμβάλλει στον καθορισμό και επανεξέταση οικολογικών κριτηρίων, καθώς και των σχετικών απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης για ομάδες προϊόντων,
  - καλείται από την Επιτροπή σε διαβούλευση σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας για το κοινοτικό οικολογικό σήμα.
3. Τα μέλη του ΕΥΕΒ συνεργάζονται με τα κράτη μέλη και την Επιτροπή για την προώθηση της χρήσης του κοινοτικού οικολογικού σήματος.

ΣΥΝΘΕΣΗ

4. Το ΕΥΕΒ αποτελείται από τους αρμόδιους φορείς που αναφέρονται στο άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι αρμόδιοι φορείς των κρατών μελών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, και από το φόρουμ διαβούλευσης που αναφέρεται στο άρθρο 15 του εν λόγω κανονισμού.
5. Μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες οργανώσεις, που αντιπροσωπεύουν τα ενδιαφερόμενα μέρη, είναι μέλη του ΕΥΕΒ:
  - COFACE (καταναλωτές, που αντιπροσωπεύουν επίσης τις BEUC, EUROCOOP και AEC),
  - EEB (περιβάλλον),
  - ETUC (συνδικάτα),
  - UNICE (βιομηχανία),
  - UEAPME (ΜΜΕ, βιοτεχνίες),
  - EUROCOMMERCE (εμπόριο).

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ισόρροπη συμμετοχή όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, το ΕΥΕΒ μπορεί να προσαρμόσει τη συμμετοχή μελών όπως αρμόζει, είτε κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής είτε με δική του πρωτοβουλία, εφόσον λάβει την έγκριση της Επιτροπής.

6. Κάθε μέλος του ΕΥΕΒ υποδεικνύει ένα άτομο επιφορτισμένο με τις επαφές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ, ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

7. Το αξίωμα του προέδρου και των δύο αντιπροέδρων του ΕΥΕΒ ασκείται διαδοχικά από τους αρμόδιους φορείς οικολογικής σήμανσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αναφέρονται στο άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000.
8. Η προεδρία ασκείται καταρχήν διαδοχικά από ένα αρμόδιο φορέα από κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την περίοδο της προεδρίας του, και κατόπιν από κάθε κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, για την ίδια διάρκεια και με αλφαβητική σειρά.
9. Οι δύο θέσεις αντιπροέδρου καταλαμβάνονται από τον αρμόδιο φορέα που πρόκειται να αναλάβει την προεδρία στη συνέχεια και από τον αρμόδιο φορέα που είχε προηγούμενης την προεδρία.
10. Ο αρμόδιος φορέας που κατέχει την προεδρία ή την αντιπροεδρία μπορεί, κατ' εξαίρεση, να αντικατασταθεί από έναν από τους αντιπροέδρους ή από ένα άλλο μέλος του ΕΥΕΒ.
11. Οποιαδήποτε ωστόσο στιγμή το ΕΥΕΒ μπορεί, εφόσον το εγκρίνει η Επιτροπή, να αλλάξει τον τρόπο καθορισμού του προέδρου και των αντιπροέδρων.
12. Τα καθήκοντα γραμματείας του ΕΥΕΒ ασκούνται από την Επιτροπή.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ

13. Οι συνεδριάσεις του ΕΥΕΒ συγκροτούνται από τον πρόεδρο ο οποίος, με τη βοήθεια των αντιπροέδρων και της γραμματείας, είναι υπεύθυνος για τη σύνταξη και αποστολή των προσκλήσεων, των ημερησίων διατάξεων και των βοηθητικών εγγράφων, καθώς και για τη σύνταξη και αποστολή των αντίστοιχων πρακτικών των συνεδριάσεων.
14. Η Επιτροπή, εφόσον της ζητηθεί, διαθέτει αίθουσα συνεδριάσεων για τις συνεδριάσεις που πραγματοποιούνται στις Βρυξέλλες.

15. Στην ίδια συνεδρίαση δεν πρέπει γενικά να συμμετέχουν περισσότεροι από τρεις εκπρόσωποι ενός μέλους του ΕΥΕΒ.
16. Εκπρόσωποι των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου μπορούν να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του ΕΥΕΒ. Εκπρόσωποι της Επιτροπής συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του ΕΥΕΒ. Ο πρόεδρος, ή η Επιτροπή μπορούν, όταν το κρίνουν απαραίτητο, να καλούν άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετάσχουν.

ΕΞΟΛΑ

17. Τα συνθή ηξοδα που είναι απαραίτητα για τις συνεδριάσεις, την ανάπτυξη και αναδάρωση οικολογικών κριτηρίων και άλλες δραστηριότητες καλύπτονται από την Επιτροπή, εφόσον εγκριθεί τήροσον προϋπολογισμός για παρόμοιες δαπάνες.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

(αφορούν, μεταξύ άλλων, τους καθοδηγητικούς αρμόδιους φορείς και τις ειδικές ομάδες εργασίας και εφαρμόζονται για τις ενέργειες τους σχετικά με τον καθορισμό ή την αναδάρωση των οικολογικών κριτηρίων, καθώς και τον σχετικών απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης για ομάδες προϊόντων)

18. Όταν αναπτύσσει δράση σχετικά με τον καθορισμό ή την αναδάρωση των οικολογικών κριτηρίων, καθώς και των σχετικών απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης για μια ομάδα προϊόντων, το ΕΥΕΒ επιλέγει έναν ή περισσότερους από τους αρμόδιους φορείς που αναφέρονται στο άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 που επιδιωκούν να αναλάβουν καθοδηγητικό ρόλο. Αυτοί αναφέρονται ως καθοδηγητικοί αρμόδιοι φορείς.
19. Ο καθοδηγητικός αρμόδιος φορέας, με τη βοήθεια των μελών του ΕΥΕΒ, συγκροτεί ειδική ομάδα εργασίας, όπως αναφέρεται στο παράρτημα IV παράγραφος 1 του υπόψη κανονισμού. Επιλέγει ενεργά την ισόρροπη συμμετοχή, μεταξύ άλλων, κατάλληλων εκπροσώπων των ενδιαφερομένων μερών, των αρμοδίων φορέων και της Επιτροπής. Τα ενδιαφερόμενα μέρη από την Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν ισοτιμη μεταχείριση με τα αιτά εκτός Ένωσης. Οι εν λόγω εκπρόσωποι των ενδιαφερομένων μερών πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να είναι ειδικοί και γνώστες της εξεταζόμενης ομάδας προϊόντων και αναφέρονται ως εκπρόσωποι για τεχνικά θέματα.
20. Όλοι οι αρμόδιοι φορείς επιδιώκουν ενεργά να λάβουν τη γνώμη όλων των ενδιαφερομένων μερών της χώρας τους για την εξεταζόμενη ομάδα προϊόντων και διαβιβάζουν αυτές τις γνώμες στην ειδική ομάδα εργασίας του ΕΥΕΒ.
21. Ο καθοδηγητικός αρμόδιος φορέας διοργανώνει και διεκθίνει τουλάχιστον μία συνεδρίαση της ειδικής ομάδας εργασίας. Η Επιτροπή, εφόσον της ζητηθεί, διαθέτει αθροισα συνεδριάσεων για τις συνεδριάσεις που πραγματοποιούνται στις Βρυξέλλες.
22. Οι εκπρόσωποι για τεχνικά θέματα των ως άνω ενδιαφερομένων μερών συμμετέχουν, στο μέτρο του δυνατού, στις συνεδριάσεις του ΕΥΕΒ όπου πρόκειται να συζητηθεί διεξοδικά η εξεταζόμενη ομάδα προϊόντων.
23. Το ΕΥΕΒ, ο καθοδηγητικός αρμόδιος φορέας και η ειδική ομάδα εργασίας ενεργούν σε συμμόρφωση με τους στόχους και τις αρχές που καθορίζονται στο άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000, καθώς και με τις διαδικαστικές αρχές που καθορίζονται στο παράρτημα IV του υπόψη κανονισμού.
24. Το ΕΥΕΒ, ο καθοδηγητικός αρμόδιος φορέας και η ειδική ομάδα εργασίας συνεκτιμούν τις συναφείς κοινοτικές περιβαλλοντικές πολιτικές και τις εργασίες που έχουν εκτελεστεί για άλλες σχετικές ομάδες προϊόντων.
25. Κάθε εύλογη προσπάθεια καταβάλλεται από το ΕΥΕΒ και τα μέλη του και από τον καθοδηγητικό αρμόδιο φορέα και την ειδική ομάδα εργασίας για την επίτευξη συναίνεσης καθόλη τη διάρκεια των εργασιών, ενώ προσβλέπουν σε υψηλά επίπεδα περιβαλλοντικής προστασίας.

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

(διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται πριν ζητηθεί από την Επιτροπή να κινήσει τη διαδικασία καθορισμού οικολογικών κριτηρίων για ομάδες προϊόντων)

26. Το ΕΥΕΒ μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή να κινήσει τη διαδικασία καθορισμού οικολογικών κριτηρίων για ομάδες προϊόντων.
27. Το ΕΥΕΒ λαμβάνει δέοντως υπόψη το πρόγραμμα εργασίας για το κινωτικό οικολογικό σήμα, που αναφέρεται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000, και ιδίως τον ενδεικτικό κατάλογο των ομάδων προϊόντων που θεωρούνται ως προτεραιότητας για ανάληψη δράσης από την Κοινότητα.
28. Το ΕΥΕΒ εκτελεί προπαρασκευαστική εργασία προκειμένου να καθορίσει εάν η εξεταζόμενη ομάδα προϊόντων εμπίπτει στο πεδίο του κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος όπως καθορίζεται στο άρθρο 2 του εν λόγω κανονισμού, και ιδίως εάν πληροί τους όρους της παραγράφου 2 του άρθρου 2. Είναι επίσης δυνατόν να ζητήσει η Επιτροπή από το ΕΥΕΒ να εκτελέσει την εν λόγω προπαρασκευαστική εργασία.

29. Για την εκτέλεση της, το ΕΥΕΒ επιλέγει έναν (ή περισσότερους) καθοδηγητικό αρμόδιο φορέα που επιθυμεί να αναλάβει καθοδηγητικό ρόλο, ο οποίος σχηματίζει ειδική ομάδα εργασίας. Εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες που αναφέρονται ανωτέρω.
30. Ο καθοδηγητικός αρμόδιος φορέας με τη βοήθεια της ειδικής ομάδας εργασίας οφείλει, μεταξύ άλλων και στον κατάλληλο βαθμό, να εκτελέσει τη μελέτη σκοπιμότητας και τη μελέτη αγοράς, τη συνεκτίμηση του κύκλου ζωής των προϊόντων και την ανάλυση βελτιστών που αναφέρονται στο παράρτημα II του κανονισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις και τις εφαρμοστέες διατάξεις που καθορίζονται στο άρθρο 3, στο παράρτημα I και στο παράρτημα IV παράγραφος 1.

Κατά την εκτέλεση των ανωτέρω εργασιών, ο καθοδηγητικός αρμόδιος φορέας με τη βοήθεια της ειδικής ομάδας εργασίας οφείλει, μεταξύ άλλων και όσο είναι δυνατό και εφικτό, να εκτελέσει τα ακόλουθα καθήκοντα:

- α) να αναλύσει τη φύση της αγοράς, συμπεριλαμβανόμενου του βιομηχανικού και οικονομικού καταμερισμού του ελάδου (κύριες κατασκευαστές, τμήματα αγοράς, εισαγωγές κ.λπ.), να χαρακτηρίσει τους διάφορους τύπους προϊόντων, να αναλύσει τις δυνατότητες επιτυχούς εισαγωγής στην αγορά των προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα και να προτείνει κατάλληλη στρατηγική μάρκετινγκ και επικοινωνίας·
  - β) να αναζητήσει τη γνώμη όλων των ενδιαφερόμενων μερών (αρμοδίων φορέων, ομάδων συμφερόντων κ.λπ.) και να προσδιορίσει τα μέρη που θα μπορούσαν να συνεργαστούν στη διαδικασία θέσπισης κριτηρίων·
  - γ) να αναλύσει τις κύριες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, τη βέλτιστη περιβαλλοντική πρακτική στον τομέα, να εξετάσει επίσης θέματα σχεδιασμού για περιβαλλοντικά θέματα, καθώς και να προσδιορίσει τους κύριους τομείς προς βελτίωση της ομάδας προϊόντων και να αναζητήσει εφικτούς τρόπους αντιμετώπισής τους με τα οικολογικά κριτήρια·
  - δ) να αναλύσει τα κύρια στοιχεία σχετικά με την ικανότητα του προϊόντος να ικανοποιεί τις ανάγκες των καταναλωτών και να αναζητήσει εφικτούς τρόπους αντιμετώπισής τους με τα κριτήρια για το οικολογικό σήμα·
  - ε) να εκπονήσει κατάλογο και να λάβει αντίγραφο των υφιστάμενων οικολογικών σημάτων, προτύπων, μεθόδων δοκιμής και μελετών που είναι συναφή με τη θέσπιση οικολογικού σήματος για την ομάδα προϊόντων, λαμβάνοντας υπόψη την πραγματοποιησιμότητα εργασίας για σχετικές ομάδες προϊόντων, και να εκτιμήσει το κόστος των δοκιμών·
- στ) να επανεξετάσει τη σχετική εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία·
- ζ) να προσδιορίσει πιθανούς φραγμούς για τον επιτυχή προσδιορισμό της εν λόγω ομάδας προϊόντων·
- η) να συντάσσει και να διανείμει εγκαίρως πριν τις σχετικές συνεδριάσεις όλα τα απαραίτητα έγγραφα εργασίας που συνοψίζουν τα κύρια ευρήματα σε καθένα από τα τρία στάδια που έχουν προαναφερθεί και να περιλαμβάνει άλλες σχετικές πληροφορίες και αναλύσεις·
- θ) να συντάξει συνολική τελική έκθεση για τα αποτελέσματα των ανωτέρω αναλύσεων και ερευνών, συνταγμένη στην αγγλική, και ενδεχομένως σε μία από τις άλλες επίσημες γλώσσες της Κοινότητας. Η τελική έκθεση πρέπει να είναι διαθέσιμη σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή και διαθέσιμη για το κοινό, εάν είναι δυνατόν στην ιστοσελίδα για το οικολογικό σήμα. Πρέπει να περιλαμβάνει περιληπτικό κατάλογο όλων των εγγράφων που κυκλοφόρησαν κατά την εργασία, μαζί με ένδειξη σχετικά με την ημερομηνία κυκλοφορίας κάθε εγγράφου και τον αποδέκτη του, καθώς και αντίγραφο των σχετικών εγγράφων. Θα περιλαμβάνει επίσης στο παράρτημα κατάλογο των ενδιαφερόμενων μερών που συμμετείχαν στην εκτέλεση της εργασίας ή των οποίων ζητήθηκε η γνώμη ή διατύπωση άποψης, μαζί με τις πληροφορίες για επαφή με αυτά. Πρέπει να περιλαμβάνει περίληψη των κυριότερων σημείων και, όπου εφαρμόζεται, παρατηρήματα με τους λεπτομερείς υπολογισμούς που χρησιμοποιήθηκαν στην απογραφή. Τυχόν παρατηρήσεις που θα λαμβάνονται σχετικά με την έκθεση θα λαμβάνονται υπόψη και, εφόσον ζητηθεί, θα παρέχονται πληροφορίες για την τύχη των σχολίων·
- ι) να παρουσιάσει τα ευρήματα σε μία ή περισσότερες συνεδριάσεις του ΕΥΕΒ και, βάσει αυτών των διαβουλεύσεων και της πιθανότητας συνολικής επιτυχίας ενός οικολογικού σήματος για την υποψηφία ομάδα προϊόντων, να διατυπώσει συστάσεις σχετικά με το εάν πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω μια ομάδα προϊόντων και εάν πρέπει να θεσπιστούν κριτήρια για οικολογικό σήμα.
31. Όταν το ΕΥΕΒ κρίνει ότι είναι ικανοποιημένο με την ανωτέρω προπαρασκευαστική εργασία για μια υποψηφία ομάδα προϊόντων και με τη θετική σύσταση της ειδικής ομάδας εργασίας, αποστέλλει την τελική έκθεση με τις προτάσεις για τη σύνταξη της εντολής στην Επιτροπή και ζητά από την Επιτροπή να κινήσει τη διαδικασία θέσπισης οικολογικών κριτηρίων για την εν λόγω ομάδα προϊόντων και να δώσει εντολή στο ΕΥΕΒ η οποία να λαμβάνει υπόψη τις ανωτέρω προτάσεις. Τα μέλη του ΕΥΕΒ που εκπροσωπούν τα ενδιαφερόμενα μέρη τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 15 του εν λόγω κανονισμού μπορούν ατομικά ή συλλογικά να συνάψουν την αδική γνώμη ή γνώμες τους στην τελική έκθεση.

ΕΝΤΟΛΗ ΠΛ ΑΝΑΠΤΥΞΗ Ή ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ

(διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται κατά την εκτέλεση εντολής της Επιτροπής για ανάπτυξη ή αναθεώρηση κριτηρίων για το οικολογικό σήμα, καθώς και των σχετικών απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης για ομάδες προϊόντων)

32. Το ΕΥΕΒ οφείλει, βάσει της εντολής που έχει λάβει από την Επιτροπή, να εκπονήσει πρόταση κριτηρίων για το οικολογικό σήμα, καθώς και τις σχετικές απαιτήσεις εκτίμησης και εξακρίβωσης για ομάδες προϊόντων για την εν λόγω ομάδα προϊόντων. Το ΕΥΕΒ οφείλει να σέβεται τις προεπιβλεπόμενες δυνατότητες των εργασιών που προβλέπονται στην εντολή.
33. Για το σκοπό αυτό, το ΕΥΕΒ επιλέγει έναν (ή περισσότερους) καθοδηγητικό αρμόδιο φορέα που επιθυμεί να αναλάβει καθοδηγητικό ρόλο, ο οποίος σχηματίζει ειδική ομάδα εργασίας. Εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες που αναφέρονται ανωτέρω.

34. Ο καθοδηγητικός αρμόδιος φορέας με τη βοήθεια της ειδικής ομάδας εργασίας θα καθορίσει καταρχήν εάν όλες οι απαραίτητες αναλύσεις, έρευνες και λοιπές προπαρασκευαστικές εργασίες που αναφέρονται ανωτέρω έχουν εκτελεστεί. Αυτές περιλαμβάνουν, ιδίως, τη μελέτη σκοπιμότητας και τη μελέτη αγοράς, τη συνεκτίμηση του κύκλου ζωής των προϊόντων και την ανάλυση βελτιώσεων οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000. Ο καθοδηγητικός αρμόδιος φορέας, με τη βοήθεια της ειδικής ομάδας εργασίας, πρέπει να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να συμπληρώσει και να ενημερώσει την προπαρασκευαστική εργασία όπως χρειάζεται, λαμβάνοντας υπόψη τις διαδικασίες που αναλύονται στο προαναφερθέν τμήμα.
35. Ο καθοδηγητικός αρμόδιος φορέας παρουσιάζει το σχέδιο πρότασης και τις σχετικές εκθέσεις και αναλύσεις σε μία ή περισσότερες συνεδριάσεις του ΕΥΕΒ και, βάσει αυτών των διαβουλεύσεων, όταν αρμόδια, υποδεικνύει στο ΕΥΕΒ ότι η εντολή έχει ολοκληρωθεί. Για το σκοπό αυτό θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πιθανότητα να τύχει το σχέδιο πρότασης υψηλού επιπέδου στήριξης.
36. Παρομοίως το ΕΥΕΒ, βάσει της εργασίας που εκτελέστηκε από τον καθοδηγητικό αρμόδιο φορέα και την ειδική ομάδα εργασίας, ενημερώνει όποτε αρμόδια την Επιτροπή για το σχέδιο κριτηρίων και υποδεικνύει στην Επιτροπή ότι η εντολή μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει ολοκληρωθεί. Για το σκοπό αυτό θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πιθανότητα να τύχει το σχέδιο πρότασης υψηλού επιπέδου στήριξης. Τα μέλη του ΕΥΕΒ τα οποία εκπροσωπούν τα ενδιαφερόμενα μέρη που αναφέρονται στο άρθρο 15 του εν λόγω κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 μπορούν ατομικά ή συλλογικά να επισυνάψουν την ειδική γνώμη ή γνώμες τους στο σχέδιο κριτηρίων.
37. Εάν η Επιτροπή υποδείξει ότι δεν έχει εκληρωθεί η εντολή, το ΕΥΕΒ εξακολουθεί τις εργασίες του για το σχέδιο κριτηρίων, λαμβάνοντας υπόψη τις διαδικασίες και τις απαιτήσεις που παρουσιάζονται στον παρόν τμήμα. Η Επιτροπή αιτιολογεί τη θέση της.
38. Εάν οποιαδήποτε χρονική στιγμή η Επιτροπή υποδείξει ότι έχει ολοκληρωθεί η εντολή, το ΕΥΕΒ θεωρεί ότι έχει ολοκληρωθεί η εντολή. Το ΕΥΕΒ επαναλαμβάνει τις εργασίες του για την εντολή εάν το ζήτησε η Επιτροπή σε μεταγενέστερο στάδιο.
39. Εάν σε οποιαδήποτε στιγμή το ΕΥΕΒ καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν είναι σε θέση να εκληρωθεί την εντολή, ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή πάραυτα, αναφέροντας λεπτομερώς τους λόγους.

ΕΝΤΟΛΗ ΠΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ

(διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται κατά την εκτέλεση εντολής της Επιτροπής για αναθεώρηση των κριτηρίων για το οικολογικό σήμα καθώς και των σχετικών απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης για ομάδες προϊόντων)

40. Το ΕΥΕΒ οφείλει, βάσει εντολής που έχει λάβει από την Επιτροπή, να αναθεωρεί τα κριτήρια για το οικολογικό σήμα, καθώς και τις σχετικές απαιτήσεις εκτίμησης και εξακρίβωσης για την εξεταζόμενη ομάδα προϊόντων.
41. Το ΕΥΕΒ καταβάλλει ιδιαίτερη φροντίδα για να ολοκληρώσει εγκαίρως τις εργασίες του πριν λήξει η ισχύς των υφιστάμενων κριτηρίων.
42. Για το σκοπό αυτό, το ΕΥΕΒ επιλέγει έναν (ή περισσότερους) καθοδηγητικό αρμόδιο φορέα που επιθυμεί να αναλάβει καθοδηγητικό ρόλο, ο οποίος σχηματίζει ειδική ομάδα εργασίας. Εφαρμόζονται οι γενικοί κινόνες που αναφέρονται ανωτέρω.
43. Ο καθοδηγητικός αρμόδιος φορέας, με τη βοήθεια της ειδικής ομάδας εργασίας, αναθεωρεί τα υφιστάμενα κριτήρια για το οικολογικό σήμα και τις σχετικές απαιτήσεις εκτίμησης και εξακρίβωσης. Αναθεωρεί επίσης και, όπου αρμόδια, συμπληρώνει και εκσυγχρονίζει τις διάφορες αναλύσεις, εκθέσεις, καταλόγους και λοιπές εργασίες που παρουσιάζονται αναλυτικά στο τμήμα «προπαρασκευαστική εργασία».
44. Ο καθοδηγητικός αρμόδιος φορέας, με τη βοήθεια της ειδικής ομάδας εργασίας, αξιολογεί ειδικότερα τις παρελθούσες, σημερινές και ενδεδειγμένες μελλοντικές επιτυχίες της εξεταζόμενης ομάδας προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών περιβαλλοντικών ωφελιών, λαμβάνοντας υπόψη την επίπληξη των σχετικών ομάδων προϊόντων και λαμβάνοντας υπόψη το κοινωνικό πρόγραμμα εργασίας για το οικολογικό σήμα.
45. Ο αρμόδιος καθοδηγητικός φορέας παρουσιάζει τα αποτελέσματα των εν λόγω αξιολογήσεων και αναλύσεων σε μία ή περισσότερες συνεδριάσεις του ΕΥΕΒ και, βάσει αυτών των διαβουλεύσεων, όταν αρμόδια, συστήνει στο ΕΥΕΒ την παράταση, ανάκληση ή αναθεώρηση των οικολογικών κριτηρίων και των σχετικών απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης. Για το σκοπό αυτό θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πιθανότητα να τύχει η σύσταση υψηλού επιπέδου στήριξης.
46. Παρομοίως το ΕΥΕΒ, βάσει της εργασίας που εκτελέστηκε από τον καθοδηγητικό αρμόδιο φορέα και την ειδική ομάδα εργασίας, όποτε αρμόδια, συστήνει στην Επιτροπή, την παράταση, ανάκληση ή αναθεώρηση των οικολογικών κριτηρίων και των σχετικών απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης. Για το σκοπό αυτό, θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πιθανότητα να τύχει η σύσταση υψηλού επιπέδου στήριξης. Τα μέλη του ΕΥΕΒ τα οποία εκπροσωπούν τα ενδιαφερόμενα μέρη που αναφέρονται στο άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 μπορούν ατομικά ή συλλογικά να επισυνάψουν την ειδική γνώμη ή γνώμες τους στην εν λόγω σύσταση.

47. Εάν η Επιτροπή υποδεικνύει ότι δεν έχει εκπληρωθεί η εντολή, το ΕΥΕΒ εξακολουθεί τις εργασίες του αντιστοίχως, λαμβάνοντας υπόψη τις διαδικασίες και τις απαιτήσεις που εκτιθενται στον παρόν τμήμα. Η Επιτροπή αιτιολογεί τη θέση της.
48. Εάν η Επιτροπή δηλώσει τη συμφωνία της, συνοδευόμενη από τη σύσταση να αναθεωρηθούν τα οικολογικά κριτήρια και οι σχετικές απαιτήσεις εκτίμησης και εξακρίβωσης, το ΕΥΕΒ ενεργεί αναλόγως, λαμβάνοντας υπόψη τη διαδικασία και τις απαιτήσεις που αναφέρονται αναλυτικά στο τμήμα «Εντολή για ανάπτυξη ή αναθεώρηση κριτηρίων».
49. Εάν η Επιτροπή συμφωνήσει με τη σύσταση για ανάληψη ή παράταση των οικολογικών κριτηρίων και των σχετικών απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης, το ΕΥΕΒ θεωρεί ότι έχει εκπληρωθεί την εντολή. Το ΕΥΕΒ επαναλαμβάνει υψίστοο τις εργασίες του για την εντολή εάν το ζητήσει η Επιτροπή σε μεταγενέστερο στάδιο.
50. Εάν σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή το ΕΥΕΒ καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν είναι σε θέση να εκπληρώσει την εντολή, ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή πάραυτα, αναφέροντας λεπτομερώς τους λόγους.

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

(διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται όταν η Επιτροπή ζητάει γνώμη σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας για το κοινοτικό οικολογικό σήμα)

51. Το ΕΥΕΒ μπορεί να συντεφέρει τη γνώμη του στην Επιτροπή σχετικά με το προταυτόμμο πρόγραμμα εργασίας για το κοινοτικό οικολογικό σήμα που αναφέρεται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000.
52. Προκείμενου να το επιτύχει, το ΕΥΕΒ θα πρέπει να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα και κατάλληλα βήματα, ενεργώντας σε συμμόρφωση με τους στόχους και τις αρχές των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου 1 του εν λόγω κανονισμού.
53. Πριν προταθούν νέες ομάδες προϊόντων οι οποίες θα μπορούσαν να είναι προτεραιότητες για κοινοτική δράση, το ΕΥΕΒ προκαταρκτικά και ενδεικτικά προσδιορίζει εάν οι εξεταζόμενες ομάδες προϊόντων εμπίπτουν στο πεδίο του κοινοτικού συστήματος απονομής του οικολογικού σήματος, όπως καθορίζεται στο άρθρο 2 του υπόψη κανονισμού, και ιδίως εάν πληρούν τους όρους που καθορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 του υπόψη κανονισμού. Κατά την εκτέλεση των ανωτέρω εργασιών, λαμβάνει υπόψη, σε κατάλληλα βαδμό, τα διάφορα σημεία που αναλύονται στο τμήμα «Προπαρασκευαστική εργασία».
54. Καταβάλλεται κάθε εύλογη προσπάθεια από το ΕΥΕΒ και τα μέλη του για να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο συναίνεσης καθόλη τη διάρκεια των εργασιών.

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΕΥΕΒ

55. Τα μέλη του ΕΥΕΒ ενεργούν προς το γενικό συμφέρον του κοινοτικού συστήματος οικολογικού σήματος και μπορούν να αναλαμβάνουν τις πρωτοβουλίες που κρίνουν κατάλληλες και χρήσιμες για το σκοπό αυτό. Μπορούν να ενεργούν με παρόμοιο τρόπο όταν το ζητήσει η Επιτροπή. Στις πρωτοβουλίες τους μπορούν να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων:
  - δραστηριότητες προώθησης, όπως αναφέρονται στο άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 ή άλλου είδους,
  - σύσταση ειδικών ομάδων εργασίας,
  - δράσεις προώθησης της εναρμονισμένης εφαρμογής των κριτηρίων οικολογικού σήματος και των σχετικών απαιτήσεων εκτίμησης και εξακρίβωσης για ομάδες προϊόντων,
  - εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών, για παράδειγμα για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης οικολογικών κριτηρίων.
  - θέσπιση εσωτερικών διαδικασιών όπως αρμόζει.

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ

56. Το ΕΥΕΒ επανεξετάζει τακτικά τη λειτουργία του και, εάν είναι αναγκαίο, διατυπώνει συστάσεις προς την Επιτροπή για την προσαρμογή των διαδικασιών της όπως αρμόζει. Η πρώτη επανεξέταση πρέπει να έχει ολοκληρωθεί πριν τα τέλη του 2002.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΑΠΟΦΑΣΗ 2002/18/ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ 21^{ΗΣ} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2001 ΓΙΑ ΤΗΝ
ΘΕΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (WORKING PLAN) ΤΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΑ

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 21ης Δεκεμβρίου 2001

για τη θέσπιση του προγράμματος εργασίας της Κοινότητας για το οικολογικό σήμα

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2001) 4395]

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2002/18/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000, περί αναθεωρημένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 ορίζει ότι η Επιτροπή θεσπίζει πρόγραμμα εργασίας για κοινοτικό οικολογικό σήμα.
- (2) Το πρόγραμμα εργασίας περιλαμβάνει στρατηγική για την ανάπτυξη του συστήματος, καθορίζοντας στόχους για τη βελτίωση του περιβάλλοντος και για την εμπορική διείσδυση, μη εξαντλητικό κατάλογο των κατηγοριών προϊόντων για τις οποίες θα αναληφθεί κοινοτική δράση κατά προτεραιότητα, καθώς και σχέδια για το πιστοποιισμό και τη συνεργασία μεταξύ του κοινοτικού συστήματος και άλλων συστημάτων των κρατών μελών για την απονομή οικολογικού σήματος.
- (3) Το πρόγραμμα εργασίας προβλέπει, επίσης, μέτρα για την υλοποίηση της στρατηγικής και εκθέτει το σχέδιο χρηματοδότησης του συστήματος.
- (4) Τέλος, το πρόγραμμα εργασίας περιγράφει τις υπηρεσίες στις οποίες δεν εφαρμόζεται το σύστημα, λαμβάνοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 761/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2001, για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό

σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS)⁽²⁾.

(5) Το πρόγραμμα εργασίας υπόκειται σε περιοδική αναθεώρηση.

(6) Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής που συνειστήθη δυνάμει του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Θεσπίζεται το πρόγραμμα εργασίας της Κοινότητας για το οικολογικό σήμα, για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2001 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2004, όπως καθορίζεται στο παράρτημα.

Άρθρο 2

Πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2004 θα αρχίσει αναθεώρηση του προγράμματος εργασίας.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 21 Δεκεμβρίου 2001.

Για την Επιτροπή
Margot WALLSTRÖM
Μέλος της Επιτροπής

⁽¹⁾ ΕΕ L 237 της 21.9.2000, σ. 1.⁽²⁾ ΕΕ L 114 της 24.4.2001, σ. 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το κοινοτικό οικολογικό σήμα θεσπίστηκε το 1992 προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι επιχειρήσεις στην ανάπτυξη προϊόντων περιεριόμενου περιβαλλοντικού αντικτύπου καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους και να ενημερώνονται καλύτερα οι καταναλωτές για τον εν λόγω αντικτύπο.

Εκτός, αναπτύχθηκαν νέες προσεγγίσεις πολιτικής όσον αφορά τα αιεφάρα αγαθά και υπηρεσίες. Τα αναληφθέντα σε όλα τα πολιτικά επίπεδα εν λόγω εγχερήματα κορυφώθηκαν με την Πράσινη Βίβλο για την ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων (*) (ΟΠΠ). Το εν λόγω έγγραφο προτείνει μια νέα στρατηγική ενίσχυσης και επαναπροοδιορισμού των σχετικών με τα προϊόντα περιβαλλοντικών πολιτικών, καθώς και ανάπτυξης της αγοράς των «πράσινων προϊόντων», που θα αποτελέσει επίσης ένα από τα κείρια καινοτόμα στοιχεία του έκτου προγράμματος περιβαλλοντικής δράσης: «Περιβάλλον 2010: Το μέλλον μας, η επιλογή μας» (**).

Η στρατηγική, όπως προτείνεται από την Επιτροπή στην Πράσινη Βίβλο σχετικά με την ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων, εξετάζεται από άλλους ευρωπαϊκούς θεσμικούς φορείς και ενδιαφερόμενα μέρη. Το αποτέλεσμα της ενδοεγχούς αυτής εξέτασης θα φωτίσει τις μεθόδους με τις οποίες η στρατηγική για την ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων μπορεί να ενσφαιλωθεί με επιτυχία στην περιβαλλοντική πολιτική. Η συζήτηση θα αποτελέσει επίσης τη βάση επικείμενης Λευκής Βίβλου όπου θα εκτινένται τα συμπεράσματα της Επιτροπής για την εφαρμογή μιας τέτοιας προσεγγίσης ΟΠΠ. Η στρατηγική, όπως προτείνεται στην Πράσινη Βίβλο, περιστρέφεται γύρω από τρεις άξονες: τους μηχανισμούς τιμών, την ζήτηση των καταναλωτών για πράσινα προϊόντα και τα μέτρα για την προώθηση μιας φιλικότερης προς το περιβάλλον σχεδίασης και χρήσης των προϊόντων. Μεταξύ άλλων, οι καταναλωτές πρέπει να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε κατανοητές, κατάλληλες και αξιόπιστες πληροφορίες μέσω μιας ενσχυμένης και επαναπροοδιορισμένης στρατηγικής για την περιβαλλοντική επίσημηση.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, διανοίγονται νέες δυνατότητες για το ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα, το οποίο μέχρι τώρα έιχε μικρή ή μηδενική στήριξη από άλλα μέτρα πολιτικής και δεν έχει ακόμη επιτύχει ικανοποιητικά επίπεδα προβαλή στην αγορά. Το ευρωπαϊκό σύστημα οικολογικού σήματος ενσωματώνει σημαντικές πληροφορίες και τεχνολογία για μια πολιτική προϊόντων βασισμένη στον κύκλο ζωής, οι οποίες θα έπρεπε να καταστούν προσιτές στα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στην περαιτέρω ανάπτυξη της προσέγγισης για μια ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων.

Επομένως, το πρόγραμμα εργασίας πρέπει να ενταχθεί στο πλαίσιο των τρεχουσών συζητήσεων σχετικά με μια ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων ΕΕ, καθώς και της ανάπτυξης του έκτου προγράμματος περιβαλλοντικής δράσης και της στρατηγικής της Κοινότητας για μια αιεφόρο ανάπτυξη. Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για αιεφόρο ανάπτυξη εντάσσεται στις προτιμοιολογίες της για την παγκόσμια συνδιάσκεψη του 2002 για την αιεφόρο ανάπτυξη, στο Γιοχάνεσμπουργκ. Μετά την συνδιάσκεψη του Ρίο του 1992, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα επωδωθεί στην εν λόγω συνδιάσκεψη κορυφής έναν «ιστολικό διακανονισμό» για την αιεφόρο ανάπτυξη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Göteborg (*) του Ιουνίου του 2001, συμφώνησε σε μια στρατηγική αιεφόρου ανάπτυξης και προσέθεσε μια περιβαλλοντική διάσταση στις εργασίες της Λισαβόνας για την απασχόληση, την οικονομική μεταρρύθμιση και την κοινωνική συνοχή. Αναφερμένο ρητά στην ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων ως στόχο κοινή ευθύνης και καλώντας τη βιομηχανία να συμμετέχει στην ανάπτυξη και ευρύτερη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών, το ίδιο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπεγράφησε τη σημασία της αποσύνδεσης της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων.

Η περιβαλλοντική επίσημηση θα αποτελέσει σημαντικό στοιχείο όλων των νέων αυτών προσεγγίσεων, και το σήμα ISO τύπου 1 (με βάση τον κύκλο ζωής, οικολογικά σήματα επικυρωμένα από τρίτα μέρη, σύμφωνα με το ISO 14024), και το κοινοτικό οικολογικό σήμα, συμβάλλουν σημαντικά στον εν λόγω τομέα. Πρέπει να αναγνωρισθεί ότι το οικολογικό σήμα, έχοντας ένθετο και επιλεκτικό χαρακτήρα, δεν διαδίδει την ισχύ εφαρμογής και την καθολικότητα που εαφοβαλλείται από μέτρα όπως είναι οι κανονισμοί. Πάνη όμως, τα επιτυχημένα συστήματα περιβαλλοντικής επίσημησης είναι ελκυστικά για τους καταναλωτές, λόγω της απεοδότητας και απλότητας. Επίσης, είναι φιλικά προς τις επιχειρήσεις, επειδή ενεργούν ως προωθητές προϊόντων και προσφέρουν εμπορικά πλεονεκτήματα στο σημείο πωλήσεως. Επιπλέον, το οικολογικό σήμα αποτελεί ένα σημείο αναφοράς περιβαλλοντικής αριστείας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, λόγω χάριν στο «πράσινο» των δημόσιων προμηθειών, καθώς και για τον προοδιορισμό των πράσινων προϊόντων και τα οποία θα μπορούσε να μειωθεί η φορολογία. Επιπλέον, στο σχέδιο οδηγίας για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, το οικολογικό σήμα προτείνεται ως τεκμήριο συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της οδηγίας.

Τέλος, ενώ είναι σαφές ότι το κοινοτικό οικολογικό σήμα δεν έχει ακόμη επιτύχει ικανοποιητική εμπορική διεοδωση, βρίσκεται τώρα σε καλύτερη κατάσταση παρά ποτέ, με συνεχώς διευρυνόμενο φάσμα ομάδων προϊόντων, με προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη και με συνεχώς νέες εφαρμογές. Επιπλέον, νέες προοτικές, όπως η ΟΠΠ γενικότερα, και το «πράσινο» των δημόσιων προμηθειών ειδικότερα, διανοίγουν νέες εμπορικές δυνατότητες. Απόδο, πολλά απομένουν να γίνουν προκειμένου το οικολογικό σήμα να καταστεί περισσότερο ελκυστικό για τους κατασκευαστές, τους διανομείς, τους καταναλωτές και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

(*) COM(2001) 68 τέλος.

(**) COM(2001) 31 τέλος.

(**) Συμπεράσματα της Προορίας 15 και 16 Ιουνίου 2001, SN 200/01 σ. 4 ανακοίνωση της Επιτροπής: «Μια αιεφόρος Ευρώπη για έναν καλύτερο κόσμο: Μια στρατηγική της ΕΕ για την αιεφόρο ανάπτυξη» (917/5/01).

Ειδικότερα, πρέπει να καταστεί συνείδηση ότι το οικολογικό σήμα αποτελεί σήμα περιβαλλοντικής αριστείας και ότι έχει σειρά μοναδικών πλεονεκτημάτων. Αποτελεί το μόνο αληθινά ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα, ισχύει και στα δεκαπέντε κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και στα τρία κράτη μέλη του ΕΟΧ. Αποτελεί δημόσιο και όχι ιδιωτικό οικολογικό σήμα, με σύστημα που αναπτύχθηκε υπό την αιγίδα των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Τα κριτήρια διαμορφώνονται μετά από εκτεταμένες διαβουλεύσεις μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων αρχών, των εκπροσώπων των καταναλωτών και των περιβαλλοντικών μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), της βιομηχανίας, των μικρών και μεσίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), των διανομών και άλλων. Πρόκειται για περιβαλλοντικό σήμα, όχι για σήμα που αφορά την υγεία ή την ποιότητα, μολονότι και οι πτυχές αυτές συνεισφέρουν. Λαμβάνει υπόψη όλα τα στάδια του κύκλου ζωής του προϊόντος· δεν αποτελεί ένα σήμα που επικεντρώνεται σε ένα μόνο ζήτημα ή που περιορίζεται στα χαρακτηριστικά του ίδιου του προϊόντος. Χρησιμοποιεί τον ίδιο λογότυπο για ευρύ φάσμα κατηγοριών προϊόντων και, ως εκ τούτου, αναγνωρίζεται εύκολα από τον καταναλωτή, ο οποίος έχει εμπιστοσύνη ότι το προϊόν που φέρει το σήμα αποτελεί ένα από τα καλύτερα όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιδόσεις. Αυτό δεν αποτελεί ισχυρισμό του ίδιου του κατασκευαστή, δεδομένου ότι η συμμόρφωση με τα κριτήρια ελέγχεται, επικυρώνεται και παρακολουθείται από ανεξάρτητο τρίτο μέρος (έναν από τους αρμόδιους, για το οικολογικό σήμα, φορείς).

Ως εκ τούτου, πρωταρχικός σκοπός του παρόντος προγράμματος εργασίας είναι η οικοδόμηση επί των στερεών αιών θεμελίων και η κατάρτιση του προγράμματος εργασίας της επόμενης τριετίας, το οποίο:

- θα καταστήσει το οικολογικό σήμα ένα επιτυχετέρω και αποδοτικότερο μέσο βελτίωσης της περιβαλλοντικής ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών,
- θα συμβάλει στην αύξηση της αειφορίας της κατανάλωσης καθώς και στην επίτευξη των στόχων πολιτικής που καθορίζονται στην στρατηγική της Κοινότητας για μια αειφόρο ανάπτυξη, στο έκτο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον και στην επεκτεινόμενη Δεκάτη Βίβλο για μια στρατηγική ολοκληρωμένης πολιτικής προϊόντων,
- θα συμβάλει στην αποδοτικότερη δυνατή χρήση των πόρων που διατίθενται στο σύστημα εκ μέρους της Επαρχίας, των κρατών μελών και των μελών του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικολογικό σήμα (European Union Eco-Labeling Board — EUEB) (1).

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ 2002-2004

1. Πολιτική και στρατηγική

Το κοινοτικό οικολογικό σήμα διαμορφώνει και προσαρμόζει, σε συνεχή βάση, την μακροπρόθεσμη πολιτική και στρατηγική του, οι οποίες χρειάζεται να διαπλακούν στενά, μεταξύ άλλων, με τις τρέχουσες συζητήσεις για μια ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων ΕΕ, με την ανάπτυξη του έκτου προγράμματος περιβαλλοντικής δράσης και με την στρατηγική της Κοινότητας για μια αειφόρο ανάπτυξη. Επίσης, το οικολογικό σήμα πρέπει να παρακολουθεί στενά τις ευρύτερες εξελίξεις στην επισήμανση των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των επισημάνσεων ISO τύπου II και III, καθώς και των επισημάνσεων που αφορούν ζητήματα ηθικής, ποιότητας και υγείας.

Για λόγους αποδοτικότερης διαχείρισης των σχετικών συζητήσεων και ανιλλαγών πληροφοριών, τόσο στο πλαίσιο του συστήματος, όσο και σε εξωτερικά φόρουμ, καθώς και για λόγους προπαγανδαστικής και διεξαγωγής του διαλόγου για το μέλλον του συστήματος, πρέπει να συσταθεί μία ενεργός και μόνιμη ομάδα διαχείρισης πολιτικής.

Στόχος

Συνείδηση της ανάπτυξης και προσαρμογής της μακροπρόθεσμης πολιτικής και στρατηγικής του συστήματος, καθώς και της ενσωμάτωσης του οικολογικού σήματος στις διαφορές πολιτικές που σχετίζονται με την αειφόρο κατανάλωση (όπως η ΟΠΠ, το «πρασινό» των δημόσιων προμηθειών, η ευρύτερη επισήμανση, η μείωση της φορολογίας για τα πράσινα προϊόντα κλπ.).

Μέτρα εφαρμογής

Το EUEB καλείται να συστήσει μόνιμη ομάδα διαχείρισης πολιτικής, να αναπτύξει και να προσαρμόσει την μακροπρόθεσμη πολιτική και στρατηγική και να συντάσσει και τροφοδοτήσει τα προαναφερθέντα εγχειρίσματα πολιτικής. Τα εν λόγω ζητήματα πολιτικής πρέπει, επίσης, να συζητηθούν κατά τη διάρκεια των προερχόντων συνεδριάσεων (2).

2. Στόχοι για την περιβαλλοντική βελτίωση και την εμπορική διείσδυση

Οι στόχοι όσον αφορά την περιβαλλοντική βελτίωση και την εμπορική διείσδυση είναι κυρίως:

- a) η διείσδυση του αριθμού των δυναμικά ανοικτών, για τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα, αγορών, διεκρινόμενα σταδιακά το φάσμα των κατηγοριών προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα·
- β) σε καθεμία από τις εν λόγω αγορές/κατηγορίες προϊόντων, η σημαντική βελτίωση της προβολής του οικολογικού σήματος (δηλαδή του αριθμού των προϊόντων που φέρουν οικολογικό σήμα και κυκλοφορούν στην αγορά)·
- γ) η, ως εκ τούτου, συνεχής ενδυνάμωση των συνολικών περιβαλλοντικών οφελών του συστήματος και της συμβολής του τελευταίου στην ενδυνάμωση του αειφόρου χαρακτήρα των καταναλωτικών πρακτικών.

(1) Σημείωση: Η Επίσημη Γραμματεία της γραμματείας του EUEB και συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητές του.

(2) Οι συζητήσεις του EUEB πραγματοποιούνται δύο φορές το χρόνο από τον/την προεδρεύοντα του EUEB στην οικεία χώρα, προκειμένου να συζητηθούν ζητήματα πολιτικής και εμπορίας.

α) Καθορισμός κατηγοριών προϊόντων

Έχουν θεσπιστεί κριτήρια για 17 κατηγορίες προϊόντων (χαρτί υγιεινής, πλυντήρια πιάτων, βελτιωτικά εδάφους, στρώματα κρηπιατών, χρώματα και βερνίκια εσωτερικών χώρων, είδη υπόδησης, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, προσωπικοί υπολογιστές, απορριπτικά πλυντήριων ρούχων, απορριπτικά πλυντήριων πιάτων, φωτοαντιγραφικό χαρτί, ηλεκτρικοί λαμπτήρες, φορητοί υπολογιστές, ψαγεία, ηλεκτρικά πλυντήρια ρούχων, προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσης και προϊόντα καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής, απορριπτικά για πλύσιμο πιάτων στο χέρι).

Συνήχθονται οι εργασίες για πέντε τουλάχιστον νέες κατηγορίες προϊόντων (σκληρά υλικά επικάλυψης διαπέδων, τηλεόρασις, έπιπλα, ηλεκτρικές σκούπες και τουριστικές εγκαταστάσεις) οι οποίες και αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2002.

Ο μακροπρόθεσμος στόχος συνίσταται στη θέσπιση συνόλου κατηγοριών προϊόντων που σχηματίζει ένα ικανοποιητικό φάσμα προϊόντων που θα κινήσει το ενδιαφέρον των εμπόρων λιανικής πώλησης, των κατασκευαστών και των καταναλωτών, παραμένοντας ταισχρονώως διαχειρίσιμο από πλευράς εργασιών που είναι αναγκαίες για τον καθορισμό και την πρακτική αναθεώρηση των εφαρμοστέων κριτηρίων. Σε βραχυπρόθεσμη βάση, οι κατηγορίες προϊόντων πρέπει να κυμαίνονται μεταξύ 25 και 35 (βλέπε το σημείο 4 στοιχείο α), το σημείο 3 στοιχείο α) και το προσάρτημα 2 κατωτέρω, για έναν μη εξαντλητικό κατάλογο κατηγοριών προϊόντων προτεραιότητας). Κάθε κατηγορία προϊόντων θα μπορούσε, κατά περίπτωση, να εκτείνεται σταδιακά, λόγω χάριν σε ορισμένα προϊόντα επαγγελματικής χρήσης.

Το σύστημα, οι διαδικασίες και οι πόροι του είναι τέτοιοι ώστε, σήμερα, ο ετήσιος αριθμός αποφάσεων της Επιτροπής για τα κριτήρια τα σχετικά με τις κατηγορίες προϊόντων κυμαίνεται μεταξύ 4 και 8. Η αναθεώρηση των υφιστάμενων κατηγοριών προϊόντων πρέπει σε γενικές γραμμές, να διενεργείται κάθε τέσσερα έως πέντε έτη (αν και η περίοδος αυτή πρέπει να προσαρμόζεται κατά περίπτωση), γεγονός που σημαίνει περίπου τέσσερα έως έξι αναθεωρήσεις ετησίως, και, κατ'επέκταση, δυνατότητα για καθορισμό δύο νέων κατηγοριών προϊόντων ετησίως.

Στόχος

Θέσπιση σειράς κατηγοριών προϊόντων που αντιπροσωπεύουν ένα φάσμα προϊόντων ικανοποιητικής πληρότητας και διαχειρισιμότητας ώστε να ενδιαφέρει τους εμπόρους λιανικής πώλησης, τους κατασκευαστές και τους καταναλωτές.

Εντός πενταετίας, ο αριθμός των κατηγοριών προϊόντων αναμένεται να κυμανθεί μεταξύ 25 και 35.

Μέτρα εφαρμογής

Λαμβάνοντας υπόψη τον κατάλογο προτεραιότητας των κατηγοριών προϊόντων, η Επιτροπή, το ΕΥΕΒ και τα κριτήρια μέλη θα έπρεπε όχι μόνο να προβαίνουν στις αναγκαίες αναθεωρήσεις αλλά και να θεσπίζουν, κάθε χρόνο, μία ή δύο νέες κατηγορίες προϊόντων που αναφέρονται στο πρόγραμμα εργασιών.

Η διάρκεια ισχύος των κριτηρίων για κάθε κατηγορία προϊόντων θα έπρεπε επίσης να είναι τέσσερα ή πέντε έτη (ώστόσο, η ενδεικτική αυτή περιοδικότητα μπορεί να κυμανθεί κατά περίπτωση).

Προκειμένου να διευκολυνθεί ο καθορισμός των κριτηρίων, το ΕΥΕΒ πρέπει να συστήσει ομάδα εργασίας εφορτισμένη με τα οριζόντια ζητήματα που ενδιαφέρουν πολλές κατηγορίες προϊόντων (π.χ. εμβραδυντικά φλογός, συσκευασίες, ...).

β) Εμπορική διεύθυνση, προβολή του σήματος και εξοικείωση των καταναλωτών

Τέσσερις παράμετροι επιτρέπουν την μέτρηση της προβολής του οικολογικού σήματος:

- επεξηγήσεις: ο αριθμός των επεξηγήσεων στις οποίες έχει απονημθίσει το οικολογικό σήμα,
- προϊόντα: ο αριθμός των προϊόντων για τα οποία απονημθίθηκε στις εν λόγω επιχειρήσεις το οικολογικό σήμα,
- είδη: ο αριθμός των ειδών κυκλοφορούντων προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα,
- τιμές: οι εργοστασιακές τιμές πώλησης των εν λόγω ειδών.

Σήμερα (Αύγουστος 2001), 83 επιχειρήσεις χρησιμοποιούν το οικολογικό σήμα (έναντι 37 τον Μάρτιο του 2000) για εκατοντάδες προϊόντα τους. Τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και οι βαφές και βερνίκια αποτελούν, με μεγάλη διαφορά, τις κατηγορίες προϊόντων με τις καλύτερες επιδόσεις από πλευράς αριθμού αυτώντων. Το χαρτί υγιεινής αποτελεί σημαντικό τμήμα της αξίας των ολικών πωλήσεων ενώ που φέρουν οικολογικό σήμα. Η κατονομή των κατόχων του οικολογικού σήματος και των προϊόντων τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο παραμείνει σχετικά ανισοβαρής, πλην όμως, σε σχέση με πέρουα, η κάλυψη των προϊόντων είναι σαφώς καλύτερη και περισσότερο ισορροπη σε διάδεκα από τις 17 κατηγορίες, δεδομένου ότι σε δεκατρείς από τις 18 συμμετέχουσες χώρες υπάρχουν κάτοχοι αξίας. Για το έτος 2000, οι πωλήσεις αναμένεται να κυμαθούν στα 17 εκατομμύρια είδη που φέρουν οικολογικό σήμα, για μια εργοστασιακή αξία περίπου 38 εκατομμυρίων ευρώ.

Όστόσο, από πλευράς πραγματικής εμπορικής διεύθυνσης, τα προϊόντα που φέρουν το κοινοτικό οικολογικό σήμα δεν αποτελούν σημαντικό μέγεθος, δεδομένου ότι αντιπροσωπεύουν, σήμερα, ποσοστό μικρότερο του 1% του συνόλου της αγοράς για τις διάφορες κατηγορίες προϊόντων. Λόγω χάριν, η εργοστασιακή αξία των πωλήσεων βαφών και βερνίκων εσωτερικών χώρων που φέρουν το οικολογικό σήμα στην ΕΕ, ανήλθε σε 8 εκατομμύρια ευρώ το 1999, ενώ η ολική αξία των πωλήσεων πόσης φύσεως διακοσμητικών βαφών κυμάνθηκε γύρω στα 7,2 δισεκατομμύρια ευρώ.

Ως εκ τούτου, ο βραχυπρόθεσμος στόχος συνίσταται στη σημαντική αύξηση του αριθμού των προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα, ούτως ώστε να αυξηθεί η προβολή του σήματος στην αγορά και να αναβιώσει ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος του. Σε πλέον μακροπρόθεσμη βάση, ο επεκταμένος στόχος συνίσταται στη συνεχή αύξηση της προβολής του, ταινώντας στην επίτευξη του θεωρητικού δυναμικού εμπορικής διείσδυσης του οικολογικού σήματος που, γενικά, κυμαίνεται μεταξύ 1 % και 30 % του συνόλου της αγοράς (ανάλογα με την κατηγορία των προϊόντων και την επιλεκτικότητα των κριτηρίων απονομής του σήματος).

Ας σημειωθεί ότι, σε γενικές γραμμές, τα οικολογικά σήματα τύπου I σπάνιως κατορθώνουν να προσεγγίσουν τέτοια επίπεδα εμπορικής διείσδυσης ή, εν τωαύτη περίπτωση, για μία ή δύο μόνον κατηγορίες προϊόντων, σε γεωγραφικά περιορισμένες αγορές. Κατά συνέπεια, το οικολογικό σήμα πρέπει να επιδιώκει στόχους φιλόδοξους μεν, ρεαλιστικούς δε. Προκειμένου να επιτευχθεί ένα ελάχιστο επίπεδο προβολής θα έπρεπε, σε βραχυπρόθεσμη βάση, να επιτευχθεί μια κατά 25 % τουλάχιστον αύξηση της αξίας ή/και του αριθμού των ειδών που φέρουν το οικολογικό σήμα.

Η έννοια της προβολής πολύ απέχει από του να είναι σαφώς περιγεγραμμένη, πλην όμως, όσον αφορά το οικολογικό σήμα, μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει επιτευχθεί ένα ελάχιστο επίπεδο προβολής εάν όλοι οι καταναλωτές της ΕΕ και του ΕΟΧ είχαν τη δυνατότητα, όταν προβαίνουν στις αγορές τους, να επιλέγουν μεταξύ διαφόρων ειδών προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα, χωρίς να χρειάζεται, προς το σκοπό αυτό, να ψεύουν με ιδιαίτερο κίνηλο. Ενδεικτικά, θα μπορούσε να επιδιωχθεί η κυκλοφορία, σε κάθε κράτος μέλος, προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα και τα οποία ανήκουν σε τρεις ή τέσσερις κατηγορίες προϊόντων τουλάχιστον, σε ποσοτήρες που αντιστοιχούν στο 1 %, κατά ελάχιστο όριο, του συνόλου της αγοράς για τις εν λόγω κατηγορίες προϊόντων.

Προς το σκοπό αυτό, οι αρμόδιοι για το οικολογικό σήμα οργανισμοί των διαφόρων κρατών μελών προσδιόρισαν ορισμένες υφιστάμενες κατηγορίες προϊόντων, των οποίων, εκτιμούν, ότι η εμπορία και η προαγωγή θα έπρεπε να βελτιωθεί, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, των υποδημάτων, των βαφών και βερνίκων, των βελτιωτικών εδάφους και του χαρτίου υγιεινής.

Μολοντί, σε τελευταία ανάλυση, οι επιχειρήσεις είναι απολύτως ελεύθερες να χρησιμοποιούν ή όχι το οικολογικό σήμα (και η απόφαση τους στηρίζεται κυρίως σε οικονομική και εμπορική κριτήρια) το ΕΥΕΒ, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή, μπορούν, ωστόσο, να επηρεάσουν σημαντικά την εμπορική διείσδυση του οικολογικού σήματος. Πράγματι, οι εκτεταμένες διαβουλεύσεις και ο διεθνικός διάλογος για τον καθορισμό των κριτηρίων αποβλήτων όχι μόνο στην προαγωγή του οικολογικού σήματος στους ενδιαφερόμενους φορείς αλλά και στην επίτευξη της καλύτερης δυνατής ισορροπίας μεταξύ των περιβαλλοντικών και των τεχνικών επιδιώξεων, κατά τρόπο ώστε να τονωθεί το ενδιαφέρον των κατασκευαστών, των διανομέων και των καταναλωτών.

Ενν, τώρα, πολλοί περισσότεροι κατασκευαστές και έμποροι λιανικής γνωρίζουν την ύπαρξη του οικολογικού σήματος και τις δυνατότητες που το νέο αυτό σύστημα προσφέρει για τα προϊόντα τους, θα έπρεπε, ως σημαντικά ενδιαφερόμενα μέρη, να ενημερωθούν σωστά και άμεσα.

Οι μελέτες που εκπόνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα τελευταία χρόνια ανέδειξαν ορισμένα εμπόδια που ορθώνονται, συχνότατα, στη διαδικασία επικονωνίας, και δη την έλλειψη ενημέρωσης όσον αφορά το σύστημα και τα πλεονεκτήματά του (έλλειψη ενημέρωσης σε διάφορους βαθμούς, πλην όμως πραγματική), και το γεγονός ότι το οικολογικό σήμα προσλαμβάνεται ως σχετικά μικρής απόδοσης εμπορικό εργαλείο. Μεταξύ των άλλων παραγόντων περιλαμβάνεται η εν γένει διατακτικότητα συμμετοχής σε συστήματα οικολογικών σμημάτων και, σε ορισμένες κατηγορίες προϊόντων, οι δυσκολίες που αναστούν οι αιτώντες προκειμένου να ανταποκριθούν στα κριτήρια επιλογής, στο βαθμό που δεν έλχουν πόντους και πλήρως την οικεία αλυσίδα προμήθειας (π.χ. κλωστοϋφαντουργικό). Πολλά από τα εμπόδια αυτά οφείλονται σε προβλήματα επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των φορέων που συμμετέχουν στην προαγωγή και τη διάδοση του συστήματος και αντιμετωπίζονται στο παρόν πρόγραμμα εργασίας.

Μια άλλη πτυχή, η οποία είναι ιδιαίτερα σημαντική για την προβολή και την εμπορική διείσδυση, και, επομένως, για τα άμεσα περιβαλλοντικά οφέλη που προσφέρει το σήμα, αναδείχθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης που υπεγράφη προσφάτως, για την προαγωγή του οικολογικού σήματος στην Ελλάδα. Η παραγγελθείσα μελέτη είχε ως αντικείμενο την εξοικείωση του κοινού με τον υπό μορφήν ένδυσης λογότυπο του οικολογικού σήματος. Προκειμένου να επιραστεί η επιλογή των καταναλωτών από τον λογότυπο πρέπει αυτοί να είναι σε θέση να καταλάβουν (επειδή το γνωρίζουν, επειδή το άκουσαν ή επειδή διάβασαν το σήμα και τα συνοδευτικά φυλλάδια) ότι ένα προϊόν που φέρει το οικολογικό σήμα έχει περιορισμένες επιπτώσεις στο περιβάλλον. Μια έρευνα που διενεργήθηκε στην Φινλανδία (1999) αποκάλυψε ότι το 39 % περίπου των καταναλωτών γνώριζαν ή ήταν ικανοί να μαντέψουν τη σημασία του ευρωπαϊκού οικολογικού σήματος, πλην όμως μόνο το 22 % το αναγνώριζε άμεσως ως το «ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα».

Ενδσο παραμένει σχετικά περιορισμένος ο αριθμός των προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα, είναι προτιμότερο, για λόγους αποδοτικότητας, να επικεντρωθούν οι προσπάθειες προαγωγής στους κατασκευαστές και στους διανομείς, παρά στους καταναλωτές. Όταν περισσότεροι κατασκευαστές και διανομείς αρχίσουν να χρησιμοποιούν το οικολογικό σήμα και πολλαπλασιαστούν οι δράσεις προαγωγής, αναμένεται ότι το ευρύ κοινό θα αναγνωρίζει ευκολότερα το οικολογικό σήμα. Τότε θα είναι η κατάλληλη στιγμή για την ανάληψη δράσεων ευαισθητοποίησης επικεντρωμένων στους καταναλωτές.

Εν τω μεταξύ, η Επιτροπή ετοιμάζει, προκειμένου να συνοδεύσουν τα φέροντα οικολογικά σήμα προϊόντα τα προτεινόμενα στους καταναλωτές, μια σειρά ενημερωτικών φυλλαδίων όπου εξηγούνται οι στόχοι καθώς και η σημασία του οικολογικού σήματος για τις συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων. Τα φυλλάδια αυτά πρέπει τώρα να δινεμόνται κατά συστηματικό τρόπο από τα μέλη του ΕΥΕΒ.

Ακόμη και με τεράστια μέσα εμπορικής προαγωγής, χρειάζονται αρκετά χρόνια για να εδραιωθεί κάποια μάρκα στην αγορά και για να αναγνωρίζεται ευρέως. Μολοντί ο μακροπρόθεσμος στόχος είναι να αναγνωρίζουν οι μισοί ευρωπαίοι καταναλωτές το κοινοτικό οικολογικό σήμα ως σήμα περιβαλλοντικής αριστείας, πρέπει κανείς να παραδεχθεί ότι ο στόχος αυτός δεν θα επιτευχθεί παρά μόνο σταδιακά. Σε βραχυπρόθεσμη βάση και στο πλαίσιο των διαθέσιμων πόρων, πρέπει να εσπρωθούν μελέτες για την παρακολούθηση του βαθμού αναγνώρισης του σήματος και την εξέλιξη της εξοικείωσης των καταναλωτών. Πρέπει επίσης να αναζητηθούν και να τεθούν σε εφαρμογή τρόποι βελτίωσης των αποτελεσμάτων.

Η ενημερωτική εκστρατεία που πραγματοποιήθηκε με στόχο τους δανούς καταναλωτές στο διάστημα 2000-01, ιδίως, απεικόνισε ότι ήταν δυνατός να βελτιωθεί αισθητά ο βαθμός αναγνώρισης στους καταναλωτές (στην προκειμένη περίπτωση, ο βαθμός αυτός πολλαπλασιάστηκε επί τέσσερα και έφτασε το 20 %) χάρη στη στενή συνεργασία και στο συντονισμό με τους κατασκευαστές και τους καταναλωτές, σε κάποιον συγκεκριμένο τομέα. Ένας από τους αποφασιστικούς παράγοντες επιτυχίας της εν λόγω εκστρατείας ήταν το γεγονός ότι τα φέροντα το οικολογικό σήμα προϊόντα (κλωστοϋφαντουργικά και απορρυπαντικά) διετέθησαν στην αγορά από μεγάλο αριθμό κατασκευαστών την στιγμή της έναρξης της ενημερωτικής εκστρατείας (τηλέραση, διανομή φυλλάδιων στα σημεία πώλησης κ.λπ.).

Στόχοι

Ετήσια αύξηση, τουλάχιστον κατά 25 %, της αξίας ή/και του αριθμού των ειδών που φέρουν το οικολογικό σήμα.

Επίτευξη, πριν από τη λήξη του προγράμματος εργασίας, ενός ελάχιστου ορίου προβολής στα δύο τρίτα των κριτών μελών.

Εξοικείωση με το οικολογικό σήμα όλων των κατασκευαστών και των εμπόρων λιανικής πώλησης τους οποίους αυτό αφορά.

Σε μικροπρόβλεψη βίαιη, περισσότεροι από τους μισούς ευρωπαϊούς καταναλωτές πρέπει να αναγνωρίζουν το κοινοτικό οικολογικό σήμα ως σήμα περιβαλλοντικής αριστείας.

Μέτρα εφαρμογής

Πριν από τη λήξη του πρώτου έτους του προγράμματος εργασίας, το ΕΥΕΒ πρέπει να εγκαταστήσει τους μηχανισμούς αναφοράς που θα επιτρέψουν την καλύτερη στατιστική εμπορικής διάδοσης των διαφόρων κατηγοριών προϊόντων.

Πριν από τη λήξη του πρώτου έτους του προγράμματος εργασίας, το ΕΥΕΒ καλείται να καθορίσει την έννοια του ως άνω «ελάχιστου επιπέδου προβολής» και να προσδιορίσει τις χώρες στις οποίες ο εν λόγω στόχος επιτεύχθηκε.

Καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος εργασίας, το ΕΥΕΒ, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή καλούνται να αναλάβουν, μεμονωμένα ή/και συλλογικά, μέτρα προαγωγής του κοινοτικού οικολογικού σήματος επικεντρωμένα, ιδίως, στους εμπόρους λιανικής πώλησης και στους υπευθύνους των δημόσιων προμηθειών (βλ.επεε κατωτέρω). Τα μέτρα αυτά θα αποτελούν το αντικείμενο γνωστοποίησης (και ανταλλαγής πληροφοριών) κατά τις προεδρικές συνεδριάσεις του ΕΥΕΒ, οι οποίες θα πραγματοποιούνται δύο φορές το χρόνο. Θα γνωστοποιούνται επίσης οι διατιθέμενοι στην προαγωγή πόροι οι οποίοι θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 50 % των πόρων που διευθύνονται για τον κωδικοισμό και την αναθεώρηση των κατηγοριών προϊόντων. Εκ παραλλήλου, θα επιδιώκεται συστηματικά και θα λαμβάνεται υπόψη η ανάδραση από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Σε κάθε κράτος μέλος, οι αρμόδιοι για το οικολογικό σήμα οργανισμοί, οι όμοιοι συμφερόντων και οι δημόσιες αρχές, καλούνται να χαρακτηρίσουν κάποιες αναγνωρισμένες κατηγορίες προϊόντων ως προτεραιότητες και, ενδεχομένως, να κατεβούν στην σημαντικό μέρος των οικίων προσπάθειών προαγωγής προς τις εν λόγω κατηγορίες.

Το ΕΥΕΒ καλείται να επεξεργαστεί μια αποδοτική και μη διαπνερή μεθοδολογία για την παρακολούθηση της αναγνώρισης του κοινοτικού οικολογικού σήματος εκ μέρους των καταναλωτών και να υλοποιήσει δράσεις ικανοποιητικής απόδοσης προκειμένου να αυξηθεί η εν λόγω αναγνώριση.

Βλέπε επίσης τις κοινές δράσεις προαγωγής [σημείο 4 στοιχείο β) και σημείο 5].

γ) Περιβαλλοντικά οφέλη

Ο συνολικός στόχος του οικολογικού σήματος είναι η προαγωγή των προϊόντων που μπορούν να περιορίσουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, σε σχέση με άλλα προϊόντα της ίδιας κατηγορίας, και, ως εκ τούτου, να συμβάλουν στην αποδοτική χρήση των πόρων, καθώς και στη διατήρηση υψηλών επιπέδων προστασίας του περιβάλλοντος. Το οικολογικό σήμα βελτιώνει την αφορία της καταπόνησης και συμβάλλει στην πραγμάτωση των στόχων πολιτικής που καθορίζονται στην κοινοτική στρατηγική αερόφου ανάπτυξης (λόγου χάρη στους τομείς της αλλαγής του κλίματος, της αποδοτικής χρήσης των πόρων και της οικολογικής αειμότητας), στο έργο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον και στη Λευκή Βίβλο για την ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων, η οποία θα δημοσιευθεί προσεχώς.

Οι μελέτες και οι εκδόσεις που καταρτίστηκαν στο παρελθόν κεντράζαν ότι τα ειδικά περιβαλλοντικά οφέλη των οικολογικών σημάτων είναι δύσκολο να εκτιμηθούν, εφόσον είναι δύσκολο να διαχωριστούν από τα οφέλη άλλων μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος και να ποσοτικοποιηθούν. Είναι ωστόσο δυνατόν να εκτιμηθούν τα μέγιστα δυνατά περιβαλλοντικά οφέλη που θα προέκυπταν εφόσον όλα τα προϊόντα μιας κατηγορίας πληρούσαν τα κριτήρια απονομής του οικολογικού σήματος. Όταν προτείνονται νέα κριτήρια για μια κατηγορία προϊόντων, οι τεχνικές μελέτες πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να εκτιμούν τα μέγιστα αυτά δυνατά οφέλη.

Σε γενικές γραμμές, το άμεσο όφελος του οικολογικού σήματος για το περιβάλλον συναρτάται στενά με το βαθμό εμπορικής διείσδυσης του. Το όφελος αυτό είναι αποτέλεσμα, αφενός, της εδραίωσης και της αύξησης των πωλήσεων προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα, τα οποία έχουν περιορισμένες μόνον επιπτώσεις στο περιβάλλον, και, αφετέρου, των βελτιώσεων που οι κατασκευαστές υποχρεούνται, σε τελευταία ανάλυση, να επιφέρουν στα προϊόντα τους προκειμένου να πληρούν τα κριτήρια του οικολογικού σήματος. Η αύξηση των περιβαλλοντικών οφελών του οικολογικού σήματος συναρτάται, προφανώς, με τα διάφορα τρέχοντα και προβλεπόμενα —στο παρόν πρόγραμμα εργασίας— μέτρα προαγωγής και εμπορίας.

Στην πράξη, το οικολογικό σήμα εξασφαλίζει ορισμένα έμμεσα οφέλη, πολύ σημαντικά, τα οποία δεν αντανακλώνται στον αριθμό των προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα ή στον αριθμό των χρησιμοποιωμένων υφένων. Τα έμμεσα αυτά οφέλη πρέπει να αξιολογηθούν και να εκληφθούν.

Ένα από τα κύρια έμμεσα οφέλη του οικολογικού σήματος για το περιβάλλον είναι η αυξανόμενη χρήση του οικολογικού σήματος ή άλλων οικολογικών κριτηρίων στην ανώτερη δημόσιων ή ιδιωτικών συμβάσεων προμηθειών. Το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπει ότι: Για να ενθαρρύνουν τη χρησιμοποίηση προϊόντων που φέρουν οικολογικό σήμα η Επιτροπή και τα άλλα κοινοτικά θεσμικά όργανα, καθώς και οι άλλες δημόσιες αρχές σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει, με την επιφύλαξη του κοινοτικού δικαίου, να δίδουν το παράδειγμα κατά τον καθορισμό των απαιτήσεων για τα προϊόντα.

Οι δημόσιες προμήθειες αντιπροσωπεύουν σήμερα το 14 % περίπου της ζήτησης στην ευρωπαϊκή αγορά (*): οι υπεύθυνοι προμηθειών στις επιχειρήσεις και στους άλλους κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς οργανισμούς πρέπει να ενθαρρυνθούν συστηματικότερα προς την κατεύθυνση της χρησιμοποίησης των κριτηρίων του οικολογικού σήματος στις οικείες προσκλήσεις υποβολής προσφορών. Η ερμηνευτική ανακοίνωση της Επιτροπής για τις δημόσιες συμβάσεις και το περιβάλλον (*) περιέχει ουφείς ενδείξεις περί του πρακτικού.

Ωστόσο, η εξοικείωση των υπευθύνων για τις προμήθειες δεν αρκεί για να επηρεάσει σημαντικά την αγορά. Θα έπρεπε λοιπόν, τα προσεχή έτη, να επιδιωχθεί η αύξηση της ζήτησης πράσινων προϊόντων από τους υπευθύνους των προμηθειών στους δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς, διεξάγοντας έρευνες και μελετώντας τα μέτρα που θα ήταν ικανά να συμβάλουν στην αύξηση των σημερινών μεγεθών.

Πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί ότι στον τομέα των δημοσίων και ιδιωτικών συμβάσεων, ο αντίκτυπος του οικολογικού σήματος δεν συνδέεται κατ' ανάγκη με τον αριθμό των προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα. Ενδέχεται ένας υπεύθυνος προμηθειών να προτιμά ένα προϊόν επειδή έχει αποδεχθεί ότι πληροί τα κριτήρια απονομής του οικολογικού σήματος, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει κατ' ανάγκη ότι το οικολογικό σήμα έχει όντως απονμηθεί στο εν λόγω προϊόν.

Ένα άλλο ανάλογο έμμεσο όφελος, το οποίο, και πάλι, δεν αναγκάζεται πάντοτε στον αριθμό των προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα, είναι η εκ μέρους των επιχειρήσεων αυξανόμενη χρήση των κριτηρίων του οικολογικού σήματος ως γνώριμα περιβαλλοντικών επιδόσεων, για την ανάπτυξη, ή ακόμη και την εμπορία των προϊόντων. Ορισμένες επιχειρήσεις φροντίζουν ώστε τα προϊόντα τους να πληρούν ορισμένα ή και όλα τα κριτήρια του οικολογικού σήματος, χωρίς κατ' ανάγκη να υποβάλουν αίτηση για την απονομή του οικολογικού σήματος.

Στόχοι

Προαγωγή της αειφορίας της κατανάλωσης και συμβολή στην επίτευξη των πολιτικών στόχων που καθορίζονται στην κοινοτική στρατηγική αφόρου ανάπτυξης, στο έκτο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον και στη Λευκή Βίβλο για την ολοκληρωμένη πολιτική προϊόντων, που θα δημοσιευθεί προσεχώς.

Σταδιακή διενέργεια ποσοτικών και ποσοτικών εκτιμήσεων των άμεσων και έμμεσων οφελών του οικολογικού σήματος.

Μεσοπρόθεσμα, οι υπεύθυνοι των δημόσιων συμβάσεων πρέπει να ενημερωθούν για τη δυνατότητα χρήσεως των κριτηρίων του οικολογικού σήματος στις οικείες προσκλήσεις υποβολής προσφορών.

Μεσοπρόθεσμα, ο ρόλος των κριτηρίων του οικολογικού σήματος ως μέτρου συγκρίσεως των περιβαλλοντικών επιδόσεων πρέπει να καθοριστεί ρητά.

Μέτρα εφαρμογής

Καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος εργασίας για το οικολογικό σήμα, το ΕΥΕΒ, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή καλούνται να λάβουν, σε μεμονωμένη ή και συλλογική βάση, μέτρα για την ενημέρωση των υπευθύνων των δημοσίων και ιδιωτικών συμβάσεων προμηθειών σχετικά με την δυνατότητα χρήσεως των κριτηρίων του οικολογικού σήματος στις οικείες προσκλήσεις υποβολής προσφορών.

Την πρώτη τριετία του παρόντος προγράμματος εργασίας, το ΕΥΕΒ καλείται να αναπτύξει και να τελειοποιήσει μεθόδους και παραμέτρους που θα επιτρέψουν την αξιολόγηση των άμεσων και έμμεσων περιβαλλοντικών οφελών του οικολογικού σήματος. Τα ενδεχόμενα μέγιστα δυνατά οφέλη θα εκτιμηθούν συστηματικά για κάθε κατηγορία προϊόντων κατά την επεξεργασία και αναθεώρηση των κριτηρίων. Θα χαραχθεί στρατηγική για την παρακολούθηση, εκτίμηση και αύξηση των έμμεσων περιβαλλοντικών οφελών των κριτηρίων του οικολογικού σήματος.

3. Μη εξαντλητικός κατάλογος κατηγοριών προϊόντων προτεραιότητας

a) Κατηγορίες προϊόντων προτεραιότητας

Προκειμένου να θεωρηθεί μια κατηγορία προϊόντων ως κατηγορία προτεραιότητας για το κοινοτικό οικολογικό σήμα, πρέπει να πληρούνται ορισμένοι όροι. Ειδικότερα, το άρθρο 2 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000, θεσπίζει ορισμένες βασικές απαιτήσεις που επιτρέπουν να καθοριστεί σε ποιο βαθμό μια κατηγορία προϊόντων είναι κατάλληλη για το οικολογικό σήμα. Το προϊόν πρέπει να αντιπροσωπεύει σημαντικές ποσότητες στην εσωτερική αγορά και να πωλείται για τελική κατανάλωση. Εξάλλου, πρέπει να προσφέρει σημαντικές ποσοτικές βελτίωσης του περιβάλλοντος ως εκ της εκλογής των καταναλωτών, ενώ οι κατασκευαστές και οι έμποροι λιανικής πρέπει να είναι διατεθειμένοι να επισυνάψουν το οικολογικό σήμα στα προϊόντα τους.

(*) Ερμηνευτική ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά το εφαρμοστέο κοινοτικό δίκαιο στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και τις δυνατότητες ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών παραγόντων στις δημόσιες συμβάσεις, COM(2001) 274 τελικό.

Εν κατακλείδι, οι κατηγορίες προϊόντων πρέπει να αξιολογούνται από πλευράς καταλληλότητας, προστιτικών και δυνατοτήτων επηρεασμού. Η καταλληλότητα σχετίζεται με τη φύση και το μέγεθος των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της κατηγορίας προϊόντων, οι προστιτικές αφορούν τα δυναμικά περιβαλλοντικά οφέλη και οι δυνατοότητες επηρεασμού το βαθμό στον οποίο το οικολογικό σήμα είναι σε θέση να επηρεάσει τη συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων.

Το προσάρτημα 1 συνοψίζει τα κυριότερα κριτήρια αξιολόγησης μιας «υποψηφίας» κατηγορίας προϊόντων. Βάσει του σχετικού καταλόγου ερωτήσεων, κάθε υποψήφια κατηγορία χαρακτηρίζεται ως «υψηλής προτεραιότητας», «μέσης προτεραιότητας», «χαμηλής προτεραιότητας» ή «μη προτεραιότητας», και οι πόροι διατίθενται κατ'αναλογία. Οι εργασίες που αφορούν τα προϊόντα τα χαρακτηρισθέντα ως «μη προτεραιότητας» δεν πρέπει να συνεχίζονται.

Προς το παρόν δεν έχει οριστικοποιηθεί η στάθμιση κάθε μιας από τις εν λόγω ερωτήσεις και, όπως είναι λογικό, το εκάστοτε ειδικό βάρος κυμαίνεται ανάλογα με την περίπτωση. Εξάλλου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι εξελίξεις στο πλαίσιο της ΟΠΠ (λόγου χάριν, η δυνατότητα ανάπτυξης σημείων ISO τύπου II ή III). Ο χαρακτηρισμός συνολικής προτεραιότητας κάθε κατηγορίας προϊόντων πρέπει να καθορίζεται κατόπιν συζητήσεων και συμφωνίας με το ΕΥΕΒ. Η μεθοδολογία (και, ως εκ τούτου, το προσάρτημα 1) πρέπει να τελειοποιηθεί και να επικαιροποιηθεί και, στη συνέχεια, να εφαρμοστεί στις κατηγορίες προϊόντων προτεραιότητας που αναφέρονται στο προσάρτημα II, το οποίο περιλαμβάνει αναγνωρισμένες κατηγορίες προϊόντων και κατηγορίες υπό αναγνώριση καθώς και υποδείξεις νέων κατηγοριών προϊόντων (υποψηφίων κατηγοριών).

Το προσάρτημα 2 πρέπει τότε να επικαιροποιηθεί ανάλογα, προσαρμόζοντας καταλλήλως, εν ανάγκη, την ονομασία των υποψηφίων κατηγοριών προϊόντων, ούτως ώστε να αντανακλάται καλύτερα το μολοντικό πεδίο εφαρμογής τους. Ας σημειωθεί επίσης ότι, κατά την αναδιωσίωση των αναγνωρισμένων κατηγοριών προϊόντων, το πεδίο εφαρμογής τους πρέπει, κατά περίπτωση, να διευρύνεται σταδιακά ούτως ώστε, λόγω χάριν, να καλύπτονται ορισμένα προϊόντα επαγγελματικής χρήσης.

Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι κατάλογοι του προσυτήματος 2 είναι μη εξαντλητικοί, σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000. Ανά πάσα στιγμή, η Επιτροπή δύναται να επιφορτίσει το ΕΥΕΒ με την κατάρτιση και περιοδική αναδιωσίωση των οικολογικών κριτηρίων και των απαιτήσεων από πλευράς εκτίμησης και ελέγχου, προκειμένου περί κατηγοριών προϊόντων μη εγγεγραμμένων στον κατάλογο. Είναι δυνατή η επικαιροποίηση των εν λόγω καταλόγων κατά τη διάρκεια ισχύος του παρόντος προγράμματος εργασίας (σύμφωνα με την διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000), και η προέχθη νέων κατηγοριών προϊόντων.

Στόχοι

Εξασφάλιση της βέλτιστης χρήσης των πόρων των διατιθέμενων στην αναγνώριση κατηγοριών προϊόντων, επικεντρώνοντας τις προσπάθειες στις κατηγορίες προϊόντων που είναι οι καταλληλότερες για το κοινωτικό οικολογικό σήμα.

Μέτρα εφαρμογής

Το ΕΥΕΒ κλιμαίει να θεσπίσει και να τελειοποιήσει την μέθοδο καθορισμού των προτεραιωτήτων, επιδιώκοντας ιδίως την αποσαφήνιση της κατάταξης και τη θέπιση κατάλληλης στάθμισης για τα διάφορα ζητήματα. Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη η επιτυχία ή αποτυχία των αναγνωρισμένων κατηγοριών προϊόντων, οι οποίες πρέπει να αποστέλλουν το αντικείμενο ειδικής ανάλυσης. Το προσάρτημα 1 πρέπει να επικαιροποιείται ανάλογα.

Με το πέρας των διαβουλεύσεων με το ΕΥΕΒ και βάσει της καλύτερο περιγραφόμενης διαδικασίας, πρέπει να επικαιροποιείται τακτικά ο πίνακας των κατηγοριών προϊόντων προτεραιότητας και ο σχετικός βαθμός προτεραιότητας που προσδιορίζεται στο προσάρτημα 2. Ειδικότερα, για τις κατηγορίες προϊόντων του προσυτήματος 2 των οποίων δεν έχει καθοριστεί ο βαθμός προτεραιότητας, η σχετική εκτίμηση επιτείνεται. Με την ευκαιρία της αναδιωσίωσης κάθε κατηγορίας προϊόντων, το ΕΥΕΒ θα επανεξετάσει, επίσης, τον οικείο βαθμό προτεραιότητας.

β) Περιγραφή των υπηρεσιών για τις οποίες το σύστημα δεν εφαρμόζεται

Το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 δεν αποκλείει ρητά τις υπηρεσίες από το πεδίο εφαρμογής του συστήματος του οικολογικού σήματος. Όλες οι κατηγορίες αγαθών ή υπηρεσιών, ωστόσο, ωστόσο, να πληρούν τους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 και να αποστέλλουν το αντικείμενο απόφασης της Επιτροπής για τη θέπιση των οικολογικών κριτηρίων απονομής του οικολογικού σήματος στη συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων.

Παρομοίως, το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2001, για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινωτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS), δεν αποκλείει ρητά κάποια υπηρεσία από το πεδίο εφαρμογής του EMAS. Σε γενικές γραμμές, κάθε πάροχος υπηρεσιών που επιδιώκει τη βελτίωση των συνολικών περιβαλλοντικών επιδόσεων του δυνάται, με δική του πρωτοβουλία, να ζητήσει την εγγραφή του στο πλαίσιο του EMAS, ανεξαρτήτως του τύπου των εκ μέρους των παρεχόμενων τύπου υπηρεσιών.

Α priori δεν υπάρχει λόγος μακροπρόθεσμης εξαιρέσεως των υπηρεσιών από το πεδίο εφαρμογής του οικολογικού σήματος. Οι όροι που προβλέπονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 αποκλείουν ήδη πολύ περισσότερες υπηρεσίες απ' ό,τι αγαθά, με σκοπετικό την έλλειψη σημαντικών περιβαλλοντικών οφελών ή σημαντικών δυνατοτήτων να επφέρουν περιβαλλοντικές βελτιώσεις μέσω της εκ μέρους των καταναλωτών επιλογής.

Τουλάχιστον σε αυτή τη φάση, το κοινωτικό οικολογικό σήμα πρέπει να αφορά περισσότερο υπηρεσίες στενά συνδεδεμένες με τα αγαθά, όπως είναι οι εγκαταστάσεις πλύσιμους των αυτοκινήτων (που καταναλώνουν νερό, ενέργεια και απορρυπαντικά) ή οι υπηρεσίες πλύσιμους ρούχων (όπου χρησιμοποιούνται πλυντήρια ρούχων, υπηρεσίες μεταφορών, ενέργεια και απορρυπαντικά, και που δημιουργούν απόβλητα κ.ο.κ.).

Μια εξήγηση για το ανωτέρω είναι ότι υπάρχει πολλή μικρότερη πείρα, τόσο στο πλαίσιο του κοινοτικού, όσο και των εθνικών οικολογικών σημάτων, με τις υπηρεσίες από, τι με τα αγαθά, καθώς και με την εφαρμογή μεθοδολογιών στηριγμένων στον κύκλο ζωής. Στο πλαίσιο αυτό, οι πρώτες εμπειρίες στο πλαίσιο του καθορισμού της πρώτης κατηγορίας προϊόντων που συνδέεται με την παροχή υπηρεσίας, δηλαδή της κατηγορίας «τουριστικές μονάδες» θα είναι πολύτιμες. Θα ήταν εξάλλου σκόπιμο να δρομολογηθούν, κατά τη διάρκεια του παρόντος προγράμματος εργασίας, μελέτες σκοπιμότητας για μία ή δύο άλλες κατηγορίες προϊόντων σχετικών με υπηρεσίες, προκειμένου ιδίως να βελτιωθεί η πείρα μας και η κατανόηση των υπηρεσιών.

Για προφανείς εμπορικούς λόγους, φαίνεται λογικό να συμπληρωθούν καταρχάς οι «κατηγορίες» προϊόντων που ενδιαφέρουν περισσότερο τους κατασκευαστές, τους εμπόρους λιανικής και τους καταναλωτές και, ενδεχομένως, τις στενά συνδεδεμένες με τα εν λόγω αγαθά υπηρεσίες, προτού δρομολογηθούν νέες κατηγορίες βασισμένες στις υπηρεσίες, όπως είναι η πράσινη χρηματοδότηση ή η πράσινη δημόσια διοίκηση.

Ός εκ του ρόλου του κοινοτικού οικολογικού σήματος στο ευρύτερο πλαίσιο της ΟΠΠ και άλλων τομέων κοινοτικής πολιτικής, είναι προτιμότερο, τουλάχιστον σε αρχική φάση, να διευρυνθεί το φάσμα των προϊόντων που καλύπτονται από το σύστημα, προτού αναπτυχθεί το φάσμα των υπηρεσιών.

Δεν αποκλείεται καθόλου, ωστόσο, με την επιβίωση των γνώσεών μας όσον αφορά τα αγαθά και τις υπηρεσίες, και υπό το φως της ανάπτυξης και εξέλιξης του συστήματος οικολογικού σήματος, ορισμένες, ακόμη μη καθορισμένες υπηρεσίες, να καταστούν νόμιμη προτεραιότητα για το οικολογικό σήμα.

Εν κατακλείδι, δεν είναι σκόπιμο να αποκλειστούν συγκεκριμένες υπηρεσίες. Η κατά περίπτωση εφαρμογή του προαναφερθέντος ελεγκτικού καταλόγου αναμένεται να επιτρέψει την αντικειμενική κατάσταση των αγαθών και υπηρεσιών. Πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι ενδεχόμενοι δεσμοί μιας συγκεκριμένης υπηρεσίας με υφιστάμενες κατηγορίες προϊόντων.

Πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι το οικολογικό σήμα και το EMAS (όπως και τα άλλα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπως είναι το πρότυπο ISO 14001) αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενησχύονται. Μια επιχείρηση που είναι εγγεγραμμένη στο πλαίσιο του EMAS είναι, προφανώς, μια επιχείρηση της οποίας η διαχείριση συνεκτικά συστηματικά τους περιβαλλοντικούς παράγοντες και βελτιώνει συνεχώς τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της, πέραν των ελάχιστων απαιτήσεων που επιβάλλει ο νόμος. Ένα προϊόν που φέρει το οικολογικό σήμα αποτελεί, κατά πάσα πιθανότητα, ένα από τα καλύτερα από περιβαλλοντικής πλευράς. Μια επιχείρηση που είναι εγγεγραμμένη στο EMAS έχει κάθε συμφέρον να χρησιμοποιεί, στην περιβαλλοντική πολιτική της, τα κριτήρια του οικολογικού σήματος, δεδομένου ότι αυτά συσταίνουν έναν σαφή και θετικό στόχο για τα προϊόντα της. Μια επιχείρηση στα προϊόντα της οποίας έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα, ή η οποία έχει υποβάλει σχετικό αίτημα, έχει κάθε συμφέρον να χρησιμοποιεί το EMAS προκειμένου να διαχειρίζεται και να διατηρεί τη συμμόρφωσή της με όλα τα επιβεβλημένα κριτήρια. Το νέο σύστημα οικολογικού σήματος προβλέπει πολλές δυνατότητες μείωσης των τελών, π.χ. για τις εταιρείες τις εγγεγραμμένες στα συστήματα EMAS και ISO, για τις ΜΜΕ και για τις πρωτοπόρες επιχειρήσεις.

Μέτρα εφαρμογής

Κατά την πρώτη τριετία του προγράμματος εργασίας, το ΕΥΕΒ καλείται να αναπτύξει την μεθοδολογία κατάρτισης οικολογικών κριτηρίων για τις υπηρεσίες, και να εξετάσει σειρά υπηρεσιών προκειμένου αυτές να αξιολογηθούν από πλευράς προτεραιότητας.

Την πρώτη διετία του προγράμματος εργασίας, το ΕΥΕΒ θα αναλύσει τις δυναμικές συνέργειες μεταξύ του οικολογικού σήματος και του EMAS, καθώς και σε σχέση με τα άλλα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπως είναι το ISO 14001.

4. Συνεργασία και συντονισμός μεταξύ του κοινοτικού συστήματος και των άλλων συστημάτων οικολογικού σήματος στα κράτη μέλη

Ο συντονισμός και η συνεργασία μεταξύ του κοινοτικού συστήματος οικολογικού σήματος και των άλλων συστημάτων οικολογικού σήματος που υπάρχουν στα κράτη μέλη πρέπει, σταδιακά, να καταστεί συστηματικότερη και ευρύτερη. Μια τέτοια εξέλιξη θα μπορούσε να ενισχύσει σημαντικά τη συμβολή των ευρωπαϊκών συστημάτων οικολογικού σήματος στην παραγωγή και την ανάπτυξη της αειφόρου καταναλωτικής.

Πολλοί είναι οι τομείς που προσφέρονται για τον εν λόγω τύπο συντονισμού και συνεργασίας, όπως, π.χ., η ανάλυση πληροφοριών, οι κοινές δράσεις προαγωγής και η κατάσταση προϊόντων.

Ο καλύτερος συντονισμός της κατάταξης των προϊόντων σε κατηγορίες θα επέτρεπε την πραγματοποίηση σημαντικών οικονομιών.

Στόχος

Η σταδιακή και συστηματική ανάπτυξη της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ του κοινοτικού συστήματος οικολογικού σήματος και των άλλων συστημάτων οικολογικού σήματος στα κράτη μέλη.

Μέτρα εφαρμογής

Το ΕΥΕΒ και οι υπεύθυνοι των άλλων οικολογικών σημάτων στα κράτη μέλη καλούνται συστήσουν μόνιμη ομάδα διαχείρισης της συνεργασίας και του συντονισμού.

α) Συντονισμός της κατάταξης των προϊόντων

Οι υπεύθυνοι του κοινοτικού οικολογικού σήματος και των άλλων οικολογικών σημάτων θα ώφελαν να ανταλλάσσουν συστηματικά πληροφορίες για τις αντίστοιχες κατηγορίες προϊόντων, καθώς και για τα οικιακά προγράμματα για την νέα κατάταξη προϊόντων και θα έπρεπε, κατά περίπτωση, να συντονίζουν τις προσπάθειές τους και να αξιοποιούν από κοινού τους πόρους, την τεχνογνωσία και τα αποτελέσματά τους. Αυτό θα επέτρεπε σε όλους την πραγματοποίηση οικονομικών, την αποσαφήνιση των αντίστοιχων ρόλων των διαφόρων συστημάτων και τη διευκόλυνση της εναρμόνισης (στις περιπτώσεις όπου τα παρόμοια οικολογικά σήματα επιδιώκουν παρόμοιους στόχους).

Κάθε διαφορετική προέγχιση έχει τα δικά της πλεονεκτήματα και θα έπρεπε να υπέρει παρόλληλη ανάπτυξη. Για κάθε κατηγορία προϊόντων των συστημάτων οικολογικού σήματος, θα έπρεπε να θεσπίζεται κοινή απόφαση με γνώμονα τις καταστάσεις και τις δυνατότητες, ως εξής:

ΕΕ ναι, εθνικά ή περιφερειακά όχι: Όταν ήδη υπάρχουν κοινοτικά κριτήρια για μια δεδομένη κατηγορία προϊόντων και το εθνικό ή περιφερειακό σύστημα οικολογικού σήματος δεν έχει ακόμη καθορίσει τέτοια κριτήρια, οι υπεύθυνοι του εθνικού ή περιφερειακού συστήματος οικολογικού σήματος πρέπει να αποφασίσουν (σημειώνοντας το ΕΥΕΒ) περί του πρακτέου:

- i) να μην θεσπιστούν κριτήρια για την συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων (δηλαδή, το κοινοτικό οικολογικό σήμα θα είναι το μόνο διαθέσιμο). Η προέγχιση αυτή θα είχε ως πλεονέκτημα την απλούστευση της επιλογής των κατασκευαστών, θα ενέχυε το κοινοτικό οικολογικό σήμα και θα απαιτούσε μία ενεργότερη προαγωγή του κοινοτικού οικολογικού σήματος για την συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων, ή
- ii) να υιοθετηθούν τα κριτήρια της ΕΕ ως εθνικά κριτήρια (όπως έπραξε η Αυστρία για τους ηλεκτρικούς λαμπτήρες). Στην περίπτωση αυτή, οι εθνικοί κατασκευαστές θα είχαν την επιλογή να χρησιμοποιήσουν το εθνικό οικολογικό σήμα ή/και το κοινοτικό οικολογικό σήμα για τις οικείες δράσεις προαγωγής σε εθνικό επίπεδο, και το κοινοτικό οικολογικό σήμα για τις δράσεις προαγωγής στα άλλα κράτη μέλη. Η προέγχιση αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως ενισχύουσα και τα δύο οικολογικά σήματα, ή
- iii) να υιοθετηθούν διαφορετικά κριτήρια από αυτά του κοινοτικού οικολογικού σήματος. Μία τέτοια προέγχιση μπορεί να αιτιολογηθεί από την ύπαρξη διαφορετικών περιβαλλοντικών ή εμπορικών στόχων και θα έπρεπε να εξηγηθεί σαφώς σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Λόγος χάρην, όταν τα κοινοτικά κριτήρια είναι αυστηρότερα, οι υπεύθυνοι του εθνικού συστήματος νομομοιοούνται να επιδιώκουν την κάλυψη ενός ευρύτερου τμήματος της αγοράς μέσω της υιοθέτησης λιγότερο αυστηρών κριτηρίων, και τανάπαλιν. Ενδέχεται, επίσης, τα κριτήρια να αντιστοιχούν ειδικώς περιβαλλοντικούς στόχους με μικρότερο ευρωπαϊκό ενδιαφέρον. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ωστόσο, τα δύο μέλη θα έπρεπε να καταβάλλουν προσπάθειες ώστε, όταν οι περιστάσεις είναι κατάλληλες, να προωθούν τη σύγκλιση των κριτηρίων.

ΕΕ όχι, εθνικά ναι: Όταν υπάρχουν εθνικά (ή περιφερειακά) κριτήρια, οι υπεύθυνοι του κοινοτικού οικολογικού σήματος οφείλουν να τα λαμβάνουν υπόψη κατά την εκ μέρους τους εκτίμηση του βαθμού προτεραιότητας του ενδεχόμενου καθορισμού κατηγορίας προϊόντων σε επίπεδο ΕΕ. Σε περίπτωση που δοθεί το πράσινο φως, το ΕΥΕΒ πρέπει να λάβει υπόψη τα υπάρχοντα εθνικά κριτήρια κατά την διαμόρφωση των κοινοτικών κριτηρίων. Κάθε διαφορά μεταξύ των εθνικών κριτηρίων και των τελικών κριτηρίων πρέπει να εντοπίζεται, να υπογραμμίζεται, να αιτιολογείται και να κοινοποιείται στους ενδιαφερόμενους φορείς.

ΕΕ όχι, εθνικά όχι: Όταν δεν υπάρχουν, ούτε εθνικά ούτε κοινοτικά κριτήρια, το κοινοτικό οικολογικό σήμα και τα εθνικά σήματα πρέπει να εξετάζονται, κατά περίπτωση, το κατά πόσον είναι προτιμότερο να θεσπιστούν σε κοινοτικό ή εθνικό επίπεδο ή και στα δύο επίπεδα (εξηγώντας τις συμπληρωματικές προεγχισεις και το οικειτικό τους καθώς και τα περί του πρακτέου).

ΕΕ ναι, εθνικά ναι: Όταν υφίστανται ταυτοχρόνως κριτήρια για το εθνικό και το κοινοτικό οικολογικό σήμα για κατηγορία προϊόντων, θα πρέπει να αποφασιστεί είτε η σταδιακή εναρμόνιση των κριτηρίων (π.χ. με την εκ μέρους του ενός εκ των δύο συστημάτων υιοθέτηση των κριτηρίων του άλλου), είτε η υιοθέτηση συμπληρωματικών προεγχισεων (βλέπε ανωτέρω), είτε η απόσυρση της κατηγορίας προϊόντων του ενός εκ των δύο συστημάτων (ή και των δύο).

Στόχος

Σταδιακός συντονισμός του καθορισμού κατηγοριών προϊόντων στα διάφορα συστήματα οικολογικού σήματος που υπάρχουν στην ΕΕ.

Μίτρα εφαρμογής

Το ΕΥΕΒ και οι υπεύθυνοι των άλλων οικολογικών σημάτων που υπάρχουν στα κράτη μέλη θα εξετάσουν και θα καταρτίσουν τον κατάλογο όλων των κατηγοριών προϊόντων που καλύπτονται από τα οικολογικά σήματα στην ΕΕ και στις υποψήφιες χώρες (κ.α. ενδεχομένως, σε άλλες χώρες) και θα θεσπίσουν μηχανισμό που επιτρέπει τη σύσταση και επικαιροποίηση κεντρικού μητρώου των εν λόγω κατηγοριών προϊόντων, καθώς και των εφαρμοστέων κριτηρίων.

Το ΕΥΕΒ και οι υπεύθυνοι των άλλων οικολογικών σημάτων που υπάρχουν στα κράτη μέλη θα διαμορφώσουν μηχανισμό που θα επιτρέπει το σταδιακό συντονισμό των οικείων προγραμμάτων εργασίας, καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών.

Το ΕΥΕΒ και οι υπεύθυνοι των άλλων οικολογικών σημάτων που υπάρχουν στα κράτη μέλη θα καθορίσουν, για καθένα από τις κατηγορίες προϊόντων κάθε οικολογικού σήματος, ποιες καταστάσεις και προεγχισεις που αναφέρονται στο σημείο 4 στοιχείο α) ανωτέρω, ισχύουν.

Το ΕΥΕΒ και οι υπεύθυνοι των άλλων οικολογικών σημάτων που υπάρχουν στα κράτη μέλη θα εναρμονίσουν, στο μέτρο του δυνατού, τις οικείες βάσεις δεδομένων που περιέχουν τα συστατικά απορρυπαντικών (κατάλογοι DID — Detergent Ingredient Databases) καθώς και τα σναφφ.

Το ΕΥΕΒ και οι υπεύθυνοι των άλλων οικολογικών σημάτων που υπάρχουν στα κράτη μέλη θα εξετάσουν, στο πλαίσιο του τρέχοντος καθορισμού κατηγοριών προϊόντων, τη δυνατότητα να προβλεφθούν κατάλληλες διαδικασίες αμοιβαίας αναγνώρισης των ενδιάμεσων και τελικών προϊόντων που φέρουν ένα από τα άλλα οικολογικά σήματα που υπάρχουν στα κράτη μέλη, λόγω χάρην, στο πλαίσιο των κατηγοριών προϊόντων για τις οποίες η χρήση προϊόντων που φέρουν οικολογικό σήμα συνιστά και διευκολύνει την απόφαση του σήματος.

Το ΕΥΕΒ θα λάβει υπόψη τις εργασίες του παγκόσμιου δικτύου οικολογικής επισήμανσης — Global Eco-labelling Network (GEN).

β) Κοινές δράσεις για την προαγωγή του κοινοτικού συστήματος οικολογικού σήματος και των άλλων συστημάτων οικολογικού σήματος που υπάρχουν στα κράτη μέλη, καθώς και των προϊόντων που φέρουν τα εν λόγω οικολογικά σήματα, προκειμένου, ιδίως, να εξοικειωθούν περαιτέρω οι καταναλωτές και να τους δοθεί η δυνατότητα να κατανοήσουν καλύτερα τους κοινούς και συμπληρωματικούς χαρακτήρες των διαφόρων συστημάτων

Πρέπει να ενημερωθούν οι ενδιαφερόμενοι φορείς προκειμένου να συνεκδητοποιήσουν την περιβαλλοντική αξία των διαφόρων οικολογικών σημάτων που υπάρχουν στην Ευρώπη, καθώς και του συμπληρωματικού και όχι ανταγωνιστικού χαρακτήρα των συστημάτων, μολοντί αυτά καλύπτουν διαφορετικές κατηγορίες προϊόντων και επιδιώκουν διαφορετικούς στόχους, πλην όμως συμβάλλουν στην επίτευξη ενός κοινού τελικού στόχου, δηλαδή της αειφόρου ανάπτυξης και της εδραίωσης υγιών καταναλωτικών πρακτικών.

Προς την κατεύθυνση αυτή, θα έπρεπε να οργανωθούν συζητήσεις μεταξύ των υπεισθάνων του κοινοτικού οικολογικού σήματος και των υπεισθάνων των άλλων οικολογικών σημάτων που υπάρχουν στα κράτη μέλη, προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία όσον αφορά την σύλληψη και παρουσίαση των διαφόρων συστημάτων, καθώς και των κοινών και συμπληρωματικών στόχων και ρόλων τους.

Μια ιδιαίτερη πιτχή πρέπει να συνιστούν οι κοινές εκστρατείες προαγωγής για τις συμπόσιους κατηγορίες προϊόντων, με τις οποίες αποσαφηνίζονται στον καταναλωτή οι διάφορες περιβαλλοντικές πιτχές (εφόσον υπάρχουν) και τα οφέλη από τα εν λόγω συμπόσιους συστήματα.

Είναι επίσης σημαντικό να δημιουργηθεί μια κοινή ισοδότηση στο Διαδίκτυο/βήθος δεδομένων, όπου οι ευρωπαϊκοί καταναλωτές και οι δημόσιοι ή ιδιωτικοί αγοραστής θα είναι σε θέση να εντοπίσουν ευκολότερα τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα (χάρη σε πληροφορίες σχετικά με τα σημεία πώλησης, τον κατασκευαστή, τα σημεία ενημέρωσης).

Στις περιπτώσεις όπου τόσο τα εθνικά (ή περιφερειακά) όσο και τα κοινοτικά οικολογικά σήματα έχουν κριτήρια για δεδομένη κατηγορία προϊόντων, είναι σαφές ότι τα καλύτερα αποτελέσματα (από πλευράς ενημέρωσης του καταναλωτή και ενίσχυσης του οικολογικού σήματος ως μέσου προώθησης της αειφόρου καταναλωτικής συστάντης στην εκ μέρους των αιτούντων υποβολή αιτήματος και στην απόφαση και των δύο σημάτων. Σε εθνικό επίπεδο, ο κατασκευαστής θα ωφελίτο από την τοπική φήμη του εθνικού σήματος και την ευρωπαϊκή διάσταση του σήματος ΕΕ, όπως επίσης, κατά την πώληση των προϊόντων τους σε άλλα κράτη μέλη (όπου το εθνικό του σήμα είναι, γενικά, λιγότερο γνωστό) θα ωφελίτο από το σήμα ΕΕ. Η εμφάνιση και των δύο σημάτων δίπλα δίπλα θα προήγαγε την εξοικίωση του καταναλωτή και με τους δύο λογότυπους, και θα ενισχύονταν και τα δύο συστήματα.

Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η χρήση και των δύο οικολογικών σημάτων, πρέπει να προσαρμαστεί το σύστημα των τελών, ούτως ώστε κάποιος απάν που επιδιώκει την απόφαση και των δύο σημάτων, να ωφελίται από καίλληλη έκπτωση. Λόγου χάριν, θα μπορούσε να του δοθεί το δικαίωμα να αφαιρέσει, από τα τέλη που καταβάλλει για το ένα σήμα, την τιμή που καταβάλλει για το άλλο. Οι ως εκ του γεγονότος αυτού δημοσιονομικές επιπτώσεις (τόσο οι θετικές όσο και οι αρνητικές, τόσο οι βραχυ- όσο και οι μακροπρόθεσμες) πρέπει να εξετασούν προηγουμένως, και να δρομολογηθεί σειρά διαδικασιών για την επίλυση των ενδεχόμενων επιπλοκών.

Στόχοι

Σταδιακή προβολή των κοινών και συμπληρωματικών στόχων και ρόλων του οικολογικού σήματος ΕΕ, καθώς και των άλλων οικολογικών σημάτων στα κράτη μέλη.

Μέτρα εφαρμογής

Η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, το ΕΥΕΒ, τα άλλα συστήματα οικολογικού σήματος στα κράτη μέλη καλούνται, το πρώτο έτος του προγράμματος εργασίας, να επεξεργαστούν από κοινού τις πληροφορίες που προσρίζονται για τους ενδιαφερόμενους φορείς (κατασκευαστές, καταναλωτές, διανομείς, δημόσιους αγοραστής κ.λπ.) σχετικά με την ύπαρξη και τους κοινούς και συμπληρωματικούς ρόλους και στόχους τόσο των εθνικών όσο και του κοινοτικού συστήματος οικολογικού σήματος. Πρέπει να ληφούν μέτρα για την διάδοση των πληροφοριών αυτών το δεύτερο έτος του προγράμματος εργασίας.

Το ΕΥΕΒ και οι υπεισθάνων των άλλων οικολογικών σημάτων που υπάρχουν στα κράτη μέλη καλούνται να αναπτύξουν και να διαχύσουν τις πληροφορίες που διαθέτουν σχετικά με τα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα, καθώς και με τα αντίστοιχα σημεία πώλησης.

Η Επιτροπή, το ΕΥΕΒ καθώς και οι υπεισθάνων των άλλων οικολογικών σημάτων που υπάρχουν στα κράτη μέλη καλούνται να μελετήσουν την σκοπιμότητα εγκατάστασης, στο Internet, ενός «πράσιου καταστήματος» για τα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα (ή/και να εξετάσουν τη σκοπιμότητα άλλων, συναφών, μέτρων). Εφόσον οι συνθήκες συνηγορούν, θα έπρεπε να προταθούν ταυτοχρόνως, ένας πρόπολογισμός και ένα χρονοδιάγραμμα υλοποίησης.

Το ΕΥΕΒ και οι υπεισθάνων των άλλων συστημάτων οικολογικού σήματος που υπάρχουν στα κράτη μέλη καλούνται να αναλάβουν κοινές δράσεις για την ενθάρρυνση της χρήσης των κριτηρίων του οικολογικού σήματος κατά την ανάθεση δημοσίων και ιδιωτικών συμβάσεων προμηθειών.

Η Επιτροπή, σε συνεννόηση με το ΕΥΕΒ, καλείται να μελετήσει τη σκοπιμότητα και τη δυνατότητα προσαρμογής της δομής των τελών που σχετίζονται με την απονομή του κοινοτικού οικολογικού σήματος, προκειμένου να παρασχεθεί η δυνατότητα καίλληλης έκπτωσης στους αιτούντες που επιθυμούν την ταυτόχρονη απόφαση του κοινοτικού οικολογικού σήματος και ενός ή περισσοτέρων από τα άλλα οικολογικά σήματα που υπάρχουν στα κράτη μέλη, δεδομένων των δημοσιονομικών επιπτώσεων μιας τέτοιας απόφασης (θετικών ή αρνητικών, βραχυ- ή μακροπρόθεσμων) και ενδεχομένως, να προταθεί τροποποιημένη πρόταση. Οι υπεισθάνων των άλλων οικολογικών σημάτων των κρατών μελών καλούνται να πράξουν το ίδιο.

5. Κοινές δράσεις προαγωγής

(Παρατήρηση: οι κοινές αυτές δράσεις προαγωγής του κοινοτικού σήματος προστίθενται στις ανωτέρω κοινές δράσεις με τα εθνικά συστήματα οικολογικού σήματος, καθώς και στις δράσεις προαγωγής που εκτελούνται από μεμονωμένα κράτη μέλη, από τα μέλη του ΕΥΕΒ και από την Επιτροπή.)

Ένα εθελοντικό σύστημα δεν μπορεί να είναι αποτελεσματικό και να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην αγορά παρά μόνο εφόσον συνοδεύεται από σημαντικές δραστηριότητες εμπορίας και προαγωγής. Δυνάμει του άρθρου 10 του αναθεωρημένου κανονισμού, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα μέλη του ΕΥΕΒ, ενθαρρύνουν τη χρήση του κοινοτικού οικολογικού σήματος, με τη βοήθεια δράσεων εξοικείωσης και ενημερωτικών εκστρασιών απευθυνόμενων στους καταναλωτές, στους κατασκευαστές, στους εμπόρους, στους εμπόρους λιανικής και στο ευρύ κοινό. Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων, και ιδίως εκείνων που δύνανται να δράσουν ως πολλαπλασιαστές (όπως είναι ο κλάδος της λιανικής πώλησης, καθώς και οι ΜΚΟ προστασίας των καταναλωτών και του περιβάλλοντος) είναι ιδιαίτερα σημαντική. Αυτοί πρέπει να προσηλοποιηθούν με ακρίβεια και να χαρακτηρίσουν στοχευμένη ενημερωτική στρατηγική.

Το ΕΥΕΒ καλείται να συνεχίσει την εκ μέρους του διοργάνωση, δύο φορές το χρόνο, συνεδριάσεων αφιερωμένων κυρίως στην εμπορία, στην προαγωγή και στη στρατηγική ανάπτυξη, και να συστήσει μόνιμη ομάδα εργασίας για τη διαχείριση και την προαγωγή, με στόχο την επεξεργασία και το συντονισμό των πάσης φύσεως κοινών δράσεων προαγωγής, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που είναι απόρροια πρωτοβουλιών της Επιτροπής και των κρατών μελών.

Όπως έχει προαναφερθεί (βλέπε την παράγραφο σχετικά με την εμπορική διάδοση), οι οικολογικοί πόροι για την προαγωγή και την εμπορία (κοινός ή μεμονωμένοι) πρέπει να είναι σημαντικοί και να αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 50 % των πόρων των διατιθέμενων στην εθνική ανάπτυξη των κατηγοριών προϊόντων.

Στόχος

Το ΕΥΕΒ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη καλούνται να συντονίσουν καταλλήλως τις προαγωγικές προσπάθειές τους και να αναπτύξουν και να θέσουν σε εφαρμογή κοινές δράσεις.

Μέτρα εφαρμογής

Το ΕΥΕΒ καλείται να συστήσει μόνιμη ομάδα εργασίας για τη διαχείριση των δράσεων προαγωγής.

Οι αφιερωμένοι στην προαγωγή πόροι (κοινός ή όχι) θα έπρεπε, στο μέτρο του δυνατού, να αντιπροσωπεύουν το 50 % των πόρων των διατιθέμενων στην ανάπτυξη και αναδιάρθρωση των κατηγοριών προϊόντων.

Το ΕΥΕΒ θα άφραζε να συνεδριάζει δύο φορές το χρόνο, κυρίως δε προκειμένου να εξετάζει την εμπορία και τις δράσεις προαγωγής, καθώς και τη στρατηγική ανάπτυξη του συστήματος (προεδρικές συνεδριάσεις).

Το ΕΥΕΒ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα άφραζαν να προοριστούν από κοινού τις διάφορες ομάδες-στόχους και να καθορίσουν, καθώς και να θέσουν σε εφαρμογή, μια στρατηγική για καθένα από αυτές.

α) Κοινές δραστηριότητες προαγωγής που αποβλέπουν στην αύξηση της εξοικείωσης των ενδιαφερομένων μερών

Ο κυριότερος στόχος συνίσταται στη μόνιμη ενημέρωση των κατασκευαστών, των καταναλωτών και των πολλαπλασιαστών (εμπόρων λιανικής και ΜΚΟ), δηλαδή όλων των ενδιαφερομένων μερών, για την ύπαρξη του οικολογικού σήματος και για τις σχετικές εξελίξεις, ιδίως μέσω δημοσιεύσεων (ενημερωτικών φυλλαδίων και εγκυκλίων, άρθρων) και ιστοθέσεων στο Διαδίκτυο. Εκ παραλλήλου, πρέπει να επιδιώκεται συστηματικά και να λαμβάνεται υπόψη η ανάδραση εκ μέρους των ενδιαφερομένων μερών.

Προκειμένου περί των ενημερωτικών φυλλαδίων, ένα πλήρες φύσμη υλικού (η ενημερωτική σειρά για το οικολογικό σήμα) διατίθεται ήδη, κατόπιν προσαδείων της Επιτροπής και διαφόρων αρμοδίων οργανισμών, και πρόκειται να διατεθεί συστηματικά στα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως επίσης και να επικαιροποιείται και να βελτιώνεται σε τακτική βάση. Η αποτελεσματικότητα της χρήσης του εν λόγω υλικού έχει περαιτέρω περαιτέρω βελτίωση, και το ΕΥΕΒ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη, οφείλουν να ολισθίσουν της προσπάθειές τους προκειμένου να αξιοποιήσουν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους περιορισμένους πόρους τους, να ετοιμάσουν ενημερωτικά φυλλάδια, ενημερωτικά έντυπα και την ιστοθελή στο Διαδίκτυο, όπως επίσης και να εξασφαλίσουν μια συστηματικότερη κυκλοφορία των ανωτέρω στις κυριότερες ομάδες-στόχους.

Στην ίδια κατεύθυνση, η ιστοθελή, στο Διαδίκτυο, του κοινοτικού οικολογικού σήματος (<http://europa.eu.int/ecolabel>) επιτρέπει ήδη την πρόσβαση σε όλες τις σχετικές πληροφορίες, ενώ η διαχείριση και επικαιροποίηση του πρέπει να διενεργείται από κοινού και σε τακτική βάση. Προκειμένου να ενισχυθεί η αξιοπιστία και η διαφάνεια της, πρέπει να ενθαρρυνθεί η συμβολή όλων των ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των καταναλωτών και των ΜΚΟ που ασχολούνται με την προστασία του περιβάλλοντος.

Πέραν της προμήθεας των κατάλληλων μέσων πληροφορικής, είναι επίσης σημαντικό να εξεταστεί η σκοπιμότητα εκδηλώσεων όπως οι εκθέσεις και οι αγορές, οι οποίες θα επέτρεπαν την παρουσίαση του ευρωπαϊκού οικολογικού σήματος σε ένα ευρύτερο κοινό. Μέχρι στιγμής, δεν έχει αναληφθεί καμία συστηματική ανάλυση για να καθορισθεί ποιος τύπος εκθέσεων ή αγορών θα ήταν ο καταλληλότερος για την προαγωγή του οικολογικού σήματος. Μια άλλη σημαντική πτυχή που θα έπρεπε να μελετηθεί συστηματικότερα είναι η δυνατότητα χρήσεως των προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα σε μεγάλης κλίμακας εκδηλώσεις, όπως στα παγκόσμια πρωταθλήματα, στους Ολυμπιακούς Αγώνες, στα φεστιβάλ κ.λπ.

Τέλος, είναι ακόμη ευρύως διαδεδομένη η λανθασμένη αντίληψη ότι η υποβολή αίτησης για το οικολογικό σήμα αποτελεί μια περίπλοκη, γραφειοκρατική και δαπανηρή διαδικασία, ενώ με την πρόφαση αναδιώρυση του κανονισμού και τις σχετικά με τα τέλη δομές ρυθμίσεις, η υποβολή αιτήσεων είναι απλούστερη και φθηνότερη απ' ό,τι παλαιότερα. Επιπλέον, κατά τον καθορισμό των κριτηρίων για κάθε προϊόν, αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στη συγκράτηση του σχετικού με τις δοκιμασίες κόστους στα ελάχιστα δυνατά επίπεδα, καθώς και στην αποσαφήνιση της έγγραφης τεκμηρίωσης και των εκθέσεων δοκιμασιών που καλείται να υποβάλει ο αιτών. Είναι επιτακτική ανάγκη να ενημερωθούν καλύτερα τα ενδιαφερόμενα μέρη για τα ως άνω.

Στόχος

Μόνη ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων μερών για το οικολογικό σήμα και την εξέλιξή του. Εκ παραλλήλου, πρέπει να επιδιωχθεί συστηματικά και να λαμβάνεται υπόψη η ανάδραση εκ μέρους των εν λόγω μερών.

Μέτρα εφαρμογής

Το ΕΥΕΒ και η Επιτροπή καλούνται να οργανώσουν την επικοινωνία και τη συνεχή βελτίωση της ισοτιμίας του οικολογικού σήματος στο Διαδίκτυο.

Το ΕΥΕΒ καλείται να διοργανώσει και να συντονίσει την κατάρτιση και κυκλοφορία ενημερωτικών φυλλαδίων και άλλων δημοσιεύσεων.

Το ΕΥΕΒ καλείται να καταρτίσει στον κατάλογο των εκδηλώσεων όπου θα μπορούσε να παρουσιαστεί το οικολογικό σήμα και να καταρτίσει πρόταση για τη χρήση των προϊόντων που φέρουν το οικολογικό σήμα σε ορισμένες εκδηλώσεις μεγάλης κλίμακας.

Το ΕΥΕΒ καλείται να μεριμνήσει ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να ενημερωθούν καλύτερα για τις διαδικασίες, τις προθεσμίες και το κόστος που συνεπάγεται μια αίτηση για τη χορήγηση οικολογικού σήματος.

β) Κοινές δράσεις προαγωγής για την εξοικείωση του κοινού και των υπευθύνων για τις αγορές στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα

Η ανωτέρω παράγραφος σχετικά με την εμπορική διείσδυση υπογραμμίζει το δυναμικό ρόλο των υπευθύνων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για τη διενέργεια αγορών. Οι κοινές δραστηριότητες προαγωγής θα ωφελούν να επικεντρωθούν στη σημαντική αυτή ομάδα-στόχο. Τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να είναι ενήμερα τόσο για το νομικό πλαίσιο (ακολουθητέα διαδικασία για την ενσωμάτωση των κριτηρίων του οικολογικού σήματος στις προσκλήσεις υποβολής προφορών, η οποία εξετάζεται τώρα στο ερμηνευτικό έγγραφο της Επιτροπής για τις δημόσιες προμήθειες και το περιβάλλον) όσο και για τα κριτήρια κάθε μιας από τις κατηγορίες προϊόντων. Επίσης, στο πλαίσιο αυτό, αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο η ισοτιμία του οικολογικού σήματος στο Διαδίκτυο. Θα έπρεπε εξάλλου να εξεταστεί η σκοπιμότητα κοινών συνεδριάσεων μεταξύ του ΕΥΕΒ και των υπευθύνων για τις αγορές στο δημόσιο τομέα, καθώς και η σκοπιμότητα ειδικών ή/και περιφερειακών ενημερωτικών εκστρατειών.

Στόχος

Σε μεσοπρόθεση βάση, πρέπει να ενημερωθούν οι υπεύθυνοι των δημοσίων προμηθειών για τη δυνατότητα χρήσης των κριτηρίων του οικολογικού σήματος στις οικείες προσκλήσεις υποβολής προφορών.

Μέτρα εφαρμογής

Προτού παρθεί το δεύτερο έτος του προγράμματος εργασίας, το ΕΥΕΒ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα ωφελούν να χαράξουν κοινή στρατηγική και να θεσπίσουν σειρά κοινών δράσεων προκειμένου να ενθαρρυνθεί η χρήση των κριτηρίων του οικολογικού σήματος στις δημόσιες και ιδιωτικές προμήθειες.

Η Επιτροπή καλείται να καταρτίσει οδηγό των πράσινων δημοσίων προμηθειών, υποδεικνύοντας, ιδίως, τον τρόπο χρήσεως των κριτηρίων στις προσκλήσεις υποβολής προφορών. Το ΕΥΕΒ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη καλούνται να εξασφαλίσουν την ευρύτερη δυνατή κυκλοφορία του εν λόγω οδηγού στους υπευθύνους προμηθειών του δημοσίου τομέα, να διοργανώσουν ενημερωτικές ημερίδες και να λάβουν άλλα κατάλληλα μέτρα. Οι σχετικές πληροφορίες πρέπει να περιλαμβάνονται στην ισοτιμία του οικολογικού σήματος στο Διαδίκτυο.

γ) Κοινές δράσεις προαγωγής και στήριξης των ΜΜΕ και των διανομέων

Πέραν των προαναφερθεισών δράσεων προαγωγής, θα ήταν σκόπιμη η σύσταση δικτύων για την υποστήριξη των ΜΜΕ στην υποβολή των οικείων αιτήσεων για την απόδοση οικολογικού σήματος. Οι ΜΜΕ δεν έχουν πάντοτε τα μέσα ή τις απαραίτητες πληροφορίες για να αξιολογήσουν τις παρεχόμενες δυνατότητες από το οικολογικό σήμα και να καταρτίσουν επιτυχή αίτηση. Θα έπρεπε λοιπόν να βοηθηθούν από δίκτυα στα οποία συμμετέχουν άλλοι αιτούντες, ομάδες συμπεριόντων, αρμόδιοι οργανισμοί και άλλες ενδιαφερόμενες οργανώσεις όπως είναι οι επαγγελματικές ενώσεις ή οι περιφερειακές αρχές.

Οι έμποροι λιανικής, ως μεσολαβητές μεταξύ των κατασκευαστών και των καταναλωτών, διαδραματίζουν επίσης σημαντικότατο ρόλο. Θα μπορούσαν, λόγω χάριτος, να χρησιμοποιήσουν το οικολογικό σήμα προκειμένου να αναβαθμίσουν το κύρος των οικείων «λευκών προϊόντων» και να προωθήσουν άλλα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα. Θα έπρεπε επομένως να θεωρηθεί ως προτεραιότητα η στρατηγική συνεργασία με τους εμπόρους λιανικής.

Μέτρα εφαρμογής

Το ΕΥΕΒ καλείται να χαράξει στρατηγική και να αναλάβει δράσεις για τη σύσταση δικτύων ενίσχυσης των ΜΜΕ όσον αφορά το οικολογικό σήμα.

Το ΕΥΕΒ καλείται να χαράξει στρατηγικές συνεργασίες με τους εμπόρους λιανικής.

6. Σχέδιο χρηματοδότησης του συστήματος

Λόγω του μεγάλου αριθμού των εμπλεκόμενων οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων διοικήσεων (λόγω χάριτ, ο προϋπολογισμός της Επιτροπής καταρτίζεται σε ετήσια βάση), είναι αδύνατον να καταρτιστούν ακριβείς προϋπολογισμοί για τα προσχή έτη.

Ωστόσο, οι χρηματοδοτικές απαιτήσεις του συστήματος του οικολογικού σήματος κατατάσσονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: στους πόρους που είναι αναγκαίοι για τον καθορισμό των κατηγοριών προϊόντων και σε αυτούς που είναι αναγκαίοι για την εμπορία και την προαγωγή.

Οι πόροι οι αφιερώνονται στο οικολογικό σήμα το 2000, συμπεριλαμβανομένων των πόρων από το ΕΥΕΒ, την Επιτροπή και τα κράτη μέλη, εκτιμώνται σε περίπου 45 άτομα και 4 εκατομμύρια ευρώ (εκτός των μισθών). Εκ του συνολικού αυτού ποσού, περίπου 2,8 εκατομμύρια ευρώ διατίθενται για την εμπορία και την προαγωγή.

Το εν λόγω επίπεδο πόρων είναι επαρκές για τη θέσπιση και αναθεώρηση των κατηγοριών προϊόντων και θα μπορούσε, υπό την επιφύλαξη των ετήσιων δημοσιονομικών δυνατοτήτων του ΕΥΕΒ, της Επιτροπής και των κρατών μελών, να εξακολουθήσει να διατίθεται κάθε χρόνο. Η χρήση των εν λόγω πόρων πρέπει να είναι η αποδοτικότερη δυνατή.

Το συνολικό ύψος των τελών που εισπράχθηκαν από τους αρμόδιους οργανισμούς το 2000 ανήλθε σε 280 000 ευρώ περίπου. Το ποσό αυτό προβλέπεται να αυξηθεί με την ανάπτυξη του συστήματος, γεγονός που αναμένεται να καταστήσει δυνατή την αύξηση του επιπέδου των πόρων των διατιθέμενων για την εμπορία και την προαγωγή (μη συμπεριλαμβανομένων αυτών που αναλογούν στις επιχειρήσεις που είναι κάτοχοι του οικολογικού σήματος), που υπολογίζεται να φθάσει το 50 %, τουλάχιστον, των πόρων των διατιθέμενων στον καθορισμό και στην αναθεώρηση των κατηγοριών προϊόντων.

Στόχος

Προγραμματισμός της μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης του συστήματος, αξιοποιώντας κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους διαθέσιμους πόρους.

Μέτρα εφαρμογής

Το ΕΥΕΒ και τα κράτη μέλη καλούνται να συμφωνήσουν για τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση του συστήματος.

Προσάρτημα 1

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ

Ο ανοικτός ελεγκτικός κατάλογος που ακολουθεί συνοψίζει τα κυριότερα ερωτήματα που πρέπει να τίθενται για κάθε «υποψήφια» κατηγορία προϊόντων (μια θετική απάντηση σε κάθε ερώτημα σημαίνει ότι θα ήταν σκόπιμη η θέσπιση οικολογικών κριτηρίων για τη συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων).

Ερωτήματα που αφορούν το περιβάλλον

Η κατηγορία προϊόντων:

1. έχει σημαντικές παγκόσμιες, περιφερειακές ή γυνικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις;
2. προσφέρει σημαντικές προοπτικές περιβαλλοντικών βελτιώσεων μέσω της επιλογής των καταναλωτών;
3. επιδρά σε τομείς, μέσα και νομοθετικές διατάξεις προτεραιότητας που αφορούν την περιβαλλοντική πολιτική (π.χ. ΟΠΠ, απόβλητα, παγκόσμια αλλαγή του κλίματος, ενεργειακό σήμα);

Ερωτήματα που αφορούν την αγορά

Η κατηγορία προϊόντων:

4. αντιπροσωπεύει σημαντικό όγκο πωλήσεων και ανταλλαγών στην εσωτερική αγορά;
5. παρέχει στους κατασκευαστές ή/και στους εμπόρους λιανικής δυνατότητες και κίνητρα ώστε να επιδιώξουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα προτείνοντας προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα;
6. αποτελεί το αντικείμενο περιβαλλοντικών επιχειρημάτων που συνδέονται ήδη με την εμπορία της;
7. ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένο ενδιαφέρον των εμπλεκόμενων μερών για την ύπαρξη οικολογικού σήματος στη συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων;
8. εμφανίζει σημαντικό όγκο πωλήσεων για τελική χρήση ή κατενάλωση;
9. διαδίδει σημαντική αγορά δημόσιων προμηθειών;
10. διαδίδει σημαντική αγορά ιδιωτικών προμηθειών;
11. προέρχεται από μικρούς κατασκευαστές;
12. εμφανίζει υψηλή αναλογία αγοράς από τους καταναλωτές (π.χ. σε καθημερινή ή εβδομαδιαία βάση);
13. συνδέεται με υπάρχουσα «οικογένεια» κατηγοριών προϊόντων;
14. προσφέρει ιδιαίτερες δυνατότητες συνολικής προβολής του συστήματος;

Άλλα συναφή ερωτήματα

Η κατηγορία προϊόντων:

15. σχετίζεται με την υγεία και την ασφάλεια των καταναλωτών;
16. υπάρχει σε άλλα συστήματα οικολογικού σήματος στην Ευρώπη ή άλλου και, εάν ναι, αποδίδει ικανοποιητικά στο πλαίσιο αυτό;
17. υπάγεται σε υφιστάμενα πρότυπα χρηστικής καταλληλότητας;

Προσάρτημα 2

ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Υφιστάμενες ή υπό θέσπισιν κατηγορίες προϊόντων

Χαρτί υγιεινής
 Φωτοαντιγραφικό χαρτί
 Βελτιωτικά εδάφους
 Χρώματα και βερνίκια εσωτερικών χώρων
 Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα
 Είδη υπόδησης
 Απορρυπαντικά πλυντηρίων πιάτων
 Απορρυπαντικά πλυντηρίων ρούχων
 Προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσεως και προϊόντα καθαρισμού εγκαταστάσεων υγιεινής
 Απορρυπαντικά για πλύσιμο πιάτων με το χέρι
 Στρώματα κρεβατιών
 Ηλεκτρικοί λαμπτήρες
 Προσωπικοί υπολογιστές
 Φορητοί υπολογιστές
 Ηλεκτρικά πλυντήρια ρούχων
 Ψυγεία
 Πλυντήρια πιάτων
 Τουριστικά καταλύματα
 Έπιπλα
 Σκληρά επικαλύμματα δαπέδου
 Τηλεοπτικές συσκευές
 Ηλεκτρικές σκούπες
 Ελαστικά επίσωτρα

Δινητικές νέες κατηγορίες προϊόντων

(Παρατήρηση: το ΕΥΕΒ και η Επιτροπή δραστηριοποιούνται στην κατεύθυνση της λεπτομερούς εκτύπωσης του βαθμού προτεραιότητας των δινητικών νέων κατηγοριών προϊόντων, καθώς και του καθορισμού της σειράς και του χρονοδιαγράμματος καθορισμού τους.)

Χαρτί τυπογραφείου
 Προϊόντα με βάση έντυπο χαρτί
 Μεταποιημένα προϊόντα χαρτιού, χαρτοπωλείου
 Χαρτί ταπεινότητας τοίχου
 Σάκοι απορριμμάτων/πλαστικοί σάκοι
 Σακούλες/τσάντες για ψώνια
 Στυλό και μολύβια
 Τηλέφωνα
 Φωτοαντιγραφικά μηχανήματα
 Μικρές οικιακές ηλεκτρικές συσκευές
 Αξεσουάρ μόδας
 Γάντια
 Δερμάτινα είδη
 Αθλητικά είδη
 Παχιδιά
 Συσκευασίες

Είδη μασορέματος
Είδη κλιματισμού
Συστήματα θέρμανσης
Συστήματα θέρμανσης νερού
Μόνωση
Δομικά στοιχεία
Υπηρεσίες κτιρίων
Υπηρεσίες λιανικής πώλησης
Στεγνοκαθαριστήρια
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
Υπηρεσίες μεταφορών
Υπηρεσίες αποστολής/παράδοσης
Υπηρεσίες επισκευής οχημάτων
Αυτοκίνητα
Είδη κουζίνας, είδη νοικοκυριού κ.λπ.
Λευκά είδη (πετσέτες, τραπεζομάντηλα, ...)
Σαμπουάν και σαπούνια

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Προσάρτημα 3

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Στόχοι	Μέτρα εφαρμογής		
	2002	2003	2004
Πολιτική και στρατηγική			
Συνέχιση της ανάπτυξης και της προσαρμογής της μακροπρόθεσμης πολιτικής και στρατηγικής του συστήματος, καθώς και της ενσωμάτωσης του οικολογικού σήματος στις πολιτικές που σχετίζονται με την αειφόρο κατανομή	Σύσταση μόνιμης ομάδας διαχείρισης της πολιτικής, επιφορτισμένης με την ανάπτυξη και προσαρμογή της μακροπρόθεσμης πολιτικής και στρατηγικής, καθώς και με την ευθυγράμμιση με τις στρατηγικές εξελίξεις και με την συμμετοχή στις εν λόγω εξελίξεις	Συνέχιση	Συνέχιση
Καθήκοντος κατηγοριών προϊόντων			
Καθορισμός σειράς κατηγοριών προϊόντων που αντιπροσωπεύει ένα επαρκές και διαχειρίσιμο φάσμα προϊόντων ικανό να προκαλέσει το ενδιαφέρον των εμπόρων λιανικής, των κατασκευαστών και των καταναλωτών. Καθορισμός, ενός πενταετίας, 25-30 κατηγοριών προϊόντων	Καθορισμός νέων κατηγοριών προϊόντων Προσαρμογή των κριτηρίων ανά τετραετία ή πενταετία Κατάρτιση μεθοδολογίας για τη θέσπιση των κριτηρίων για τις υπηρεσίες Σύσταση ομάδας εργασίας επιφορτισμένης με τα οριστικού χαρακτήρα ζητήματα που είναι κοινά για μεγάλο αριθμό κατηγοριών προϊόντων	Καθορισμός νέων κατηγοριών προϊόντων	Καθορισμός νέων κατηγοριών προϊόντων
Βέλτιστη χρήση των πόρων των διαθέσιμων για τον καθορισμό κατηγοριών προϊόντων, επικεντρώνοντας τις προσπάθειες στις κατηγορίες προϊόντων που ταιριάζουν περισσότερο στο κοινοτικό οικολογικό σήμα	Προορισμός και τελειοποίηση της μεθοδολογίας καθορισμού των προτεραιοτήτων εξασφάλιση του συντονισμού με τα άλλα οικολογικά σήματα	Συνέχιση Επικαιροποίηση του πίνακα των κατηγοριών προϊόντων προτεραιότητας Αξιολόγηση σειράς κατηγοριών υπηρεσιών	Συνέχιση
Εμπορία, προαγωγή			
Συντονισμός των προσπαθειών εμπορίας και επεξεργασία και υλοποίηση κοινών δράσεων	Σύσταση μόνιμης ομάδας επιφορτισμένης με τη διαχείριση και την εμπορία Το ΕΥΕΒ καλείται να συνενδριάζει διεπιστωσώς προκειμένου να εξετάσει την εμπορία, την προαγωγή και την στρατηγική ανάπτυξη του συστήματος (προεδρικές συνεδριάσεις)	Καθορισμός των καιριών ομάδων στόχων και χάραξη και εφαρμογή στρατηγικής και καθεμιά από αυτές	Συνέχιση

Ετόχοι	Μέτρα εφαρμογής		
	2002	2003	2004
<p>Ετήσια αύξηση, τουλάχιστον κατά 25 %, του αριθμού των εδών που φέρουν το οικολογικό σήμα</p> <p>Επίτευξη ελάχιστων επιπέδων προβολής στα δύο τρίτα των κρατών μελών</p> <p>Συνέχιση ενημέρωσης όλων των ενδιαφερουμένων μερών σχετικά με το οικολογικό σήμα και τις σχετικές εξελίξεις. Εκ παραλλήλου, αναζήτηση της ανάδρασης από τα ενδιαφερόμενα μέρη</p> <p>Όλοι οι εμπλεκόμενοι κατασκευαστές και έμποροι λιανικής πρέπει να γνωρίζουν την ύπαρξη του οικολογικού σήματος</p> <p>Λνώ του ημίσεως των Ευρωπαίων καταναλωτών πρέπει να αναγνωρίζα το κοινικό οικολογικό σήμα ως σήμα περιβαλλοντικής αριστείας</p>	<p>Ανάληψη μέτρων προαγωγής</p> <p>Σε κάθε κράτος μέλος, προσδιορισμός των κρίσιμων κατηγοριών προϊόντων και επικέντρωση των προσπαθειών στις εν λόγω κατηγορίες</p> <p>Επικαιροποίηση και τελειοποίηση του σχεδιασμού της υποθέσης του οικολογικού σήματος στο Διαδίκτυο</p> <p>Οργάνωση και συντονισμός της κατάρτισης και κυκλοφορίας των ενημερωτικών φυλλαδίων και άλλων δημοσιευμάτων</p> <p>Κατάρτιση του καταλόγου των εκδηλώσεων προβολής του οικολογικού σήματος</p> <p>Ενημέρωση των δυνητικών υποψηφίων για υποβολή αίτησης, σχετικά με τις διαδικασίες και το κόστος υποβολής αιτήσεων</p> <p>Δημιουργία μηχανισμών υποβολής αναφώνων προκειμένου να καταρτιστούν επίσημες στατιστικές παρακολούθησης της διεύθυνσης στην αγορά</p>	<p>Ανάληψη μέτρων προαγωγής</p> <p>Συνέχιση της επικαιροποίησης της υποθέσης στο Διαδίκτυο, της κυκλοφορίας ενημερωτικών φυλλαδίων, της συμμετοχής σε εκδηλώσεις και της ενημέρωσης για το κόστος κλπ.</p> <p>Επεξεργασία στρατηγικής και μέτρων για την σύσταση δικτύων αρωγής στις ΜΜΕ και συνεργασιών με τους εμπόρους λιανικής</p> <p>Επεξεργασία μεθοδολογίας μικρού κόστους για την παρακολούθηση του βαθμού στον οποίο οι καταναλωτές αναγνωρίζουν τον λογότυπο του οικολογικού σήματος και υλοποίηση μέτρων μικρού κόστους για την σταδιακή βελτίωση της εν λόγω αναγνώρισης</p>	<p>Ανάληψη μέτρων προαγωγής</p> <p>Συνέχιση της επικαιροποίησης της υποθέσης στο Διαδίκτυο, της κυκλοφορίας ενημερωτικών φυλλαδίων, της συμμετοχής σε εκδηλώσεις και της ενημέρωσης για το κόστος κλπ.</p> <p>Λήψη μέτρων ούτως ώστε οι πόροι οι διατεθειμένοι στην παραγωγή να αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 50 % των πόρων των διατεθειμένων για τον καθορισμό των κατηγοριών προϊόντων</p>
	<p>Καθορισμός της έννοιας του ελάχιστου επιπέδου προβολής του οικολογικού σήματος και προσδιορισμός των χωρών στις οποίες το εν λόγω επίπεδο έχει επιταχθεί</p>		

Άμεσος και έμμεσος αντίκτυπος.

<p>Ενημέρωση των υπευθύνων των δημοσίων προμηθειών για την δυνατότητα χρήσης των κριτηρίων του οικολογικού σήματος στις οικείες υποβολές προσφορών</p>	<p>Κατάρτιση οδηγού των πράσινων δημοσίων προμηθειών και των κριτηρίων του οικολογικού σήματος και διάδοσή του (συμπεριλαμβανομένης της τοποθέτησης στο Διαδίκτυο) και διοργάνωση σχημάτων κατάρτισης και ενημέρωσης</p>	<p>Χάραξη κοινής στρατηγικής και προσδιορισμός οριζών κοινών δράσεων για την παραγωγή της χρήσης των κριτηρίων του οικολογικού σήματος στις δημόσιες και ιδιωτικές συμβάσεις προμηθειών</p>	Συνέχιση
<p>Συμβολή στην αειφορία της κατάναλωσης</p> <p>Σταδιακή ανάπτυξη των ποιοτικών και ποσοτικών εκτιμήσεων των άμεσων και έμμεσων πλεονεκτημάτων του οικολογικού σήματος</p> <p>Ανάπτυξη του ρόλου των κριτηρίων του οικολογικού σήματος ως μέτρου σύγκρισης των περιβαλλοντικών επιδόσεων</p>	<p>Καθορισμός μεθοδολογίας και παραμέτρων που επιτρέπουν την εκτίμηση των άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων καθώς και των έμμεσων περιβαλλοντικών οφελών του οικολογικού σήματος</p> <p>Κατά την θέσπιση ή την αναθεώρηση των κριτηρίων κατηγορίας προϊόντων, πρέπει να διενεργείται συστηματική εκτίμηση των ενδεδειγμένων μεγίστων περιβαλλοντικών οφελών</p> <p>Θέσπιση στρατηγικής για την παρακολούθηση, την εκτίμηση και την ενίσχυση των έμμεσων περιβαλλοντικών οφελών των κριτηρίων του οικολογικού σήματος</p>	<p>Συνέχιση</p> <p>Ανάλυση των συνεργειών με το EMAS</p>	Συνέχιση

Στόχοι	Μέτρα εφαρμογής		
	2002	2003	2004

Συνεργασία και συντονισμός

<p>Σταδιακή ανάπτυξη της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ του κοινοτικού συστήματος οικολογικού σήματος και των άλλων συστημάτων οικολογικών σημάτων των κρατών μελών</p> <p>Σταδιακός συντονισμός του καθορισμού κατηγοριών προϊόντων στα διάφορα συστήματα οικολογικού σήματος που υπάρχουν στην ΕΕ.</p>	<p>Σύσταση μόνιμης ομάδας διαχείρισης της συνεργασίας και του συντονισμού</p> <p>Εξέταση και καταγραφή όλων των κατηγοριών προϊόντων που καλύπτονται από τα οικολογικά σήματα στην ΕΕ καθώς και στις υποψήφιες για προσχώρηση χώρες</p> <p>Εγκατάσταση μηχανισμού για την θέσπιση και τήρηση κεντρικού μητρώου των κατηγοριών προϊόντων και των εφαρμοστέων κριτηρίων</p> <p>Καθορισμός της θέσης κάθε κατηγορίας προϊόντων κάθε σήματος από εθνικό ή/και ευρωπαϊκό σύστημα</p>	<p>Εγκατάσταση μηχανισμού που θα επιτρέψει τον σταδιακό συντονισμό των προγραμμάτων εργασίας των διαφόρων συστημάτων και εξασφάλιση της ανταλλαγής πληροφοριών</p> <p>Εξέταση της δυνατότητας «αναγνώρισης» των ενδιάμεσων ή τελικών προϊόντων που φέρουν άλλο σήμα</p> <p>Συνεκτίμηση των εργασιών που εκτελούνται στο πλαίσιο του Global Eco-labelling Network (GEN)</p>	<p>Εναρμόνιση των βάσεων δεδομένων για τα απορρυπαντικά (κατάλογοι DDD) και σχετικά ζητήματα</p>
<p>Σταδιακή εξοικείωση των ενδιαφερομένων με τους στόχους και τους συμπληρωματικούς ρόλους του κοινοτικού οικολογικού σήματος και των άλλων σημάτων που υπάρχουν στα κράτη μέλη</p>	<p>Κοινή επεξεργασία και γνωστοποίηση, στα ενδιαφερόμενα μέρη, πληροφοριών σχετικά με την ύπαρξη και τους συμπληρωματικούς ρόλους και στόχους των εθνικών σημάτων και του κοινοτικού σήματος</p> <p>Ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα και με τα σημεία πώλησής τους</p>	<p>Συνέχιση</p> <p>Μελέτη της δυνατότητας δημιουργίας, στο Διαδίκτυο, ενός κοινού πύραυλου καισιτήματος· για τα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα</p> <p>Επεξεργασία κοινών δράσεων για την παραγωγή της χρήσης των κριτηρίων του οικολογικού σήματος στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών</p>	<p>Συνέχιση</p> <p>Μελέτη της δυνατότητας και σκοπιμότητας προσαρμογής της δομής των τελών, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται κατάλληλη έκπτωση στους αιτούντες που επιθυμούν να αποσπάσουν ταυτοχρόνως το κοινοτικό οικολογικό σήμα και ένα από τα άλλα σήματα που υπάρχουν στα κράτη μέλη</p>

Χρηματοδότηση

<p>Προγραμματισμός της μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης του συστήματος, εξασφαλίζοντας την αποδοτικότερη δυνατή χρήση των πόρων</p>		<p>Επιδίωξη συναινέσης για την μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση του συστήματος</p>	<p>Συνέχιση</p>
--	--	---	-----------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

ΠΡΟΤΥΠΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΣΗΜΑΤΟΣ (ΑΠΟΦΑΣΗ 2000/729/ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ)

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 10ης Νοεμβρίου 2000

σχετικά με πρότυπη σύμβαση για τους όρους χρήσης του κοινοτικού οικολογικού σήματος

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2000) 3278]

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2000/729/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 175 παράγραφος 1,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000, περί αναδιοργανωμένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος (1), και ιδίως το άρθρο 9,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στο άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 προβλέπεται η θέσπιση πρότυπης σύμβασης σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 17.
- (2) Αρμόζει, προκειμένου να αποφευχθούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, αλλά και να εξασφαλιστεί ότι προστατεύονται τα συμφέροντα των καταναλωτών και των χρηστών, να είναι ενιαίοι οι όροι χρήσης του σήματος σε όλη την Κοινότητα.
- (3) Οι αρμόδιοι φορείς πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να περιλαμβάνουν πρόσθετες διατάξεις στη σύμβαση εφόσον αυτές είναι συμβατές με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000.
- (4) Αρμόζει να περιλαμβάνει η σύμβαση διατάξεις για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης οι οποίες να επιτρέπουν στον αρμόδιο φορέα να εξασφαλίζει ότι το σήμα χρησιμοποιείται μόνο για προϊόντα που πληρούν τους στόχους και τις αρχές του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 και είναι σε συμφωνία με τους όρους της σύμβασης.
- (5) Περαιτέρω αρμόζει, σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τους στόχους και τις αρχές του υπόψη κανονισμού και των όρων της σύμβασης, να θεσπιστούν διατάξεις για την αναστολή ή την ανάκληση της απονομής του σήματος.

- (6) Τα προβλεπόμενα στην παρούσα απόφαση μέτρα είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής που έχει συσταθεί με βάση το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η σύμβαση που συνάπτει ο αρμόδιος φορέας με κάθε αιτούντα σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 έχει τη μορφή που προβλέπεται στο παράρτημα.

Άρθρο 2

Με την επιφύλαξη του άρθρου 1, ο αρμόδιος φορέας περιλαμβάνει στη σύμβαση πρόσθετες διατάξεις εφόσον αυτές είναι συμβατές με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1980/2000.

Άρθρο 3

Η απόφαση 93/517/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 15ης Σεπτεμβρίου 1993 για μια τυποποιημένη σύμβαση σχετικά με τους όρους χρήσης του κοινοτικού οικολογικού σήματος (2) καταργείται.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 10 Νοεμβρίου 2000.

Για την Επιτροπή
Margot WALLSTRÖM
Μέλος της Επιτροπής

(1) ΕΕ L 237 της 21.9.2000, σ. 1.

(2) ΕΕ L 243 της 29.9.1993, σ. 13.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΤΥΠΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΡΟΥΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Ο αρμόδιος φορέας . . . . . (πλήρης ονομασία) εφεξής καλούμενος «αρμόδιος φορέας», με διεύθυνση . . . . . (πλήρης διεύθυνση), εκπροσωπούμενος για τους σκοπούς υπογραφής της παρούσας σύμβασης από . . . . . (ονοματεπώνυμο αρμοδίου), και ο . . . . . (πλήρης ονομασία του κατόχου αδειάς), υπό την ιδιότητα του κατασκευαστή, εισαγωγέα, παρήχοντος υπηρεσιών, εμπόρου ή μεταπωλητή, με επίσημη διεύθυνση . . . . . (πλήρης διεύθυνση), εφεξής καλούμενος «κάτοχος» εκπροσωπούμενος από . . . . . (ονοματεπώνυμο αρμοδίου), συμφωνούν τα ακόλουθα όσον αφορά τη χρήση του κοινοτικού οικολογικού σήματος:

Άρθρο 1

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

- 1.1. Ο αρμόδιος φορέας παρέχει στον κάτοχο το δικαίωμα να χρησιμοποιεί το οικολογικό σήμα για τα προϊόντα του όσες περιγράφονται στις ουσιαστικές προδιαγραφές προϊόντος, τα οποία πληρούν τα σχετικά κριτήρια για την ομάδα προϊόντων τα οποία ισχύουν για το χρονικό διάστημα, ..., τα οποία έχει θεσπίσει η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις . . . . . (ημερομηνία) και τα οποία έχουν δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της . . . . . (πλήρης αναφορά) και επισυνάπτονται στην παρούσα σύμβαση.
- 1.2. Το οικολογικό σήμα χρησιμοποιείται μόνο στη μορφή και χρώμα που ορίζονται στις προδιαγραφές του οικολογικού σήματος τις οποίες έχει καθορίσει ο αρμόδιος φορέας, και οι οποίες προσαρτώνται στην παρούσα σύμβαση, και είναι ευδιάκριτο. Το δικαίωμα χρήσης του οικολογικού σήματος δεν επεκτείνεται στη χρήση του οικολογικού σήματος ως τμήματος του εμπορικού σήματος.
- 1.3. Ο κάτοχος εξασφαλίζει ότι τα προς σήμανση προϊόν συμμορφώνεται καθόλη τη διάρκεια της παρούσας σύμβασης με όλους τους όρους χρήσης και τις διατάξεις που καθορίζονται στην παρούσα σύμβαση και με τα κριτήρια της ομάδας προϊόντων και τις προδιαγραφές του οικολογικού σήματος που αναφέρονται στα παραρτήματα της παρούσας σύμβασης τα οποία ισχύουν κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα. Δεν απαιτείται νέα αίτηση για τροποποιήσεις στα χαρακτηριστικά των προϊόντων που δεν επηρεάζουν τη συμμόρφωση με τα κριτήρια. Ο κάτοχος ωστόσο ενημερώνει τον αρμόδιο φορέα για τις εν λόγω τροποποιήσεις με συστημένη επιστολή. Ο αρμόδιος φορέας μπορεί να εκτελεί κατάλληλες επιληψεύσεις.
- 1.4. Η σύμβαση μπορεί να επεκταθεί σε ευρύτερο φάσμα προϊόντων από τα αρχικά προβλεφθέντα, εφόσον συμφωνήσα ο αρμόδιος φορέας και εφόσον αυτά ανήκουν στην ίδια ομάδα προϊόντων και πληρούν τα κριτήρια της. Ο αρμόδιος φορέας μπορεί να επαληθεύσει ότι πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις. Το παράρτημα που αναφέρει αναλυτικά τις προδιαγραφές των προϊόντων τροποποιείται αναλόγως.
- 1.5. Η συμμετοχή στο σύστημα του οικολογικού σήματος γίνεται με την επιφύλαξη των περιβαλλοντικών ή άλλων κινιστικών απαιτήσεων του κοινοτικού ή εθνικού δικαίου που ισχύει για τις διάφορες φάσεις του κύκλου ζωής των προϊόντων και, όπου αρμόδα, για υπηρεσία.

Άρθρο 2

ΔΙΕΦΗΜΙΣΗ

- 2.1. Ο κάτοχος αναφέρει την απονομή του οικολογικού σήματος μόνο σε σχέση με το αναφερόμενο στο άρθρο 1 και στο παράρτημα της παρούσας σύμβασης προϊόν.
- 2.2. Ο κάτοχος δεν διαφημίζει ούτε προβαίνει σε δηλώσεις ούτε χρησιμοποιεί σήμα ή λογότυπο με τρόπο αναληθή ή παραπλανητικό ή που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση ή που δίνει σε αμφισβήτηση την εντιμότητα χρήσης του οικολογικού σήματος.
- 2.3. Ο κάτοχος είναι υπεύθυνος βάσει της παρούσας σύμβασης για τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιείται το οικολογικό σήμα σε σχέση με το προϊόν του, ιδίως σε θέματα διαφήμισης.

Άρθρο 3

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

- 3.1. Ο αρμόδιος φορέας, και οι εντεταλμένοι από τον αρμόδιο φορέα για το σκοπό αυτό, μπορούν να διενεργούν όλες ή τις αναγκαίες έρευνες για τη συνεχή παρακολούθηση της συμμόρφωσης του κατόχου με τα κριτήρια της ομάδας προϊόντων και με τους όρους χρήσης και τις διατάξεις της παρούσας σύμβασης. Για το σκοπό αυτό, ο αρμόδιος φορέας μπορεί να ζητήσει και ο κάτοχος οφείλει να παράσχει οποιαδήποτε σχετική τεκμηρίωση που αποδεικνύει την εν λόγω συμμόρφωση.
- 3.2. Περαιτέρω, ο αρμόδιος φορέας, και οι εντεταλμένοι από τον αρμόδιο φορέα για το σκοπό αυτό, μπορούν, σε οποιαδήποτε εύλογη χρονική στιγμή και χωρίς προειδοποίηση να ζητούν, και ο κάτοχος οφείλει να χορηγεί, πρόσβαση στις εγκαταστάσεις του κατόχου, όπως ορίζεται στο παράρτημα ή σε οποιαδήποτε τμήμα του, για τους σκοπούς της πρώτης παραγράφου.
- 3.3. Ο κάτοχος αναλαμβάνει τις εύλογες δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται ο αρμόδιος φορέας βάσει του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 4

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

- 4.1. Πλην των προβλεπόμενων στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1980/2000, και ιδίως στο άρθρο 7, ο αρμόδιος φορέας και οι εντεταλμένοι από αυτόν, δεν μπορούν να αποκάλυπτον ή να χρησιμοποιούν ή να χρησιμοποιούν με την παρούσα σύμβαση, πληροφορίες στις οποίες απέκτησαν πρόσβαση κατά την αξιολόγηση προϊόντος με σκοπό την απονομή οικολογικού σήματος ή κατά την παρακολούθηση της συμμόρφωσης κατ' εφαρμογή του άρθρου 3.
- 4.2. Ο αρμόδιος φορέας λαμβάνει κάθε εύλογο μέτρο για να προστατεύσει τα έγγραφα που του έχουν δοθεί εμπιστευτικά από παραχάραξη ή οφειλετισμό.
- 4.3. Περαιτέρω, ο αρμόδιος φορέας λαμβάνει όλα τα εύλογα μέτρα για να μην καταστραφούν τα έγγραφα που του έχουν δοθεί εμπιστευτικά, για περίοδο τουλάχιστον τριών ετών από την ημερομηνία λήξης της παρούσας σύμβασης. Μετά τη λήξη αυτής της χρονικής περιόδου ο αρμόδιος φορέας μπορεί να καταστρέψει τα σχετικά έγγραφα.

Άρθρο 5

ΑΝΑΣΤΟΛΗ Ή ΑΝΑΚΛΗΣΗ

- 5.1. Σε περίπτωση που ο κάτοχος αντιληφθεί ότι δεν πληροί τους όρους χρήσης ή δεν τηρεί τις διατάξεις των άρθρων 1, 2 και 3, ενημερώνει τον αρμόδιο φορέα και παύει να χρησιμοποιεί το οικολογικό σήμα έως ότου πληροί τους εν λόγω όρους χρήσης ή τηρεί τις διατάξεις και ενημερώσει σχετικά τον αρμόδιο φορέα.
- 5.2. Όταν ο αρμόδιος φορέας θεωρεί ότι ο κάτοχος έχει παραβεί τους όρους χρήσης ή τις διατάξεις της παρούσας σύμβασης, ο αρμόδιος φορέας έχει το δικαίωμα να αναστείλει ή να ανακαλεί την άδεια του κατόχου για χρήση του οικολογικού σήματος και να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να τον παρεμποδίσει να το χρησιμοποιήσει περαιτέρω, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9.

Άρθρο 6

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

- 6.1. Ο κάτοχος δεν περιλαμβάνει το οικολογικό σήμα ως τμήμα εγγύησης σε σχέση με το προϊόν που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 της παρούσας σύμβασης.
- 6.2. Ο αρμόδιος φορέας, και οι εντεταλμένοι του, δεν φέρουν ευθύνη για απώλεια ή ζημία του κατόχου λόγω απονομής ή/και χρήσης του οικολογικού σήματος.
- 6.3. Ο αρμόδιος φορέας, και οι εντεταλμένοι του, δεν φέρουν ευθύνη για οποιαδήποτε απώλεια ή ζημία τρίτου μέρους λόγω απονομής ή/και χρήσης του οικολογικού σήματος, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης.
- 6.4. Ο κάτοχος αποζημιώνει, εφόσον η συνθήκη, τον αρμόδιο φορέα και τους εντεταλμένους του για κάθε απώλεια, ζημία ή υπόδοση ευθύνης υπέρστη ο αρμόδιος φορέας, ή οι εντεταλμένοι του, επειδή ο κάτοχος παραβίασε την παρούσα σύμβαση ή επειδή ο αρμόδιος φορέας στηρίχθηκε σε πληροφορίες ή στοιχεία που παρασχέθηκαν από τον κάτοχο, συμπεριλαμβανομένων των αξιώσεων τρίτων μερών.

Άρθρο 7

ΤΕΛΗ

- 7.1. Ο κάτοχος αναλαμβάνει να καταβάλλει στον αρμόδιο φορέα τέλος ή τέλη για τη χρήση του οικολογικού σήματος στα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 και στο παράρτημα, για την περίοδο χρήσης που καθορίζεται στην παρούσα σύμβαση, σύμφωνα με τους κανόνες περί τελών που ισχύουν τη στιγμή υπογραφής της σύμβασης, τους οποίους ο αρμόδιος φορέας εβάζει στη διάθεση του κατόχου στις ..... (ημερομηνία και πλήρης αναφορά) και επισυνάπτονται στην παρούσα σύμβαση. Σε περίπτωση αναστολής ή πρόωξης λήξης οφειλόμενης είτε στον αρμόδιο φορέα είτε στον κάτοχο, ο κάτοχος δεν δικαιούται επιστροφή τελών, μερική ή ολική.
- 7.2. Η χρήση του οικολογικού σήματος εξαρτάται από την έγκαιρη καταβολή όλων των σχετικών τελών.

Άρθρο 8

ΚΑΤΑΓΕΛΙΕΣ

- 8.1. Ο αρμόδιος φορέας ενημερώνει τον κάτοχο για κάθε καταγγελία που υποβάλλεται σχετικά με τα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα και μπορεί να ζητήσει από τον κάτοχο να απαντήσει στις καταγγελίες. Ο αρμόδιος φορέας μπορεί να αποκρίνεται την ταυτότητα του καταγγέλλοντος από τον κάτοχο.
- 8.2. Κάθε απάντηση του κατόχου σε αίτημα που δίδεται από τις διατάξεις της πρώτης παραγράφου διατυπώνεται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων ή/και των υποχρεώσεων του αρμόδιου φορέα δυνάμει των άρθρων 3 και 5 της παρούσας σύμβασης.

Άρθρο 9

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ

- 9.1 Με εξαίρεση τις διατάξεις των παραγράφων 2 έως 4, η παρούσα σύμβαση ισχύει από την ημερομηνία υπογραφής έως (:) ή έως την παύση ισχύος των κριτηρίων για την ομάδα προϊόντων, ανελάβως ποια ημερομηνία είναι προγενέστερη.
- 9.2 Όταν ο κάτοχος έχει παραβεί όρο χρήσης ή διάθεση της παρούσας σύμβασης κατά την έννοια, της παραγράφου 2 του άρθρου 5, ο αρμόδιος φορέας έχει το δικαίωμα να θεωρήσει ότι πρόκειται για παράβαση σύμβασης που επιτρέπει στον αρμόδιο φορέα, επιπλέον των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 5, να λύσει τη σύμβαση, με συστημένη επιστολή προς τον κάτοχο, πριν την ημερομηνία που προβλέπεται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 9, εφόσον (:) (χρονικό διάστημα καθοριζόμενο από τον αρμόδιο φορέα).
- 9.3 Ο κάτοχος μπορεί να προβεί σε λύση της σύμβασης απευθύνοντας στον αρμόδιο φορέα τριήμερη προειδοποίηση με συστημένη επιστολή.
- 9.4 Εάν τα κριτήρια της ομάδας προϊόντων όπως ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 παραταθούν για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα, και δεν έχει αποσταλεί γραπτή προειδοποίηση από τον αρμόδιο φορέα τουλάχιστον τρεις μήνες πριν την λήξη των κριτηρίων για την ομάδα προϊόντων και τη λήξη της παρούσας σύμβασης, ο αρμόδιος φορέας ενημερώνει τον κάτοχο, τουλάχιστον τρεις μήνες ενωρίτερα, για την αυτόματη ανανέωση της σύμβασης για το χρονικό διάστημα ισχύος των κριτηρίων.
- 9.5 Μετά τη λύση της παρούσας σύμβασης, ο κάτοχος δεν μπορεί να χρησιμοποιεί το οικολογικό σήμα σε σχέση με το προϊόν που προδιορίζεται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 1 και στο παράρτημα της παρούσας σύμβασης, για σκοπούς επισήμανσης ή διαφήμισης. Εντούτοις, τα αποθέματα που διαθέτει ο κάτοχος ή άλλοι και έχουν κατασκευαστεί πριν τη λύση της σύμβασης μπορούν να φέρουν το οικολογικό σήμα, για περίοδο έξι μηνών μετά τη λύση της σύμβασης. Η τελευταία αυτή διάταξη δεν ισχύει όταν η σύμβαση έχει ληθεί για τους προβλεπόμενους στην παράγραφο 2 του άρθρου 9 λόγους.
- 9.6 Κάθε διαφορά μεταξύ του αρμόδιου φορέα και του κατόχου και κάθε αξίωση ενός μέρους από το άλλο βάσει της παρούσας σύμβασης, η οποία δεν έχει διευθετηθεί με φιλικό διακανονισμό μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών διέπεται από το εφαρμοστέο δίκαιο του κράτους μέλους ή της περιφέρειας του αρμοδίου φορέα και εμπίπτει στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους ή της περιφέρειας του αρμοδίου φορέα.

Τα ακόλουθα παραρτήματα αποτελούν τμήμα της σύμβασης:

- αντίγραφο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000, περί αναθεωρημένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος (στη σχετική κοινοτική γλώσσα ή γλώσσες),
- προδιαγραφές του προϊόντος, οι οποίες περιλαμβάνουν αναλυτικά τουλάχιστον τα ονόματα ή/και τους τωωτερικούς αριθμούς αναφοράς του κατασκευαστή, τον τόπο κατασκευής και το σχετικό αριθμό ή αριθμούς έκδοσης αδειας οικολογικού σήματος,
- αντίγραφο της απόφασης . . . . . της Επιτροπής (για τα κριτήρια της ομάδας προϊόντων),
- προδιαγραφές για το οικολογικό σήμα όπου ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι το σήμα τυπώνεται είτε σε δύο χρώματα (πράσινο Pantone 347 και μπλε Pantone 279), είτε σε μαύρο χρώμα πάνω σε άσπρο ή σε άσπρο πάνω σε μαύρο,
- αντίγραφο της απόφασης 2000/728/ΕΚ της Επιτροπής, της 10ης Νοεμβρίου 2000, για τον καθορισμό δαπανών και τελών σχετικά με το κοινοτικό οικολογικό σήμα (στη σχετική κοινοτική γλώσσα ή γλώσσες).

Τόπος: ..... Ημερομηνία: ..... Τόπος: ..... Ημερομηνία: .....

(Αρμόδιος φορέας) (Κάτοχος)

Εντεταλμένος: ..... Εντεταλμένος: .....

(Νομικό δεσμευτική υπογραφή) (Νομικό δεσμευτική υπογραφή)

Σφραγίδα
αρμοδίου
φορέα

Σφραγίδα
επιχείρησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ - ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Επωνυμία	
Πόλη – Νομός	
Διεύθυνση Web site	
Υπεύθυνος για οικολογικό σήμα Τηλέφωνο, e-mail, fax	
Κλάδος που ανήκει (Παραγωγική διαδικασία)	
Κατηγορία προϊόντων (με βάση το Ecolabel)	
Προϊόντα της εταιρείας	
Πρώτη αίτηση / ανανέωση / διαγραφή Για eco label	
Ημερομηνία βράβευσης	
Προϊόντα που έχουν βραβευτεί (εμπορική ονομασία)	
Προορισμός προϊόντων (εγχώρια αγορά / εξαγωγές)	Εγχώρια Αγορά _____ (%) Εξαγωγές _____ (%)
Αριθμός Εργαζομένων	
Ετήσιος Τζίρος	
Διαπίστευση ΣΠΔ (EMAS, ISO 14001, άλλο)	

2.ΚΙΝΗΤΡΑ – ΠΙΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ECO LABEL

Α) Σε κλίμακα από 1 – 5 με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1, ποιοι από τους παρακάτω λόγους νομίζετε ότι ήταν οι κυριότεροι λόγοι, για να αποφασίσετε να υιοθετήσετε το Eco Label σε κάποιο από τα προϊόντα σας;

Αύξηση των πωλήσεων στην Ε.Ε	
Αύξηση των πωλήσεων στην Ελλάδα	
Απαιτήσεις - Πιέσεις από τους καταναλωτές	
Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα	
Έμμεσες πιέσεις από την Ευρωπαϊκή Πολιτική για το περιβάλλον	
Βελτίωση της δημόσιας εικόνας της εταιρείας	
Βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης της εταιρείας	
Εξοικονόμηση κόστους (πρώτων υλών, ενέργειας, νερού κ.α)	
Συμμόρφωση με την νομοθεσία	
Είσοδος σε νέες αγορές	
Βελτίωση των σχέσεων με τράπεζες, χρηματοδότες, ασφαλιστικές εταιρείες	
Άλλο (Προσδιορίστε)	

Β) Πόσο συχνά έχετε συναντήσει απαιτήσεις όσον αφορά περιβαλλοντικά κριτήρια, από τους πελάτες, τους χρηματοδότες, τις τράπεζες, τους επενδυτές, τις ασφαλιστικές εταιρείες;

(Σημειώστε το αντίστοιχο πεδίο στον ακόλουθο Πίνακα)

	Ποτέ	Ελάχιστα	Αρκετές Φορές	Πολύ συχνά
Πελάτες				
Χρηματοδότες				
Τράπεζες				
Επενδυτές				
Ασφαλιστικές εταιρείες				
Άλλος Φορέας (Προσδιορίστε)				

4.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ECO LABEL ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

Α) Το προϊόν για το οποίο επιλέξατε να υποβάλλεται αίτηση είναι ένα νέο προϊόν που θα κυκλοφορήσει τώρα στην αγορά ή ένα ήδη υπάρχον;

ΝΕΟ

ΥΠΑΡΧΟΝ

Β) Είχατε κάνει και στο παρελθόν αίτηση για το ίδιο προϊόν σας ή για άλλο της εταιρεία σας και απορρίφθηκε;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Γ) Χρειάστηκε να κάνετε αλλαγές στην παραγωγική σας διαδικασία για να επιτύχετε τη συμμόρφωση με τα οικολογικά κριτήρια;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Αν απαντήσατε ΝΑΙ, αξιολογήστε σε κλίμακα από 1 – 5 με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1, τι αλλαγές χρειάστηκε να κάνετε για να τηρήσετε τα οικολογικά κριτήρια όσον αφορά:

Τις Πρώτες Ύλες	
Τους Ενεργειακούς Πόρους (Αλλαγή είδους ενέργειας)	
Την Εξοικονόμηση Ενέργειας	
Την Τεχνολογία Παραγωγής	
Την Συσκευασία του Προϊόντος	
Το Προσωπικό (εκπαίδευση, πρόσληψη)	
Την Αντιρρυπαντική τεχνολογία	
Την Ανάκτηση – Ανακύκλωση - Επαναχρησιμοποίηση	
Άλλο (Προσδιορίστε)	

Δ) Η εταιρεία σας είναι πιστοποιημένη σύμφωνα με κάποιο από τα ακόλουθα Πρότυπα:

(Σημειώστε το αντίστοιχο πεδίο στον ακόλουθο Πίνακα)

ΠΡΟΤΥΠΟ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ISO 9001 / 9002		
ISO 14001		
ISO 14020		
EMAS		
BS 18001		
ΑΛΛΟ (Προσδιορίστε)		

Αν απαντήσατε ΝΑΙ, η ύπαρξη του διευκόλυne την διαδικασία συμμόρφωσης;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Ε) Χρησιμοποιήσατε εξωτερικούς συμβούλους για να σας βοηθήσουν, αν ναι με ποια κριτήρια τους επιλέξατε;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Κριτήρια επιλογής: _____

_____

_____

ΣΤ) Πόσος χρόνος χρειάστηκε από την στιγμή που αποφασίσατε να διεκδικήσετε για κάποιο από τα προϊόντα σας το Eco – Label, μέχρι και την υποβολή της αίτησης;

(Σημειώστε το αντίστοιχο πεδίο στον ακόλουθο Πίνακα)

1-3 μήνες		1 χρόνος	
6 μήνες		2 χρόνια	

Ζ) Ποιο ήταν το κόστος του όλου εγχειρήματος;

Κόστος επενδύσεων	
Κόστος συμβουλευτικών υπηρεσιών	
Κόστος Πιστοποίησης	
Κόστος Βοηθητικού Υλικού (εγχειρίδια)	
Κόστος Προσωπικού	
Κόστος Εκπαίδευσης	
Άλλο (Προσδιορίστε)	
Σύνολο	

Υπήρξε χρηματοδότηση και αν ΝΑΙ, από πού και σε ποιο ποσοστό;

ΝΑΙ ΑΠΟ _____, % _____

ΟΧΙ

Η) Είχατε βοήθεια όποτε την ζητήσατε από τα αρμόδια κρατικά όργανα (ΑΣΑΟΣ, Υ.Π.Ε.ΧΩ.ΔΕ κτλ) σε πληροφορίες, έντυπο υλικό, καθοδήγηση, διαφήμιση κ.α.;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Θ) Από την στιγμή που κάνατε την αίτηση σας για την πιστοποίηση του προϊόντος σας στο αρμόδιο όργανο μέχρι την τελική απονομή πόσος χρόνος πέρασε;

(Σημειώστε το αντίστοιχο πεδίο στον ακόλουθο Πίνακα)

< 1 μήνα		2-3 μήνες	
1-2 μήνες		>3 μήνες	

5. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΟΥ ECO – LABEL ΣΤΟ ΠΡΟΪΟΝ

Α) Πόσο χρόνος έχει περάσει από την απονομή του οικολογικού σήματος στο προϊόν σας;

(Σημειώστε το αντίστοιχο πεδίο στον ακόλουθο Πίνακα)

1-3 μήνες		1 χρόνος	
6 μήνες		2 χρόνια	

Β) Το συγκεκριμένο προϊόν εξάγεται σε χώρες της Ε.Ε, Αμερική, Ιαπωνία, Καναδά και σε τι ποσοστό;

0% 21-50% >80%
 1-20% 51-80%

Γ) Μετά την λήξη της ισχύος του σήματος για το προϊόν σας σκέφτεστε να ανανεώσετε την σήμανση;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Αν απαντήσατε ΝΑΙ στην προηγούμενη ερώτηση, αξιολογήστε σε κλίμακα από 1 – 5 με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1, για ποιους από τους παρακάτω λόγους θέλετε να ανανεώσετε το οικολογικό σήμα:

Αύξηση των πωλήσεων του προϊόντος σε Ελλάδα	
Αύξηση των πωλήσεων του προϊόντος σε Ε.Ε	
Αύξηση των πωλήσεων και των άλλων προϊόντων της εταιρείας	
Βελτίωση των σχέσεων με τράπεζες και χρηματοδότες, ασφαλιστικές εταιρείες	
Βελτίωση της δημόσιας εικόνας της εταιρείας	
Βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης της εταιρείας	
Αύξηση ανταγωνιστικότητας	
Βελτίωση της σχέσης με τους κρατικούς φορείς (Συμμόρφωση νομοθεσίας κλπ)	
Μείωση του κόστους	
Είσοδος σε νέες αγορές	
Άλλο (Προσδιορίστε)	

Αν απαντήσατε ΟΧΙ στην προηγούμενη ερώτηση, αξιολογήστε σε κλίμακα από 1 – 5 με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1, για ποιους από τους παρακάτω λόγους δεν θέλετε να ανανεώσετε το οικολογικό σήμα :

Αύξηση του κόστους σε σχέση με τα οφέλη	
Όχι η προσδοκώμενη πορεία του προϊόντος στην αγορά	
Μείωση των πωλήσεων	
Μείωση ποιότητας προϊόντος	
Πολύ αυστηρά νέα κριτήρια που απαιτούν επιπλέον επενδύσεις	
Όχι ουσιαστική συμβολή στην περιβαλλοντική επίδοση της εταιρείας	
Άλλο (Προσδιορίστε)	

Δ) Στο διάστημα που σας έχει απονεμηθεί το οικολογικό σήμα, σας έγινε έλεγχος από τους αρμόδιους φορείς;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Αν ΝΑΙ για ποιον από τους παρακάτω λόγους;

(Σημειώστε το αντίστοιχο πεδίο στον ακόλουθο Πίνακα)

Τυπικός έλεγχος του ΑΣΑΟΣ κλπ	
Καταγγελία από ανταγωνιστές	
Καταγγελία από καταναλωτές	
Άλλο (Προσδιορίστε)	

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ECO - LABEL

Α) Σε κλίμακα από 1 – 5 με ανώτερο βαθμό το 5 και κατώτερο το 1 αξιολογήστε το Eco – Label σχετικά με την συμβολή του;

Στην προστασία του περιβάλλοντος	
Στην αναβάθμιση της ποιότητας του προϊόντος	
Στην εξοικονόμηση κόστους για την εταιρεία σας	
Στην βελτίωση / οργάνωση της λειτουργίας της επιχείρησής σας	
Στην προστασία της υγείας του καταναλωτή	
Στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του καταναλωτή	
Στην δημόσια εικόνα της εταιρείας σας	
Στην αύξηση των πωλήσεών σας	

Β) Μπορείτε να εκτιμήσετε ποιος είναι ο λόγος οφέλους / κόστους από την απονομή του Eco – Label για το προϊόν ;

ΑΡΝΗΤΙΚΟΣ

ΘΕΤΙΚΟΣ

ΛΟΓΟΣ: _____

Γ) Σκοπεύετε να επεκτείνετε το οικολογικό σήμα και σε άλλα προϊόντα της επιχείρησής σας ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Αν ΝΑΙ γιατί _____

Αν ΟΧΙ γιατί _____

Δ) Θα συστήνατε σε μια άλλη εταιρεία να πιστοποιήσει με το Eco - Label κάποιο από τα προϊόντα της;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Ευχαριστούμε θερμά για τον χρόνο που διαθέσατε για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου

ΘΕΜΑ: Αξιολόγηση Κόστους – Ωφελειών από την εφαρμογή του Κοινοτικού Οικολογικού Σήματος «Eco Label» σε Ελληνικά Προϊόντα

Προς:

Αξιότιμε κύριε ,

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις κάθε οικονομικής και παραγωγικής δραστηριότητας αποτελούν πλέον ζήτημα υψηλής προτεραιότητας. Η ανάγκη για την άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος και την εφαρμογή μέτρων περιβαλλοντικής πολιτικής τόσο σε επίπεδο κράτους όσο και σε επίπεδο επιχείρησης, προβάλλει έντονη και επιτακτική όσο ποτέ άλλοτε.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο μιας πολιτικής για συνεχή βελτίωση του περιβάλλοντος εισήγαγε την έννοια της βιώσιμης ή αειφόρου ανάπτυξης με την συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992. Η συνθήκη αυτή ενίσχυσε σημαντικά την άποψη ότι η περιβαλλοντική πολιτική θα πρέπει να ενσωματωθεί σε όλες τις άλλες οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές της Ε.Ε. (βιομηχανία, γεωργία, εμπόριο κλπ). Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή της Ε.Ε. θέσπισε το 1992 το Κοινοτικό Σύστημα Απονομής Οικολογικού Σήματος (Eco Label) ενώ στο 6ο Κοινοτικό Πρόγραμμα Δράσης για το περιβάλλον «Το μέλλον μας, η επιλογή μας», τονίζεται ότι το ευρωπαϊκό σχέδιο οικολογικών ετικετών αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες του προγράμματος.

Το ερωτηματολόγιο που συνοδεύει την επιστολή αυτή εντάσσεται στα πλαίσια της ερευνητικής μας δραστηριότητας στην περιοχή των *Συστημάτων και Εργαλείων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης*. Αποτελεί δε το εφαρμοσμένο μέρος της πτυχιακής εργασίας, του σπουδαστή του Διαπανεπιστημιακού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, στην «Οργάνωση και Διαχείριση Βιομηχανικών Συστημάτων – Ειδίκευση Διαχείριση Ενέργειας και Προστασία Περιβάλλοντος», κ *Παναγιώτη Φάππα*.

Βασικός στόχος της ερευνάς μας είναι η καταγραφή των απόψεων των Ελληνικών Βιομηχανιών των οποίων τα προϊόντα έχουν διαπιστευτεί με το Ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα Eco-Label, σχετικά με τη διείσδυση του σήματος στην Ελληνική πραγματικότητα, την απόφασή τους να υιοθετήσουν ένα τέτοιο σήμα για τα προϊόντά τους, τις τυχόν δυσκολίες και αδυναμίες που εντόπισαν, καθώς και τα οφέλη που αποκόμισαν από το όλο εγχείρημα.

Το ερωτηματολόγιο θα συμπληρωθεί με την διαδικασία της προσωπικής συνέντευξης κατόπιν συνεννόησης. Θα θέλαμε να σας διαβεβαιώσουμε ότι οι απαντήσεις που θα δοθούν είναι εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για το σκοπό της έρευνας. Ευχαριστούμε θερμά για την συμμετοχή σας στην έρευνα μας.

Με εκτίμηση

Μ. Μανδaráκα, Επικ. Καθηγήτρια ΕΜΠ